

7. Uluslararası İnsan, Toplum ve Sürdürülebilir Kalkınma Araştırmaları Sempozyumu Özet Metinler Kitabı
Abstract Book of the 7th International Symposium on Human, Society, and Sustainable Development Research
كتاب ملخصات المؤتمر الدولي السابع للدراسات الإنسانية والاجتماعية والتنمية المستدامة

Editörler - المحررون - Editors

Sami Baskın, Sid Ahmed Soufiane, Najem Dhafer

05-09 Nisan/April 2026 - Cairo / Egypt

ISBN: 978-625-92747-7-5

Yayımlanma Tarihi (Publishing Date): 15.04.2026

Yayınevi (Publishing House): Recent Academic Studies

7. Uluslararası İnsan, Toplum ve Sürdürülebilir Kalkınma Araştırmaları Sempozyumu Özet Metinler Kitabı
Abstract Book of the 7th International Symposium on Human, Society, and Sustainable Development
Research

كتاب ملخصات المؤتمر الدولي السابع للدراسات الإنسانية والاجتماعية والتنمية المستدامة

Editörler: Sami Baskın, Sid Ahmed Soufiane, Najem Dhaher

Kapak Resmi: Photo by Spencer Davis on Unsplash

KÜTÜPHANE BİLGİ KARTI

1. Basım, Elektronik Kitap (Çevrim içi / Web tabanlı)

210 x 297 mm

Kaynakça var, izin yok.

ISBN 978-625-92747-7-5

1. Kalkınma 2. Enerji 3. Özet Metinler

PDF yayın

Yayımlanma adresi: <https://saybildercongress.com/egypt/>

Recent Academic Studies

Yeni Pazar Mh. Ali Okumuş Cad. Mevlana Sitesi A Blok – Çayeli / Rize

Kurullar / Committees

Sempozyum Onursal Başkanları / Honorary Presidents of the Symposium

Prof. Dr. İbrahim Özcoşar – Rector of Mardin Artuklu University – Türkiye
Prof. Dr. Mounir Dhouib – President of the Research Laboratory “GADEV/UMRAN” ENAU –
University of Carthage Tunisia
Prof. Yasser Ahmed Gomaa – Assiut University – Egypt

Düzenleme Kurulu / Organizing Committee

Düzenleme Kurulu Başkanları / Chairs of the Organizing Committee

Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo – University of Mosul – Iraq
Prof. Dr. Najem Dhafer – Carthage University – Tunisia

Düzenleme Kurulu Üyeleri / Organizing Committee

Prof. Dr. Gehan M. Anwar Deeb – October 6 University – Egypt
Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo – University of Mosul – Iraq
Prof. Dr. Mastura A. Efhema – Lancaster University, United Kingdom
Prof. Dr. Muhammad Matarneh – Tafila Technical University – Jordan
Prof. Dr. Muoftah A M Bataw – Omar Almokhtar University, Libya
Prof. Dr. Najem Dhafer – Carthage University – Tunisia
Prof. Dr. Ömer Bozkurt – Mardin Artuklu University – Türkiye
Prof. Dr. Said Assil – Regional Center for Education and Training Professions – Morocco
Prof. Dr. Sami Baskın – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye
Prof. Dr. Sid Ahmed Sofiyane – University of Annaba – Algeria
Prof. Dr. Yasser Ahmad – Assiut University – Egypt
Dr. Basman Nawaf Fathi Al-Rashidi – Al-Asala Colleges, Kingdom of Saudi Arabia
Dr. Esat Layek – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye
Dr. Salem bin Ahmed bin Rashid Al-Muslihī – Al Sharqiyah University, Sultanate of Oman
Basma Berro – Slovenya

Üniversite Tarafından Bu Sempozyum İçin Görevlendirilmiş Düzenleme Kurulu Üyesi*

Member of the Organizing Committee Appointed by the University for This Symposium*

Prof. Dr. Ömer Bozkurt – Mardin Artuklu University – Türkiye

Değerlendirme Kurulu Başkanları / Chairs of the Review Committee

Prof. Dr. Sid Ahmed Sofiyane – University of Annaba – Algeria

Prof. Dr. Said Assil – Regional Center for Education and Training Professions – Morocco

Değerlendirme Kurulu / The Review Committee

Prof. Dr. Ali ALTawansi – Damanhour University – Egypt

Prof. Dr. Amal Omar Abd El-Hameed – Benha University – Egypt

Prof. Dr. Amina Al-Yamallahi – Mohammed V University – Morocco

Prof. Dr. Bahaa Eddin Mazid – Sohag University – Egypt

Prof. Dr. Entiha Abbas Aliwi – Al-Mustansiriya University – Iraq

Prof. Dr. Fawzia Labid – Regional Center for Education and Training Professions – Morocco

Prof. Dr. Gehan M. Anwar Deeb – October 6 University – Egypt

Prof. Dr. Hajjaj Abdel Fattah – University of Bechar – Algeria

Prof. Dr. Hakim Mousa Abdulhassanawi - Ministry of Education – Open Educational College - Iraq

Prof. Dr. Hala Sorour – Sadat Academy – Egypt

Prof. Dr. Hanaa ElQazaz – October 6 University – Egypt

Prof. Dr. Hasnaâ Bazghoud – Regional Center for Education and Training Professions – Oujda – Morocco

Prof. Dr. Hasnaâ Flaki – Hassan II University – Morocco

Prof. Dr. Hatem Fahad Hanoo – University of Mosul – Iraq

Prof. Dr. Hatice Demirbaş – Ankara Haci Bayram Veli University

Prof. Dr. Ilham Al-Soussi Al-Abdalloui – Mohammed V University – Morocco

Prof. Dr. İzzet Karakulak – Mardin Artuklu University – Türkiye

Prof. Dr. Mastura A. Efhema – Lancaster University – United Kingdom

Prof. Dr. Mohammed S. Al-Rsa'i – Al-Hussein Bin Talal University – Jordan

Prof. Dr. Moulay Abdelmalek Al-Daoudi – Ibn Tofail University – Morocco

Prof. Dr. Muhammad Matarneh – Tafila Technical University – Jordan

Prof. Dr. Muoftah A. M. Bataw – Omar Al-Mokhtar University – Libya

Prof. Dr. Nadia Zakri – University of Tlemcen – Algeria

Prof. Dr. Najem Dhaher – Carthage University – Tunisia

Prof. Dr. Nuh Doğan – Ondokuz Mayıs University – Türkiye

Prof. Dr. Omaima Ghanem – Ain Shams University – Egypt

Prof. Dr. Omar Ahmed Saeed – University of Mosul – Iraq

Prof. Dr. Omima Ghanem – Ain Shams University – Egypt

Prof. Dr. Omrani Jay Sana – Sidi Mohamed Ben Abdellah University – Morocco

Prof. Dr. Ömer Bozkurt – Mardin Artuklu University – Türkiye

Prof. Dr. Safia Igueroufa – Mouloud Mammeri University of Tizi-Ouzou – Algeria

Prof. Dr. Said Assil – Regional Center for Education and Training Professions – Morocco

Prof. Dr. Sami Baskın – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Prof. Dr. Sid Ahmed Sofiyane – University of Annaba – Algeria

Prof. Dr. Tamo Ait Mbarek – Mohammed V University – Morocco

Prof. Dr. Yasser Ahmad – Assiut University – Egypt

Assoc. Prof. Dr. Ali Yıldırım – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Amany Hafiz – October 6 University – Egypt

Assoc. Prof. Dr. Ender Eyuboğlu – Bartın University – Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ayas – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Ramazan Diler – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Ufuk Sözcü – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Dr. Ali Rajem – University of M'sila – Algeria

Dr. Al-Sayed M. Wassel – October 6 University – Egypt

Dr. Büşra Güven – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Dr. Habibi Yahyaoui – Batna 2 University – Algeria

Dr. Jaydaa Seyam - Abu Dhabi Polytechnic University - UAE

Dr. Kharroubi Nawal – Tlemcen University – Algeria

Dr. Khawla Manna' – Chérif Messaadia University – Souk Ahras – Algeria

Dr. Liqaa Khalil Ismail Yahya Al-Ghazali – Nineveh Education Directorate – Ministry of Education – Iraq

Dr. Mihriban Artan Ok – Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi – Türkiye

Dr. Mustafa Sercan Çakmak – Mercedes-Benz Otomotiv – Türkiye

Dr. Nadir Menderes – Gaziantep University of Islamic Sciences and Technology – Türkiye

Dr. Nurcan Bekil Çakmak – İstanbul Beykent University – Türkiye

Dr. Ragheed Heatham Meenb – Nineveh Education Directorate – Ministry of Education – Iraq

Dr. Rawah Abdul Sattar Ali – University of Baghdad – Iraq

Dr. Said Saleh – University of Biskra – Algeria

Dr. Salem bin Ahmed bin Rashid Al-Muslihi – Al Sharqiyah University – Sultanate of Oman

Dr. Samar Ghenni Hussien Alhamadani – University of Baghdad – Iraq

Dr. Sanaa Abdul-Razzaq Hassan – University of Baghdad – Iraq

Dr. Şaban Banaz – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Dr. Ulvican Yazar – İstanbul Gelisim University – Türkiye

Dr. Walid Maddour – Constantine 2 University – Algeria

Dr. Wasan Zeno Hamad – University of Mosul – Iraq

Dr. Wihiba Derbali – University of M'sila – Algeria

Dr. Zehra Gedikli – Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

Lecturer Aklid Abd al-Mughith – Cadi Ayyad University – Morocco

Lecturer Bengü Kaymak – Akdeniz Karpaz University – TRNC

Sekreteryä - Secretariat

Fırat Yılmaz - Dinçer Bektaş

ÖN SÖZ

“Tarih, Bilimle Buluşuyor” sloganıyla gerçekleştirilen 7. Uluslararası İnsan, Toplum ve Sürdürülebilir Kalkınma Araştırmaları Sempozyumu, 5–9 Nisan 2026 tarihleri arasında Mısır’ın başkenti Kahire’de düzenlenmiştir. Kadim medeniyetlerin izlerini taşıyan gizemli şehirde, farklı disiplinlerden bilim insanları, ortak bir akademik zeminde buluşmuştur. İnsan kavramı ekseninde şekillenen bu bilimsel organizasyon, çağımızın çok boyutlu sorunlarına disiplinler arası perspektiflerle yaklaşmayı hedeflemiş ve akademik iş birliğini teşvik etmiştir.

Bu yılki sempozyum, başta Türkiye olmak üzere toplam 14 farklı ülkeden katılan bilim insanlarının buluşma noktası olmuş; farklı kültürlerin ve akademik geleneklerin bir araya geldiği zengin bir bilimsel platform oluşturmuştur. Akademik çeşitliliğin ve kültürel etkileşimin güçlü bir şekilde hissedildiği bu uluslararası ortamda, sosyal bilimlerden eğitim bilimlerine, çevre çalışmalarından ekonomik ve kültürel araştırmalara kadar geniş bir yelpazede toplam 230 bildiri sunulmuştur. Bu yönüyle sempozyum hem kapsam hem de içerik bakımından dikkat çekici bir bilimsel derinlik ortaya koymuştur.

Sempozyum süresince gerçekleştirilen oturumlar, sunumlar ve bilimsel tartışmalar; araştırmacıların bilgi ve deneyimlerini paylaşmalarına, yeni iş birlikleri geliştirmelerine ve farklı bakış açıları kazanmalarına önemli katkılar sağlamıştır. Bunun yanı sıra, Kahire’nin tarihî ve kültürel atmosferi, sempozyumun “Tarih, Bilimle Buluşuyor” anlayışını somutlaştıran önemli bir unsur olmuş; düzenlenen kültürel gezilerle zenginleştirilen program, katılımcılara unutulmaz bir akademik ve kültürel deneyim sunmuştur.

Bu anlamlı bilimsel organizasyonun gerçekleştirilmesinde emeği geçen düzenleme ve bilim kurulu üyelerine, destek veren kurumlara ve katkı sunan tüm araştırmacılara teşekkür ederiz. Hazırlanan bu özet metinler kitabının, ilgili alanlarda çalışan araştırmacılar için değerli bir başvuru kaynağı olmasını temenni ederiz.

Saygılarımızla...

Kongre Düzenleme Kurulu Adına

Prof. Dr. Sami Baskın

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi – Türkiye

PREFACE

The 7th International Symposium on Human, Society, and Sustainable Development Research, held under the slogan “History Meets Science,” took place in Cairo, the capital of Egypt, between April 5–9, 2026. In this mysterious city, bearing the traces of ancient civilizations, scholars from diverse disciplines came together on a shared academic platform. Centred on the concept of the human being, this scientific event aimed to address the multifaceted challenges of our time through interdisciplinary perspectives and to promote academic collaboration.

This year’s symposium served as a meeting point for scholars from 14 different countries, particularly from Türkiye, creating a rich scientific platform where diverse cultures and academic traditions converged. In this international environment—where academic diversity and cultural interaction were strongly felt—a total of 230 papers were presented across a wide range of fields, including social sciences, educational sciences, environmental studies, and economic and cultural research. In this respect, the symposium demonstrated remarkable scientific depth in both scope and content.

The sessions, presentations, and scientific discussions held throughout the symposium significantly contributed to the exchange of knowledge and experience among researchers, the development of new collaborations, and the emergence of diverse perspectives. Moreover, the historical and cultural atmosphere of Cairo served as a meaningful embodiment of the theme “History Meets Science,” while the program, enriched with cultural excursions, offered participants an unforgettable academic and cultural experience.

We would like to express our sincere gratitude to all members of the organizing and scientific committees, the supporting institutions, and all researchers who contributed to the realization of this meaningful scientific event. We hope that this abstract book will serve as a valuable reference source for researchers in the relevant fields.

Respectfully,

Prof. Dr. Sami Baskın

Tokat Gaziosmanpaşa University – Türkiye

المقدمة

انعقد المؤتمر الدولي السابع للدراسات الإنسانية والاجتماعية والتنمية المستدامة تحت شعار «التاريخ يلتقي بالعلم» في العاصمة المصرية القاهرة خلال الفترة من 5 إلى 9 أبريل 2026. وفي هذه المدينة العريقة التي تحمل آثار الحضارات القديمة، اجتمع العلماء من مختلف التخصصات على أرضية أكاديمية مشتركة. وقد سعى هذا الحدث العلمي، الذي تمحور حول مفهوم الإنسان، إلى معالجة القضايا متعددة الأبعاد في عصرنا من خلال مقاربات بين-تخصصية، وتعزيز التعاون الأكاديمي.

وقد شكّل هذا المؤتمر نقطة التقاء لعلماء من 14 دولة مختلفة، وفي مقدمتها تركيا، مما أتاح منصة علمية غنية التقت فيها ثقافات وتقاليد أكاديمية متنوعة. وفي هذا الفضاء الدولي، الذي اتسم بتنوع أكاديمي وتفاعل ثقافي واضح، تم تقديم 230 بحثاً في مجالات متعددة، شملت العلوم الاجتماعية، وعلوم التربية، والدراسات البيئية، والبحوث الاقتصادية والثقافية. ومن هذا المنطلق، أظهر المؤتمر عمقاً علمياً متميزاً من حيث المضمون والنطاق.

كما أسهمت الجلسات والعروض والمناقشات العلمية التي عُقدت خلال المؤتمر في تعزيز تبادل المعرفة والخبرات بين الباحثين، وبناء شراكات علمية جديدة، وتوسيع آفاق التفكير. بالإضافة إلى ذلك، جسدت الأجواء التاريخية والثقافية لمدينة القاهرة شعار «التاريخ يلتقي بالعلم»، حيث أضفت البرامج الثقافية والزيارات الميدانية بعداً مميزاً، وقدمت للمشاركين تجربة علمية وثقافية لا تُنسى.

ونتقدم بخالص الشكر والتقدير إلى جميع أعضاء اللجنة التنظيمية والعلمية، والمؤسسات الداعمة، وكافة الباحثين الذين أسهموا في إنجاح هذا الحدث العلمي المميز. ونأمل أن يكون كتاب الملخصات هذا مرجعاً علمياً قيماً للباحثين في مختلف التخصصات.

وتفضلوا بقبول فائق الاحترام والتقدير.

الأستاذ الدكتور سامي باسكن

جامعة توكات غازي عثمان باشا – تركيا

T.C.
MARDİN ARTUKLU ÜNİVERSİTESİ
Personel Daire Başkanlığı

Sayı : E-34233153-903.07-250012
Konu : Görevlendirme Hakkında (Prof.Dr.
Ömer BOZKURT)

03/04/2026

Sayın Prof.Dr. Ömer BOZKURT

İlgi : Prof.Dr. Ömer BOZKURT'un 01/04/2026 tarihli ve 250138 sayılı yazısı.

Üniversitemizin akademik desteğiyle 5–9 Nisan 2026 tarihleri arasında Mısır'ın Başkenti Kahire'de düzenlenecek olan "*Saybilder Congress Days: 7. Uluslararası İnsan, Toplum ve Sürdürülebilir Kalkınma Araştırmaları* " sempozyumunda Üniversitelerarası Kurul Başkanlığı (ÜAK) Genel Kurul kararlarında yer alan "*Diğer Uluslararası/Ulusal Bilimsel Toplantıların Düzenleme Komitesinde, Kurum/Tüzel Kişilik/Karar Organı Tarafından Resmî Olarak Görevlendirilmiş Üniversite/Enstitü/Bilimsel Kurum/Branş Derneği Akademisyen Temsilcisinin Bulunması Zorunludur.*" hükmü doğrultusunda, Üniversitemiz adına akademisyen temsilcisi olarak görevlendirilmiş bulunmaktasınız.

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Prof.Dr. İbrahim ÖZCOŞAR
Rektör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

İçindekiler – المحتويات – Contents

Algerian Water Management Policy in the Face of Climate and Territorial Challenges: Towards Integrated and Sustainable Water Resources Governance.....	1
Dr. Sid Ahmed Soufiane	
Dr. Sid Salah	
Algerian Policy Against Desertification: Towards Integrated and Sustainable Land Management in Arid Regions.....	2
Nadia Zekri	
Ahmed Soufiane Sid	
Algorithmic Hauntings: Reading Trauma and Memory in <i>Beloved</i> through Digital Spectrality	3
Asst. Prof. Dr. Yıldray Çevik	
Algorithmic Society: Artificial Intelligence, Social Transformation and the Future of Governance	4
Prof. Dr. Doğan Nadi Leblebici	
A Psycho-deconstructive Study of the Twisted Space of Subjectivity in Sara Ruhl`s Dead Man`s Cell Pone	6
Assoc. Prof. Dr. Basma Hosney Ahmed Saleh	
Being Heard Matters: A Review of a Decade of Research on Listener Effects in Autobiographical Memory-Sharing	7
Dr. Sarah Zaneti	
Climate Change and Sustainable Development in Tunisia: Analyzing Environmental Pressures and Adaptation Challenges Through Multi-Decadal Data (1960-2025).....	8
Dr. Bochra Hadj Kilani	

“Clash of Civilizations” Thesis in Retrospect.....	9
Prof. Dr. Yaşar Akgün	
Decoupling Discourse from Action: An LLM-Powered Greenwashing Analysis of the BIST Energy Sector	10
Assoc. Prof. Dr. Özlem Sayılır	
Dr. Safiye Top	
Digital Technologies for Safeguarding Algerian Cultural Heritage in High-Risk Environments.....	11
Dr. Khedidja Daouadi	
Dr. Benzagouta Yasser Nassim	
Enhancing Research Quality through Academic Writing Assessment: Evidence from Algerian Higher Education.....	12
Dr. Manaa Khaoula	
Economic Complexity and Environmental Sustainability: A Panel Causality Analysis of the Fragile Five	13
Asst. Prof. Dr. Yunus Yücel	
Prof. Dr. Serap Bedir Kara	
Heritage Modeling: A Multi-Layer Decision-Support System Assisted by Artificial Intelligence.....	15
Zayneb Abidi	
Khouloud Barouni	
Zaineb Naifer	
Hyper-Delegation: Reconfiguring Consumer Agency in AI-Mediated Market Systems.....	17
Dr. Dilşad Kırşelioğlu	

Investigating Linguistic Legitimacy in the 2025 UN Climate Change Conference	18
Fatema El-Zahraa El-Saeed El-Mesary	
Integrating Sustainability Principles into the Planning of New Cities in Algeria: Challenges and Perspectives	19
Dr. Sid Ahmed Soufiane	
Intersectionality And Identity: Exploring Violence in Toni Morrison's <i>Beloved</i> and <i>The Bluest Eye</i> .	20
Hakan Uygen	
Is Green Growth Feasible? Does the Renewable Transition Support Economic Expansion?	21
Assoc. Prof. Dr. Burak Büyükoğlu	
Optimizing Acoustic Conditions in University Buildings: Case Study Analysis	22
Nidhal Hajji	
Zied Kammoun	
Abderraouf Trabelsi	
Sabra Habli	
The Impact of Renewable Energy Share on CO ₂ Emissions in D8 Countries.....	24
Assoc. Prof. Dr. Burak Büyükoğlu	
The Role of Green Finance in Achieving Sustainable Development Goals Across the Jordanian Economy	25
Dr. Eman Mohammed al-Nimr	
Dr. Hiyam Mohammad Yousef	
A Feminist Reading of the Scarlet Letter: Hester Prynne as a Symbol of Female Opposition and Power	26
Prof. Mohammad Abdullah Al Matarneh	

Time and Narrative in Virginia Woolf's <i>The Lighthouse</i> and <i>Mrs. Dalloway</i>	27
Hakan Uygen	
Asst. Prof. Dr. Yıldray Çevik	
Uplift and Ethics: Transhumanist Visions of Animal Intelligence in Ralph Nader's <i>Animal Envy: A Fable</i>	29
Haidy Ahmed Mohamed Mohamed Alkoshashy	
Urban Morphology and Thermal Comfort in Public Spaces: A Comparative Analysis of Three Urban Fabrics in the City of Hergla	31
Samar Mandhouj	
Sabra Habli	
Olfa Ben Medien	
Urban Waste Management in Algerian Cities and Citizen Participation: Towards a Sustainable and Inclusive Governance Model	32
Dr. Sid Ahmed Soufiane	
Dr. Sid Salah	
Azibi Rym	
Mobility, Intellectual Exchange, and Cultural Contact in <i>Musalliyat al-Gharib bi-kul Amr 'Ajib</i>	33
Mahmoud Abdelhamid Mahmoud Ahmed Khalifa	
Music in the Context of Ishārī Tafsir: A Study on the Approaches of Sufi Scholars	34
Prof. Dr. Muhammed Ali Yıldız	
Master's Student Bernika Rossa Hafidza	
Le patrimoine culturel dans les instruments d'aménagement en Algérie : entre cadre réglementaire et défis de mise en œuvre territoriale	35
Dr. Bekri Fatima Zohra	

10. Yüzyıl İslam Kültüründe Teknik ve Edebî Boyutuyla Yazı ve Araçları: Tevhîdî'nin Hat Risalesi Üzerine Filolojik Bir Tahlil..... 36
Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Faruk Çakır
- 1932 Kahire Arap Müziği Kongresi'nden Günümüze Nadir Bir Makam: Hayyân Makamı İncelemesi ve Taksim Analizi..... 38
Prof. Dr. Alper Akdeniz
Arş. Gör. Muhammed İzzet Berat Akbaş
- Akıllı Arıtma ve Akıllı Atık Sistemleri: Sürdürülebilir Kent Yönetiminde Yapay Zekâ Destekli Teknolojiler 40
Prof. Dr. Hikmet Kavruk
- Banknotlar Üzerindeki Mimari Temsiller: Ulusal Kimliğin Mekânsal Anlatılar Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi..... 42
Dr. Öğr. Üyesi Mahsa Hakkı
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Zülfikar
- Birinci Dünya Savaşı Sonrasında Almanya'da Devlet Anlayışı 44
Prof. Dr. Yüksel Kaştan
- Birinci Dünya Savaşı Sonrasında Almanya'da Kilise ve Okul Çatışması 46
Prof. Dr. Yüksel Kaştan
- Boks ve Kick Boks Sporcularının Ring ve Antrenör Algısı: Bir Metafor Analiz Çalışması 48
Doç. Dr. Gamze Deryahanoğlu
Dr. Öğr. Üyesi Gül Yağar
Dr. Öğr. Üyesi Ozan Yılmaz

- Buhûrîzâde Mustafa İtrî'nin Makam Yaklaşımı Üzerine Analitik Bir Çalışma: Rast Peşrevi Örneği ... 50**
Prof. Dr. Alper Akdeniz
- Ciddi Serbest Zamanda Hentbol Hakemliğinin Mesleki Haz ve Tatmin Düzeylerinin İncelenmesi 52**
Dr. Öğr. Üyesi Gül Yağar
Öğretmen Teoman Kalkan
- Çağdaş Mısır Düşüncesinde Öne Çıkan Düşünürler: Ali Sâmî en-Neşşâr Örneği 54**
Yüksek Lisans Öğrencisi Hasan Hayri Batkitar
- Din, Devlet, Toplum ve Evrim Kavramları Bağlamında Muhammed İkbal ve Ziya Gökalp'in Görüşleri Üzerine Bir Değerlendirme..... 56**
Doç. Dr. Osman Demirci
- Doğal Kaynak Laneti Hipotezinin Geçerliliği: Web of Science Ekonomi Literatürün Bibliometrik Analizi 58**
Prof. Dr. Ahmet Tayfur Akcan
- Down Sendromlu Çocuğu Olan Ebeveynlerin Engellilik Sürecine İlişkin Görüşleri 60**
Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm Düşek
- Eş'arî'nin Müteşâbih Âyetlere Yaklaşımı: Haberî Sıfatlar Bağlamında Bir İnceleme 62**
Doç. Dr. Faruk Görgülü
- Etik Bilincin İnşasında Dini ve Teorik Arka Planın Rolü 64**
Doç. Dr. Ali Yıldırım

Göç ve Akran Zorbalığı: Kimlik ve Aidiyetin Çatışmalı Alanları	66
Dr. Öğretim Üyesi Evin Aydın Yöntem	
Uzm. Psk. Ceren Şimşek	
Göç ve İnsan Hakları Bağlamında Güncel Sorunlar ve Politika Yaklaşımları.....	67
Doç. Dr. Halide Erdoğan	
Doktora Öğrencisi Halil Erdoğan	
Hafız Post'un Bestekârlık Anlayışında Vezin - Usûl Uyumu Üzerine Bir Çalışma: Rast Yürüksemâî Örneği.....	68
Doktora Öğrencisi Mustafa Cüneyt Aydın	
Halil Paşa'nın Mısır Temalı Yapıtları	70
Dr. Serpil Özkan	
Hoca Ahmed Yesevî'nin Dîvân-ı Hikmetinde Yer Alan Ahlâkî Öğretilerin Kur'ânî Temelleri	72
Doç. Dr. Faruk Görgülü	
Işığın Kırılması Konusunda REACT Yaklaşımıyla Materyal Geliştirme	74
İrfan Metin Çoşkunoglu	
Doç. Dr. Cezmi Ünal	
İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî'nin Hanefîlik Anlayışı	76
Prof. Dr. Ahmet İnanır	
İbnü'l-Arabî'de (<i>Fusûsü'l-Hikem</i> Bağlamında) Ayet ve Hadislerin Ele Alınma Yöntemi	78

Hilal Özerdem Ateş

İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Dönüşüm ve İlk Milli Sergi: Beşinci Galatasaray Resim Sergisi..... 80

Prof. Dr. Halil Özyiğit

İnsan Emeğinin Yapay Zekâ Karşısında Yeni Rolünün İnsan Onuruna Yakışır İş Perspektifinden Değerlendirilmesi 82

Doç. Dr. Meryem Aybas

İslam Dünyasına Model Olma Bağlamında Türkiye'de Din Görevlisi Yetiştirme Süreçleri 86

Dr. Öğr. Üyesi İdris Ertürk

İslam Geleneğinde Kadına Atfedilen “Şer” Kavramının Söylem Analizi 88

Neslişah Başbuğ

Konya'daki Cumhuriyet Dönemi Çini Mihrapları 90

Yüksek Lisans Öğrencisi Şeyma Nur Küçükkaragöz

Kahire Üniversitesine İlk Davet Edilen Batılı Felsefeciler ve Oryentalistler Üzerine Bir Araştırma ... 92

Prof. Dr. Birgül Bozkurt

Kadın Öznelliğinde Yabancılaşma: Varoluşal Bir Krizin Analizi 94

Doç. Dr. Emel Karaşahin

Kur'an Kıssalarında Duygu Durumunun Üslûp Yoluyla Aktarımı 96

Doç. Dr. Celalettin Divlekci

Matematiksel Sezginin Doğası: Felsefi ve Nörobiyolojik Yaklaşımların Matematik Eğitimi Bağlamında Metasentezi	99
Yüksek Lisans Öğrencisi Elif Ebru Işık	
Dr. Öğretim Üyesi Nilgün Kaya	
Mekân-İş-Serbest Zaman Üçgeninde Dijital Göçebeler	101
Dr. Öğr. Üyesi Özge Yavaş	
Dr. Oğuz Yılmaz	
Memluklar Dönemi Mısır'da Taklit-İttibâ İhtilafı Ekmeleddin el-Bâbertî-İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî Örneği	103
Prof. Dr. Ahmet İnanır	
Mert Arık'ın Çocuk Anlatılarında Metinsel, Görsel ve İmgesel Üretim Stratejileri	105
Dr. Öğr. Üyesi Büşra Güven	
Mısır Darü'l-İftası'nın Talak Fetvalarında "Hukuki Çıkış Yolu" (Hile-i Şeriyeye) ile "Kanuna Karşı Hile" Ayrımı: 20. Yüzyıl Örneği Üzerinden Bir Tasnif Denemesi	107
Esra Dürdane Özekin Kütükcü	
Zahide Nur Kaya	
Nil Havzasından Ege'ye: Antik Mısır Bilgelik Geleneğinin Erken Yunan Felsefesine Etkisi	111
Doç. Dr. Mahmut Meçin	
Okul Türlerine Göre Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları	113
Mustafa Portakal	
Prof. Dr. Cem Sinan Aslan	
Doç. Dr. Ender Eyuboğlu	
Okul Yöneticilerinin Gözünden Örgütsel Sağlık Algısı ve Okul Etkililiğine Yansımaları: Nitel Bir Durum Çalışması	115

Yüksek Lisans Öğrencisi Betül Sılğan

Prof. Dr. Mehmet Emin Usta

Osmanlı Ceza Hukukunda İnfazın Aleniyeti 117

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Osmanlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Arabuluculuk 119

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Osmanlı Döneminde Mısır'da Mevlid-i Nebevî Kutlamaları 121

Prof. Dr. Fatih Erkoçoğlu

Doktora Öğrencisi Fatma Gamze Apraş

Osmanlı Hukuk Tarihi Araştırmalarına Kaynak Olarak "Cerîde-İ Mehâkim" Mecmuası (1873-1875)
..... 123

Doç. Dr. Necati Çavdar

Örgütsel Bağlılığın Sürdürülebilir Kalite Algısı Üzerindeki Etkisinde Dijital Dönüşümün Aracı Rolü:
Tekstil Sektöründe Bir Araştırma 125

Özge Yıldırım

Dr. Öğr. Üyesi M. Adil Salepçioğlu

Rekreasyon Mekânlarının Algısal Okunmasında Yapay Zekâ Algoritmaları ile İnsan Odaklı
Tasarımların Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi 128

Doç. Dr. Bahar Ferah

Yüksek Lisans Öğrencisi Kübra Susam

Sıcak ve Nemli İklimde Biyoklimatik Süreklilik: Qeshm'de (İran) Macera Konaklama Yapısı Üzerinden Yerel Mimarlığın Çağdaş Yorumu	130
Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Zülfikar	
Dr. Öğr. Üyesi Mahsa Hakkı	
Sıfırdan Zirveye Başarılı Girişimcilik Hikâyeleri Konya Örneği.....	132
Doç. Dr. Serap Kalfaoğlu	
Dr. Mustafa Yılmaz	
Sosyal Bilimlerde Atıf Sorunu	134
Prof. Dr. Ömer Bozkurt	
Sosyal Kaygı Bozukluğunun Bilişsel Davranışçı Terapi ile Sağaltımı: Bir Vaka Örneği.....	136
Klinik Psk. Fatma Eda Ağkün	
Stres: Fiziksel ve Ruh Sağlığı ile Etkileşimi	138
Dr. Öğr. Gör. Sevgi Güney	
Sürdürülebilir Moda Pazarlamasında Arazi Sanatı	139
Dr. Evrim Kabukcu	
Tanburi Cemil Bey'in Ferahfeza Peşrevinin Makam Yönüyle İncelenmesi	141
Dr. Öğr. Üyesi Çağlar Toptaş	
Tokat Yöresi Alevî Ocakları	143
Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz	

- Türkçe Ders Kitaplarında Nefes, Ses ve Söyleyiş Eğitimi: Nitel Bir Analiz..... 145
Dr. Öğr. Üyesi Zehra Gedikli
- Türkiye'deki Kadın Dijital Girişimciler Üzerine Nitel Bir Araştırma 147
Işıl Saykan
Zeynep Hıçkırın
- Türkiye'de Reel Döviz Kuru Şoklarının Dış Borç Stoku Üzerindeki Asimetrik Etkisi: NARDL Yaklaşımı
..... 149
Dr. Öğr. Üyesi Nadide Hüsnüoğlu
- TYMM Fen Bilimleri Öğretim Programında Alan ve Kavramsal Becerilerin Dağılımının İncelenmesi
..... 150
İrfan Metin Çoşkunoglu
Doç. Dr. Cezmi Ünal
- Ulaştırma Altyapısı ve Bölgesel Turizm Etkileşimi: Zonguldak Havalimanının Potansiyel ve Kısıtlarının
SWOT Temelli Stratejik Analizi..... 152
Dr. Öğretim Üyesi Neşe Köktürk
Öğr. Gör. Zafer Yücel
Öğr. Gör. Saniye Yücel
- Üniversite Öğrencilerinin Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Sorunlar: Türkçe Öğretmenliği Lisans
Programı Öğrencileri Örneği..... 156
Prof. Dr. Sami Baskın
Dr. Öğretim Üyesi Müjgan Bekdaş
- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisinin Geliştirilmesinde Dijital Kaynakların Rolü
..... 158
Dr. Hilal Toker

Yoksul Sanat Kapsamında Gerçekleştirilen Moda Koleksiyonları 160

Dr. Evrim Kabukcu

Yumuşak Güç Bağlamında Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi: Eğitim, Kimlik ve Kültürel Diplomasi
Üzerine Bir Değerlendirme..... 162

Araştırma Görevlisi Meryem Ün

164..... الثقافة الهندية بعيون عربية

أ.د. ابتسام محمد محمد الشقرفي

أ.د. جهان أنور ديب

166..... سيمياء السيادة: تحولات النشيد الوطني السوري بين شرعية التاريخ وهندسة الهوية الجديدة

د. أسعد اللايق

- 168 - برامج التنمية المهنية لمشرفي الإدارة المدرسية في بعض الولايات الأمريكية وإمكانية الاستفادة منها بسلطنة عُمان

د. أحمد بن سعيد بن عبدالله المرزوقي

خولة بنت سعيد بن حميد الحوسنية (الباحثة)

د. ظافر بن محمد بن حبيب المعمري

أ.م.د. حسام الدين السيد محمد ابراهيم

171..... تطوير أدوار الأسر العمانية في بناء وتنمية المواطنة الرقمية لدى أبنائها في ضوء نموذج المجلس الأوروبي

د. تركي بن خالد بن سعيد النافعي

د. سلام بن سالم بن سلام التوي

د. منى بنت علي بن خلفان الرحبية

أ.م.د. حسام الدين السيد محمد ابراهيم

173..... التشكيل البصري في الشعر العربي القديم (النشأة و البنية)

الدكتورة ابتسام دهبينة

بثينة ناجي (الباحثة)

- 175.....(الجزائر).....
دراسة بعض برامج التنمية الريفية المستدامة التي تهدف إلى تحسين الأمن الغذائي في منطقة سيع شيوخ (ولاية تلمسان-
زكري نادية
صيد احمد سفيان
- 177.....
المواطنة الرقمية لدى مستخدمي الفيسبوك في الجزائر "دراسة ميدانية"
كروش نوال
- 179.....
تطبيع انحراف الشباب في المجتمع المعاصر: دراسة ميدانية بمقاربة متعددة التخصصات لفهم دور أزمة المعنى والانتماء في
تحول المعايير الاجتماعية.....
نصيرة براهيمة (أستاذ محاضر قسم أ)
- 181.....
الاثار الاجتماعية للذكاء الاصطناعي والتحول التكنولوجي.....
د.ة. بلقاسمي عيدة (استاذ محاضر قسمب)
- 183.....
اللغة والعنف إشكالية في التواصل اللغوي في المجتمع-التواصل اللاعنفي كبديل-.....
إفروفة صفية
- 185.....
الجسد الأثنوي بوصفه حقلاً دلاليًا في الرواية العربية، قراءة نقدية تحليلية للتوظيف الجمالي والثقافي للجسد في السرد العربي
الحديث.....
د. ليلي حمراي
- 187.....
بين العولمة الرقمية والخصوصية الثقافية: تحولات منظومة القيم لدى الشباب الجزائري.....
مخلوف فاطمة الزهراء (طالبة دكتوراه)
- 189.....
التحيز الخوارزمي ومبدأ المساواة أمام القانون: إشكاليات المسؤولية القانونية وآليات الرقابة القضائية.....
مريم مالكي

كتاب ملخصات المؤتمر الدولي السابع للدراسات الإنسانية والاجتماعية والتنمية المستدامة

- 191..... العلاقة بين اضطراب السلوك والتفاعل الاجتماعي لدى المراهقين: التنمر المدرسي نموذجاً
توفيق ليلي
معد أحمد
- 193..... الصحة المجتمعية ودورها الحيوي في تحقيق التنمية المستدامة الجزائر أنموذجاً
د. سامية نواصر
- 195..... قرى الكراسي في فلسطين: نموذج لصون وإدارة التراث الثقافي والعمراني
سونيا ظاهر عمر مساد
أ.د. نجم بن محمد ظاهر
د. علي شعبان حسين عبد الحميد
- 197..... دور خوارزميات تعلم الآلة في تعظيم قيمة المنشأة: دراسة تحليلية
أ.م.د. نورهان السيد محمد عبد الغفار
- 199..... مزية العدو وتأويل صراع النفس في قصيدة شكوت إلى المولى للشاعر جبرن أنجل سه: قراءة سيميائية تأويلية
Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar Maiga
- 202..... دور السنة النبوية في تحقيق التنمية المستدامة للفرد والمجتمع: دراسة حديثة تأصيلية
د. أحمد بن سويد العنزي
- 204..... علاقة علم النفس التربوي بالتعليمية
أ.د. حجاج عبد الفتاح
- 206..... الترجمة بوصفها عائقاً في سبيل قيام نظرية نقدية عربية خالصة
كاملين جيلالي
- 208..... العدالة المجالية والتفاوتات الترابية: نحو إطار نظري لتحليل اللامساواة في الدراسات الجغرافية
د. محمد عالي المختار التقي

دور المؤسسات التعليمية في مواجهة الأثومي في ظل التحولات الاجتماعية وتعزيز القيم والانتماء لدى المتعلمين: دراسة حالة
210.....

د. هبة محمد فايق طه أقرع

نهاية عبدالله احمد اسليم

عايشة عبدالرحمن محمد شقير

Algerian Water Management Policy in the Face of Climate and Territorial Challenges: Towards Integrated and Sustainable Water Resources Governance

Dr. Sid Ahmed Soufiane

University of Badji Mokhtar, Annaba, Algeria

Dr. Sid Salah

GTU, University of Biskra, Algeria

Abstract

In a context marked by increasing water scarcity, rising climate variability, and growing pressure from competing uses, water management has become a major strategic issue for Algeria. As a semi-arid to arid country, Algeria faces significant spatial imbalances between water availability and demand, exacerbated by rapid urbanization, agricultural intensification, and climate change.

This paper provides a critical analysis of Algerian water management policy, highlighting its institutional foundations, regulatory instruments (notably Law 05-12 related to water), and the technical measures implemented, including dams, hydraulic transfers, seawater desalination, and the reuse of treated wastewater.

The study adopts a systemic and territorial approach, integrating the principles of Integrated Water Resources Management (IWRM), in order to assess the coherence of public policies and their capacity to address current challenges related to sustainability, equity, and resilience. Particular attention is given to the limitations of water governance, especially in terms of institutional coordination, infrastructure efficiency, and stakeholder participation.

The findings reveal a gradual transition towards more integrated and technologically advanced water management practices, while emphasizing the need to strengthen governance mechanisms, improve water use efficiency, and promote adaptive strategies in response to future water-related risks.

This research contributes to the scientific debate on water policies in arid environments and proposes pathways for improving sustainable and territorially grounded water management in Algeria.

Keywords: Water management, Algeria, IWRM, public policies, water stress, territorial governance, climate change

Algerian Policy Against Desertification: Towards Integrated and Sustainable Land Management in Arid Regions

Nadia Zekri

Department of Forest Resources, Faculty of Science of Nature and life and Science of the Earth and the Universe, Abou Bekr Belkaid University, Tlemcen, Algeria.

Research laboratory: Conservatory management of water, soil, forests, and sustainable development of mountainous areas in Tlemcen.

Ahmed Soufiane Sid

Departement of Planning, Faculty of Earth Sciences, Badji Mokhtar University, Annaba, Algeria.

Abstract

Desertification represents a major environmental challenge in Algeria, particularly in arid and semi-arid regions where climate change, land degradation, and human pressures intensify ecosystem vulnerability. In response, Algeria has developed a comprehensive policy framework aimed at combating desertification and promoting sustainable land management.

This study analyzes the national strategy implemented to address desertification, focusing on its institutional, regulatory, and operational dimensions. Key initiatives include the National Plan to Combat Desertification (PAN/LCD), reforestation programs such as the Green Dam (Barrage Vert), sustainable agricultural practices, and soil conservation measures. These actions are aligned with international commitments, notably the United Nations Convention to Combat Desertification (UNCCD).

Adopting a territorial and systemic approach, the research evaluates the effectiveness of these policies in terms of environmental sustainability, socio-economic resilience, and territorial balance. It also examines the challenges related to governance, including coordination between stakeholders, limited financial resources, and insufficient local community involvement.

The findings highlight both progress and limitations, emphasizing the need to strengthen integrated land management approaches, enhance monitoring systems, and promote participatory strategies involving local populations. The study concludes that a more adaptive and inclusive policy framework is essential to effectively mitigate desertification risks and ensure long-term environmental sustainability in Algeria.

Keywords: Desertification, Algeria, land degradation, environmental policy, sustainable land management, UNCCD, climate change.

Algorithmic Hauntings: Reading Trauma and Memory in *Beloved* through Digital Spectrality

Asst. Prof. Dr. Yıldırım Çevik

Istanbul Aydın University, İstanbul, Türkiye

Abstract

Toni Morrison's *Beloved* (1987) has often been read through psychoanalytic, feminist, and postcolonial frames. Unlike traditional realist novels, *Beloved* uses fractured temporality in the lens of J. Derrida's *Specters of Marx*. Scenes shift between past and present without explicit markers — like recursive function calls without a stack trace. Yet its narrative instability, repetition, and haunting presences resonate as conceptual analogues to contemporary digital phenomena — especially the logic of trace, iteration, and retrieval that defines algorithmic systems. Digital spectrality theorizes the ghost-like behavior of data (its persistence, retrieval, and return) and suggests that the operations of digital memory can illuminate the affective dynamics of trauma narratives. Rather than dismiss the supernatural as magical realism, this article treats *Beloved*'s haunting as a cognitive algorithmic metaphor of memory systems. This article explores *Beloved* through the lens of digital spectrality, a theory that conceptualizes how digital processes (algorithms, data trace fiction, and indices of memory) can illuminate the representation of trauma, ghostliness, and post-slavery identity. Digital spectrality offers a framework to interrogate the novel's fragmented narrative structure as parallel to digital systems of encoding, iteration, and presence/absence. In computing, memory is stored in discrete units; data is indexed, searchable, and retrievable — even if corrupted. *Beloved* presents a comparable structure: memories are discontinuous, fragmented, reactivated by triggers, and hauntingly persistent. By comparing *Beloved*'s haunting tropes with algorithmic indexing and data trace theory, the article argues for a new digital hermeneutic of trauma literature. As a qualitative research conducted in close readings of the text and relevant secondary sources, and with the objective of applying digital memory procedures into *Beloved* including the hypothesis whether digitalized rereading could have efficacy in the analysis of a postcolonial novel, the article intends to highlight the tentative result that digital spectrality showcases haunting as persistence trace of "archived memory" with the ghost return data.

Keywords: Digital spectrality, hauntology, trauma, archived memory, *Beloved*

Algorithmic Society: Artificial Intelligence, Social Transformation and the Future of Governance

Prof. Dr. Doğan Nadi Leblebici

Hacettepe University, Ankara, Türkiye

Abstract

Artificial intelligence (AI) technologies are rapidly transforming the structure of contemporary societies by reshaping economic processes, social relations, and governance mechanisms. As algorithmic systems increasingly influence decision-making processes in both public and private sectors, societies are entering what may be described as an “algorithmic society.” In this emerging context, understanding the broader social implications of artificial intelligence becomes crucial for sustainable development and democratic governance.

The purpose of this study is to examine the societal impacts of artificial intelligence and to analyze how AI-driven technologies contribute to ongoing processes of social transformation. The study particularly focuses on the ways in which algorithmic decision systems influence institutional structures, social inequalities, and governance practices. By exploring these dynamics, the research aims to contribute to the growing debate on the relationship between artificial intelligence, society, and sustainable development.

Methodologically, the study adopts a qualitative and conceptual research design. It draws upon interdisciplinary literature from public administration, sociology, digital governance, and technology studies. Through a comparative analysis of current AI applications in public services, digital platforms, and policy-making processes, the research evaluates how algorithmic systems reshape governance capacities and social coordination.

The findings suggest that artificial intelligence significantly alters traditional governance models by introducing data-driven decision-making processes and automated forms of regulation. While AI technologies provide opportunities for improving efficiency, transparency, and service delivery, they also generate new challenges related to algorithmic bias, digital inequality, accountability, and ethical governance. These dynamics demonstrate that technological innovation alone cannot guarantee socially beneficial outcomes.

The study concludes that the sustainable integration of artificial intelligence into societal structures requires not only technological development but also institutional adaptation and ethical regulatory frameworks. In this regard, governments and public institutions must develop governance models capable of ensuring transparency, accountability, and social inclusiveness in the age of algorithmic decision-making.

Keywords: Artificial Intelligence, Social Transformation, Algorithmic Governance, Digital Society, Sustainable Development

Algoritmik Toplum: Yapay Zekâ, Toplumsal Dönüşüm ve Yönetişimin Geleceği

Prof. Dr. Doğan Nadi Leblebici

Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Yapay zekâ (YZ) teknolojileri, ekonomik süreçleri, toplumsal ilişkileri ve yönetim mekanizmalarını yeniden şekillendirerek çağdaş toplumların yapısını hızla dönüştürmektedir. Algoritmik sistemlerin hem kamu hem de özel sektörde karar alma süreçlerini giderek daha fazla etkilemesiyle birlikte toplumlar “algoritmik toplum” olarak tanımlanabilecek yeni bir aşamaya doğru ilerlemektedir. Bu yeni bağlamda, yapay zekânın toplumsal etkilerini anlamak sürdürülebilir kalkınma ve demokratik yönetim açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmanın amacı, yapay zekâ teknolojilerinin toplum üzerindeki etkilerini incelemek ve YZ temelli teknolojilerin toplumsal dönüşüm süreçlerine nasıl katkıda bulunduğunu analiz etmektir. Çalışma özellikle algoritmik karar sistemlerinin kurumsal yapılar, toplumsal eşitsizlikler ve yönetim pratikleri üzerindeki etkilerine odaklanmaktadır. Bu bağlamda araştırma, yapay zekâ, toplum ve sürdürülebilir kalkınma arasındaki ilişkiye dair giderek genişleyen akademik tartışmalara katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Araştırma yöntemi olarak nitel ve kavramsal bir yaklaşım benimsenmiştir. Çalışma, kamu yönetimi, sosyoloji, dijital yönetim ve teknoloji çalışmaları alanlarındaki disiplinlerarası literatüre dayanmaktadır. Kamu hizmetlerinde, dijital platformlarda ve politika oluşturma süreçlerinde kullanılan güncel yapay zekâ uygulamalarının karşılaştırmalı analizi yoluyla algoritmik sistemlerin yönetim kapasitesini ve toplumsal koordinasyonu nasıl dönüştürdüğü değerlendirilmektedir.

Araştırmanın bulguları, yapay zekânın veri temelli karar alma süreçlerini yaygınlaştırarak geleneksel yönetim modellerini önemli ölçüde dönüştürdüğünü göstermektedir. Yapay zekâ teknolojileri verimlilik, şeffaflık ve hizmet sunumunun iyileştirilmesi açısından önemli fırsatlar sunmakla birlikte; algoritmik önyargı, dijital eşitsizlik, hesap verebilirlik ve etik yönetim gibi yeni sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu durum, teknolojik yeniliğin tek başına toplumsal açıdan olumlu sonuçlar üretmeye yetmeyeceğini ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak, yapay zekânın toplumsal yapılar sürdürülebilir biçimde entegre edilmesi yalnızca teknolojik gelişmeye değil aynı zamanda kurumsal uyum ve etik düzenleyici çerçevelerin geliştirilmesine de bağlıdır. Bu nedenle kamu kurumlarının ve yönetim sistemlerinin algoritmik karar alma çağında şeffaflığı, hesap verebilirliği ve toplumsal kapsayıcılığı güvence altına alacak yeni yönetim modelleri geliştirmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ, Toplumsal Dönüşüm, Algoritmik Yönetişim, Dijital Toplum, Sürdürülebilir Kalkınma

**A Psycho-deconstructive Study of the Twisted Space of Subjectivity in Sara Ruhl`s Dead Man`s Cell
Pone**

Assoc. Prof. Dr. Basma Hosney Ahmed Saleh

Faculty of Arts, Mansoura University, Egypt

Abstract

Amid this sweeping flood of modern technology, intellectual thinkers, philosophers and critics are struggling to investigate, analyze and record the endless social impact which is tantamount to change, if not to deface, the course of human life. With her magic realist brush the creative playwright Sara Ruhl has chosen to catch a picture of both participants in the flood: the drown and the survivors only to show that the former is only one actual version of the multiplicity of versions stored in the latter`s world of Aristotelian probabilities. This paper intends a psycho- deconstructive reading of this binary opposition, demolishing the Mobius strip; this dame between two different seas, only for emerging conflicting images to swim to the surface in a thankful gesture for being given a chance for a new birth. This psycho- deconstructive reading brings forth the suggestion that modern technology in the form of cellphones, even though destructive as the majority of analysts and critics in general and of the play in particular agree, should be seen from two new promising perspectives: it is only one practice among many and it should be considered in relation to them; that way it is no longer an isolated tinny bubble, but a whole new ideological wave having its both short and long frequencies that should be translated into new purgatorial forms, a new language, and this new language is our clue to the enigmatic codes of the place where the two seas of the actual and the textual worlds meet. This destination is finally revealed not as the end of civilization but rather a turning over of one page for a new more sophisticated one where man reorganizes the remnants in in new memory-made museum.

Keywords: deconstruction, mobius strip, utopia-food

Being Heard Matters: A Review of a Decade of Research on Listener Effects in Autobiographical Memory-Sharing

Dr. Sarah Zaneti

Dokuz Eylul University, Izmir, Türkiye

Abstract

Autobiographical memory-sharing plays a central role in the construction of identity and self-concept, emotion regulation, and social bonding. While extensive research has examined autobiographical memory from cognitive and narrator-centric perspectives, the role of the listener has long remained theoretically and empirically marginalized. Building on the seminal review by Pasupathi and Billitteri (2015), this article provides a comprehensive, up-to-date review of research published between 2015 and 2025 that examines the listener's prominent role in autobiographical memory-sharing. This paper brings together evidence from our studies and the broader literature on the role of listeners in autobiographical memory-sharing. This review focuses particularly on how listener characteristics, especially as perceived by the narrator, shape narrative structure both qualitatively and quantitatively, the narrator's psychological outcomes, such as emotional valence and self-concept, and the functional outcomes of memory-sharing. The method used in the present review was the synthesis of empirical studies published between 2015 and 2025 that explicitly examine the listener's role in autobiographical memory sharing, identified through systematic searches of major academic databases using combinations of related keywords. Drawing on evidence from social, developmental, family, and cross-cultural psychology, including recent empirical work on perceived listener responsiveness and listening styles, this article advances a relational framework of autobiographical memory that emphasizes the narrator-listener dyad. The review further highlights the theoretical and methodological implications of adopting an approach centered on the narrator-listener dyad and underscores the urgent need for additional empirical research in this emerging field.

Keywords: autobiographical memory-sharing, listener effects, perceived listener characteristics, narrator-listener dyad, self

Climate Change and Sustainable Development in Tunisia: Analyzing Environmental Pressures and Adaptation Challenges Through Multi-Decadal Data (1960-2025)

Dr. Bochra Hadj Kilani

National School of Architecture and Urbanism (ENAU), University of Carthage, Tunisia

Abstract

Tunisia, as a Mediterranean country, is particularly vulnerable to climate change impacts, including water scarcity, agricultural volatility, and coastal risks. However, the long-term interactions between climate pressures and sustainable development indicators remain insufficiently documented. This study analyzes multi-decadal trends (1960-2025) in key environmental and developmental indicators for Tunisia, drawing on World Bank data to assess pressures on natural resources, urbanization dynamics, and adaptation challenges.

The research examines 15 indicators spanning agriculture (land use, cereal yields), water resources (withdrawal rates), energy production (renewable shares), urbanization (population growth, coastal exposure), and environmental protection (protected areas). Statistical trend analysis reveals four critical findings. First, water resources are under extreme stress: annual freshwater withdrawals increased from 1.07 billion m³ (1975) to 3.86 billion m³ (2022), reaching 92% of internal resources, far exceeding the 20% water stress threshold. Second, agricultural vulnerability is evidenced by highly volatile cereal yields (500-2,000 kg/ha) and declining arable land (from 20.5% to 18.2% of land area, 1981-2023). Third, rapid urbanization (from 37% to 70% urban population, 1960-2025) has concentrated 8.9% of the population in low-elevation coastal zones highly exposed to sea-level rise. Fourth, environmental protection remains insufficient despite recent progress: terrestrial protected areas cover only 7.9% of land, below international targets, while renewable energy accounts for merely 2.7% of electricity production (2021).

These findings indicate that Tunisia faces a triple challenge: escalating resource depletion, increasing climate vulnerability, and inadequate adaptation responses. The concentration of population and economic activities in coastal areas exacerbates exposure to climate risks, while slow progress in energy transition and environmental protection limits resilience.

The study concludes by identifying policy implications: the urgent need for integrated water governance, accelerated renewable energy deployment, strengthened coastal zone management, and expanded protected areas. These results contribute to understanding how Mediterranean countries can align development trajectories with climate adaptation requirements, directly informing Sustainable Development Goals (SDGs) 6 (Clean Water), 11 (Sustainable Cities), 13 (Climate Action), and 15 (Life on Land).

Keywords: Climate change; Tunisia; Sustainable development; Water scarcity; Urbanization; Coastal vulnerability; Environmental policy; Adaptation.

“Clash of Civilizations” Thesis in Retrospect

Prof. Dr. Yaşar Akgün

Istanbul 29 Mayıs University, Istanbul, Türkiye

Abstract

Samuel Huntington’s “clash of civilizations” thesis was first appeared in the journal *Foreign Affairs* in the summer of 1993, then published as a book titled “*The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*” in 1997. At the preface of the book the author says that he first expressed the idea in a conference in 1992, and later on acknowledged that he borrowed the term “clash of civilizations” from the famous Middle East historian Bernard Lewis. Bernard Lewis (1916-2018) was a well-known Zionist, new conservative and man of Israel lobby in the USA. The question which the thesis claims to answer was this: How would global order be shaped after the collapse of the era of ideologies which lasted almost half a century? On which basis would different countries form new alliances? Huntington claimed that countries would gather around different civilizations because these are the strongest bonds for individuals and peoples. To support his thesis, as an example he analyzed Ukraine’s then situation. He related a statist paradigm in international relations which leads John Mearsheimer to predict that “the situation between Ukraine and Russia is ripe for the outbreak of security competition between them.” However, Huntington bases this conflict on the civilizational fault line that divides Orthodox eastern Ukraine from Uniate western Ukraine. It is known that the Orthodox look to Moscow, while the Uniate head for Vatican. In retrospect, it seems that both statist and civilizational approaches precisely predicted the current Ukrainian war almost thirty years in advance, however on different grounds. After having explained that a civilizational core state has to possess the economic resources, military power, organizational competence, and commitment to provide both political and religious leadership to the related countries, Huntington mentions six possible core states for Islamic civilization. These are from east to west Indonesia, Pakistan, Iran, Turkey, Saudi Arabia and Egypt. Huntington claimed that Turkey has the history, population, middle level of economic development, national coherence, and military tradition and competence to be the core state of Islamic civilization. Huntington underlined Turkey’s ethnic and linguistic ties with Central Asian states, and its extensive historical connections with Muslims in the Balkans, the Middle East, North Africa and Central Asia. This article examines and assesses the predictive strength of the “clash of civilizations” thesis.

Keywords: world order -clash of civilizations- Samuel Huntington- Bernard Lewis-Türkiye

Decoupling Discourse from Action: An LLM-Powered Greenwashing Analysis of the BIST Energy Sector

Assoc. Prof. Dr. Özlem Sayılır

Anadolu University, Eskişehir, Türkiye

Dr. Safiye Top

İstinye University, İstanbul, Türkiye

Abstract

In the era of global energy transition, corporate sustainability claims have become a primary currency for securing institutional legitimacy and accessing green financing. However, this transition led to "organizational decoupling," where a widening gap exists between optimistic corporate stories and actual technical performance. This study investigates the alignment between sustainability discourse and factual environmental impact among five major players in the BIST Energy Index (XENER): Enerjisa, Zorlu Enerji, Aydem, Galata Wind, and Aksa Enerji, covering the 2022-2024 period. The research employs an innovative inferential content analysis methodology, by using Large Language Models (LLMs) such as GPT-4 and Gemini to transcend the limitations of traditional manual coding. In the first phase, sustainability reports and corporate communications are analyzed via an LLM-driven framework to categorize claims into "symbolic" (abstract, emotive, or unsubstantiated) and "substantive" (quantifiable, time-bound, and budgeted) categories. In the second phase, these qualitative findings are cross-referenced against technical performance data, including Carbon Disclosure Project (CDP) risk filings, emission intensities, and Green CAPEX ratios. Methodological precision is ensured through inter-coder reliability coefficients and manual validation of LLM outputs. Preliminary observations suggest a higher degree of discourse-action alignment in "pure-player" renewable companies, whereas integrated energy giants transitioning from fossil fuels frequently employ "strategic ambiguity." Analysis indicates that "Net Zero" rhetoric in public-facing web content often differs from the high-water stress and carbon tax risks admitted in technical CDP reports. The study concludes that the strategic use of AI in ESG auditing is essential for identifying greenwashing and ensuring accountability in the energy sector.

Keywords: Greenwashing, Corporate Decoupling, BIST Energy, Content Analysis.

Digital Technologies for Safeguarding Algerian Cultural Heritage in High-Risk Environments

Dr. Khedidja Daouadi

Centre de Recherche en Aménagement du Territoire (CRAT)

Dr. Benzagouta Yasser Nassim

Centre de Recherche en Aménagement du Territoire (CRAT)

Abstract

Cultural heritage plays a crucial role in forming and consolidating national identity, bridging past and present. Locally, it fosters social cohesion and economic development while preserving collective memory and territorial identity. Internationally, it underpins intercultural dialogue and cultural diplomacy. Since promulgating Law 04-98, Algeria has prioritized this sector strategically, developing inventories, classification procedures, and regulatory frameworks—a robust arsenal for protecting and valorizing cultural assets.

However, translating policy into practice proves challenging. Despite expanding safeguarded sectors and major projects—such as Algiers restoration operations and Arab Capitals of Culture initiatives in Tlemcen and Constantine, backed by substantial budgets—outcomes remain limited. Methodological shortcomings, inadequate awareness and engagement among inhabitants of living historic fabrics, and technical constraints for stakeholders have impeded results. Fragile heritage sites face persistent anthropogenic and natural risks: conflicts, looting, earthquakes (e.g., Tenes old city), floods (e.g., M'zab Valley), and inappropriate transformations (e.g., Constantine). These threats demand rethinking strategies to halt cultural and identity losses.

Digital technologies—digitization, laser scanning, photogrammetry—emerge as innovative solutions for rapid interventions, addressing the empirical need for sustainable digital archives of Algerian heritage.

This research interrogates their implementation methods and potential to resolve heritage challenges. The objective is to reassess existing practices and propose more effective approaches. Methodology overlays outputs from our team's successive projects with field-identified gaps via observations and stakeholder interviews. Specifically, it evaluates scanning and modeling techniques against management shortcomings, exploring opportunities to strengthen Algeria's national strategy for high-risk environments.

Keywords: Heritage in high-risk environments; digital archiving; laser scanning; photogrammetry; territorial identity

Enhancing Research Quality through Academic Writing Assessment: Evidence from Algerian Higher Education

Dr. Manaa Khaoula

Maitre de conférences A

Université Mohamed Chérif Messaadia, Souk-Ahras

Population, Entrepreneuriat, et Développement Durable à l'ère du Numérique, El-Tarf (Pedden)

Abstract

The assessment of academic writing in higher education constitutes a central component in the development of research competencies and scientific production. In Algerian universities, this process faces multiple pedagogical, methodological, and institutional challenges that directly affect the quality, rigor, and international visibility of academic research.

This paper aims to provide an in-depth evaluation of academic writing assessment practices within the Algerian university context, focusing on their impact on students' research performance and scholarly output. It examines current evaluation frameworks, including criteria, feedback mechanisms, and pedagogical approaches adopted in undergraduate and postgraduate programs.

Adopting a qualitative and analytical approach, supported by field observations and institutional analysis, the study highlights several structural limitations, such as the lack of standardized assessment criteria, insufficient training in academic writing, limited integration of digital tools, and inconsistencies in supervision practices. These constraints often lead to disparities in research quality, reduced publication potential, and difficulties in aligning with international academic standards.

The findings emphasize that improving academic writing assessment requires a shift towards more structured, transparent, and competency-based evaluation systems. The integration of digital literacy, formative assessment strategies, and capacity-building programs for both students and instructors emerges as a key lever for enhancing research outcomes.

The paper concludes by proposing strategic recommendations aimed at strengthening academic writing assessment practices in Algeria, with the objective of fostering higher-quality research, improving publication performance, and reinforcing the global competitiveness of Algerian universities.

Keywords: Academic writing assessment, higher education, Algeria, research quality, pedagogy, evaluation systems, scientific production

Economic Complexity and Environmental Sustainability: A Panel Causality Analysis of the Fragile Five

Asst. Prof. Dr. Yunus Yücel
Bayburt University, Türkiye

Prof. Dr. Serap Bedir Kara
Erzurum Technical University, Türkiye

Abstract

Although the impact of economic complexity on economic growth and income levels has been extensively documented, studies examining the causal relationship between economic complexity and environmental sustainability—particularly within fragile developing economies—remain limited. This study investigates the interaction between economic complexity and CO₂ emissions in the Fragile Five countries (Brazil, India, Indonesia, South Africa, and Türkiye) over the period 1995–2023. The Konya (2006) bootstrap panel causality test, which accounts for cross-sectional dependence and country heterogeneity, is employed to analyze these relationships on a country-specific basis.

The results indicate that the nexus between economic complexity and CO₂ emissions is not homogeneous across the Fragile Five and exhibits substantial country-specific heterogeneity. Regarding production-based CO₂ emissions, bidirectional causality is identified in India, suggesting a reinforcing mechanism between technological deepening and carbon-intensive production. In contrast, a unidirectional causality running from CO₂ emissions to economic complexity is detected in Türkiye and Indonesia, implying that growth dynamics in these economies remain structurally dependent on carbon-intensive sectors.

When the emission indicator excludes agricultural and forestry activities, it is observed that the causality structure changes. In particular, a bidirectional interaction (feedback mechanism) between economic complexity and CO₂ emissions has been identified in Indonesia and South Africa. Overall, the findings demonstrate that energy composition, industrial structure, and structural transformation processes play a decisive role in shaping the environmental implications of economic complexity. These findings demonstrate that sustainable and low-carbon growth strategies must be designed in accordance with country-specific production structures and energy dependencies, rather than relying on uniform policy frameworks.

Keywords: Economic Complexity, Carbon Emissions, Fragile Five, Panel Causality, Sustainable Development.

Kırılgan Ekonomilerde Ekonomik Karmaşıklık ve Çevresel Sürdürülebilirlik İlişkisi: Kırılgan Beşli Üzerine Bir Panel Nedensellik Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Yunus Yücel

Bayburt Üniversitesi

Prof. Dr. Serap Bedir Kara

Erzurum Teknik Üniversitesi

Özet

Literatürde ekonomik karmaşıklığın büyüme ve gelir düzeyi üzerindeki etkileri geniş biçimde incelenmiş olsa da gelişmekte olan kırılgan ekonomiler özelinde ekonomik karmaşıklık ile çevresel sürdürülebilirlik arasındaki nedensellik ilişkisini farklı karbon göstergeleri üzerinden karşılaştırmalı olarak ele alan çalışmalar sınırlıdır. Bu çalışma, “Kırılgan Beşli” olarak adlandırılan Brezilya, Endonezya, Güney Afrika, Hindistan ve Türkiye’de ekonomik karmaşıklık ile CO₂ emisyonları arasındaki etkileşimi 1995–2023 dönemi için panel veri yaklaşımı çerçevesinde analiz etmektedir. Analizde, yatay kesit bağımlılığını ve ülke heterojenliğini dikkate alan Konya (2006) panel bootstrap nedensellik testi kullanılarak ilişkiler ülke bazında ampirik olarak sınanmıştır.

Elde edilen bulgular, ekonomik karmaşıklık ile CO₂ emisyonları arasındaki ilişkinin Kırılgan Beşli ülkelerinde homojen bir yapı sergilemediğini ve belirgin ülke farklılıkları içerdiğini göstermektedir. Üretim temelli CO₂ emisyonları açısından Hindistan’da ekonomik karmaşıklık ile emisyonlar arasında çift yönlü nedensellik tespit edilirken, Türkiye ve Endonezya’da CO₂ emisyonlarından ekonomik karmaşıklığa doğru tek yönlü bir nedensellik belirlenmiştir. Bu durum, söz konusu ekonomilerde büyüme dinamiklerinin halen enerji ve karbon yoğun sektörlere dayandığına işaret etmektedir.

Emisyon göstergesinin tarım ve ormancılık faaliyetleri hariç tutulduğu durumda ise nedensellik yapısının değiştiği görülmektedir. Özellikle Endonezya ve Güney Afrika’da ekonomik karmaşıklık ile CO₂ emisyonları arasında karşılıklı bir etkileşim (geri besleme mekanizması) saptanmıştır. Bulgular genel olarak enerji kompozisyonu, sanayi yapısı ve yapısal dönüşüm süreçlerinin ekonomik karmaşıklığın çevresel etkilerini belirleyici rol oynadığını ortaya koymaktadır. Çalışma, kırılgan ekonomilerde yapısal dönüşüm–çevre etkileşimine ilişkin ülke bazlı ampirik kanıt sunarak sürdürülebilir büyüme literatürüne katkı sağlamaktadır. Bu bulgular, sürdürülebilir ve düşük karbonlu büyüme stratejilerinin tek tip politika çerçevelerine dayanmak yerine, ülkeye özgü üretim yapıları ve enerji bağımlılıkları dikkate alınarak tasarlanması gerektiğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Ekonomik Karmaşıklık, Karbon Emisyonları, Kırılgan Beşli, Panel Nedensellik, Sürdürülebilir Büyüme.

Heritage Modeling: A Multi-Layer Decision-Support System Assisted by Artificial Intelligence

Zayneb Abidi

TSA-LAB, LAB, UCLouvain, Wafelaerts Street 47/51, 1060 Brussels, Belgium

UMRAN, ENAU, UCAR, El Qods Sidi Bou Said Street, 2026 Tunis, Tunisia

Khouloud Barouni

TSA-LAB, LAB, UCLouvain, Wafelaerts Street 47/51, 1060 Brussels, Belgium

Zaineb Naifer

TSA-LAB, LAB, UCLouvain, Wafelaerts Street 47/51, 1060 Brussels, Belgium

UMRAN, ENAU, UCAR, El Qods Sidi Bou Said Street, 2026 Tunis, Tunisia

Abstract

Current digital practices enable accurate acquisition of the volumetric characteristics of heritage objects; however, they struggle to incorporate the spatial and cultural logics that generated architectural form. In the era of artificial intelligence (AI), an epistemological reassessment is therefore required to rethink heritage modeling methods when they combine heterogeneous data derived from quantitative geometric reproduction, qualitative integration of the design process, and semantic interpretation.

Based on a systemic approach to architectural heritage, this research proposes an analytical and interpretative framework to produce hierarchical knowledge from diverse datasets. By transforming the model into a structured data system, it renews epistemological and methodological approaches, enables a meaningful integration of AI, and strengthens decision-support processes in heritage projects.

The methodology begins with the identification of data types to be acquired, distinguishing between sources from digital acquisition and those originating from historical documentation, prior to their analytical structuring. The collected information is organized and integrated into an information system structured as a multi-scale matrix comprising: (1) a morphological layer (survey, digital acquisition); (2) a spatial-syntactic layer (analysis of spatial configurations, hierarchy, connectivity); and (3) a semantic layer (historical sources, uses, cultural rules). This structuring enables the creation of a heritage dataset in which architectural entities are defined as networks of meaningful relationships. In this context, AI is not conceived as a substitute for historical expertise, but as an analytical tool capable of identifying inter-layer regularities and inferring a rule-based system, that paves the way toward interpretative and predictive modeling of the architectural logics studied.

The results demonstrate that learning inter-layer regularities makes it possible to identify architectural configurations, compare several scenarios, and reveal relationships between morphology, spatial organization, and semantics. The integration of AI-assisted analyses improves the traceability and reproducibility of inferences by producing explicit hypotheses.

The proposed approach models heritage documentation into a dynamic decision-support system, contributing to the analysis of historical data, digital reverse engineering, and the development of conservation and valorization strategies.

Keywords: Heritage modeling, Multi-layer system, Artificial intelligence, Decision support.

Hyper-Delegation: Reconfiguring Consumer Agency in AI-Mediated Market Systems

Dr. Dilşad Kirseliöđlu

Anadolu University, Eskişehir, Türkiye

Abstract

Although generative artificial intelligence (AI) has attracted attention as a structure that contributes to the empowerment of consumers by providing personalization and efficiency through the vertical and horizontal expansion of the options from which they can choose, this diversity of technological affordances should not be equated with consumer emancipation, as is generally assumed. Therefore, it is appropriate to reconsider consumer agency conceptually. While consumer agency in the classical approach is equated with the individual's own decision-making capacity, in this study it is reconsidered as a decision-making mechanism embedded in and allocated within AI-mediated market systems. The study, drawing on a macromarketing perspective, describes the gradual transfer of the cognitive level, preference formation, and normative dimensions of the consumer decision-making process from the position where the human acts as the actor to the algorithm through the concept of hyper-delegation. In hyper-delegation, the transformation develops through the existence of these three mechanisms as they are connected to one another within a framework: cognitive offloading, defined as the transfer of thinking, evaluation, and preference from the consumer's mind to artificial intelligence systems; preference externalization, referring to the emergence of desires and wants with the support of artificial intelligence; and normative substitution, referring to the partial surrender of an individual's ethical evaluations and value judgments to the logic of the algorithm. Recent empirical studies demonstrate that consumers are becoming increasingly dependent on AI-supported decision-making processes. In this study, the functioning of hyper-delegation mechanisms is discussed through the way they reinforce and strengthen one another. Although digital cultural capital partially shapes consumers' interaction with algorithms, it does not prevent the structural redistribution of consumer agency. From the perspective of global political economy, the repositioning of consumer agency can be observed particularly in the Global South due to the strong influence of data extraction asymmetries, platform dependency, and linguistic dominance.

This study proposes a theoretical framework, through the concept of hyper-delegation, to explain the redistribution of authority in today's AI-dominated market systems. By reframing consumer agency not as an individual attribute but as an infrastructurally embedded phenomenon, this study contributes to macromarketing debates on moral patency, platform power, and democratic resilience.

Keywords: Hyper-delegation; Consumer agency; Generative AI; Platform power; Digital cultural capital

Investigating Linguistic Legitimacy in the 2025 UN Climate Change Conference

Fatema El-Zahraa El-Saeed El-Mesary

Lecturer of Linguistics, Faculty of Arts, Mansoura University, Egypt

Abstract

This study explores how linguistic legitimacy, constructed through lexical selection, framing strategies, and dominant narratives, has a strong impact on accepting and implementing certain climate policies in the 2025 United Nations Climate Change Conference (COP30). COP30 aimed to allow business leaders, climate scientists, and civil society representatives to exchange opinions and insights in order to identify the best practices to support stronger collective climate action. Data were collected from the plenary speeches and statements, national statements, official texts, and decisions displayed on the UNFCCC website. Since there is a global initiative launched for information integrity on climate change, analyzing language in the climate discourse is crucial to illustrate how using specific phrasing shapes public authority, credibility, and consensus. The study adopts a Critical Discourse Analysis (CDA) perspective to identify lexical selection, patterns of modality, framing, and agency. It also utilizes van Leeuwen's legitimation framework to examine how linguistic selections help legitimize certain climate actions while marginalize others. The study also examines how some statements from particular nations are validated, while others are disregarded. It also explores how power relations, ideological positioning, and institutional norms shape the linguistic legitimacy in the 2025 United Nations Climate Change Conference.

Keywords: Linguistic Legitimacy, Critical Discourse Analysis, legitimation framework, Climate policy,

Integrating Sustainability Principles into the Planning of New Cities in Algeria: Challenges and Perspectives

Dr. Sid Ahmed Soufiane

University of Badji Mokhtar, Annaba, Algeria

Abstract

Sustainable urban development has become a central challenge for rapidly urbanizing countries, particularly in the context of new city planning. In Algeria, the creation of new urban centers aims to respond to demographic growth, housing demand, and regional imbalance; however, these initiatives often face significant environmental, social, and economic constraints. This paper explores the integration of sustainability principles into the planning and development of new cities in Algeria, with a focus on promoting balanced, resilient, and inclusive urban systems.

The study adopts an analytical and conceptual approach, combining a review of international sustainability frameworks with an assessment of Algerian urban planning policies and practices. Key dimensions of sustainability—environmental protection, efficient land use, energy and water management, social equity, and economic viability—are examined in relation to the planning processes of new cities. Particular attention is given to the role of strategic planning tools, governance mechanisms, and spatial decision-support systems in enhancing sustainable outcomes.

The findings highlight that while sustainability is increasingly referenced in national planning strategies, its practical implementation remains limited due to institutional fragmentation, insufficient data integration, and a lack of participatory approaches. The paper argues that embedding sustainability at the early stages of urban design, supported by integrated planning tools and cross-sectoral coordination, is essential for ensuring the long-term performance of new cities in Algeria. The study concludes with recommendations aimed at strengthening sustainable urban planning practices and aligning new city projects with global sustainability goals.

Keywords: Sustainable Urban Planning; Urban resilience; New Cities; Environmental Management; Algeria

Intersectionality And Identity: Exploring Violence in Toni Morrison's *Beloved* and *The Bluest Eye*

Hakan Uygen

Istanbul Aydın University, Istanbul, Türkiye

Abstract

The trauma and violence experienced by marginalized groups, particularly after the Second World War, have been shaped by systemic political oppression, racial hierarchies, and the global effects of colonialism. These individuals have faced not only social exclusion and inequality but also physical, emotional, and psychological violence. This study center on analyzing the racial violence and its intersections with identity crises in Toni Morrison's *Beloved* (1987) and *The Bluest Eye* (1970), through the lens of Kimberlé Crenshaw's theory of Intersectionality. The aim of this study will examine how different forms of violence, including racial, gender-based, and historical violence, intersect to perpetuate trauma and shape the characters' identities. In *Beloved*, Sethe's quest for identity is inextricably linked to the violence of slavery, where the brutalities of physical violence and dehumanization leave lasting scars. Sethe's trauma states the systemic racial violence of the time, the violence of historical memory and the body. *The Bluest Eye* explores the devastating impact of racial violence on identity, highlighting Pecola Breedlove's desire for societal acceptance in a violently segregated society. Pecola's internalized trauma manifests in the form of self-hatred, which stems from the racialized violence and the pervasive societal violence against black bodies and identities. It portrays how violent societal standards of beauty and worth directly conduce to Pecola's emotional and psychological degradation. Both novels depict how racial violence, historical oppression, and internalized societal norms intersect, creating a profound trauma that deeply affects the characters' sense of self. In this study will analyze the intersection of racial and societal violence in the formation of identity and trauma in *Beloved* and *The Bluest Eye*, characterizing how systemic violence shapes personal and collective identities through the lens of Intersectionality.

Keywords: Toni Morrison, Intersectionality, Racial Violence, Identity Crisis

Is Green Growth Feasible? Does the Renewable Transition Support Economic Expansion?

Assoc. Prof. Dr. Burak Büyükoğlu

Gaziantep University, Gaziantep, Türkiye

Abstract

This study investigates whether economic growth in the D-8 countries decoupled from carbon emissions over the period 2000–2025 and examines whether the renewable energy transition has facilitated this process. The relationship between economic growth and CO₂ emissions is evaluated using the Tapio decoupling elasticity approach. The findings are interpreted in conjunction with renewable energy shares and carbon intensity indicators. The results indicate that a strong and persistent green growth trajectory has not yet been firmly established in the D-8 countries. Although certain countries exhibit declines in carbon intensity and episodes of strong decoupling, in most cases economic expansion continues to be accompanied by rising emissions. While increases in the share of renewable energy appear to support decoupling in some contexts, this effect materializes primarily when combined with improvements in energy intensity and structural transformation in production patterns. Overall, the findings suggest that green growth depends not solely on expanding renewable energy capacity, but also on enhancing energy efficiency, transforming industrial structures, and reducing carbon intensity.

Keywords: Green growth; Decoupling analysis; Tapio elasticity; Renewable energy; Carbon intensity; D-8 countries

Optimizing Acoustic Conditions in University Buildings: Case Study Analysis

Nidhal Hajji

Higher Institute of Environmental Technologies, Urban Planning and Building (ISTEUB), University of Carthage, Tunisia

Zied Kammoun

Higher Institute of Environmental Technologies, Urban Planning and Building (ISTEUB), University of Carthage, Tunisia

Abderraouf Trabelsi

Civil Engineering Laboratory, Military Academy of Fondouk Jedid, Tunisia

Sabra Habli

University of Monastir; ISTEUB, University of Carthage, Tunisia

Abstract

The building sector is one of the main contributors to global energy consumption and greenhouse gas emissions, not only during the operational phase but also through the embodied energy contained in construction materials. In the context of the energy transition and the circular economy, transforming waste into functional value-added materials represents a strategic lever for reducing the carbon footprint of existing infrastructures while limiting the extraction of natural resources.

University buildings often present deficiencies in indoor comfort. Acoustic shortcomings are frequent and directly affect teaching quality, learners' concentration, and the efficient use of spaces. These dysfunctions may also generate indirect energy impacts, such as increased use of sound amplification systems, adjustments to ventilation systems, or sub-optimal occupancy and operation of facilities [1,2,3].

This issue is particularly evident at the Higher Institute of Environmental Technologies, Urban Planning and Building (ISTEUB), located in the Chargaia 2 industrial area in Tunis. The noisy surrounding environment and the industrial design of the building generate high reverberation levels and poor sound insulation, compromising educational quality.

Within this framework, this study addresses the following question: which key parameters and optimization strategies can sustainably improve acoustic comfort in higher education institutions? The objective is to carry out a detailed diagnosis of acoustic dysfunctions at ISTEUB, assess their impact on users, and propose innovative solutions based on the valorization of textile waste.

The methodological approach combines student surveys and standardized acoustic measurements. The results reveal a widely shared perception of acoustic discomfort, confirmed by objective indicators showing performance below recommended standards. Noise levels generated by certain equipment, such as a concrete vibrator, also highlight potential auditory risks for learners.

From a sustainable development perspective, this study explored the valorization of recycled textile waste for the manufacture of acoustic panels [4,5]. The investigation of different formulations based on wool, cotton, plaster, and cement identified an optimized composition with good absorption performance, particularly at high frequencies. Larger-scale tests confirmed the technical feasibility of this solution, despite some drying constraints, thus opening concrete prospects for sustainable acoustic improvement.

Keywords: Case study (ISTEUB), Mixed-method approach, Student survey, Standardized acoustic measurements, Bio-based materials

The Impact of Renewable Energy Share on CO₂ Emissions in D8 Countries

Assoc. Prof. Dr. Burak Büyükoğlu

Gaziantep University, Gaziantep, Turkiye

Abstract

This study investigates the impact of the share of renewable energy on carbon emissions in D8 countries over the period 2000–2025, employing a panel data framework. The empirical analysis is conducted within a two-way fixed effects model, accounting for cross-sectional dependence, heteroskedasticity, and serial correlation through the use of country-clustered and Driscoll–Kraay standard errors. The renewable energy variable is operationalized in two distinct ways: as the share of renewable sources in electricity generation and as the share of renewables in total final energy consumption, each examined separately to ensure robustness. The findings indicate that the results are sensitive to the definition of the renewable energy indicator. While the lagged share of renewables in electricity generation does not exhibit a statistically significant mitigating effect on emissions, an increase in the share of renewables in total energy consumption is associated with a reduction in carbon emissions. These results suggest that limiting the energy transition to the electricity sector alone may be insufficient; rather, a comprehensive transformation of the overall energy mix appears to be more consequential for environmental outcomes. The estimated coefficients for income and its squared term display signs consistent with the Environmental Kuznets Curve hypothesis, implying a nonlinear relationship between economic growth and environmental degradation. Moreover, the strong and statistically significant effect of total energy consumption on emissions underscores the importance of scale effects in shaping environmental pressures. Country-specific assessments further reveal a heterogeneous pattern of energy transition across D8 economies. In countries with a high dependence on fossil fuels, expansions in renewable energy capacity provide only limited contributions to emission reductions. By contrast, economies that have achieved a more balanced restructuring of their energy portfolios demonstrate comparatively stronger environmental performance. Overall, the study highlights the necessity of broadening the sectoral scope of renewable energy policies and reducing structural dependence on fossil fuels to achieve meaningful emission mitigation.

Keywords: Renewable energy, CO₂ emissions, energy composition, Environmental Kuznets Curve, D8 countries, panel data analysis

The Role of Green Finance in Achieving Sustainable Development Goals Across the Jordanian Economy

Dr. Eman Mohammed al-Nimr

AlBalqa Applied University - Qadisiyah College

Amman-Jordan

Dr. Hiyam Mohammad Yousef

AlBalqa Applied University - Qadisiyah College

Amman-Jordan

Abstract

This study aims to identify and analyze the tools that support green finance in the Jordanian economy in order to achieve the Sustainable Development Goals (SDGs). In recent years, growing global interest in investments, projects, and financial flows oriented toward sustainability has led to the emergence of what is commonly referred to as green finance. This approach seeks to enhance the efficient use of natural resources while minimizing the negative environmental impacts of economic activities. It encompasses key sectors such as renewable energy, clean technologies, green infrastructure, sustainable agriculture, eco-friendly buildings, and sustainable transportation systems.

The study evaluates the role of green finance in supporting economic projects in Jordan, focusing on how financial mechanisms can contribute to balancing economic growth with environmental protection and social equity. It examines various instruments, including green bonds, sustainable banking practices, and public-private partnerships, and assesses their effectiveness in promoting environmentally responsible investments.

Furthermore, the research highlights the importance of integrating economic, social, and environmental dimensions into development strategies. It emphasizes the need to preserve the rights of future generations, ensure the sustainable use of resources, mitigate environmental risks, and maintain a commitment to economic development, social justice, and equality.

The findings suggest that while Jordan has made progress in adopting green finance initiatives, further institutional support, policy development, and stakeholder engagement are necessary to fully realize its potential in achieving sustainable development.

Keywords: Green Finance, Sustainable Development, Jordanian Economy, Environmental Sustainability

A Feminist Reading of the Scarlet Letter: Hester Prynne as a Symbol of Female Opposition and Power

Prof. Mohammad Abdullah Al Matarneh

Tafila Technical University

Department of English Language and Literature

Abstract

This paper employs a feminist critical lens to analyse Nathaniel Hawthorne's *The Scarlet Letter*, with a particular emphasis on Hester Prynne as a representation of female power, defiance, and self-determination. The work, which is set in the strictly patriarchal Puritan culture of seventeenth-century New England, depicts the severe penalties meted out to women who violate moral and social norms. Hawthorne reveals the gender disparities ingrained in this culture through Hester's public punishment and Arthur Dimmesdale's contrasting concealed guilt.

This study contends that by claiming her independence, rejecting forced identities, and reinterpreting the meaning of the scarlet letter, Hester Prynne serves as a proto-feminist heroine who opposes prevailing patriarchal systems. Hester's change and resistance are reflected in the letter "A," which at first represents humiliation and adultery but later transforms into a symbol of strength, resiliency, and moral integrity. The essay also examines Hester's role as a mother, her financial freedom, and her developing awareness of social injustice as crucial components of her feminist consciousness.

The Scarlet Letter not only criticizes the restrictions imposed on women in Puritan society but also foreshadows subsequent feminist concepts of identity, agency, and resistance by placing the book within both its historical setting and contemporary feminist thought. Ultimately, Hester Prynne emerges as a powerful literary figure whose struggle for self-definition continues to resonate in contemporary discussions of gender and equality.

Key-words: Feminist Criticism, Patriarchy, Hester Prynne, Female Resistance

Time and Narrative in Virginia Woolf's *To the Lighthouse* and *Mrs. Dalloway*

Hakan Uygen

Istanbul Aydın University, Istanbul, Türkiye

Asst. Prof. Dr. Yıldırım Çevik

Istanbul Aydın University, Istanbul, Türkiye

Abstract

This study examines Virginia Woolf's novels *To the Lighthouse* and *Mrs. Dalloway* within the context of modernist narrative theory, specifically examining the effects of time, memory, and stream of consciousness techniques on literary structure. Evaluating the structural and formal transformations Woolf wrought in literature through narrative strategies is crucial for a better understanding of her. Woolf's narrative style, centered on individual experience, is not only an aesthetic choice but also a structural choice that reveals the fragility of the subject's relationship with time and self-perception. In this study, Woolf's narrative ability to oscillate between past and present will be examined considering Paul Ricoeur's theory of "time and narrative," in relation to the layered nature of memory. Woolf's nonlinear construction of the timeline through the stream-of-consciousness method creates a multilayered narrative space that intersects with the characters' subjective experiences. In this regard, the role of individual and collective memory in narrative is not limited to the transmission of events; it also becomes a fundamental instrument in shaping the narrative's form. This study will examine how space and time in Woolf's narratives cease to be fixed categories and are reshaped by inner experience, thus proposing a radical transformation against classical narrative structures. In this regard, *To the Lighthouse* and *Mrs. Dalloway* can be considered not only texts that exemplify modernist techniques but also aesthetic spaces that force us to rethink the narrative's threefold relationship with the subject, memory, and time. Woolf's narrative world reveals the subject's fragile existence in time and gives artistic form to the modern man's conscious fragmentation.

Keywords: Virginia Woolf, Paul Ricoeur, Modernism, Stream of consciousness,

Virginia Woolf'un *To The Lighthouse* ve *Mrs. Dalloway* Romanlarında Zaman ve Anlatı

Hakan Uygen

Istanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Asst. Prof. Dr. Yıldırım Çevik

Istanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Bu çalışma da Virginia Woolf'un *To the Lighthouse* ve *Mrs. Dalloway* romanlarını modernist anlatı kuramı bağlamında ele almakta ve özellikle zaman, bellek ve bilinç akışı tekniklerinin edebi yapı üzerindeki etkilerini incelenmektedir. Woolf'un edebiyatta yarattığı yapısal ve biçimsel dönüşüm, anlatı stratejileri üzerinden değerlendirmek onu daha iyi anlamak adına önemlidir. Woolf'un bireysel deneyimi merkezine alan anlatım biçimi, yalnızca estetik bir tercih değil, aynı zamanda öznenin zamanla ve kendilik algısıyla kurduğu ilişkideki kırılma görünümlü bir yapısal tercihtir. Bu çalışmada, Paul Ricoeur'ün "zaman ve anlatı" kuramı ışığında, Woolf'un geçmiş ile şimdi arasında gidip-gelen anlatı yeteneğini, belleğin katmanlı doğasıyla ilişkilendirerek incelenecektir. Woolf'un bilinç akışı yöntemiyle zaman çizgisini doğrusal olmayan bir biçimde yapılandırması, karakterlerin öznel deneyimleriyle kesişen çok katmanlı bir anlatı alanı yaratır. Bu bağlamda, bireysel ve kolektif hafızanın anlatıdaki rolü, sadece olayların aktarımıyla sınırlı kalmaz; aynı zamanda anlatının biçimini belirleyen temel bir enstrüman haline gelir. Bu çalışma da Woolf'un anlatılarında mekânın ve zamanın sabit kategoriler olmaktan çıkarak içsel deneyimle yeniden şekillendiğini, böylece klasik anlatı yapılarına karşı nasıl bir radikal dönüşüm önerdiği incelenecektir. Bu bağlamda, *To the Lighthouse* ve *Mrs. Dalloway*, yalnızca modernist tekniklerin örneklediği metinler değil, aynı zamanda anlatının özneye, bellekle ve zamanla kurduğu üçlü ilişkisini yeniden düşünmeye zorlayan estetik alanlar olarak değerlendirilebilir. Woolf'un anlatı dünyası, öznenin zaman içindeki kırılma varoluşunu görünür kılarken, modern insanın bilinçsel parçalanmışlığına da sanatsal bir form kazandırır.

Anahtar Kelimeler: Virginia Woolf, Paul Ricoeur, Modernizm, Bilinç akışı,

Uplift and Ethics: Transhumanist Visions of Animal Intelligence in Ralph Nader's *Animal Envy: A Fable*

Haidy Ahmed Mohamed Mohamed Alkoshashy

Assistant Lecturer in the Department of English Language and Literature, Faculty of Arts, Benha University, Egypt

Abstract

In the 21st century, rapid technological advancements are not only reshaping human capabilities but also redefining the boundaries between species. Transhumanism is a philosophical movement advocating for the use of technology to enhance human physical and cognitive abilities in the future. Nevertheless, these enhancements are not confined to humanity alone. Animal uplift has begun to extend enhancement beyond humans, offering new possibilities for enhancing animals' cognitive, communicative, or physical abilities through technology or genetic engineering. This trend gives rise to ethical debates about the future of humanity in which the integration of transhumanist visions with animal enhancement raises complex philosophical and bioethical issues. In response, zoocentrism has emerged to give moral worth for non-human animals. This perspective intersects with aspects of the animal rights movement, which asserts that animals possess significant value and are deserved the protection from exploitation and abuse. Organizations such as People for the Ethical Treatment of Animals (PETA) advocate for animal rights principles, and they strongly oppose any practices that violate animal welfare, even if these practices are justified by scientific or technological progress. Zoocentric ethics and animal rights advocacy provide critical frameworks for challenging human-centric narratives. Giving a voice to voiceless is the utmost message of literature in which literary works always seek to teach and delight. This is reflected in animal fables by spreading awareness that animals feel, rejoice, grieve, and suffer from human cruelty. Contemporary fables employ the concept of animal uplift to grant animals human-like intelligence. The main objective of this article is to analyze animal intelligence in Ralph Nader's *Animal Envy: A Fable* (2016). It examines how transhumanist animal uplift is portrayed in fiction to trace anthropomorphized animals and to explore ethical dilemmas and moral considerations related to animal intelligence and the ethical treatment of non-human animals.

Keywords: Transhumanism, animal enhancement, animal uplift, zoocentrism, PETA, Anthropomorphism, fable.

الارتقاء والأخلاق: رؤى تجاوز الإنسانية للذكاء الحيواني في حسد الحيوان: حكاية رمزية لرالف نادر

هايدي أحمد محمد محمد القشاشي

مدرس مساعد بقسم اللغة الإنجليزية وآدابها بكلية الآداب-جامعة بنها

مستخلص البحث

في القرن الحادي والعشرين، لا تقتصر التطورات التكنولوجية المتسارعة على إعادة تشكيل قدرات الإنسان فحسب، بل تمتد أيضًا إلى إعادة تعريف الحدود الفاصلة بين الكائنات. تُعدّ حركة تجاوز الإنسانية حركة فلسفية تدعو إلى استخدام التكنولوجيا لتعزيز القدرات الجسدية والمعرفية للبشر في المستقبل. ومع ذلك، فإن هذه التحسينات لم تعد حكرًا على البشر فقط؛ إذ بدأت فكرة "الارتقاء بالحيوانات" في توسيع نطاق التعزيز ليشمل الكائنات غير البشرية، مما يفتح آفاقًا جديدة لتعزيز القدرات الإدراكية والتواصلية والجسدية للحيوانات من خلال التكنولوجيا أو الهندسة الوراثية. هذا التوجه يُثير نقاشات أخلاقية حول مستقبل البشرية، حيث إن دمج رؤى تجاوز الإنسانية مع تحسين قدرات الحيوانات يطرح قضايا فلسفية وأخلاقية حيوية معقدة. وكننتيجة لذلك، برزت فكرة مركزية الحيوان لإضفاء قيمة أخلاقية على الحيوانات غير البشرية. ويتقاطع هذا المنظور مع جوانب حركة حقوق الحيوان، التي تؤكد أن للحيوانات قيمة جوهرية وأنها تستحق الحماية من الاستغلال والإيذاء. تُدافع منظمات مثل منظمة "الناس من أجل المعاملة الأخلاقية للحيوانات" (بيتا) عن مبادئ حقوق الحيوان، وتعارض بشدة أي ممارسات تنتهك رفاهية الحيوان، حتى لو كانت مبرّرة بالتقدم العلمي أو التكنولوجي. تُوفر أخلاقيات مركزية الحيوان والدعوة لحقوق الحيوان أطرًا نقدية لتحدي السرد القصصي المُركز على الإنسان. إن إعطاء صوت لمن لا صوت لهم هي الرسالة الأسمى للأدب، حيث تسعى الأعمال الأدبية دائمًا إلى التعلم والمتعة. ويتجلى هذا في الحكايات الرمزية للحيوان من خلال نشر الوعي بأن الحيوانات تشعر وتفرح وتحزن وتعاني من قسوة الإنسان. توظف الحكايات الرمزية المعاصرة مفهوم الارتقاء بالحيوانات لتصويرها على أنها تمتلك ذكاءً شبيهًا بالبشر. الهدف الرئيسي من هذه المقالة هو تحليل ذكاء الحيوان في حسد الحيوان: حكاية رمزية لرالف نادر. تتناول هذه المقالة كيفية تصوير الارتقاء بالحيوانات في سياق تجاوز الإنسانية في السرد القصصي الخيالي، لتتبع الحيوانات المُؤنسة، واستكشاف المعضلات والاعتبارات الأخلاقية المرتبطة بذكاء الحيوانات والمعاملة الأخلاقية للحيوانات غير البشرية.

الكلمات المفتاحية: تجاوز الإنسانية، تعزيز قدرات الحيوانات، الارتقاء بالحيوانات، مركزية الحيوان، بيتا، الأُنسنة، حكاية رمزية.

Urban Morphology and Thermal Comfort in Public Spaces: A Comparative Analysis of Three Urban Fabrics in the City of Hergla

Samar Mandhouj

**Urban Planner and Researcher in Sustainable Urban Planning and Governance in the Maghreb,
Adjunct Lecturer, Department of Urbanism,
Higher Institute of Environmental Technologies, Urban Planning and Building (ISTEUB), University
of Carthage, Tunis, Tunisia**

Sabra Habli

Associate Professor

**Laboratory of Metrology and Energy Systems, National Engineering School of Monastir, University
of Monastir, Monastir, Tunisia**

Olfa Ben Medien

Assistant Professor

**Research Laboratory of Sustainable Cities and the Built Environment, ISTEUB, University of
Carthage, Tunis, Tunisia**

Abstract

In the context of climate change and increasing urban overheating, improving outdoor thermal comfort in public spaces has become a major challenge for sustainable urban development in Mediterranean cities. Public spaces are essential for social interaction and everyday activities, yet their environmental performance is strongly influenced by urban morphology. This study investigates the relationship between urban form and thermal comfort through a comparative analysis of three urban fabrics, traditional, modern, and informal, in the coastal city of Hergla, Tunisia. The objective is to evaluate how morphological characteristics shape microclimatic conditions and surface thermal behavior in public spaces. The methodology combines a structured morphological analysis with in situ thermal measurements. Key spatial parameters, including orientation, height-to-width ratio, compactness, spatial continuity, vegetation presence, and materiality, were systematically examined in selected representative spaces. Surface temperatures were recorded using a thermal camera during late morning and early afternoon under comparable meteorological conditions, supported by complementary climatic data. The data analysis relied on a cross-comparative approach correlating morphological indicators with observed thermal variations to identify patterns of heat exposure and shading efficiency. The findings reveal significant contrasts between the three fabrics: the traditional compact fabric, characterized by narrow streets and mutual shading, demonstrates lower surface temperatures and more favorable thermal conditions, whereas the modern and informal fabrics exhibit greater solar exposure and higher overheating levels due to spatial openness and limited shading. The study concludes that urban morphology plays a decisive role in regulating outdoor microclimates and recommends integrating climate-responsive morphological principles into urban planning and design strategies to enhance thermal resilience in Mediterranean urban environments.

Keywords : urban morphology; thermal comfort; public spaces.

Urban Waste Management in Algerian Cities and Citizen Participation: Towards a Sustainable and Inclusive Governance Model

Dr. Sid Ahmed Soufiane

University of Badji Mokhtar, Annaba, Algeria

Dr. Sid Salah

GTU, University of Biskra, Algeria

Azibi Rym

Faculty of Sciences of Tunis, University of Tunis El Manar, Tunisia

Abstract

Urban waste management has become a critical environmental and socio-economic challenge in Algerian cities, driven by rapid urbanization, population growth, and changing consumption patterns. Despite significant efforts by public authorities to improve waste collection and treatment systems, inefficiencies persist, particularly in waste sorting, recycling, and sustainable disposal practices.

This paper examines the current state of municipal solid waste management in Algerian urban contexts, with a particular focus on the role of citizen participation as a key driver for improving system performance. It analyzes institutional frameworks, operational constraints, and existing initiatives aimed at promoting environmental awareness and community engagement.

Adopting a socio-territorial and systemic approach, the study highlights the gap between policy objectives and on-the-ground practices, emphasizing the limited integration of citizens in decision-making processes and waste management strategies. The research also explores behavioral, cultural, and governance-related factors influencing public participation in waste reduction, sorting, and recycling.

The findings demonstrate that enhancing citizen involvement—through awareness campaigns, participatory governance mechanisms, and incentive-based systems—can significantly contribute to improving waste management efficiency and environmental sustainability. The paper concludes by proposing strategic recommendations for developing an integrated, participatory, and circular waste management model adapted to the Algerian urban context.

Keywords: Urban waste management, Algeria, citizen participation, sustainability, governance, recycling, circular economy

Mobility, Intellectual Exchange, and Cultural Contact in *Musalliyat al-Gharib bi-kul Amr 'Ajib*

Mahmoud Abdelhamid Mahmoud Ahmed Khalifa

Assistant Professor, Faculty of Al-Asun "Languages", Hurghada University, Egypt.

Abstract:

Musalliyat al-Gharib bi-kul Amr 'Ajib offers a unique entry point into the entangled histories of mobility, intellectual exchange, and cultural contact between Latin America and the Islamic world. This work, situated at the crossroads of translation, travel, and trade, reflects the layered processes through which knowledge circulated across linguistic, religious, and geographic boundaries. Translation, in particular, acted not merely as a linguistic bridge but as a creative act of negotiation and adaptation that enabled the integration of Arabic-Islamic intellectual traditions into new cultural contexts, while simultaneously reframing Latin American discourses for audiences in the Muslim world. Travel, whether through the physical movement of scholars, merchants, or exiles, functioned as a conduit for embodied knowledge, embedding ideas within the lived experience of displacement and encounter. Trade networks further amplified these exchanges by establishing material and intellectual circuits that linked port cities, diasporic communities, and cosmopolitan centers, creating conditions for sustained cross-cultural dialogue.

By focusing on *Musalliyat al-Gharib*, this study highlights how marginalized voices—those of “strangers” and enslaved peoples—acted as agents of transmission, reworking inherited narratives of belonging and estrangement into vehicles of epistemic mobility. Such texts complicate Eurocentric models of knowledge transfer by foregrounding South–South encounters and exposing the layered interplay of coloniality, resistance, and hybridity. Ultimately, the analysis demonstrates that the mobility of knowledge between Latin America and the Islamic world was not a unidirectional diffusion but a dynamic, reciprocal process shaped by negotiation, translation, and material circulation. In tracing these trajectories, the project illuminates how global intellectual histories are constructed not only through dominant imperial channels but also through the overlooked intersections of translation, travel, and trade.

Keywords: Mobility of Knowledge, Intellectual Exchange, Cultural Contact, Translation Studies

Music in the Context of Ishārī Tafsir: A Study on the Approaches of Sufi Scholars

Prof. Dr. Muhammed Ali Yıldız

Bartın University, Bartın, Türkiye

Master's Student Bernika Rossa Hafidza

Bartın University, Bartın, Türkiye

Abstract

This work aims to examine the views of Sufi scholars on music as reflected in their Qur'anic commentaries. In the Sufi tradition, the discussion of music constitutes a theme that cannot be separated from the dynamics of the spiritual life of the Sufis. The social and spiritual life of a Sufi often intersects with musical experience, both in spiritual and cultural dimensions. This study focuses on analyzing the inner meaning of music as conceptualized in Sufi thought and the relationship between the spiritual discourse of Divine love and music. In addition, the study also explores how musical melodies can lead listeners toward certain spiritual states. The article argues that Sufi perspectives on music are not merely aesthetic in nature, but rather form a relatively systematic conceptual framework that takes into account the degree, purpose, and spiritual readiness of the listener.

This work first traces the historical development of music within the Islamic and Sufi traditions. By examining the historical dimension, readers can better understand the context in which ideas about music emerged in the Islamic world. In Sufi experience, music is often regarded as a medium that touches the inner dimension of human beings and helps them draw closer to God and attain the spiritual rank of a *sālik*. Since the ninth century, listening to music (*samā'*) has been practiced by some Sufi communities and is often accompanied by ritual movements or dance.

Furthermore, this study analyzes the interpretations of Sufi scholars who were also Qur'anic exegetes, such as İsmail Hakkı Bursevî, al-Qushayrî, and al-Ālūsî, by focusing on their commentaries on the Qur'anic phrase "*lahw al-ḥadīth*" (لَهْوُ الْحَدِيثِ). Historically, musical elements within Islamic tradition can also be observed in religious practices such as the call to prayer (*azan*) and the recitation of the Qur'an (*tilāwah*). In *ishārī* (symbolic) interpretation, greater emphasis is placed on uncovering the inner or spiritual dimensions behind the outward meaning of the text, thereby revealing its deeper substance.

In conclusion, this study argues that music in the Sufi perspective is not merely considered an aesthetic artistic product, but also a spiritual medium capable of guiding a seeker on the spiritual path (*sālik*) toward a deeper understanding of the divine reality. Music is perceived as an inner instrument symbolizing the soul's return to its origin. Thus, within Sufism, music does not function merely as entertainment but also as a spiritual medium that plays a role in the inner transformation of the human being.

Keywords: Music, Ishārī Tafsir, Sufi Scholars

Le patrimoine culturel dans les instruments d'aménagement en Algérie : entre cadre réglementaire et défis de mise en œuvre territoriale

Dr. Bekri Fatima Zohra

Nour El Bachir University Center of El Bayadh, Algeria

Résumé

Le patrimoine culturel constitue un levier fondamental pour la structuration des territoires et la consolidation de l'identité urbaine en Algérie. Dans un contexte marqué par une urbanisation accélérée et des pressions foncières croissantes, la prise en compte du patrimoine dans les instruments d'aménagement, tels que le Plan Directeur d'Aménagement et d'Urbanisme (PDAU), le Plan d'Occupation des Sols (POS) et le Schéma national d'Aménagement du Territoire (SNAT), devient un enjeu stratégique majeur.

Cette communication propose une analyse critique du degré d'intégration du patrimoine culturel dans ces outils de planification territoriale. Elle s'appuie sur une approche méthodologique combinant analyse réglementaire, étude spatiale et examen de cas empiriques en milieu urbain algérien.

Les résultats mettent en évidence un décalage significatif entre les orientations législatives et leur traduction opérationnelle sur le terrain. Ce constat s'explique notamment par des insuffisances en matière de coordination institutionnelle, l'absence d'inventaires patrimoniaux actualisés, ainsi que la faible intégration des dimensions patrimoniales dans les politiques urbaines locales. Par ailleurs, les dynamiques d'urbanisation incontrôlée accentuent la vulnérabilité des sites patrimoniaux.

L'étude souligne la nécessité d'une approche intégrée et participative, mobilisant les technologies géospatiales (SIG, télédétection) et impliquant les acteurs locaux dans les processus décisionnels. Elle recommande ainsi un renforcement de l'articulation entre politiques patrimoniales et instruments d'aménagement, afin d'assurer une gestion durable et résiliente des territoires en Algérie.

Mots-clés : Patrimoine culturel, Aménagement du territoire, PDAU, POS, SNAT, Planification urbaine, Développement durable

10. Yüzyıl İslam Kültüründe Teknik ve Edebî Boyutuyla Yazı ve Araçları: Tevhîdî'nin Hat Risalesi Üzerine Filolojik Bir Tahlil

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Faruk Çakır
İstanbul Medeniyet Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Klasik Arap nesrinin ve İslam düşüncesinin önde gelen simalarından Ebû Hayyân et-Tevhîdî'ye (ö. 414/1023) nispet edilen *Risâle fî 'İlmi'l-Kitâbe*; Arap yazı sanatını estetik bir form, teknik bir inşa süreci ve sofistike bir eylem olarak ele almasıyla literatürde müstesna bir konuma sahiptir. Ansiklopedik *edeb* kaynaklarının yanı sıra *edebü'l-küttâb*, *muhadarât* ve *inşâ* türündeki eserlerde dağınık hâlde bulunan teknik ve edebî malzemeyi derli toplu sunan risale; başta kalem olmak üzere yazı gereçlerini ve hüsn-i hat sanatını merkeze alan kıymetli bir monografidir. Müellifin kendi dönemindeki edip ve kâtiplerden bizzat aktardığı özgün şifahi bilgileri de içermesi, eseri alelade bir derleme olmaktan çıkarıp dönemin kültür dünyasına ışık tutan birincil bir kaynak hâline getirmektedir. Bilinen tek nüshası Viyana Konsularakademie arşivinde saklanan ve 728/1328 yılına tarihlenen risale, muhteva kurgusu bakımından iki ana eksene dayanır. İlk bölüm, hüsn-i hat sanatının teknik ve pratik veçhelerine odaklanan tanımlamalardan müteşekkilen ikinci bölüm; sanatın estetik boyutuna, yazının pragmatik değerine ve yazı gereçlerine dair serdedilen hikemî sözler, tecrübeler ve teşbihleri içeren zengin bir antoloji niteliğindedir. Metin içi analiz, betimsel yaklaşım ve mukayese yöntemlerinin benimsendiği bu filolojik çalışmanın amacı; risale ekseninde 10. yüzyıl İslam entelektüel muhitinde yazının ontolojik statüsünü, başta kalem olmak üzere materyal kültür unsurlarını ve yazı estetiği etrafında teşekkül eden edebî birikimi tahlil etmektir. Çalışmada risalenin aidiyetine değinilmiş ve girişinde tasvir edilen İbnü'l-Berberî meclisinin tarihsel bir vakıadan ziyade edebî bir kurgu olduğu tespit edilmiştir. Diğer taraftan metnin önceki literatürle mukayesesine neticesinde, müellifin hacimli bir birikimden yetkin bir seçki yaptığı ve konuyu sistematik biçimde sunan ilk metinlerden biri olduğu sonucuna varılmıştır. Risaledeki rivayetlerin geniş bir zamana ve sosyal tabana yayılması ise konunun, ilgili dönemlerin seçkinleri arasında ciddi bir entelektüel mesele olduğunu göstermektedir. Netice itibarıyla bu çalışma; içeriği VIII. yüzyıldan X. yüzyıla (Hicrî III-V) uzanan bir zaman diliminde şekillenen bu risalenin salt bir hüsn-i hat kılavuzundan ibaret olmadığını; aksine Arap-İslam kültüründe kalemin fiziksel inşasından iktidar sembolizmine, materyal kültüre dair edebî üretimlerden kâtiplerin nitelikleri ve konumlarına uzanan kapsamlı bir kültür envanteri sunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ebû Hayyân et-Tevhîdî, Hat Sanatı, Kalem, Materyal Kültür, İslam Estetiği.

Writing and Its Implements in 10th Century Islamic Culture through Technical and Literary Dimensions: A Philological Analysis of al-Tawhīdī's Treatise on Calligraphy

Asst. Prof. Dr. Muhammed Faruk Çakır
İstanbul Medeniyet University, İstanbul, Türkiye

Abstract

Attributed to Abū Ḥayyān al-Tawhīdī (d. 414/1023), one of the prominent figures of classical Arabic prose and Islamic thought, *Risāla fī 'ilm al-Kitāba* holds an exceptional position in the literature by addressing the art of Arabic writing as an aesthetic form, a technical construction process, and a sophisticated act. Presenting in a cohesive manner the technical and literary material scattered across encyclopedic *adab* sources as well as works in the genres of *adab al-kuttāb*, *muḥāḍarāt*, and *inshā'*, the treatise is a valuable monograph centered on writing implements—primarily the reed pen (*qalam*)—and the art of calligraphy (*ḥusn al-khaṭṭ*). The inclusion of original oral information conveyed directly by the author from the literati (*udabā'*) and scribes (*kuttāb*) of his time elevates the work from a mere compilation to a primary source that sheds light on the cultural world of the era. The treatise, whose only known manuscript is preserved in the archives of the Konsularakademie in Vienna and dated to 728/1328, relies on two main axes in terms of its content structure. While the first section consists of definitions focusing on the technical and practical aspects of the art of calligraphy, the second section serves as a rich anthology containing wise sayings (*ḥikam*), experiences, and metaphors regarding the aesthetic dimension of the art, the pragmatic value of writing, and writing implements. Adopting methods of textual analysis, a descriptive approach, and comparative study, the aim of this philological study is to analyze the ontological status of writing, elements of material culture—chiefly the pen—and the literary accumulation formed around writing aesthetics in the 10th-century Islamic intellectual milieu, all centered on this treatise. The study addresses the attribution of the treatise and identifies that the assembly (*majlis*) of Ibn al-Barbarī depicted in its introduction is a literary construct (*topos*) rather than a historical event. On the other hand, as a result of comparing the text with previous literature, it is concluded that the author made a competent selection from a voluminous accumulation, making it one of the earliest texts to present the subject systematically. Furthermore, the spread of the narrations in the treatise over a broad span of time and social strata demonstrates that the subject was a serious intellectual matter among the elites of the respective periods. In conclusion, this study reveals that this treatise, the content of which took shape over a timeframe extending from the 8th to the 10th century (3rd-5th centuries AH), is not merely a calligraphy manual; on the contrary, it provides a comprehensive cultural inventory in Arab-Islamic culture, ranging from the physical construction of the pen to the symbolism of power, and from literary productions regarding material culture to the qualifications and socio-bureaucratic status of scribes.

Keywords: Abu Hayyan al-Tawhidi, Calligraphy, Pen, Material Culture, Islamic Aesthetics.

1932 Kahire Arap Müziği Kongresi'nden Günümüze Nadir Bir Makam: Hayyân Makamı İncelemesi ve Taksim Analizi

Prof. Dr. Alper Akdeniz

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Arş. Gör. Muhammed İzzet Berat Akbaş

Karabük Üniversitesi, Karabük, Türkiye

Özet

1932 Kahire Birinci Arap Müziği Kongresi, Arap müziğinin teorik ve icraî mirasının sistemleştirilmesinde dönüm noktası oluşturmuş ve bölgesel çeşitliliklerin bilimsel olarak kayıt altına alındığı kapsamlı bir platform olarak öne çıkmıştır. Kongre, Kral I. Fuad'ın himayesinde gerçekleştirilmiş ve Baron Rodolphe d'Erlanger'in sunduğu raporlar ile altı ciltlik *La Musique Arabe* eseri aracılığıyla teorik katkılar sağlamıştır. Bu tarihsel bağlam, günümüz icra pratiğinde nadiren yer bulan Hayyân makamının yeniden değerlendirilmesi açısından önemli bir temel sunmaktadır.

Eserde Hayyân makamı, kongre tutanakları ve d'Erlanger'in eserinde yer alan teorik tanımlar çerçevesinde incelenmiş; makamın dizi yapısı, perde değişimleri ve karakteristik özellikleri karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır. Literatür taraması ile temin edilen makam, aslına uygun biçimde Finale programında yeniden notaya alınmış ve frekans dağılımları sayısal olarak tespit edilmiştir. Elde edilen veriler tablo ve grafikler aracılığıyla görselleştirilmiş, nicel bulgular makamın geleneksel seyir anlayışıyla ilişkili nitel analizlerle birlikte değerlendirilmiştir.

Bu çalışma, Hayyân makamının Rast grubuna dahil olduğunu, çıkıcı-inişli seyirde özgün perde dönüşümleri sergilediğini ve taksim icrasının teorik tariflerle yüksek düzeyde uyumlu olduğunu göstermektedir. Makamın seyri, Neveser makamına benzer bir başlangıçla rast perdesinde nikriz çeşnileri ve nevâ perdesinde hicaz çeşnilerinin kullanımını içermekte; tiz genişlemesi gerdâniye perdesinde rast çeşnileriyle yapılmakta ve tiz çargâh perdesine kadar yükselerek burada da rast çeşnileri kullanılmaktadır. Karara geçişte ise, tiz çargâh, gerdâniye ve nevâ perdeleri üzerinde rastlı kalışlar yapılmakta ve rast perdesinde tam karar sağlanmaktadır. Bulgular, Hayyân makamının tarihsel belgeler ve güncel icra pratiği bağlamında sistematik bir analiz nesnesi olarak işlev gördüğünü ortaya koymakta ve unutulmaya yüz tutmuş bir makamın yeniden keşfi açısından önemli bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 1932 Kahire Arap Müziği Kongresi, Baron Rodolphe d'Erlanger, Derviş Ali, Hayyân Makamı, Makam Analizi, Taksim,

A Rare Maqam from the 1932 Cairo Congress of Arab Music to the Present: An Examination of Maqam Hayyân and an Analysis of Taqsim

Prof. Dr. Alper Akdeniz
Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Res. Asst. Muhammed İzzet Berat Akbaş
Karabük University, Karabük, Türkiye

Abstract

The First Congress of Arab Music in Cairo in 1932 constituted a turning point in the systematization of the theoretical and practical heritage of Arab music, standing out as a comprehensive platform where regional diversities were scientifically documented. Held under the patronage of King Fuad I, the congress provided theoretical contributions through the reports submitted by Baron Rodolphe d'Erlanger and his six-volume work, *La Musique Arabe*. This historical context offers an important foundation for the re-evaluation of the *Hayyân* maqam, which rarely finds a place in contemporary performance practice.

In this study, the *Hayyân* maqam is examined within the framework of the theoretical definitions found in the congress transcripts and d'Erlanger's work; the scale structure, pitch alterations, and characteristic features of the maqam are comparatively addressed. The maqam, obtained through a literature review, was faithfully re-notated in the Finale software, and its frequency distributions were quantitatively determined. The obtained data were visualized using tables and graphs, and the quantitative findings were evaluated alongside qualitative analyses related to the traditional *seyir* (melodic progression) concept of the maqam.

This study demonstrates that the *Hayyân* maqam belongs to the *Rast* group, exhibits unique pitch transformations in its ascending-descending course, and that its *taksim* performance is highly consistent with the theoretical descriptions. The *seyir* of the maqam includes a beginning similar to the *Neveser* maqam, utilizing *Nikriz* flavors (*çeşni*) on the *rast* pitch and *Hijaz* flavors on the *neva* pitch; its upper-register expansion is executed with *Rast* flavors on the *gerdaniye* pitch, ascending up to the *tiz çargâh* pitch where *Rast* flavors are also utilized. In the transition to the final resolution (*karar*), *Rast*-flavored pauses are made on the *tiz çargâh*, *gerdaniye*, and *neva* pitches, achieving a full resolution on the *rast* pitch. The findings reveal that the *Hayyân* maqam serves as an object of systematic analysis within the context of historical documents and current performance practice, providing a significant contribution to the rediscovery of a maqam on the verge of being forgotten.

Keywords: 1932 Cairo Congress of Arab Music, Baron Rodolphe d'Erlanger, Ali Darwish, Hayyân Maqam, Maqam Analysis, Taksim.

Akıllı Arıtma ve Akıllı Atık Sistemleri: Sürdürülebilir Kent Yönetiminde Yapay Zekâ Destekli Teknolojiler

Prof. Dr. Hikmet Kavruk

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Kentleşme sürecinin hızlanması, artan nüfus yoğunluğu ve tüketim kalıplarındaki değişim, kentlerde oluşan katı atık ve atık su miktarının önemli ölçüde artmasına yol açmaktadır. Bu durum, geleneksel atık toplama ve arıtma sistemlerinin kapasitesini zorlamakta ve çevresel sürdürülebilirlik açısından yeni yönetsel ve teknolojik çözümleri gerekli kılmaktadır. Son yıllarda akıllı şehir yaklaşımı çerçevesinde geliştirilen dijital teknolojiler, özellikle nesnelerin interneti (IoT), büyük veri analitiği ve yapay zekâ temelli karar destek sistemleri, kent hizmetlerinin yönetiminde yeni bir paradigma ortaya çıkarmaktadır. Bu çalışma, akıllı kent yönetişimi bağlamında yapay zekâ destekli akıllı atık yönetimi ve akıllı arıtma sistemlerinin yerel yönetimlerin çevre politikalarına katkısını incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve literatür incelemesi ile karşılaştırmalı uygulama analizi yöntemi kullanılmıştır. Avrupa Birliği ülkeleri, Güney Kore ve Singapur gibi akıllı çevre teknolojilerinde öncü olan ülkelerde uygulanan akıllı atık toplama sistemleri, sensör tabanlı konteyner izleme teknolojileri, veri temelli rota optimizasyonu, gerçek zamanlı su kalite izleme sistemleri ve enerji geri kazanımlı arıtma tesisleri incelenmiştir. Bu uygulamalar yerel yönetimlerin dijital dönüşüm kapasitesi, yönetsel etkinlik ve çevresel sürdürülebilirlik boyutları açısından değerlendirilmiştir.

Çalışma bulguları, yapay zekâ destekli akıllı atık ve arıtma sistemlerinin belediyelerin operasyonel maliyetlerini azaltırken hizmet etkinliğini artırdığını ve çevresel risklerin yönetiminde veri temelli bir karar alma altyapısı sağladığını göstermektedir. Ayrıca bu sistemler, kent yönetiminde çevresel izleme, kaynak verimliliği ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri açısından önemli katkılar sunmaktadır.

Sonuç olarak akıllı arıtma ve akıllı atık sistemleri, akıllı kent yönetişiminin temel bileşenlerinden biri olarak ortaya çıkmakta ve yerel yönetimlerin çevre yönetimi kapasitesini güçlendiren bütünlük bir dijital yönetim modeli sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı şehirler, yapay zekâ, akıllı atık yönetimi, akıllı arıtma sistemleri, yerel yönetimler, sürdürülebilir kent yönetimi.

Smart Waste and Wastewater Treatment Systems: Artificial Intelligence-Driven Technologies for Sustainable Urban Management

Prof. Dr. Hikmet Kavruk

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Abstract

Rapid urbanization, population growth, and changing consumption patterns have significantly increased the volume of solid waste and wastewater generated in cities. Traditional waste collection and treatment infrastructures often struggle to cope with this growing pressure, leading to environmental, economic, and managerial challenges for local governments. In recent years, the concept of smart cities has introduced new technological and governance approaches to urban environmental management. Digital technologies such as the Internet of Things (IoT), big data analytics, and artificial intelligence (AI)-based decision support systems provide new opportunities for improving the efficiency and sustainability of municipal services. In this context, this study examines the role of AI-supported smart waste management and smart treatment systems within the framework of smart urban governance.

The study employs a qualitative research approach based on literature review and comparative case analysis. Smart waste and wastewater management practices implemented in technologically advanced urban systems, particularly in the European Union, South Korea, and Singapore, are analyzed. The research focuses on key technological components including sensor-based smart bins, real-time monitoring systems, data-driven route optimization for waste collection, and energy-efficient wastewater treatment facilities supported by digital monitoring technologies. These applications are evaluated in terms of their contribution to municipal governance capacity, operational efficiency, and environmental sustainability.

The findings indicate that AI-supported smart waste and treatment systems significantly improve service efficiency, reduce operational costs, and enhance resource management in urban administrations. Furthermore, data-driven monitoring mechanisms enable local governments to better track waste generation patterns and design more effective environmental policies.

In conclusion, smart waste and smart treatment infrastructures are emerging as fundamental components of smart urban governance. These systems provide an integrated digital management model that strengthens the environmental management capacity of local governments and contributes to sustainable urban development.

Keywords: Smart cities, artificial intelligence, smart waste management, smart wastewater treatment, local governance, sustainable urban management.

Banknotlar Üzerindeki Mimari Temsiller: Ulusal Kimliğin Mekânsal Anlatılar Üzerinden Karşılaştırmalı Analizi

Dr. Öğr. Üyesi Mahsa Hakkı

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Zülfikar

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Kâğıt paralar, ekonomik işlevlerinin ötesinde, kültürel, politik ve mekânsal anlam katmanları taşıyan gündelik medya araçlarıdır ve ulusal kimliğin temsili ile pekiştirilmesinde önemli bir rol oynar. Bu bağlamda, banknotlar üzerinde yer alan mimari imgeler, devlet–ulus anlatılarının görsel olarak aktarılmasında en etkili araçlardan biri olarak öne çıkar. Bu çalışma, farklı ülkelerin banknotlarında temsil edilen mimari yapıların türlerini ve sembolik anlamlarını incelemeyi amaçlamakta ve Uzak Doğu, Orta Doğu, Avrupa, Amerika kıtası ve Afrika olmak üzere beş coğrafi bölgeden seçilen 15 banknotu karşılaştırmalı olarak analiz etmektedir.

Araştırma, nitel yaklaşım ve görsel içerik analizi yöntemi kullanılarak yürütülmüş; banknotlar bağımsız analiz birimleri olarak ele alınmış ve üzerlerindeki mimari yapılar mimari tipoloji, görsel kompozisyondaki konum ve sembolik işlev kriterlerine göre değerlendirilmiştir. Bulgular, banknotlarda tercih edilen mimari türlerin, her ülkenin vurgulamak istediği kimlik anlatılarıyla doğrudan ilişkili olduğunu göstermektedir. Devlet yapıları, tarihî anıtlar, kültürel mekânlar, yerel mimari örnekler ya da sivil yapılar; siyasal otorite, tarihsel süreklilik, kültürel sermaye, ulusal kurtuluş ya da kamusal güven gibi farklı anlamları temsil etmektedir.

Ayrıca mimarinin sunuluş biçiminin- merkezî yerleşim, simetri, diğer görsel unsurlarla birlikte kullanımı gibi- banknotların sembolik okunmasını belirgin biçimde yönlendirdiği tespit edilmiştir. Çalışma, kâğıt paralar üzerindeki mimarinin, mekân, iktidar ve ulusal kimlik arasındaki ilişkiyi incelemek için güvenilir bir kaynak sunduğu sonucuna varmaktadır. Gündelik yaşamda sürekli dolaşımda olan bu imgeler, resmî kimlik anlatılarının yeniden üretilmesinde aktif bir rol üstlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Banknot, Mimarlık ve Ulusal Kimlik, Mimari Temsil, Görsel Analiz, Mekânsal Anlatılar.

Architectural Representations on Banknotes: A Comparative Analysis of National Identity Through Spatial Narratives

Asst. Prof. Dr. Mahsa Hakki

Istanbul Sabahattin Zaim University, Istanbul, Türkiye

Asst. Prof. Dr. Hüseyin Zülfiyar

Istanbul Sabahattin Zaim University, Istanbul, Türkiye

Abstract

Paper money, beyond its economic function, operates as a quotidian medium that carries layered cultural, political, and spatial meanings and plays a significant role in the representation and reinforcement of national identity. In this context, architectural imagery depicted on banknotes emerges as one of the most effective visual instruments for conveying state–nation narratives. This study aims to examine the types and symbolic meanings of architectural structures depicted on banknotes from different countries and to comparatively analyze 15 selected banknotes from five geographical regions: the Far East, the Middle East, Europe, the Americas, and Africa.

The research was conducted using a qualitative approach and a visual content analysis method. Banknotes were treated as independent units of analysis, and the architectural structures depicted on them were evaluated according to architectural typology, position within the visual composition, and symbolic function. The findings indicate that the architectural types preferred on banknotes are directly related to the identity narratives each country seeks to emphasize. Government buildings, historical monuments, cultural spaces, vernacular architectural examples, or civic structures can convey diverse meanings, such as political authority, historical continuity, cultural capital, national liberation, or public trust.

Moreover, it was determined that the manner in which architecture is presented—such as central placement, symmetry, and integration with other visual elements—significantly shapes the symbolic reading of banknotes. The study concludes that architecture on paper money provides a reliable source for examining the relationship between space, power, and national identity. Circulating continuously in everyday life, these images actively participate in the reproduction of official identity narratives.

Keywords: Banknote, Architecture and National Identity, Architectural Representation, Visual Analysis, Spatial Narratives.

Birinci Dünya Savaşı Sonrasında Almanya'da Devlet Anlayışı

Prof. Dr. Yüksel Kaştan

Akdeniz Üniversitesi, Antalya, Türkiye

Özet

Avrupa'da Ortaçağ'da çok katı şekilde başlayan kilise ve yönetimin birlikte devlet yönetimine etkin olması (Düalizm), daha sonraki zamanlarda özellikle Aydınlanma Çağı ile beraber anayasa, yasa, birey, vatandaşlık kavramlarının giderek halk üzerindeki etki gücü artmıştır. Ancak devletlerin rejimi kısmında çok fazla değişikliğe gidilememiş ve güçlü imparatorlukların dünya ve halk üzerindeki etkileri devam etmiştir. Esasen bu süreç Fransız Devrimi sonrasında hız kazansa da 1815 Viyana Kongresi ile yaklaşık yüz yıl ötelenmiştir. Birinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya imparatorluktan cumhuriyet rejimine geçerken savaşın maddi, manevi, ekonomik, mali, eğitim, hukuki ve toplumsal sonuçlarıyla da yüzleşmiştir. Bu nedenle Almanya'da yeni yeni devlet anlayışının hangi temeller üzerine yapılandırılması gerektiği ile ilgili gazetelerde çıkan yazılarla halk yönlendirilmeye çalışılmıştır.

Bu çalışmada 1922 yılı Ağustos ayında gazetelerde çıkan üç farklı makale incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma metodu içinde doküman analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Yazılarda yer alan görüşler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 1922, Almanya gazete, devlet, kilise, halk.

The Concept of the State in Germany After World War I

Prof. Dr. Yüksel Kaşan

Akdeniz University, Antalya, Türkiye

Abstract

In Europe, the dualism that began in the Middle Ages, where the church and government were very strictly involved in state administration, later led to an increasing influence of the concepts of constitution, law, individual, and citizenship on the people, especially during the Enlightenment. However, significant changes could not be made in the regimes of states, and the influence of powerful empires on the world and their people continued. Although this process accelerated after the French Revolution, it was delayed by approximately a hundred years with the Congress of Vienna in 1815. After World War I, as Germany transitioned from an empire to a republic, it also faced the material, moral, economic, financial, educational, legal, and social consequences of the war. Therefore, attempts were made to guide the public in Germany through articles published in newspapers regarding the foundations upon which the new concept of the state should be structured. This study examines three different articles published in newspapers in August 1922. The study was conducted using document analysis techniques within a qualitative research method. The views expressed in the articles were evaluated.

Keywords: 1922, Germany, newspaper, state, church, people.

Birinci Dünya Savaşı Sonrasında Almanya'da Kilise ve Okul Çatışması

Prof. Dr. Yüksel Kaştan

Akdeniz Üniversitesi

Özet

Avrupa'da Ortaçağ'da çok katı şekilde başlayan kilise yönetimi ülke içinde eğitimi de üstlenmiş ve eğitim-öğretim kiliselerin idaresinde yürümüştür. Avrupa'da Rönesans sonrasında tekrar akıl, bilim, doğa, deney ve araştırmanın öne çıkması, bilim alanındaki gelişmeler kiliselerin savundukları bazı düşüncelerin değişmesine neden olmuştur. Sanayi Devrimi sonrasında hızla kent nüfuslarının, kırsala alandan göçün, endüstrinin giderek artması sonucunda toplumda yeni üretim, tüketim, mimari, meslek, ekonomi, ticaret ve gelişme gibi yeni alanlar önem kazanmıştır. İşte bu süreçte kiliselerin idarelerinde okul sistemi veya okullardaki kiliselerin etkileri sorgulanması başlamıştır.

Birinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya imparatorluktan cumhuriyet rejimine geçerken savaşın maddi, manevi, ekonomik, mali, eğitim, hukuki ve toplumsal sonuçlarıyla da yüzleşmiştir. Bu nedenle Almanya'da yeni eğitim anlayışının hangi temeller üzerine yapılandırılması gerektiği gazetelerde sıkça yer almıştır.

Bu çalışmada 1922 yılı Ağustos ayında gazetelerde kilise ve okulla ilgili çıkan bazı makaleler incelenmiştir. Çalışma nitel araştırma metodu içinde doküman analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir. Yazılarda yer alan görüşler değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: 1922, Almanya gazete, kilise, devlet, okul.

Church-School Conflict in Germany After World War I

Prof. Dr. Yüksel Kaştan

Akdeniz University, Antalya, Türkiye

Abstract

In Europe, the strict church rule that began in the Middle Ages also took over education within the country, and education and teaching were carried out under the administration of the churches. After the Renaissance in Europe, the re-emergence of reason, science, nature, experimentation, and research, and developments in the field of science, caused some of the ideas advocated by the churches to change. Following the Industrial Revolution, as urban populations rapidly increased, migration from rural areas increased, and industry grew, new areas such as production, consumption, architecture, professions, economics, trade, and development gained importance in society. It was in this process that the school system under the administration of the churches, or the influence of the churches in schools, began to be questioned. After World War I, as Germany transitioned from an empire to a republic, it also faced the material, moral, economic, financial, educational, legal, and social consequences of the war. Therefore, the question of what foundations the new educational understanding in Germany should be based on was frequently discussed in newspapers. This study examines some articles published in newspapers in August 1922 concerning the church and schools. This study was conducted using document analysis techniques within the qualitative research methodology. The opinions expressed in the articles were evaluated.

Keywords: 1922, Germany, newspaper, church, state, school.

Boks ve Kick Boks Sporcularının Ring ve Antrenör Algısı: Bir Metafor Analiz Çalışması

Doç. Dr. Gamze Deryahanoğlu

Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Gül Yağar

Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Ozan Yılmaz

İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Bu çalışma kadın boks ve kick boks sporcularının ring ve antrenör kavramlarını nasıl algıladıklarına dair metaforlarını araştırmayı amaçlamaktadır. Çalışmada, nitel araştırma tekniklerinden biri olan fenomenoloji tasarımı kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye Boks Federasyonu ve Türkiye Kick Boks Federasyonu'na bağlı lisanslı sporcu olan ve müsabakalara katılan kadın sporcular oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem belirlemede rastgele örneklem belirleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunu ortalama 21 yaş olan 42 Boks ve 55 Kick Boks branşında kadın sporcu oluşturmaktadır. Kadın sporculara, "Ring şuna benzer: Çünkü ....." ve "Antrenör şuna benzer: Çünkü ....." cümlelerini tamamlamaları istenmiş ve veriler elde edilmiştir. Elde edilen veriler, nitel veri içerik analizi kullanılarak analiz edilmiş ve benzer ifadeler kategorilere ayrılarak gruplandırılmıştır. Çalışmada, Boks sporcularının ring algısı için 31, Kick Boks sporcularının ise 41 farklı metafor geliştirdiği belirlenmiştir. Genel olarak sporcuların en yoğun biçimde belirttiği metaforlar "Ev" (%18,8), "Yaşam" (%16,7) ve "Mücadele Alanı" (%10,4) olmuştur. Ring algısının duygusal boyutlarıyla ele alındığında hem Boks hem de Kick Boks sporcularında en yüksek toplam metafor sayısının "Gurur" kategorisinde yoğunlaştığı görülmüştür (Boks %26,2, Kick Boks %24,1). "Hoşnutluk" kategorisinde "Ev" metaforunun Boksörler (5 metafor) ve Kick Boksörler (6 metafor) tarafından en sık tercih edilmesi dikkat çekicidir. "Korku" ve "Kaygı" gibi olumsuz duygulara ait metaforlar da önemli yer tutmaktadır. Sporcuların antrenör algısına yönelik en sık belirtilen metaforların "Baba" (%25) ve "Aile" (%20,8) olduğu tespit edilmiştir. Sporcuların antrenör algıları liderlik tipolojileri açısından ele alındığında, dönüşümsel, etik, hizmetkar, otantik, sorumlu ve sürdürülebilir liderlik tipolojilerinde kategorize edilmiştir. Her iki branşta da "Hizmetkar Liderlik" tipolojisi en yüksek metafor sayısına sahip olmuştur (Boks %40,5, Kick Boks %32,7). Sonuç olarak, Boks ve Kick Boks sporcularının ring ve antrenör kavramlarına ilişkin algılarının sadece yüzeysel bir rekabet veya öğretim ilişkisinden öte, derinlemesine kişisel, duygusal ve sosyal anlamlar taşıdığını ortaya koymuştur. Ringin bir "Ev" ve "Yaşam mücadelesi alanı" olarak, antrenörün ise bir "Baba" ve "Hizmetkar Lider" olarak algılanması, dövüş sporları ortamının sporcular için bir gelişim, aidiyet ve psikolojik sığınak işlevi gördüğünü düşünebilir.

Anahtar Kelimeler: Boks, Kick Boks, Metafor

Boxing and Kickboxing Athletes' Perception of the Ring and Coaches: A Metaphor Analysis Study

Assoc. Prof. Dr. Gamze Deryahanoglu
Hitit University, Çorum, Türkiye

Asst. Prof. Dr. Gül Yağar
Hitit University, Çorum, Türkiye

Asst. Prof. Dr. Ozan Yılmaz
Istanbul Yeni Yüzyıl University, Istanbul, Türkiye

Abstract

This study aims to investigate the metaphors used by female boxing and kickboxing athletes regarding their perception of the ring and their coaches. The study employs a phenomenological design, a qualitative research technique. The study group consists of female athletes licensed by the Turkish Boxing Federation and the Turkish Kickboxing Federation who participate in competitions. A random sampling method was used to determine the sample. The study group comprises 42 female boxing and 55 female kickboxing athletes with an average age of 21. The female athletes were asked to complete the sentences "The ring is like this: Because..." and "The coach is like this: Because..." and data was collected. The collected data was analyzed using qualitative data content analysis, and similar expressions were grouped into categories. The study determined that boxing athletes developed 31 different metaphors for their perception of the ring, while kickboxing athletes developed 41 different metaphors. Overall, the most frequently cited metaphors by athletes were "Home" (18.8%), "Life" (16.7%), and "Combat Arena" (10.4%). When considering the emotional dimensions of ring perception, the highest total number of metaphors was concentrated in the "Pride" category for both boxing and kickboxing athletes (boxing 26.2%, kickboxing 24.1%). It is noteworthy that the "Home" metaphor was most frequently chosen by boxers (5 metaphors) and kickboxers (6 metaphors) in the "Satisfaction" category. Metaphors related to negative emotions such as "fear" and "anxiety" also hold significant importance. Regarding athletes' perception of their coaches, the most frequently cited metaphors were "Father" (25%) and "Family" (20.8%). When athletes' perceptions of their coaches were examined in terms of leadership typologies, they were categorized into transformational, ethical, servant, authentic, responsible, and sustainable leadership typologies. In both disciplines, the "Servant Leadership" typology had the highest number of metaphors (boxing 40.5%, kickboxing 32.7%). Consequently, the study revealed that boxing and kickboxing athletes' perceptions of the ring and their coaches go beyond a superficial competitive or instructional relationship, carrying profound personal, emotional, and social meanings. The perception of the ring as a "home" and "battleground," and the coach as a "father" and "servant leader," suggests that the combat sports environment serves as a space for development, belonging, and psychological refuge for athletes.

Keywords: Boxing, Kickboxing, Metaphor

Buhûrîzâde Mustafa İtrî'nin Makam Yaklaşımı Üzerine Analitik Bir Çalışma: Rast Peşrevi Örneği

Prof. Dr. Alper Akdeniz

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Türk müziği ses sistemi, Avrupa müziğinin tampere sisteminden farklı olarak koma adı verilen daha küçük aralıklara dayanmakta; bu durum müzik dizisinde çok sayıda hassas sesin yer almasına imkân sağlamaktadır. Söz konusu geniş ses evreninde her bir perde, makam olarak adlandırılan melodik organizasyon içinde belirli bir vazife üstlenmekte ve usûl adı verilen ritmik kalıp içerisinde zaman çizgisinde yer işgal etmektedir. Türk müziği tarihi incelendiğinde, makam perdelerinin eser içindeki kullanım sıklığının, dönemin estetik anlayışına bağlı olarak değişiklik gösterdiği görülmektedir. Bu yönüyle Türk müziği hem ses sistemi hem de melodik-seyir anlayışı bakımından dönemler arasında farklılaşmalar sergileyen dinamik bir yapıya sahiptir.

Türk müziğinin en yetkin biçimde temsil edildiği dönemlerden biri olarak kabul edilen klâsik dönemin önde gelen bestekârlarından biri de Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi'dir. Doğum tarihi kesin olarak bilinmemekle birlikte vefat yılı 1711 olarak kaydedilmiştir. Şiirlerinde kullandığı "İtrî" mahlası ve Buhûrîzâde unvanıyla tanınan bestekâr, IV. Mehmed devrinde Osmanlı sarayında müzik icrâcısı ve hocası olarak görev yapmıştır. Dinî ve din dışı pek çok formda eser bestelemiş olan İtrî'nin Tekbir, Naat-ı Mevlâna ve Nevâ Kâr gibi eserleri Türk müziği dağarcığının temel örnekleri arasında yer almaktadır.

Bu çalışmada; klâsik dönem Türk müziği bestekârlarından Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi'nin Rast makamındaki peşrevi; bestekârın makam yaklaşımını belirlemek amacıyla analitik incelemeye tabi tutulmuştur. Buhûrîzâde Mustafa İtrî Efendi, Rast makamı ve eserin notasına ait verilere literatür taramasıyla ulaşılmıştır. Eser, asıl nüshaya uygun biçimde Finale nota yazım programıyla yeniden notaya alınmıştır. Analitik incelemeyle; eserin tüm perdeleri sayılmış ve her perdenin eser içerisindeki kullanım sıklığı tespit edilmiş; bu veriler hem perde kullanım sıklığı tablosunda hem de sütun grafikte gösterilmiştir. Ulaşılan sayısal veriler, Rast makamı seyrinin sözel anlatımıyla birleştirilerek İtrî'nin Rast peşrevi üzerindeki makam yaklaşımı belirlenmiştir. Bulgular, İtrî'nin Rast makamında büyük ölçüde klasik seyir anlayışına bağlı kaldığını; bununla birlikte belirli perdelerde oluşturduğu yoğunluk aracılığıyla kendine has bir ifade dili geliştirdiğini göstermektedir. Analitik inceleme yöntemlerinin uygulanması, Türk müziği makam çözümlerinde nesnellığı artırmakta ve bestekâr üslubunun tespitinde sistematik bir yaklaşım sunmaktadır; bu durum, söz konusu yöntemlerin sanatsal ve bilimsel çözümlene süreçlerinde etkin bir araç olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İtrî, makam, analitik yaklaşım.

An Analytical Study on The Approach to Mode by Buhûrîzâde Mustafa Itrî: The Example of the Rast Peşrevi

Prof. Dr. Alper Akdeniz

Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

The Turkish musical sound system, unlike the tempered system of European music, is based on smaller intervals called commas; this allows for a large number of delicate sounds to be included in the musical scale. In this wide sound universe, each note takes on a specific role within the melodic organisation called makam and occupies a place on the timeline within the rhythmic pattern called usûl. An examination of the history of Turkish music reveals that the frequency of use of makam pitches within a piece varies according to the aesthetic understanding of the period. In this respect, Turkish music has a dynamic structure that exhibits differences between periods in terms of both its sound system and its melodic-progression understanding.

One of the leading composers of the classical period, widely regarded as one of the most accomplished eras of Turkish music, was Buhûrîzâde Mustafa Itrî Efendi. Although his date of birth is unknown, his year of death is recorded as 1711. Known by the pen name 'Itrî' used in his poems and the title Buhûrîzâde, the composer served as a musician and teacher at the Ottoman court during the reign of Mehmed IV. Itrî composed works in many religious and secular forms, and his works such as Tekbir, Naat-ı Mevlâna and Nevâ Kâr are among the fundamental examples of Turkish music.

In this study, the peşrev in the Rast mode by Buhûrîzâde Mustafa Itrî Efendi, one of the composers of classical Turkish music, has been subjected to analytical examination in order to determine the composer's approach to modes. Buhûrîzâde Mustafa Itrî Efendi, the Rast mode, and the musical notation of the work were identified through a literature review. The work was re-notated using the Finale notation programme in accordance with the original copy. Through analytical examination, all the notes of the work were counted and the frequency of use of each note within the work was determined; these data were presented in both a note frequency table and a bar chart. The numerical data obtained was combined with a verbal description of the Rast mode progression to determine Itrî's approach to the Rast peşrevi. The findings show that Itrî largely adhered to the classical progression in the Rast mode; however, he developed his own unique language of expression through the intensity he created in certain notes. The application of analytical examination methods increases objectivity in Turkish music makam analyses and offers a systematic approach to identifying composers' styles; this demonstrates that these methods can be considered an effective tool in artistic and scientific analysis processes.

Keywords: Itrî, maqam, analytical approach.

Ciddi Serbest Zamanda Hentbol Hakemliğinin Mesleki Haz ve Tatmin Düzeylerinin İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Gül Yağar

Hitit Üniversitesi, Çorum, Türkiye

Öğretmen Teoman Kalkan

Atatürk Anadolu Lisesi, Amasya, Türkiye

Özet

Bireyin serbest zamanlarında katılmış olduğu aktivitelerden bir kariyer elde etmesine olanak sağlayan ciddi serbest zaman perspektifi, bireye serbest zamana farklı bir bakış açısı oluşturmasına olanak sağlamaktadır. Diğer serbest zaman aktivitelerinden farklı olarak bireyin bir aktiviteye azimle devam etmesini, sabır ve sebat ederek beceri kazanması, bir değer elde etmesi gibi serbest zaman kariyerine uygun bir çaba göstermesi gibi ayırt edici özellikleri mevcuttur. Bu açıdan ele alındığında hakemlik, bireylerin serbest zamanlarında elde edeceği, asıl kariyerine ek olarak kendine yeni bir alanda kariyer elde etmesini sağlayan bir meslektir. Bu alana gönül vermiş bireylerin, mesleki hazlarının ele alınması da burada önem kazanmaktadır. Mesleki hazza giderken de bireyin seçmiş olduğu ciddi serbest zaman aktivitelerinden elde ettiği tatmin ve bu alanda kendini geliştirmek için alacağı eğitimler ile kendi donanımını arttırması, bu hazzın belirleyicileri arasında yer almaktadır. Bu sebeple, çalışmada hentbol hakemlerinin mesleki hazlarının ciddi serbest zaman tatmin ve donanımları ile arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir. Bunun için çalışmada, "Ciddi Boş Zaman Aktivitelerinde Tatmin Ölçeği-tatmin ve donanım alt boyutu" ve "Hakemler için Mesleki Haz Ölçeği" kullanılmıştır. Çalışma, 142 (32.46±9.961) hentbol hakemi üzerinde online veri toplama süreci ile toplanmıştır. Verilerin analizinde korelasyon ve regresyon analizlerinden faydalanılmıştır. Mesleki haz ile ciddi serbest zaman tatmin (.695) ve donanım (.479) arasında orta düzeyde pozitif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Mesleki haz değişkeninin tatmin ve donanım değişkenleri ile tarafından %49luk bir yordayıcılığa sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu faktörlerde hentbol hakemlerine ait mesleki haz düzeylerinin neredeyse yarısının tatmin ve donanımlardan etkilendiğini düşündürmektedir. Bu sonuçlar nezdinde, bireylerin serbest zamanlarında seçmiş oldukları aktivitelerle özellikle yeni bir kariyer alanı elde etmeyi istediklerinde, tatmin olacakları ve bu alanda kendini geliştirmek için çabalamaları gerektiğini göstermektedir

Anahtar Kelimeler: Ciddi serbest zaman, Hentbol hakemleri, Mesleki haz

Examination of Satisfaction and Zest for Work of Handball Referees in Serious Leisure

Asst. Prof. Dr. Gül Yağar
Hitit University, Çorum, Türkiye

Teacher Teoman Kalkan
Atatürk Anatolian High School, Amasya, Türkiye

Abstract

A serious leisure perspective, which allows individuals to build a career from activities they participate in during their free time, enables them to develop a different view of leisure time. Unlike other leisure activities, it has distinctive characteristics such as the individual's persistent pursuit of an activity, the acquisition of skills through patience and perseverance, and the attainment of value—all in line with a leisure career. From this perspective, refereeing is a profession that allows individuals to build a new career in a new field in addition to their main career during their free time. It is also important to consider the professional satisfaction of individuals who have dedicated themselves to the field of refereeing. The satisfaction derived from the chosen serious leisure activities and the training and skills acquired to improve oneself in this field are among the determinants of this satisfaction. Therefore, this study aims to examine the relationship between the professional satisfaction of handball referees and their serious leisure activity satisfaction and skills. The study employed the "Serious Leisure Activity Satisfaction Scale—Satisfaction and Qualification Subscale" and the "Zest for Work Scale for Referees" for this purpose. The study collected data from 142 (32.46±9.961) handball referees through an online data collection process. Correlation and regression analyses were used to analyze the data. A moderately positive correlation was found between professional satisfaction and serious leisure time satisfaction (.695) and equipment (.479). The professional satisfaction variable was found to have a 49% predictive power with the satisfaction and equipment variables. This suggests that satisfaction and equipment influence almost half of the professional satisfaction levels of handball referees. Based on these results, individuals should strive to improve their skills in the activities they choose during their leisure time, particularly if they wish to pursue a new career, as this will lead to greater satisfaction in that field.

Keywords: Serious leisure time, Handball referees, Zest for Work

Çağdaş Mısır Düşüncesinde Öne Çıkan Düşünürler: Ali Sâmî en-Neşşâr Örneği

Yüksek Lisans Öğrencisi Hasan Hayri Batkılar
Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye

Özet

Bu bildiri, çağdaş Mısır düşüncesinin önde gelen isimlerinden Ali Sami en-Neşşâr (1917-1980)'ın hayatı, eserleri ve düşünce tarihine yaptığı katkılar ele alınmaktadır. Çalışma, söz konusu düşünürün genel anlamda düşünce tarihine, özelde ise İslam düşüncesinin gelişimine sunduğu katkıları bütüncül bir çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Neşşâr, başta Mısır olmak üzere pek çok ülkede felsefenin akademik bir disiplin olarak kurumsallaşması ve gelişmesinde öncü bir rol üstlenmiştir. İslam düşüncesinden modern Batı felsefesine kadar uzanan geniş bir alanda telif ve tercüme eserler kaleme alarak hem klasik mirasın yeniden tanıtılmasına hem de bu mirasın çağdaş felsefi tartışmalarla ilişkilendirilmesine önemli katkılar sağlamıştır. Mısır'ın yanı sıra Irak, Ürdün ve Fas'taki çeşitli üniversitelerde öğretim üyeliği yapmış, ayrıca akademik ve idari düzeyde önemli görevler üstlenmiştir. Mantık, felsefe, kelâm, tasavvuf, usûl-i fıkıh, dil bilimleri, düşünce tarihi ve siyaset felsefesi gibi geniş bir alanı kapsayan çalışmalarıyla XX. yüzyıl İslam düşüncesinin önemli temsilcilerinden biri olmuştur. Neşşâr, İslam düşüncesinin Antik Yunan felsefesinin bir uzantısı olmadığı, aksine kendine özgü kavramsal yapısı ve yöntemleriyle bağımsız bir entelektüel gelenek oluşturduğu tezini savunmuştur. Ona göre İslam dünyasında ortaya çıkan ilmî ve felsefi birikim yalnızca Araplara değil, farklı etnik ve kültürel unsurları bünyesinde barındıran tüm Müslüman toplumlara ait olup kaynağını İslam'ın düşünce ve değer dünyasından almaktadır. Neşşâr, önemli düşünür Mustafa Abdürrâzık (1885-1947)'in öğrencisi olarak onun açtığı entelektüel çizgiyi devam ettirmiş ve farklı yönlerden geliştirmiştir. Bu çalışmada ikincil literatürden yararlanılmakla birlikte, ağırlıklı olarak düşünürün kendi eserleri esas alınmış; böylece birincil kaynaklara dayalı olarak Neşşâr'ın düşüncesinin özgün yapısı ortaya konulmuştur. Bu yöntem doğrultusunda, çağdaş Mısır düşüncesi bağlamında onun düşünce tarihine ve İslam düşüncesine yaptığı katkılar daha doğrudan ve sağlıklı bir biçimde değerlendirilmiştir.

Anahtar Kavramlar: Ali Sami en-Neşşâr, Felsefe, İslam Felsefesi, İslam Düşüncesi

Prominent Thinkers in Contemporary Egyptian Thought: The Case of Ali Sâmi al-Nashshar

Master's Student Hasan Hayri Batkitar
Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye

Abstract

This paper examines the life, works, and contributions to the history of thought of Ali Sami en-Nashar (1917-1980), a leading figure in contemporary Egyptian thought. The study aims to comprehensively analyze his contributions to the history of thought in general, and to the development of Islamic thought in particular. Nashar played a pioneering role in the institutionalization and development of philosophy as an academic discipline in many countries, primarily Egypt. Through his original and translated works spanning a wide range of fields from Islamic thought to modern Western philosophy, he made significant contributions to both the reintroduction of the classical heritage and its connection to contemporary philosophical debates. He served as a professor at various universities in Egypt, Iraq, Jordan, and Morocco, and held important academic and administrative positions. With his work encompassing a broad spectrum of fields such as logic, philosophy, theology, Sufism, principles of jurisprudence, linguistics, history of thought, and political philosophy, he became one of the most important representatives of 20th-century Islamic thought. Nashar argued that Islamic thought was not an extension of ancient Greek philosophy, but rather constituted an independent intellectual tradition with its own unique conceptual structure and methods. According to him, the scientific and philosophical accumulation that emerged in the Islamic world belongs not only to the Arabs but to all Muslim societies encompassing diverse ethnic and cultural elements, and its source is the intellectual and value system of Islam. As a student of the important thinker Mustafa Abd al-Razik, Nashar continued and developed the intellectual line he established. While this study utilizes secondary literature, it primarily relies on the thinker's own works; thus, the original structure of Nashar's thought is revealed based on primary sources. Following this method, his contributions to the history of thought and Islamic thought within the context of contemporary Egyptian thought are evaluated more directly and soundly.

Keywords: Ali Sami al-Nashshar, Philosophy, Islamic Philosophy, Islamic Thought

Din, Devlet, Toplum ve Evrim Kavramları Bağlamında Muhammed İktbal ve Ziya Gökalp'in Görüşleri Üzerine Bir Değerlendirme

Doç. Dr. Osman Demirci

Trabzon Üniversitesi, Trabzon, Türkiye

Özet

Bu tebliğde İslam ülkelerinde tecdit hareketleri bağlamında aynı dönemde fakat farklı ülkelerde yaşamış iki Müslüman düşünürün görüşlerinin genel bir karşılaştırılması yapılmaya çalışılacak, Müslüman toplumların geri kalmalarından duydukları endişeler ve buna yönelik çözüm teklifleri, ilerleme reçeteleri, din-devlet ve toplum kavramları bağlamında benzerlikler ve farklılıklar açısından değerlendirilecektir. Her iki düşünürün eserleri bu kavram ağları merkeze alınarak karşılaştırmalı olacak şekilde incelenecektir. Bu kavramlara dair görüşleri her iki düşünürün yaşamları, eğitim hayatları, etkilendiği akımlar-düşünürler ve düşüncelerindeki tutarlılıklar açısından ele alınacaktır. İncelemenin mihenk noktası her iki düşünürün görüşlerin sistemli ve tutarlı olup olmamasıdır. Her iki düşünürün aynı kavramlar üzerinde durmaları sorun alanlarını tespit etme noktasında ortak bir payda da olduğunu göstermekle birlikte sorunun çözümleri noktasında birbirlerinden oldukça farklı noktalara savruldukları görülmektedir. Bir diğer dikkat çeken husus ise sistem ve tutarlılık açısından Gökalp'in oldukça tutarlı ve sistemli düşünce örgüsünün karşısında İktbal'in tutarsız, değişken ve sistemli düşüncelerden uzak heyecan dolu duygusal tavrının etkisinde dağınık görüşlerinin olmasıdır.

Her iki düşünür de Batı'da gelişen düşünce hareketlerinden etkilenmiş ve bir Doğu-Batı sentezi kurmaya çalışmışlardır. İlerleme, çalışma, yenilenme, değişim gibi evrim teorisiyle öne çıkan kavramlar her iki düşünür açısından Müslüman toplumların kurtuluş reçeteleri olmaları hasebiyle pozitif muhtevalarıyla takdim edilir. Bu çerçevede Bergson'un yaratıcı evrim teorisi her iki düşünürü âdeta büyülemiştir. İktbal'de güç kavramı bütün değerlerin merkezine yerleştirilerek daha çok bir heyecan ve şairsele bir coşkunlukla ele alınan evrim teorisi üzerinden sistemli bir düşünce üretilemediği görülür. Oysa Gökalp evrimi siteminin temel belirleyici kavramı olarak hemen her alanda tutarlı bir şekilde kullanmaktadır. Gökalp'te toplum merkezi bir öneme sahiptir ve bu kavram üzerinden toplumsal değişimin ve yenileşmenin motoru konumunda olan örf ve mefkûre üzerinden yeni bir toplum ve devlet tasavvuruna ulaşılabilecektir. Belki bütün bu kavramların temelinde olan Tanrı tasavvurları ve din tanımlarındaki farklılık her iki düşünürün aynı konularda çok farklı düşünmelerinin arkasındaki nedeni gibidir.

Anahtar Kelimeler: Kelam, Tecdid, Ziya Gökalp, Muhammed İktbal, Evrim, Modernizm

An Evaluation of the Views of Muhammad Iqbal and Ziya Gökalp in the Context of the Concepts of Religion, State, Society, and Evolution

Assoc. Prof. Dr. Osman Demirci
Trabzon University, Trabzon, Türkiye

Abstract

This paper will attempt to make a general comparison of the views of two Muslim thinkers who lived in the same period but in different countries, within the context of renewal movements in Islamic countries. Their concerns about the backwardness of Muslim societies and their proposed solutions, prescriptions for progress, and perspectives on the concepts of religion, state, and society will be evaluated in terms of similarities and differences. The works of both thinkers will be examined comparatively, focusing on these conceptual networks. The views of both thinkers on these concepts will be examined in terms of their lives, education, the movements and thinkers that influenced them, and the consistency of their thoughts. The crux of the study is whether the views of both thinkers are systematic and consistent. While both thinkers focus on the same concepts, indicating a common ground in identifying problem areas, it is observed that they diverge considerably in their solutions to the problems. Another noteworthy point is that, in terms of system and consistency, Gökalp's thought structure is quite consistent and systematic, while İqbal's views are inconsistent, variable, and far from systematic, influenced by his passionate and emotional approach.

Both thinkers were influenced by intellectual movements developing in the West and tried to create a synthesis of East and West. Concepts such as progress, work, renewal, and change, which are prominent in evolutionary theory, are presented by both thinkers with their positive content as prescriptions for the salvation of Muslim societies. In this context, Bergson's theory of creative evolution has virtually captivated both thinkers. In Iqbal's work, the concept of power is placed at the center of all values, and while evolutionary theory is approached with a greater sense of excitement and poetic fervor, a systematic thought cannot be produced. However, Gökalp consistently uses evolution as the fundamental defining concept of his system in almost every field. In Gökalp's work, society holds central importance, and through this concept, a new vision of society and state will be reached via customs and ideals, which are the driving force of social change and renewal. Perhaps the differences in their conceptions of God and definitions of religion, which underlie all these concepts, are the reason behind the two thinkers' very different perspectives on the same issues.

Keywords: Kalam, Renewal, Ziya Gökalp, Muhammad Iqbal, Evolution, Modernism

Doğal Kaynak Laneti Hipotezinin Geçerliliği: Web of Science Ekonomi Literatürün Bibliometrik Analizi

Prof. Dr. Ahmet Tayfur Akcan

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye

Özet

Ülkelerin sahip olduğu doğal kaynaklar, ülke menfaatlerine hizmet edeceği gibi, yerinde ve mantıklı değerlendirilmezse sömürü politikalarına konu olma ihtimalini de barındırmaktadır. Doğal kaynak bakımından zengin olan ülkelerde, doğal kaynakların ekonomik büyümeyi desteklemesi ve sürdürülebilir ekonomik büyümeye katkı sağlaması beklenmektedir. Ancak yapılan çalışmalar bazı ülke ve ülke guruplarında doğal kaynakların ekonomik büyüme üzerinde negatif etkisinin olduğunu ileri süren sonuçlara da ulaşılmıştır. Bu durum “kaynak laneti” olarak nitelendirilmektedir. Bu çalışmanın amacı doğal kaynak laneti çalışmalarının Web of Science literatüründeki genel durumunu araştırmaktır. Bu amaçla Web of Science ekonomi indeksinde olan 800 çalışma bibliometrik haritalama yöntemi ile araştırılmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre doğal kaynak laneti çalışmalarında en fazla petrol kaynağı araştırılmıştır. En fazla doğal kaynak laneti çalışmalarının Afrika kıtasında yoğunlaştığı tespit edilmiştir. ayrıca doğal kaynak laneti ile ilgili olarak beşeri sermaye, madencilik, demokrasi ve kalkınma kavramları bağlantılı bulunmuştur. Güncel anahtar kelime analizinde ise kaynak patlaması, yapısal değişim ve ekonomik karmaşıklık kavramlarına rastlanmıştır. Doğal kaynak lanetini ekonomik alanda en fazla araştıran kurumların Oxford üniversitesi, Dünya Bankası ve Norveç Bilim ve Teknoloji Üniversitesi olduğu tespit edilmiştir. Doğal kaynak lanetini en fazla araştıran ülkelerin ise Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Çin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca doğal kaynak laneti çalışmalarını en fazla yayınlayan Web of Science indeksli dergilerin ise sırasıyla World Development, Energy Policy ve Energy Economics olduğu tespit edilmiştir. Çalışmanın sonunda literatür taramasında tespit edilen diğer sonuçlar da değerlendirilerek genel bir değerlendirme ve politika önerilerinde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kaynak Laneti, kaynak Nimeti, Bibliometrik Haritalama Tekniği, Web of Science

The Validity of the Resource Curse Hypothesis: A Bibliometric Analysis of the Web of Science Economics Literature

Prof. Dr. Ahmet Tayfur Akcan
Necmettin Erbakan University, Konya, Türkiye

Abstract

The natural resources possessed by countries can serve national interests, but if they are not evaluated appropriately and rationally, they may also be subject to exploitation policies. In resource-rich countries, natural resources are expected to support economic growth and contribute to sustainable economic development. However, studies have also reached conclusions suggesting that natural resources have a negative impact on economic growth in some countries and country groups. This situation is referred to as the “resource curse.” The aim of this study is to investigate the general status of natural resource curse studies in the Web of Science literature. To this end, 800 studies in the Web of Science economics index were investigated using the bibliometric mapping method. According to the results obtained in the study, oil resources have been the most researched in natural resource curse studies. It was found that the majority of natural resource curse studies are concentrated in Africa. Furthermore, human capital, mining, democracy, and development concepts were found to be related to the natural resource curse. In the current keyword analysis, the concepts of resource boom, structural change, and economic complexity were encountered. It was determined that the institutions that researched the resource curse most in the economic field were Oxford University, the World Bank, and the Norwegian University of Science and Technology. It was also determined that the countries that researched the resource curse the most were the United States, the United Kingdom, and China. Furthermore, it was found that the journals indexed in Web of Science that published the most studies on the resource curse were, in order, World Development, Energy Policy, and Energy Economics. At the end of the study, other results identified in the literature review were also evaluated, and a general assessment and policy recommendations were made.

Keywords: Resource Curse, Resource Blessing, Bibliometric Mapping Technique, Web of Science

Down Sendromlu Çocuğu Olan Ebeveynlerin Engellilik Sürecine İlişkin Görüşleri

Dr. Öğr. Üyesi Gülsüm Düşek

Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye

Özet

Down sendromu, birçok doğumsal anomalilerle 1:800 ile 1:1000 arasında görülen genetik bir hastalıktır. Down sendromlu çocuklarda kalp kusurları, epilepsi, reflü ve kabızlık gibi sindirim sistemi hastalıkları, kulak, burun, boğaz hastalıkları, işitme kayıpları, uykuda solunum durması, skolyoz, diz kapağı kayması, düztabanlık gibi hareket sistemi hastalıkları, şaşılık, miyop, hipermetrop, astigmat, katarakt, nistagmus, göz kapağı enfeksiyonu ve gözyaşı kanallarının tıkanıklığı gibi göz hastalıkları ile egzama gibi cilt hastalıkları görülebilmektedir. Engelli çocuğa sahip olmak ebeveynler için bilinmeyen bir durumdur.

Bu çalışmada down sendromlu çocuğu olan ebeveynlerin engellilik sürecine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Bu çalışma 2021- 2022 yıllarında yapılmış ve çalışmaya down sendromlu çocuğu olan 24 anne ile 4 baba katılmıştır. Çalışma verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme formundan yararlanılmıştır. Çalışmada ebeveynlere down sendromlu çocuğa sahip olmanın kendi hayatlarını etkileme düzeyi, ihtiyaç duydukları destek ve hizmetler ile kendileri, aileleri ve çevreleri için yapılabilecek bilgilendirme istemlerine yönelik sorular sorulmuştur. Çalışma sonucunda ebeveynler psikolojik ve finansal açıdan etkilendiklerini, zaman problemi yaşadıklarını, sosyal hayatlarının değiştiğini, maddi destek ve rehberlik hizmetlerine gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir. Ebeveynler, çocuklarına verilen destek eğitim modellerinin çeşitlendirilmesini ve sürelerinin artırılmasını ve kendilerine vakit ayırmak için düzenli mola bakım sistemine ihtiyaçları olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca kendilerine, çevrelerine ve çocuğun akranlarına bilgilendirme yapılması gerektiğini savunmuşlardır. Toplumsal farkındalığın artırılması için çalışmalar yapılmasını istemişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Down Sendromu, Engelli, Engelli Aileleri, Özel Eğitim

Parents' Views on the Disability Process of Children with Down Syndrome

Asst. Prof. Dr. Gülsüm Düşek
Giresun University, Giresun, Türkiye

Abstract

Down syndrome is a genetic disorder characterized by various congenital anomalies and occurs in approximately 1 in 800 to 1 in 1000 births. Children with Down syndrome may experience a wide range of health issues, including congenital heart defects, epilepsy, gastrointestinal problems such as reflux and constipation, ear, nose, and throat disorders, hearing loss, sleep apnea, musculoskeletal problems such as scoliosis, patellar dislocation, and flat feet, as well as visual impairments including strabismus, myopia, hyperopia, astigmatism, cataracts, nystagmus, eyelid infections, and tear duct obstructions. Skin conditions such as eczema may also be observed. Having a child with a disability is often an unfamiliar and challenging experience for parents.

This study examines the views of parents with children with Down syndrome regarding the disability process. The study was conducted between 2021 and 2022 and included 24 mothers and 4 fathers who have children with Down syndrome. Data were collected using a semi-structured interview form. Parents were asked questions about how having a child with Down syndrome affects their lives, the types of support and services they need, and their expectations regarding informational support for themselves, their families, and their social environment.

The findings revealed that parents are affected psychologically and financially, experience time constraints, and undergo changes in their social lives. They reported a need for financial support and guidance services. Parents emphasized the importance of diversifying and extending the duration of support education programs provided to their children, as well as the need for a regular respite care system to allow them personal time. They also highlighted the necessity of raising awareness among themselves, their environment, and their children's peers. Furthermore, they expressed the need for broader societal awareness initiatives.

Keywords: Down Syndrome, Disability, Families of Individuals with Disabilities, Special Education

Eş'arî'nin Müteşâbih Âyetlere Yaklaşımı: Haberî Sıfatlar Bağlamında Bir İnceleme

Doç. Dr. Faruk Görgülü

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Özet

İslâm düşüncesinde ilâhî sıfatlar tartışması, kelâm ilminin temel meseleleri arasında yer alır. Bu tartışmaların içinde en çok ihtilaf edilen konulardan birisi, Kur'ân-ı Kerîm'de Allah'a nispet edilen *ved*, *vech*, *ayn* ve *istivâ* gibi haberî sıfatların nasıl anlaşılması gerektiğidir. Tarih boyunca bu meseleye dair yaklaşımlar birbirinden farklı bir seyir izlemiştir. Müşebbihe bu lafızları zâhirî anlamlarıyla ele alarak teşbih riskine yaklaşırken, Selef âlimleri ise farklı bir yol benimsemiş ve bu tür sıfatlara mahiyetlerini sorgulamaksızın iman edilmesini, te'vil ve yorum kapısının ise kapalı tutulmasını ilke edinmiştir. Buna karşılık kelâmcıların büyük çoğunluğu teşbihten kaçınma ve nasların yanlış anlaşılmasını önleme amacıyla bu lafızların akıl ve dilbilgisi yoluyla te'vil edilmesinin gerekliliğini savunmuştur.

Bu çalışma, Eş'ariyye isimli kelim mektebinin kurucusu Ebu'l-Hasen el-Eş'arî'nin (ö. 324/935) müteşâbih âyetlerden olan haberî sıfatları nasıl anlamlandırdığı konusunu incelemektedir. Onun bilâkeyf ve tefvîz ilkeleri çerçevesinde geliştirdiği tutumun, Ehl-i Sünnet kelâmının teşekkül sürecindeki işlevi ve kavramsal arka planı ortaya konulmaktadır. Araştırma, Eş'arî'nin günümüze ulaşan *el-İbâne 'an Usûli'd-Diyâne*, *el-Luma'*, *Makâlâtü'l-İslâmiyyîn* ve *Risâle fî istihsâni'l-ğavz fî 'ilmi'l-kelem* isimli eserleri esas alınarak mukayeseli metin analizine dayanmaktadır. Ayrıca Eş'arî görüşlerinin sonraki nesillere aktarımında etkili olan İbn Fûrek ve Bâkîllânî gibi erken dönem Eş'arî âlimlerinin nakilleri de değerlendirilmiştir. Çalışma, sıfatlar meselesine genel bir girişin ardından müteşâbih kavramını lügat ve ıstılah bakımından ele almakta, devamında Eş'arî'nin haberî sıfatlara dair yorum yaklaşımını *vech*, *ayn*, *ved* ve *istivâ* örnekleri üzerinden değerlendirmektedir.

Sonuç olarak araştırma, Eş'arî'nin haberî sıfatlara ilişkin yaklaşımının vahiy–akıl ilişkisini kurmada tenzih hassasiyetini gözeterek özgün bir yorum disiplinine işaret ettiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu dengeyi kavramak hem Eş'arî'yi daha sağlıklı anlamak hem de günümüzdeki dinî yorum tartışmalarına sağlam bir zemin oluşturmak bakımından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kur'ân-ı Kerîm, Haberî Sıfatlar, Ebu'l-Hasen el-Eş'arî, Müteşâbih Âyet, Bilâkeyf, Tenzih, Te'vil, Tefvîz.

Al-Ash'arī's Approach to Ambiguous Verses: An Examination in the Context of Transmitted Attributes

Assoc. Prof. Dr. Faruk Görgülü

Düzce University, Düzce, Türkiye

Abstract

The debate on divine attributes occupies a central place among the fundamental issues of Islamic theological discourse (*kalām*). Among the most contested topics within this debate is the question of how the transmitted attributes (*habarī şifāt*) ascribed to God in the Qur'ān—such as *yad* (hand), *wajh* (face), *'ayn* (eye), and *istiwā'* (settling/rising above)—are to be understood. Throughout history, approaches to this matter have followed notably divergent paths. The Anthropomorphists (*Mushabbihā*) took these expressions at their literal meaning, thereby approaching the risk of likening God to creation (*tashbīh*), while the scholars of the Pious Predecessors (*Salaf*) adopted a different course, establishing as their principle that such attributes were to be believed in without questioning their modality, and that the door to interpretive exegesis (*ta'wīl*) was to remain closed. By contrast, the great majority of speculative theologians (*mutakallimūn*) argued for the necessity of interpreting these expressions through reason and linguistics in order to avoid anthropomorphism and to prevent the misunderstanding of scriptural texts.

This study examines how Abū al-Ḥasan al-Ash'arī (d. 324/935), the founder of the theological school known as the Ash'ariyya, made sense of the transmitted attributes that fall under the category of ambiguous verses (*mutashābih āyāt*). The function and conceptual background of the stance he developed within the framework of the principles of *bilā kayf* ("without asking how") and *tafwīd* ("consignment of meaning to God") in the formative process of Sunnī *kalām* are set forth. The research is grounded in a comparative textual analysis based on al-Ash'arī's extant works—namely *al-Ibāna 'an Uşūl al-Diyāna*, *al-Luma'*, *Maqālāt al-Islāmiyyīn*, and *Risāla fī Istiḥsān al-Khawḍ fī 'Ilm al-Kalām*. In addition, the transmissions of early Ash'arī scholars such as Ibn Fūrak and al-Bāqillānī, who played a significant role in conveying al-Ash'arī's views to subsequent generations, have also been evaluated. Following a general introduction to the question of divine attributes, the study addresses the concept of *mutashābih* from both lexical and terminological perspectives, and subsequently assesses al-Ash'arī's interpretive approach to the transmitted attributes through the examples of *wajh*, *'ayn*, *yad*, and *istiwā'*.

In conclusion, the research aims to demonstrate that al-Ash'arī's approach to the transmitted attributes points to a distinctive interpretive discipline that is mindful of the principle of divine transcendence (*tanzīh*) in establishing the relationship between revelation and reason. Grasping this balance is of significance both for a more sound understanding of al-Ash'arī and for providing a solid foundation for contemporary discussions on religious interpretation.

Keywords: The Qur'ān, Transmitted Attributes, Abū al-Ḥasan al-Ash'arī, Ambiguous Verse, *Bilā Kayf*, Divine Transcendence (*Tanzīh*), Interpretive Exegesis (*Ta'wīl*), Consignment of Meaning (*Tafwīd*).

Etik Bilincin İnşasında Dini ve Teorik Arka Planın Rolü

Doç. Dr. Ali Yıldırım

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Toplumsal bir canlı olarak insanların birbirleri ile kurdukları ilişkilerin düzenlenmesinde ahlaki kuralların önemli rolleri vardır. Ahlaki kuralların rasyonel, tutarlı ve sistemli bir şekilde izah imkânı bulduğu etik de bireylerin tutum ve davranışlarının teorik zeminde ifadesidir. Bireylerde etik bilincin inşasında ise farklı değişkenlerin rol oynadığını söylemek mümkündür. Bazı toplumlarda etik bilinç, topluluğun akil, alim, bilge ya da sūfî karakterli bir şahsın yaşamı ve sözleri çevresinde gelişmiştir. Bazı toplumlarda etik bilinç, semavi dinlerin öğretileri etrafında oluşmuştur. Son yüzyıllarda gelişen sekülerleşme ile etik bilincin inşası büyük ölçüde ideolojiler kanalı ile gerçekleşmiştir. Günümüzde ise postmodern eğilimlerle birlikte etik bilincin gelişiminde bireysel eğilimlerin ön plana çıktığı anlaşılmaktadır. Özellikle bu dönemde belli bir otorite ya da düşünsel etkinliğin söz konusu olmadığı hatta etik bilincin hiç oluşmaması gibi bir durumun da ortaya çıktığı ifade edilebilir. Bu bakımdan bu sunumda toplumsal düzenin devamı için gerekli olduğuna inandığımız etik bilincin varlığını sürdürmesi konusunda, dini doktrinlerin rolüne işaret edilecektir. Zira kaynağı dini olan ahlaki emir ve yasaklar, içerisinde barındırdığı güçlü otoriter mekanizmalarla, yüksek derecede yaptırım gücüne sahiptir. Bu sunumda etik bilincin inşasında dinsel doktrinlerin yaptırım gücünün nereden kaynaklandığı, birey ve toplum üzerinde meydana getirdiği etkinin nasıl ortaya çıktığı ve bunun sürdürülebilirliği analiz edilecektir. Etik bilinç insanda doğuştan bulunan bir yeti olmamakla birlikte her insanda potansiyel olarak mevcuttur. İnsanlar yaşamlarını düzenleme konusunda çevrelerinde gelişen durumlara ayak uydururlar. Bu bakımdan her uyum sağlama aynı zamanda bir otoritenin kabulü anlamına gelmektedir. Onay verilen otoriteni seçimi ise otoritenin gücüne ve etkinliğine bağlıdır. Dini otoriteler bireyi ve toplumu aynı zamanda hesaba katıyor olması, ödül ve ceza sistemini içermesi ve dünya ve ahiret hayatını kapsıyor olması bakımından, yerel ya da ideolojik otoritelere göre etik bilincin inşasında daha etkin rol oynarlar. Ancak özellikle son dönemlerde ortaya çıkan sekülerleşme ve postmodern eğilimler dini otoritelerin varlığını büyük ölçüde tehdit etmektedir. Yerine konan başka bir otoritenin olmaması da sosyal düzenin korunması noktasında önemli boşluklara ve dolayısıyla kaosa neden olabilmektedir. Bu sunum vesilesiyle ayrıca etik bilincin inşasında dini otoritelerin etkinliğinin yeniden tesisi için önerilerde de bulunulacaktır. Bu önerilerin başında çocukluk çağının ilk dönemlerinden itibaren bireyde, Tanrı'nın varlığına ve O'nun niteliklerine dair bilincin geliştirilmesi yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Etik Bilinç, Dini Otorite, Modernite

The Role of Religious and Theoretical Background in the Construction of Ethical Consciousness

Assoc. Prof. Ali Yıldırım

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

As social beings, moral rules play a significant role in regulating the relationships between people. Ethics, which provides a rational, consistent, and systematic explanation for moral rules, is the theoretical expression of individuals' attitudes and behaviors. It is possible to say that different variables play a role in the construction of ethical consciousness in individuals. In some societies, ethical consciousness has developed around life and words of a wise, learned, or Sufi figure within the community. In other societies, ethical consciousness has formed around the teachings of monotheistic religions. With secularization that has developed in recent centuries, the construction of ethical consciousness has largely taken place through ideologies. Today, with postmodern trends, it is understood that individual tendencies are coming to the forefront in the development of ethical consciousness. Especially in this period, it can be stated that there is no specific authority or intellectual activity, or even that ethical consciousness has not formed at all. In this respect, this presentation will point to the role of religious doctrines in maintaining the existence of ethical consciousness, which we believe is necessary for the continuation of social order. Because moral commands and prohibitions originating from religion possess a high degree of coercive power through the strong authoritarian mechanisms they contain. This presentation will analyze the origins of the coercive power of religious doctrines in the construction of ethical consciousness, how it manifests itself on the individual and society, and its sustainability. While ethical consciousness is not an innate ability in humans, it is potentially present in every person. People adapt to the situations developing around them in order to regulate their lives. In this respect, every adaptation also means the acceptance of an authority. The choice of authority to be approved depends on the power and effectiveness of that authority. Religious authorities, because they take into account both the individual and society, include a system of reward and punishment, and encompass both worldly and afterlife life, play a more effective role in the construction of ethical consciousness than local or ideological authorities. However, especially in recent times, secularization and postmodern trends largely threaten the existence of religious authorities. The absence of an alternative authority in its place can lead to significant gaps in the maintenance of social order and, consequently, chaos. This presentation will also include suggestions for re-establishing the effectiveness of religious authorities in building ethical awareness. Foremost among these suggestions is the development of awareness of God's existence and His attributes in individuals from the earliest stages of childhood.

Keywords: Ethical Consciousness, Religious Authority, Modernity

Göç ve Akran Zorbalığı: Kimlik ve Aidiyetin Çatışmalı Alanları

Dr. Öğretim Üyesi Evin Aydın Yöntem

İstanbul Okan Üniversitesi

Uzm. Psk. Ceren Şimşek

Bağımsız Çalışmacı

Özet

Göç, yalnızca mekânsal bir değişim değil; kimlik, aidiyet ve sosyal ilişkilerin yeniden kurulmasını gerektiren çok boyutlu bir süreçtir. Bu süreç özellikle çocuk göçmenler için kırılmalı bir deneyim haline gelmektedir. Yeni bir ülkeye uyum sağlama çabası içinde olan çocuklar, dil ve kültürel farklılıklar ile görünüm farklılıkları nedeniyle akran zorbalığına maruz kalabilmektedir. Henüz kimlik ve kişilik gelişimi devam eden bu çocuklar için zorbalık, kabul görme duygusunu zedeleyerek aidiyetin oluşumunu engeller ve kimlik gelişiminde ciddi kırılmalara yol açar.

Zorbalığın sosyal ve psikolojik sonuçları arasında uyum güçlüğü, kaygı, içe kapanma, öfke sorunları, okul motivasyonunda azalma ve akademik başarının düşmesi öne çıkmaktadır. Okulların yalnızca eğitim değil aynı zamanda sosyalleşme alanı olduğu düşünüldüğünde, koruyucu faktörlerin önemi artmaktadır. İliman ve kapsayıcı okul iklimi, zorbalığa karşı sıfır tolerans politikası, akran dayanışmasının desteklenmesi ve öğretmen-öğrenci arasındaki yakın iletişim bu bağlamda kritik rol oynamaktadır. Ayrıca eğitim politikalarının kültürel çeşitliliği gözetmesi, göçmen çocukların uyumunu kolaylaştırarak diğer öğrenciler tarafından kabulünü desteklemektedir.

Sonuç olarak, göç ve akran zorbalığı arasındaki ilişkiyi kimlik ve aidiyet ekseninde ele almak hem toplum psikolojisi literatürüne katkı sunmakta hem de pratik çözüm önerileri geliştirmeye imkân vermektedir. Göçmen çocukların deneyimlerini görünür kılmak, daha kapsayıcı ve eşitlikçi bir toplumsal düzenin inşası için önemli bir adım olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada göç ve akran zorbalığı, kimlik ve aidiyet ekseninde ele alınarak hem literatüre katkı hem de pratik çözüm önerileri geliştirmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Göç, akran zorbalığı, kimlik, aidiyet, sosyal uyum, çocuk psikolojisi

Göç ve İnsan Hakları Bağlamında Güncel Sorunlar ve Politika Yaklaşımları

Doç. Dr. Halide Erdoğan

Polis Akademisi Başkanlığı, Ankara, Türkiye

Doktora Öğrencisi Halil Erdoğan

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Küreselleşme, bölgesel çatışmalar, ekonomik eşitsizlikler ve iklim değişikliği gibi faktörler, uluslararası göç hareketlerini son yıllarda önemli ölçüde artırmıştır. Bu durum, göçmenlerin temel haklarının korunması ve insan hakları standartlarının uygulanması konusunda devletler ve uluslararası kuruluşlar için yeni sorumluluklar doğurmaktadır. Bu çalışmanın amacı, göç olgusunu insan hakları perspektifinden ele alarak göçmenlerin karşılaştığı temel hak ihlallerini incelemek ve mevcut politika yaklaşımlarının bu sorunlara ne ölçüde çözüm üretebildiğini değerlendirmektir.

Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda uluslararası sözleşmeler, raporlar ve akademik literatür doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Ayrıca farklı ülkelerde uygulanan göç politikaları ve insan hakları mekanizmaları karşılaştırmalı bir yaklaşımla değerlendirilmiştir. Birleşmiş Milletler, uluslararası insan hakları örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının yayımladığı raporlar analiz edilerek göçmenlerin barınma, sağlık, eğitim ve çalışma haklarına erişim durumları ele alınmıştır.

Araştırma bulguları, göçmenlerin özellikle düzensiz göç statüsünde olduklarında insan hakları ihlallerine daha açık hale geldiklerini göstermektedir. Sınır politikalarının sertleşmesi, sosyal hizmetlere erişimde kısıtlamalar ve ayrımcı uygulamalar göçmenlerin kırılganlığını artıran başlıca faktörler arasında yer almaktadır. Bununla birlikte bazı ülkelerde geliştirilen kapsayıcı politikaların ve yerel yönetim destekli entegrasyon programlarının göçmenlerin toplumsal uyumunu ve haklara erişimini olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

Sonuç olarak göç yönetiminde güvenlik odaklı yaklaşımların yanı sıra insan hakları temelli politikaların güçlendirilmesi gerekmektedir. Uluslararası iş birliğinin artırılması, hukuki koruma mekanizmalarının etkin uygulanması ve sosyal entegrasyon programlarının geliştirilmesi göçmenlerin temel haklarının korunması açısından büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Göç, İnsan Hakları, Güncel Sorunlar

Hafız Post'un Bestekârlık Anlayışında Vezin - Usûl Uyumu Üzerine Bir Çalışma: Rast Yürüksemâî Örneği

Doktora Öğrencisi Mustafa Cüneyt Aydın

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Türk müziğinde melodik yapının makam, ritmik yapının ise usûl unsuru ile şekillendiği bilinmektedir. Bu çerçevede Türk müziği, hem saz eserleri hem de sözlü eserler bakımından zengin bir repertuvara sahiptir. Besteleme süreci açısından değerlendirildiğinde, her iki türde de ortak özelliğin, ilgili makamın usûl örgüsü içerisinde harmanlanarak beste formu yapısında kullanılması olduğu görülmektedir. Sözlü eserlerde ise bu yapıya ek olarak, güftenin usûl kalıbı içerisindeki yerleşimi önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Özellikle aruz vezniyle oluşturulan güftelerde şiir yapısının Türk müziği usûlleriyle uyumu, bestecinin prozodi olgusu üzerindeki maharetini göstermektedir. Bu konu üzerine yapılan çalışmalar, Türk müziğinde sözlü eserlerin özelliklerinin anlaşılmasına önemli katkılar sunmaktadır.

Türk müziği klâsik dönem bestekârları arasında; aruz vezniyle yazılmış güfteleri eserlerinde kullanan isimlerden biri Hafız Post'tur. Asıl adı İmamzâde Mehmed Çelebi olan Hafız Post; bestekâr, şair, tanbûrî, hattat ve hanende kimlikleriyle sanatta çok yönlü bir şahsiyet olarak dikkat çekmektedir. Doğum tarihine ilişkin kesin bir bilgi bulunmamasıyla birlikte, vefatına dair verilen tarihlerden biri 1694'tür. Hafız Post'un eserlerinde, aruz vezniyle oluşturulmuş güftelerin usûl yapısı içerisinde dengeli ve estetik bir biçimde yerleştirildiği, bu yönüyle dönemin prozodi anlayışını yansıtan örnekler sunduğu görülmektedir. Bu özellik, onun sözlü eserlerinin vezin-usûl uyumu açısından incelenmesini anlamlı kılmaktadır.

Bu çalışmada, bestesi Hafız Post'a ait olan Rast makamında ve yürüksemâî formunda bestelenmiş, güftesi "Gelse o şûh meclise nâz ü tegâfûl eylese" mısraı ile başlayan eser, vezin-usûl uyumu bakımından ele alınmıştır. Çalışmada Hafız Post'un yaşamı ile nota, usûl ve vezin konularına ilişkin bilgiler literatür taraması yoluyla elde edilmiştir. Eserin güftesinin aruz vezni tespit edilerek şiir metni üzerinde gösterilmiş; Zeki Atkoşar arşivinden temin edilen nota, melodik yapı, ritmik örgü, güfte ve vezin bilgileri dikkate alınarak finale nota yazım programı aracılığıyla yeniden oluşturulmuştur. Sözlü eserler üzerinde yapılan bu tür vezin-usûl uyumu çalışmaları, Türk müziğinde prozodi yapısının belirlenmesi ve sözlü eser geleneğinin daha sağlıklı analiz edilebilmesi açısından önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hafız Post, vezin, usûl.

A Study on the Harmony of Aruz Metre (Lyric) and Rhythm in Hafiz Post's Composition: The Example of Rast Yürüksemâi

PhD Candidate Mustafa Cüneyt Aydın

Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

It is known that the melodic structure of Turkish music is shaped by the makam, while the rhythmic structure is shaped by the usûl element. Within this framework, Turkish music has a rich repertoire in terms of both instrumental and vocal works. When evaluated in terms of the composition process, it is seen that the common feature in both types is the use of the relevant makam blended within the usûl structure in the composition form. In vocal works, in addition to this structure, the placement of the lyrics within the usûl pattern emerges as an important element. Particularly in lyrics composed using the aruz metre, the harmony of the poetic structure with Turkish musical usûls demonstrates the composer's skill in prosody. Studies on this subject make significant contributions to understanding the characteristics of vocal works in Turkish music.

Among the composers of the classical period of Turkish music, one of the names who used lyrics written in the aruz metre in his works is Hafiz Post. Hafiz Post, whose real name was İmamzâde Mehmed Çelebi, stands out as a multifaceted figure in the arts, with his identities as a composer, poet, tanbur player, calligrapher and singer. Although there is no definitive information about his date of birth, one of the dates given for his death is 1694. In Hafiz Post's works, it can be seen that the lyrics composed in aruz meter are placed in a balanced and aesthetic manner within the structure of the usûl, thus reflecting the prosodic understanding of the period. This feature makes it meaningful to examine his oral works in terms of their meter-usûl harmony.

In this study, the work composed by Hafiz Post in the Rast mode and in the yürüksemâi form, with lyrics beginning with the line 'Gelse o şûh meclise nâz ü tegâfûl eylese' is examined in terms of its meter-rhythm harmony. Information about Hafiz Post's life and topics related to notation, rhythm and metre was obtained through a literature review. The aruz metre of the work's lyrics was identified and indicated on the poetic text; the notation, melodic structure, rhythmic pattern, lyrics and metre information obtained from the Zeki Atkoşar archive were taken into account and the notation was recreated in the final stage using a notation writing programme. Such studies on the harmony of metre and rhythm in oral works are important for determining the prosodic structure in Turkish music and for a more accurate analysis of the oral work tradition.

Keywords: Hafiz Post, aruz metre, rhythm.

Halil Paşa'nın Mısır Temalı Yapıtları

Dr. Serpil Özkan

Pamukkale Üniversitesi

Özet

Türk resim sanatının önemli temsilcilerinden Halil Paşa (1852-1939), asker kökenli ressam kuşağının önde gelen isimlerinden biridir. Sanatçı, akademik üsluba bağlı kalarak ürettiği eserleri Türk resim tarihinde özgün bir yere sahiptir. 1868 de askeri mühendishaneye giren Halil Paşa, mezun olduktan sonra Sultan Abdülaziz'e (1861-1876) yaver olur. Bu yıllarda saray ressamı olan Stanislaw Chlebowski'nin (1835-1884), Halil Paşa'nın resim bilgisine önemli katkısı olur. Devlet bursuyla Paris'e gönderilen Halil Paşa, Jean-Leon Gerome (1824-1904) ve Gustave Courtois (1853-1924) atölyelerinde eğitim görür. Paris yılları, sanatçının üslubuna akademik disiplininin yanında açık hava resmi, ışık-gölge araştırmaları ve renkçi yaklaşım gibi kazanımlar sağlar. Yurda döndükten sonra Sanayi-i Nefise Mektebi'nde görev yapan sanatçı, peyzaj türlerinde geliştirdiği serbest fırça tekniği ve ışığa duyarlı renk paletiyle resim anlayışına yön verir.

Halil Paşa'nın sanatında Mısır yılları ayrıcalıklı bir yer tutar. İlk defa Mısır Hıdivi Abbas Halim Paşa'nın (1866-1935) daveti ile Mısır'a giden Halil Paşa, muhtelif defalar Mısır'a seyahat eder. Bu seyahatlerinin ürünü olarak Kahire, Nil kıyıları, çöl manzaraları ve gündelik yaşam sahnelerini gözleme dayalı bir duyarlılıkla tuvallerine aktarır. Sanatçının Mısır temalı peyzajlarında sıcak iklimin yarattığı sarı, sıcak renklerin yoğunluğu ve güneş ışığının etkisi hâkimiyetini artırır. Bu durum, sanatçının resimlerinde izlenimcilik eğilimleri olarak yorumlanır. Halil Paşa'nın bu üretimleri, Türk resim sanatında modernleşme sürecinin nasıl biçimlendiğinin ortaya konması açısından önemlidir. Bu yönüyle Mısır dönemi resimleri, kültürlerarası görsel etkileşimin erken modern örnekleri arasında değerlendirilebilir.

Bu araştırmada, Halil Paşa'nın Mısır temalı yapıtları ele alınmıştır. Ele alınan yapıtların kamu ve özel olmak üzere farklı koleksiyonlarda bulunduğu bilinmekle birlikte, bu eserlere erişimin sınırlı olması çalışmanın kapsamını belirlemiştir. Bu nedenle, araştırma yalnızca erişime açık yayınlara aracılığıyla tespit edilebilen ve 1916-1936 yılları arasında gerçekleştirilen Galatasaray Resmi Sergileri ile 1923-1933 yılları arasında gerçekleştirilen Ankara Resim Sergileri'nde teşhir edilmiş Mısır temalı eserleri kapsamaktadır. İncelenmiştir, erişilebilen görsel ve yazılı kaynaklar üzerinden tespit edilen sanatçının söz konusu dönem yapıtları konu, mekân, renk kullanımı ve kompozisyon anlayışı gibi plastik unsurlar çerçevesinde literatür taraması ve biçimsel çözümleme yöntemi doğrultusunda incelenmiştir. Çalışmada, Halil Paşa'nın Mısır temalı üretimlerinin sanatçının üslup gelişimine ve Türk resim sanatının modernleşme sürecine sunduğu katkıların ortaya konulması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelime: Halil Paşa, Türk Resmi, Mısır, Galatasaray Resim Sergileri, Ankara Resim Sergileri

Halil Pasha's Egyptia-Themed Paintings

Dr. Serpil Özkan

Pamukkale University

Abstract

Halil Pasha (1852–1939), a prominent representative of the Ottoman painter-soldier generation, holds a distinctive place in the historiography of Turkish art. After receiving his initial training at the Military Engineering School, he pursued further artistic education in Paris under Jean-Léon Gérôme and Gustave Courtois. This academic formation consolidated his technical foundation while introducing him to plein air practices and refined explorations of light and color. Upon his return, he taught at the Sanayi-i Nefise Mektebi and contributed to the transformation of Ottoman painting through a more liberated brushwork and a light-sensitive palette.

Egypt constitutes a particularly productive phase in Halil Pasha's oeuvre. Invited by Abbas Halim Pasha, he traveled to Egypt on several occasions and produced paintings depicting Cairo, the Nile, desert landscapes, and scenes of everyday life. These works reveal a heightened sensitivity to atmospheric conditions, especially the intense luminosity and warm tonal qualities characteristic of the Egyptian climate. The predominance of ochres and sun-infused yellows, combined with increasingly fluid brushwork, suggests affinities with Impressionist tendencies while remaining grounded in an academic compositional structure.

This paper argues that Halil Pasha's Egypt-themed works played a significant role in shaping his artistic development and reflect broader processes of artistic modernization in the late Ottoman period. By examining the works exhibited at the Galatasaray Painting Exhibitions (1916-1936) and the Ankara Painting Exhibitions (1923-1933), based on documented and published sources, the study evaluates their subject matter, spatial construction, chromatic organization, and compositional structure. Through literature review and formal analysis, it aims to clarify the contribution of his Egyptian production to the modernization of Ottoman-Turkish painting.

Keywords: Halil Pasha, Ottoman Painting, Artistic Modernization, Egypt, Galatasaray Painting Exhibitions, Ankara Painting Exhibitions

Hoca Ahmed Yesevî'nin Dîvân-ı Hikmetinde Yer Alan Ahlâkî Öğretilerin Kur'ânî Temelleri

Doç. Dr. Faruk Görgülü

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Özet

Bu çalışma, Türk-İslam düşüncesinin kurucu isimlerinden Ahmed Yesevî'nin temel eseri *Dîvân-ı Hikmet*'te yer alan ahlâkî öğretilerin Kur'ân-ı Kerîm ile ilişkisini incelemektedir. Araştırmada Yesevî'nin "hikmet" adını verdiği manzumelerinde öne çıkan doğruluk, dürüstlük, adalet, cömertlik, tevazu ve nefis terbiyesi gibi erdemlerin, hangi ayetler ve hangi Kur'ânî kavramlar üzerine inşa edildiği ortaya konulmaya çalışılmıştır.

"Pîr-i Türkistan" olarak anılan Ahmed Yesevî, XII. yüzyılda Türkistan bölgesinde İslâm'ın inanç ve ahlâk esaslarını özellikle göçebe Türk topluluklarına ulaştıran etkili bir din ve gönül insanıdır. Onun kaleme aldığı *Dîvân-ı Hikmet*, yalnızca tasavvufî şiirlerden oluşan bir derleme değil, halkın anlayabileceği sade bir Türkçe ve millî vezinle yazılmış, öğretici yönü güçlü bir eserdir. Yesevî, Arapça ve Farsçaya ve İslâmî ilimlere vâkıf olmasına rağmen, dinî ve ahlâkî mesajı toplumun geniş kesimlerine ulaştırmak için bilinçli biçimde sade ve anlaşılır bir dil tercih etmiştir.

Yesevî'nin ahlâk anlayışının temel referansı Kur'ân-ı Kerîm'dir. Nitekim o, hikmetlerini şu sözlerle tanımlar: "Benim hikmetlerim Sübhân'ın fermânı, okuyup bilsen hepsi Kur'ân'ın anlamı." Bu ifade, Yesevî'nin öğretisini doğrudan vahye dayandığını açık biçimde göstermektedir. Bu çerçevede çalışma, *Dîvân-ı Hikmet*'in Kur'ân'ın pratik hayata dönük bir yorumu niteliğinde olduğu ve İslâm ahlâkının halk düzeyindeki güçlü bir yansımasını taşıdığı tezini temellendirmektedir.

Araştırmada *Dîvân-ı Hikmet* metinleri üzerinde içerik analizi ve karşılaştırmalı metin incelemesi yöntemleri kullanılmıştır. Metin olarak Hayatî Bice'nin çalışması başta olmak üzere çeşitli araştırmacıların tenkitli neşirleri esas alınmıştır. Elde edilen veriler, Kur'ân'la ilişki biçimlerine göre üç kategoriye ayrılmıştır: Ayetlerin doğrudan lafzî iktibasları, telmih yoluyla yapılan göndermeler ve anlam üzerinden kurulan mânevî iktibaslar. Bu unsurlar, ilgili ayetlerle karşılaştırmalı biçimde eşleştirilerek değerlendirilmiştir.

Sonuç olarak çalışma, Yesevî'nin ayetlerin taşıdığı mesajı sade bir dil ve millî vezinler aracılığıyla halkın gündelik yaşamına ve iç dünyasına taşıdığını göstermektedir. Onun öğretisinin merkezinde teorik bir dindarlık anlayışından ziyade, Kur'ân'ın "ihşan" ve "güzel ahlâk" ilkelerinin bireysel ve toplumsal hayatta görünür hâle gelmesi yer almaktadır. Yesevî'nin inşa ettiği "kâmil insan" modeli, kibri ve riyayı reddeden, yoksulu ve yetimi gözetken, bütün yaratılmışı merhametle yaklaşan bir ahlâk öznesi olarak şekillenmektedir. Bu modelin dayandığı zemin ise doğrudan Kur'ânî referanslarla örülüdür. Bu ahlâk sistemi, bireysel erdem ile toplumsal sorumluluk arasında kurduğu denge sebebiyle yalnızca tarihsel bir miras değil, kimlik ve anlam arayışının yoğunlaştığı günümüz toplumları için de işlevsel bir referans çerçevesi sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Yesevî, Dîvân-ı Hikmet, Kur'ân-ı Kerîm, Güzel Ahlâk, Hikmet, İhşan, Kâmil İnsan, Nefis Terbiyesi.

The Qur'ānic Foundations of the Ethical Teachings in Khwāja Ahmad Yasawī's Dīwān-i Hikmat

Assoc. Prof. Dr. Faruk Görgülü

Düzce University, Düzce, Türkiye

Abstract

This study examines the relationship between the ethical teachings found in the Dīwān-i Hikmat—the principal work of Ahmad Yasawī, one of the founding figures of Turkic-Islamic thought—and the Qur'ān. The research seeks to identify the verses and Qur'ānic concepts upon which the virtues foregrounded in Yasawī's compositions known as hikmat—such as truthfulness, honesty, justice, generosity, humility, and the discipline of the self—are grounded.

Known as the "Pīr of Turkestan," Ahmad Yasawī was an influential religious and spiritual figure who, in the twelfth century, conveyed the principles of Islamic faith and ethics to Turkic communities, particularly those of a nomadic character, in the Turkestan region. The Dīwān-i Hikmat he composed is not merely a collection of Sufi poetry; it is a didactically powerful work written in plain Turkish and in national metres accessible to the common people. Despite his command of Arabic, Persian, and the Islamic sciences, Yasawī consciously chose a simple and intelligible language in order to bring the religious and ethical message to the broadest segments of society.

The primary reference of Yasawī's ethical understanding is the Qur'ān. He himself defines his hikmats in the following words: "My hikmats are the command of the Almighty; were you to read and know them, they are all the meaning of the Qur'ān." This statement clearly demonstrates that Yasawī grounded his teaching directly in divine revelation. Within this framework, the study substantiates the thesis that the Dīwān-i Hikmat constitutes a practically oriented interpretation of the Qur'ān and carries a powerful reflection of Islamic ethics at the level of the common people.

The research employs content analysis and comparative textual examination of the Dīwān-i Hikmat texts. The critical editions prepared by Hayati Bice and various other scholars have been used as the primary textual basis. The data obtained have been classified into three categories according to the nature of their relationship with the Qur'ān: direct verbal quotations from verses, allusive references (telmīh), and semantic borrowings established through meaning. These elements have been evaluated through comparative matching with the relevant Qur'ānic verses.

The study ultimately demonstrates that Yasawī conveyed the message carried by the Qur'ānic verses into the daily lives and inner worlds of the people through a plain language and national metres. At the centre of his teaching lies not a theoretical conception of piety but rather the manifestation of the Qur'ānic principles of ihsān and noble character (ḥusn al-akhlāq) in individual and social life. The "perfect human being" (kāmil insān) model that Yasawī constructs takes shape as a moral subject who rejects arrogance and ostentation, protects the poor and the orphan, and approaches all creation with compassion—a model whose foundation is woven directly from Qur'ānic references. By virtue of the balance it establishes between individual virtue and social responsibility, this ethical system offers not merely a historical legacy but also a functional frame of reference for contemporary societies in which the search for identity and meaning has intensified.

Keywords: Ahmad Yasawī, Dīwān-i Hikmat, the Qur'ān, Noble Character, Hikmat, Ihsān, Perfect Human Being, Discipline of the Self.

Işığın Kırılması Konusunda REACT Yaklaşımıyla Materyal Geliştirme

İrfan Metin Çoşkunoglu

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Doç. Dr. Cezmi Ünal

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Bu çalışma, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 7. sınıf fen bilimleri dersi kapsamında “ışığın kırılması” konusunun REACT (Relating, Experiencing, Applying, Cooperating, Transferring) öğretim stratejisine dayalı olarak yapılandırıldığı bütüncül bir materyal geliştirme sürecini tanımlamayı amaçlamaktadır. Çalışmada temel odak, öğrencilerin kavramsal anlamalarını destekleyen, günlük yaşamla bağlantı kurmalarını sağlayan ve üst düzey düşünme becerilerini harekete geçiren öğretim materyallerinin tasarlanmasıdır. Bu doğrultuda her bir REACT basamağı için özgün dijital içerikler ve etkinlik temelli öğrenme ortamları oluşturularak öğrencilerin ışığın kırılması olgusunu yalnızca teorik düzeyde değil, deneysel ve bağlamsal bir çerçevede yapılandırmaları hedeflenmiştir.

Materyal geliştirme süreci; öğretim programı kazanımları, alan yazındaki REACT temelli uygulamalar ve 7. sınıf düzeyine uygun pedagojik ilkeler dikkate alınarak yürütülmüştür. İlişkilendirme (Relating) basamağında öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmek ve günlük yaşam bağlamı kurmak amacıyla iki dijital hikâye hazırlanmıştır. Tecrübe etme (Experiencing) basamağında istasyon tekniği kullanılarak dört farklı öğrenme istasyonu tasarlanmış ve öğrencilerin ışığın kırılması sonucunda ortaya çıkan durumları gözlemleyerek keşfetmeleri amaçlanmıştır. Uygulama (Applying) aşamasında gerçek yaşam problemi içeren bir dijital hikâye aracılığıyla öğrencilerin problem çözme becerilerini kullanmaları desteklenmiştir. İş birliği (Cooperating) basamağında öğrencilerin gelme açısı ve kırılma açısını belirlemeye yönelik deneysel süreçleri birlikte yürütmeleri sağlanarak ortak çalışma ve bilimsel süreç becerileri geliştirmeleri hedeflenmiştir. Transfer etme (Transferring) sürecinde ise öğrencilerin daha önce karşılaşmadıkları yeni bir problem durumu yine dijital hikâye yoluyla sunulmuş ve bilgilerini farklı bağlamlara aktarabilmeleri hedeflenmiştir.

Geliştirilen bu materyal setinin, öğrencilerin kavramsal öğrenmelerini derinleştiren, aktif katılımı artıran ve bilimsel düşünme becerilerini destekleyen yapılandırılmış bir öğretim çerçevesi sunduğu görülmektedir. REACT stratejisine dayalı bütüncül tasarımın, ışığın kırılması gibi soyut kavramların somut deneyimler ve bağlamsal öğrenme yoluyla anlamlandırılmasına katkı sağlayabileceği; dijital hikâye, istasyon tekniği ve iş birlikli deney süreçlerinin birlikte kullanımının ise öğrencilerin problem çözme, iş birliği ve bilgi transferi becerilerini güçlendirebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bu yönüyle çalışma, fen öğretiminde strateji temelli materyal geliştirme süreçlerine örnek teşkil eden ve uygulamaya dönük öğretim tasarımlarına kuramsal bir zemin sunan bir model önerisi niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fen eğitimi, Işığın kırılması, Materyal geliştirme, REACT stratejisi.

Developing Materials on the Refraction of Light Using the REACT Approach

İrfan Metin Çoşkunolu
Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Cezmi Ünal
Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

This study aims to describe a comprehensive material development process based on the REACT (Relating, Experiencing, Applying, Cooperating, Transferring) teaching strategy for the topic of 'refraction of light' within the scope of the 7th grade science course of the Turkey Century Education Model. The primary focus of the study is the design of teaching materials that support students' conceptual understanding, enable them to connect with everyday life, and activate their higher-order thinking skills. In this regard, unique digital content and activity-based learning environments were created for each REACT step, aiming to help students construct the phenomenon of light refraction not only at a theoretical level but also within an experiential and contextual framework.

The material development process was carried out taking into account the teaching programme outcomes, REACT-based applications in the field literature, and pedagogical principles appropriate for the 7th grade level. In the Relating stage, two digital stories were prepared to activate students' prior knowledge and establish a daily life context. In the Experiencing stage, four different learning stations were designed using the station technique, aiming for students to observe and discover the situations resulting from the refraction of light. In the Applying stage, students were supported in using their problem-solving skills through a digital story containing a real-life problem. In the Cooperating stage, students were encouraged to carry out experimental processes together to determine the angle of incidence and the angle of refraction, with the aim of developing collaborative work and scientific process skills. In the Transferring stage, students were presented with a new problem situation they had not encountered before, again through a digital story, with the aim of enabling them to transfer their knowledge to different contexts.

This developed set of materials is seen to offer a structured teaching framework that deepens students' conceptual learning, increases active participation, and supports scientific thinking skills. It was concluded that the holistic design based on the REACT strategy can contribute to the understanding of abstract concepts such as the refraction of light through concrete experiences and contextual learning; and that the combined use of digital storytelling, the station technique, and collaborative experiment processes can strengthen students' problem-solving, collaboration, and knowledge transfer skills. In this respect, the study serves as a model proposal that exemplifies strategy-based material development processes in science education and provides a theoretical basis for application-oriented instructional designs.

Keywords: Science education, Refraction of light, Material development, REACT strategy.

İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî'nin Hanefîlik Anlayışı

Prof. Dr. Ahmet İnanır

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî, Memlûkler döneminde yaşamış Hanefî fakihlerinden olup mezhep anlayışını özellikle delil merkezli yaklaşım, ittibâ kavramı ve taklit eleştirisi çerçevesinde temellendirmiştir. Onun Hanefîlik tasavvuru, mezhep bağlılığını bütünüyle reddetmeyen; ancak mezhep görüşlerinin şer'î deliller ışığında değerlendirilmesini gerekli gören bir yaklaşım niteliği taşır.

İbn Ebi'l-İzz'e göre Hanefî mezhebi, kurucu imam olan Ebu Hanife'nin ortaya koyduğu usûl ve istinbat yöntemi üzerine kuruludur. Bu sebeple mezhebe bağlılık, yalnızca fakihlerin görüşlerini nakletmekten ibaret olmayıp onların dayandıkları Kur'an, sünnet, icmâ ve kıyas gibi delilleri dikkate alarak hüküm üretme metodunu anlamayı gerektirir. Ona göre mezhebe bağlılık, delile aykırı bir şekilde mutlak taklit anlamına gelmemelidir.

İbn Ebi'l-İzz, özellikle taklidin aşırı biçimlerini eleştirir. Ona göre bazı dönemlerde mezhep bağlılığı, fakihlerin görüşlerinin sorgulanmadan kabul edilmesi şeklinde anlaşılmış ve bu durum fikhî düşüncenin dinamizmini zayıflatmıştır. Bu nedenle o, taklit yerine ittibâ kavramını ön plana çıkarır. İttibâ, bir âlimin görüşünü benimserken onun dayandığı delilleri dikkate almak ve güçlü delile uygun olan görüşü tercih etmek anlamına gelir.

Bu yaklaşım, Memlûkler döneminde Hanefî çevrelerinde etkili olan mezhep otoritesi ile delil merkezli düşünce arasındaki tartışmaların önemli bir örneğini oluşturur. Nitekim İbn Ebi'l-İzz'in görüşleri, aynı dönemde yaşayan Hanefî âlimlerinden Ekmeleddin Bâbertî ile ortaya çıkan fikir ayrılıklarında açıkça görülmektedir. Babertî, mezhep içi otoritenin korunmasını önceleyen daha ihtiyatlı bir yaklaşımı savunurken; İbn Ebi'l-İzz delile dayalı tercih imkânını daha geniş tutmuştur.

Bu araştırmada İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî'nin Hanefîlik anlayışı klasik kaynak taraması yapılarak karşılaştırmalı analiz yönteminden yararlanılarak incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, mezhep, taklit, ittibâ, İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî

The Hanafi Understanding of Ibn Abi al-Izz al-Hanafi

Prof. Dr. Ahmet İnanır

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

Ibn Abi al-Izz al-Hanafi, a prominent Hanafi jurist who lived during the Mamluk period, grounded his understanding of the Hanafi school particularly in an evidence-centered approach, the concept of *ittibā'* (reasoned following), and a critique of *taqlīd* (imitation). His conception of Hanafism does not reject adherence to a legal school entirely; rather, it emphasizes the necessity of evaluating madhhab opinions in light of their underlying Sharī'a-based evidences.

According to Ibn Abī al-'Izz, the Hanafi school is founded upon the legal methodology and principles of derivation established by its founding imam, Abu Hanifa. Therefore, adherence to the school does not merely consist of transmitting the opinions of jurists; it also requires understanding the methodological framework through which they derived legal rulings from primary sources such as the Qur'ān, the Sunnah, consensus (*ijmā'*), and analogical reasoning (*qiyās*). From this perspective, affiliation with a legal school should not turn into absolute imitation that contradicts sound evidence.

Ibn Abī al-'Izz also criticizes certain extreme forms of *taqlīd*. In his view, in some historical periods madhhab affiliation came to be understood as the uncritical acceptance of juristic opinions without examining their evidences, which weakened the intellectual dynamism of Islamic legal thought. For this reason, he emphasizes the concept of *ittibā'* as an alternative to rigid imitation. *Ittibā'* entails adopting a scholar's opinion while considering the evidences upon which it is based and preferring the view supported by stronger proof.

This perspective represents an important example of the debates that emerged among Hanafi scholars during the Mamluk period regarding the relationship between madhhab authority and evidence-based legal reasoning. Indeed, Ibn Abī al-'Izz's views became particularly evident in his intellectual disagreement with the contemporary Hanafi scholar Akmal al-Din al-Babarti. While al-Bābartī advocated a more cautious approach prioritizing the preservation of madhhab authority, Ibn Abī al-'Izz allowed broader scope for evidence-based juristic preference.

This study examines Ibn Abī al-'Izz al-Ḥanafī's understanding of Hanafism through a comparative analytical method based on classical sources.

Keywords: Islamic Law, Madhhab, Taqlid, Ittiba, Ibn Abi al-Izz al-Hanafi.

İbnü'l-Arabî'de (*Fusûsü'l-Hikem* Bağlamında) Ayet ve Hadislerin Ele Alınma Yöntemi

Hilal Özerdem Ateş

Özet

İslam peygamberi Hz. Muhammed'in varlık sahnesinde yer alması ve İslamiyet'in doğuşu ile birlikte; Kur'an, İslam dininin hükümlerini ortaya koyan temel kitap olarak yer alır. Hz. Muhammed, Kur'an'ı sadece aktarmakla kalmaz, O'nun uygulanma usullerini kendi yaşamında işlevsel hale getirir. Hz. Muhammed'in vefatı ile yaşayan Kur'an'ın yitirilmesi ve Kur'an'ın Mushaf haline gelmesi, zaman içerisinde tevil yöntemlerinin ortaya çıkmasına yol açar. Bu minvalde ayetlerin tevilinin yanı sıra hadislerin de aktarımı noktasında sahihlik esaslı bir inceleme söz konusu olacaktır. O günlerden başlayarak günümüze kadar gelen tarihsel serüvende oldukça söz söylenmiş gözükmektedir. Böylesi bir süreçte yaşanan gelişmelerle birlikte 560/1165 yılında dünyaya gelen Sufi-Filozof İbnü'l-Arabî, İslam düşüncesinde önemli izler bırakan ve bir âlim olarak yerini alacaktır. Onun düşüncesinin özünü oluşturan *Fusûsü'l-hikem*, ayet tevili ve hadislerin yorumlanması bağlamında özel bir yer teşkil etmektedir. Eser, yirmi yedi peygamber ve onlara atfedilen kelimelerin açıklandığı Faslardan oluşur. Her fassın içeriği ilişkilendirdiği peygamber ve ona dair hikmeti bir kelime çerçevesinde açıklar. Adem ile başlayıp Muhammed ile biten doğrusal bir resim çizen eser, tümel bir bakışla ele alındığında bütüncü bir dairesel form oluşturmaktadır. Bu dairesel formun sisteminin en belirgin haliyle yer aldığı bu eser ayetler ve hadislerle doludur. Onun ayet tevili ve hadis yorumu eserde yöntemin en özel parçalarından biri olarak yer almaktadır. Bu yöntemin temelde iki yol alma biçiminin olduğu söylenebilir: ayetten veya hadisten yola çıkarak bir fikir ortaya koyma ve ayeti veya hadisi kendi fikrini teyit etmedir. Bu çalışmada ele alacağımız konu *Fusûsü'l-hikem* Özelinde Ayet tevili ve Hadis yorumunun ele alınma yöntemidir. Çalışmanın amacı ise, İbnü'l-Arabî nazarından ayet tevili ve hadis yorumunun ele alınma yöntemine dair bir analiz yapmaktır.

Anahtar Kavramlar: İbnü'l-Arabî, *Fusûsü'l-hikem*, Ayet, Hadis, Yöntem

The Method of Handling Verses And Hadisths in Ibn Al-Arabi (Within The Context Of *Fusûs Al-Hikam*)

Hilal Özerdem Ateş

Abstract

With the appearance of the Islamic Prophet Muhammad on the stage of existence and the emergence of Islam, the Qur'an takes its place as the fundamental book that sets forth the provisions of the Islamic religion. The Prophet Muhammad not only conveys the Qur'an, but also makes its methods of application functional in his own life. With the death of the Prophet Muhammad, the loss of the living Qur'an and the transformation of the Qur'an into a written Muşhaf led, over time, to the emergence of methods of ta'wîl (interpretation). In this context, alongside the ta'wîl of verses, an authenticity-based examination will also be in question with regard to the transmission of hadiths. In the historical process extending from those days to the present, it appears that much has been said. Within such a process, together with the developments that took place, the Sufi-philosopher Ibn al-'Arabî, who was born in 560/1165, would take his place as a scholar who left important traces in Islamic thought. *Fuṣūṣ al-Hikam*, which constitutes the essence of his thought, occupies a special place in the context of the ta'wîl of verses and the interpretation of hadiths. The work consists of faṣṣs in which twenty-seven prophets and the words attributed to them are explained. The content of each faṣṣ explains the prophet with whom it is associated and the wisdom related to him within the framework of a single word. The work, which draws a linear picture beginning with Adam and ending with Muhammad, forms an integrative circular form when considered from a universal perspective. This work, in which the system of this circular form is most clearly present, is filled with verses and hadiths. His ta'wîl of verses and interpretation of hadiths take place in the work as one of the most distinctive parts of the method. It can be said that this method basically has two modes of proceeding: putting forward an idea starting from a verse or a hadith, and confirming one's own idea through a verse or a hadith. The subject to be addressed in this study is the method of handling the ta'wîl of verses and the interpretation of hadiths specifically in *Fuṣūṣ al-Hikam*. The aim of the study is to make an analysis regarding the method of handling the ta'wîl of verses and the interpretation of hadiths from the perspective of Ibn al-'Arabî.

Keywords: Ibn al-'Arabî, *Fuṣūṣ al-Hikam*, Verse, Hadith, Method.

İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e Dönüşüm ve İlk Milli Sergi: Beşinci Galatasaray Resim Sergisi

Prof. Dr. Halil Özyiğit

Pamukkale Üniversitesi, Denizli, Türkiye

Özet

1914 yılında başlayan I. Dünya Savaşı 30 Ekim 1918 tarihinde yapılan Mondros Mütarekesi ile sonuçlanır ve çok uluslu bir tebaa yapısına sahip Osmanlı İmparatorluğu fiilen yıkılma sürecine girer. Ülke dört bir yandan farklı devletler tarafından işgal edilmeye başlar. Bu işgali durduracak karşı hareket, 19 Mayıs 1919 da Mustafa Kemal'in Samsun'a çıkışı olur. Millî Mücadele ismiyle başlayan hareketin temelinde Türk milliyetçiliği başat rolü üstlenir. Çok uluslu Osmanlı tebaa sistemi çökmüş yerine Türk milliyetçiliği merkezli bir ulus devlet kurma ya da var oluş mücadelesi başlamıştır. İmparatorluk Cumhuriyet'e dönüşmekte, toplum bu dönüşüme ayak uydurmaktadır. Toplumun sosyal hayatının önemli unsurlarından olan sanatın da bu dönüşüme ayak uydurması kaçınılmazdır.

Ziya Gökalp'in fikir babalığını üstlendiği "Türkçülük" kavramı, 20. yy başından itibaren siyasetten sanata, kültürden ekonomiye hızla sirayet eder. "Mimaride millilik", "kültürde millilik", "sanatta millik" söylemleri açık açık basında tartışılır olur. II. Meşrutiyet'in (1908) getirdiği imtiyazlardan faydalanarak 1909 yılında Osmanlı Ressamları olarak ilk sanatçı birliğini kuran (Osmanlı Ressamlar Cemiyeti) grup, 1919 yılından itibaren "Türk Ressamları" adlandırması ile yoluna devam eder. Sanatta millileşmenin bu ilk öncü göstergeleri kısa sürede resmileşir. Osmanlı Ressamlar Cemiyeti 1921 tarihinde "Türk Ressamlar Cemiyeti" ismini alır ve tüzüğünü yayınlayarak dönüşümü tamamlar. Sanatsal bağlamda Osmanlılıktan Türklüğe geçişin bir başka sembolü ise 1921 yılında açılan Üçüncü Galatasaray Resim Sergisi olur. Batılı anlamda Türk resminin sıçrayışı 1916 yılından itibaren her yıl açılan Galatasaray Resim Sergileri ile olur. Hem organizasyon hem de yapıt sergileme bağlamında sergilerin merkezinde 1914 kuşağı ressamı yer alır. Ülke genelindeki neredeyse tüm etkinlikler 1914 Kuşağı ressamlarının gözetim ve denetimi altında yapılmaktadır.

1923 Galatasaray Resim Sergisinin ressamlar tarafından ilk "milli sergi" olarak adlandırılmasının irdelemesi yapılacaktır. Bu irdelemede, dönemin süreli yayınları ve güncel kaynaklar temel alınacaktır. Millilik sadece milliyetçilik söylemine bir atf olarak mı okunmalı; yoksa sanatsal bir dönüşüm de söz konusu mudur? sorularına cevap aranacaktır. Bu çözümlemenin yapılabilmesi için 1923 öncesi açılan 1921 ve 1922 sergileri ile sonrasında gerçekleştirilen 1924 ve 1925 sergileri ve basına yansıyan söylemler üzerinden okumalar yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İlk Milli Sergi, Beşinci Galatasaray Resim Sergisi, Türk Resmi, Türk Empresyonistler

Transformation From Empire to Republic and The First National Exhibition: The Third Galatasaray Painting Exhibition

Prof. Dr. Halil Özyiğit
Pamukkale University, Denizli, Türkiye

Abstract

World War I, which began in 1914, ended with the Armistice of Mudros on October 30, 1918. Consequently, the Ottoman Empire, which had a multi-ethnic subject structure, effectively entered a period of collapse. The country began to be occupied by different states from all sides. The countermovement to stop this occupation is Mustafa Kemal's arrival in Samsun on May 19, 1919. Known as the National Struggle, Turkish nationalism played the leading role in the movement. As the multi-ethnic Ottoman system collapsed, a struggle began to establish a nation-state centered on Turkish nationalism, or in other words a struggle to exist. The Empire was transforming into a Republic, and society was adapting to this change. It was inevitable that art, as a vital element of social life, would also adapt to this transformation.

The concept of "Turkism," pioneered by Ziya Gökalp, rapidly spread from politics to art and from culture to economy starting in the early 20th century. Discussions on "nationalism in architecture," "nationalism in culture," and "nationalism in art" began to be openly debated in the press. Benefiting from the privileges of the Second Constitutional Era (1908), the group of Ottoman painters founded the first artist union, the Ottoman Painters Society in 1909, continued its path using the name "Turkish Painters" from 1919 onwards. These first indicators of nationalization in art soon became official. The Ottoman Painters Society took the name "Turkish Painters Society" in 1921 and completed its transformation by publishing its charter. Another symbol of the transition from "Ottoman-ness" to "Turkishness" in an artistic context was the Third Galatasaray Painting Exhibition that opened in 1921. The leap of Turkish painting in the Western sense occurred through the Galatasaray Painting Exhibitions, which were held annually starting in 1916. In terms of both organization and exhibition, the "1914 Generation" painters were at the center of these events. Almost all artistic activities across the country were conducted under the supervision and control of these painters.

This study will analyze why the 1923 exhibition was called the first "national exhibition" by the participating artists. This analysis will be based on periodicals of the period and contemporary sources. It will seek answers to whether "nationality" should be read only as a reference to nationalist discourse or if an artistic transformation was also involved. To perform this analysis, readings will be conducted through the 1921 and 1922 exhibitions held before 1923, the 1924 and 1925 exhibitions held after, and the discourses reflected in the press.

Keywords: The First National Exhibition, The Fifth Galatasaray Painting Exhibition, Turkish Painting, Turkish Impressionists

İnsan Emeğinin Yapay Zekâ Karşısında Yeni Rolünün İnsan Onuruna Yakışır İş Perspektifinden Değerlendirilmesi

Doç. Dr. Meryem Aybas

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Özet

İnsan onuruna yakışır iş; istihdam yaratma, adil gelir, sosyal koruma ve diyalog, iş güvenliği, ayrımcılığın olmaması ve eşitlik gibi unsurları içerecek şekilde 1999 yılında ILO konferansında ilk kez tanımlanmıştır. Geçen süre zarfında hem işin niteliğinin değişimi hem de insan haklarında yaşanan ilerlemeler, bu kavramın her geçen gün daha fazla gündem olmasına neden olmuştur. Nitekim BM Küresel Sürdürülebilirlik Gündeminde 8 numaralı madde bu konuyla ilgili hedeflere ayrılmıştır.

Yapay zekanın çalışma yaşamını dönüştürmesi, işin yeniden tanımlanmasını ve insan onuruna yakışır iş unsurlarının her birini derinden etkilemiştir. Bugün insanların çoğunluğunun yaptığı işlerin çok yakın bir gelecekte büyük ölçüde yok olması, biçim değiştirmesi veya yapay zekaya devredilmesi artık hiç de uzak bir ihtimal olarak görülmemektedir. Yapay zekanın çalışma yaşamında neden olduğu bu dönüşüm, işin niteliği ve sektörlere bağlı olarak çeşitli avantaj ve dezavantajları beraberinde getirmiştir. Yapay zekanın bir asistan olarak kullanıldığı katma değer yaratan işlerde sürekli öğrenme ve yaratıcılığın gelişmesi, dezavantajlı gruplar için esnek çalışma imkanları, tehlikeli işlerin devri ve ergonomik destek nedeniyle iş güvenliğinde beklenen iyileşmeler avantajlar bağlamında tartışılmaktadır. Buna karşılık; büyük kitleler için işsizlik ve güvencesiz işlerin artışı, algoritmalar tarafından gerçekleştirilen mikro yönetim ve sürekli gözetim nedeniyle psiko-sosyal risklerin artışı, parçalanmış iş gücü nedeniyle toplu pazarlık ve sendikal hakların gerilemesi, algoritmik önyargı ve ayrımcılık nedeniyle eşitlik ve adaletin zedelenmesi gibi önemli tehditler öngörülmektedir.

Yapay zekâ devlerinin, insanı çalıştırmanın maliyetinin çok yüksek olduğuna ve yapay zekâ ile işlerin büyük ölçüde yüksek verimlilik ve düşük maliyetle tamamlanacağına dair öngörülerini, insanın "işe" bakışını tartışmalı hale getirmektedir. Yapay zekâ işlerin büyük çoğunluğunu (öğretmenlik, tıbbi teşhis gibi rutin olmayan işler dahil) insanların elinden alırsa, bu projeksiyonda insanların ne yapacağı sorusu yoğun bir biçimde tartışılmaktadır. Yaklaşan bu teknolojik işsizlik dalgasına ve anlamsızlık krizine karşı bir çözüm olarak, yeni bir mülkiyet ve yaşam senaryosu öne sürülmektedir. Bu hipoteze göre büyük kitleler, başka hiçbir somut varlığa sahip olmaksızın, yalnızca kendi ürettikleri verileri kiralarak veya satarak "evrensel temel gelir" karşılığında yaşayacaklardır. Bu projeksiyonda; insana dayalı organik hizmetlerin (gerçek bir öğretmenden alınan eğitim, insan doktordan alınan tıbbi hizmet vb.) pahalı ve yalnızca bunu satın alabilecek güçteki elitlere sunulması öngörülmektedir. Buna karşılık; yapay zekâ öğretmenler, doktorlar, hukuk danışmanları, robot bakıcılar veya simülasyon yoluyla tatil gibi sentetik hizmetlerin ise kitlesel, kontrol edilebilir ve ucuz nitelikte olması beklenmektedir.

Yapay zekâ ve robotik teknolojilerin gelişimi, insanın tehlikeli işlerden uzaklaşması bağlamında iş güvenliği açısından “insan onuruna yakışır iş” çerçevesiyle uyumludur. Ancak madalyonun diğer yüzünde derin riskler barınmaktadır. Çalışabilir durumdaki her birey için istihdam yaratılması, veri mülkiyetinin yasal güvence altına alınması ve ülkeler arası eşitsizliklerin giderilmesi giderek zorlaşmaktadır. Ayrıca, bireyin insani kimliğini koruyarak algoritmaların belirlediği sınırların ötesinde adil bir gelir ve kişisel gelişim imkânı bulması da büyük bir tehdit altındadır.

Bu çalışma, yapay zekanın insana yakışır iş koşullarını ve çalışma etiğini nasıl dönüştürdüğünü bütünleştirici bir derleme yaklaşımıyla incelemektedir. Araştırmada; ampirik ve felsefi akademik literatürün yanı sıra, kurum raporları ve endüstri öngörülerini içeren güncel gri literatür de sürece dahil edilerek, ortaya çıkan avantaj ve dezavantajlar eleştirel bir perspektifle tartışılmış; birey, kurum ve kamu düzeyinde politika önerileri sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnsan onuruna yakışır iş, dijital emek, Yapay zekâ, YZ, Emek, İşin geleceği

Evaluating the New Role of Human Labor in the Face of Artificial Intelligence from the Perspective of Decent Work

Assoc. Prof. Dr. Meryem Aybas

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Abstract

Decent work was first defined at the 1999 ILO conference to include elements such as job creation, fair income, social protection and dialogue, workplace safety, non-discrimination, and equality. Over the intervening period, both the changing nature of work and advancements in human rights have brought this concept increasingly to the forefront of the global agenda. Indeed, Goal 8 of the UN Global Sustainability Agenda is dedicated to targets related to this issue.

The transformation of working life by artificial intelligence has deeply affected the redefinition of work and each element of decent work. Today, it no longer seems like a distant possibility that many jobs performed by humans will largely disappear, change form, or be delegated to AI in the very near future. This transformation has brought about various advantages and disadvantages depending on the nature of the work and the sectors involved. Expected improvements in occupational safety due to the transfer of dangerous jobs and ergonomic support, flexible working opportunities for disadvantaged groups, and the development of continuous learning and creativity in value-adding jobs where AI is used as an assistant are discussed as advantages. Conversely, significant threats are anticipated, such as increased unemployment and precarious work for the masses, rising psycho-social risks due to micro-management and constant surveillance by algorithms, the decline of collective bargaining and trade union rights due to a fragmented workforce, and the undermining of equality and justice due to algorithmic bias and discrimination.

The projections of tech giants, arguing that the cost of employing humans is too high and that tasks can be completed with high efficiency and low-cost using AI, make the human perspective on “work” highly controversial. If AI takes over many jobs, including highly non-routine tasks such as teaching and medical diagnosis, the question of what people will do in this projection is intensely debated. As a proposed solution to this impending wave of technological unemployment and crisis of meaning, a new scenario of ownership and survival is being put forward. According to this hypothesis, the masses will survive in exchange for a universal basic income by merely renting or selling their data, without owning any other tangible assets. In this projection, human-based organic services (education from a real teacher, medical services from a human doctor, etc.) are expected to be expensive and offered exclusively to elites who possess the purchasing power to afford them. In contrast, synthetic services such as AI teachers, doctors, legal advisors, robotic caregivers, and vacations via simulation are projected to be mass-produced, controllable, and cheap.

The development of AI and robotic technologies aligns with the decent work framework in terms of occupational safety, as it removes humans from hazardous environments. However, the other side of the coin harbors profound risks. Creating employment for every working-age individual, securing legal protection for data ownership, and bridging inequalities between countries and societies are becoming increasingly difficult. Furthermore, the ability of individuals to secure a fair income and personal development opportunities beyond the boundaries prescribed by algorithms, while preserving their

human identity, is under severe threat. This study examines how artificial intelligence transforms decent work conditions and work ethics through an integrative review approach. By incorporating both empirical and philosophical academic literature as well as current grey literature, including institutional reports and industry projections, the emerging advantages and disadvantages are critically discussed, offering policy recommendations at the individual, institutional, and public levels.

Keywords: Decent work, Digital labour, Artificial Intelligence, AI, Labour, Future of work

İslam Dünyasına Model Olma Bağlamında Türkiye’de Din Görevlisi Yetiştirme Süreçleri

Dr. Öğr. Üyesi İdris Ertürk

Ordu Üniversitesi, Ordu, Türkiye

Özet

Bu çalışma, Türkiye’de din görevlisi yetiştirme süreçlerini tarihî gelişim, kurumsal yapılar ve güncel uygulamalar çerçevesinde incelemeyi ve tanıtmayı amaçlamaktadır.

Din görevlileri, din hizmetlerinin yanı sıra yaygın din eğitimi, toplumsal değerlerin aktarımı, dinî danışmanlık ve rehberlik bağlamında önemli sorumluluklar üstlenen temel aktörlerdendir. Sürekli değişen ve gelişen dünyamızda toplumun ihtiyaçları ve beklentileri de değişkenlik arz etmektedir. Dolayısıyla insanların ihtiyaçlarını karşılamak için hizmet verenler, bu değişkenliğe uygun bir şekilde kendilerini geliştirmek ve donanımlı olmak zorundadır. Özellikle din gibi hassas ve mesuliyeti ağır bir alanda hizmete vermeye talip olanların, mesleğin sorumluluğunu kaldırabilecek bilgi ve becerileri haiz olmaları; bu nedenle nitelikli bir eğitim sürecinden geçmeleri gerekir. Bu durum, bireysel dindarlığın sağlıklı biçimde gelişmesi ve toplumsal dinî hayatın dengeli bir şekilde sürdürülmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

Türkiye’de din görevlisi yetiştirme süreci; İmam Hatip Liseleri, İlahiyat ve İslami İlimler Fakülteleri ile Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde yürütülen Kur’an kursları, Kur’an Eğitim Merkezleri, Diyanet Akademisi ile hizmet içi eğitim ve meslekî gelişim programları üzerinden şekillenmektedir. Çalışmada, bu kurumların din görevlisi yetiştirme sürecindeki işlevleri, amaçları ve uygulamaları ele alınmış; özellikle teorik dinî bilginin meslekî yeterlik, pedagojik beceri ve toplumsal rehberlik kapasitesine dönüştürülmesinde karşılaşılan imkânlar ve sınırlılıklar tartışılmıştır.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması ve doküman analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular, Türkiye’de din görevlisi yetiştirme sürecinin güçlü bir kurumsal yapıya sahip olmakla birlikte, uygulamaya dönük eğitim, iletişim becerileri, pedagojik formasyon ve güncel toplumsal sorunlara duyarlılık gibi alanlarda sürekli güncellenmeye ihtiyaç duyduğunu göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, Türkiye’deki din görevlisi yetiştirme modelinin, İslam dünyasında farklı ülkelerde uygulanan modellerle karşılaştırmalı biçimde ele alınmasına da imkân tanımakta; din hizmetlerinin niteliğini arttırmaya yönelik ortak bir zemin oluşturma potansiyeline işaret etmektedir. Böylece araştırma, yerel bir örnek üzerinden evrensel bir din eğitimi ve dinî rehberlik tartışmasına katkı sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Din Görevlisi Yetiştirme, Diyanet İşleri Başkanlığı, İlahiyat Fakültesi, Türkiye

Religious Personnel Training Processes in Turkey in The Context of Serving as a Model for the Islamic World

Asst. Prof. Dr. İdris Ertürk

Ordu University, Ordu, Türkiye

Abstract

This study aims to examine and introduce religious personnel training processes in Turkey within the framework of historical development, institutional structures, and current practices.

Religious officials are key actors who, in addition to providing religious services, undertake important responsibilities in the context of widespread religious education, the transmission of social values, and religious counselling and guidance. In our constantly changing and evolving world, the needs and expectations of society are also variable. Therefore, those who provide services to meet people's needs must develop themselves and be equipped in a manner appropriate to this variability. Those who aspire to serve in a sensitive and highly responsible field such as religion must possess the knowledge and skills necessary to shoulder the responsibilities of the profession; therefore, they must undergo a qualified education process. This is of great importance for the healthy development of individual piety and the balanced continuation of social religious life.

The process of training religious personnel in Turkey is shaped through Imam Hatip High Schools, Faculties of Theology and Islamic Sciences, and Quran courses, Quran Education Centers, the Diyanet Academy, and in-service training and professional development programs conducted under the Presidency of Religious Affairs. This study examines the functions, objectives, and practices of these institutions in the process of training religious personnel, particularly discussing the opportunities and limitations encountered in transforming theoretical religious knowledge into professional competence, pedagogical skills, and social guidance capacity.

The study employed qualitative research methods, including literature review and document analysis. The findings indicate that, although the process of training religious personnel in Turkey has a strong institutional structure, it requires continuous updating in areas such as practical training, communication skills, pedagogical training, and sensitivity to current social issues. In this respect, the study also allows for a comparative analysis of the model of training religious personnel in Turkey with models applied in different countries in the Islamic world; it points to the potential for establishing common ground for improving the quality of religious services. Thus, the research aims to contribute to a universal discussion on religious education and religious guidance through a local example.

Keywords: Religious Education, Training of Religious Officials, Presidency of Religious Affairs, Faculty of Theology, Turkey

İslam Geleneğinde Kadına Atfedilen “Şer” Kavramının Söylem Analizi

Neslişah Başbuğ

Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Özet

Tarihsel ve klasik İslâm literatürü incelendiğinde, kadının ontolojik konumunun (varlık statüsü) bazı durumlarda şer ve fitne söylemleriyle ilişkilendirildiği görülmektedir. Bu durum, kadın figürünün metinler ve yorumlar aracılığıyla toplumsal ve ahlâkî bir eksiklik veya tehdit kaynağı olarak algılanmasının tarihsel olarak bazı temelleri olabileceğini göstermektedir. Bu çalışma, İslam geleneğinde kadının ontolojik konumunun tarihsel süreçte şer söylemiyle nasıl ilişkilendirildiğini dilbilimsel bir perspektiften (söylem analizi açısından) incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın temel sorusu şudur: Kur’an’ın semantik yapısı kadını ontolojik olarak kötülükle ilişkilendiriyor mu, yoksa bu ilişkilendirme sonraki yorum geleneklerinin ideolojik yeniden anlamlandırma süreçlerinin bir ürünü müdür? Bu bağlamda çalışma, öncelikle Kur’an’da kadınla bağlantılı olarak kullanılan bazı temel kavramların - özellikle fitne, keyd, avret ve zevc - semantik alanlarını analiz etmektedir. Kur’an’daki bağlamsal kullanım ile klasik tefsirlerdeki yorum biçimleri karşılaştırılarak, bu kavramların tarihsel süreçte geçirdiği anlam genişlemesi, semantik kayma ve cinsiyetlendirme pratikleri analiz edilmektedir. Örneğin “fitne” kavramı Kur’an’da genel olarak imtihan anlamında kullanılırken, tarihsel süreçte kadınla özdeşleştirilmiş ve toplumsal söylemde ahlâkî bir tehdit kategorisine dönüştürülmüştür. Keyd” kavramının kıssalardaki retorik kullanımının bağlamından kopararak kadın doğasına genellenmesi, metinsel bir anlatımın ontolojik bir genellemeye dönüştürülmesi sürecini ortaya koymaktadır. Çalışma, Kur’an’ın cinsiyet açısından nötr anlatımının, sonraki erkek merkezli kültürel yorumlar tarafından nasıl farklı bir biçimde anlaşıldığını tartışmaktadır. Bu çerçevede kadının “şer kaynağı” olarak konumlandırılmasının doğrudan metinsel bir zorunluluk olmadığı, belirli yorum pratiklerinin ürünü olduğu ileri sürülmektedir. Neticede bu bildiri, İslam geleneğinde kadın ontolojisinin şer söylemiyle ilişkilendirilmesinin, metnin asli semantiğinden ziyade tarihsel yorum süreçlerinde gerçekleşen dilsel ve söylemsel inşa mekanizmalarıyla bağlantılı olduğunu ispatlamaya yöneliktir. Bu çalışma, kadın tasavvuruna ilişkin tartışmaları metni doğrudan sorumlu tutan ya da metni bütünüyle savunan indirgemeci yaklaşımlarla sınırlı görmemektedir. Bunun yerine, kadın ile şer arasındaki ilişkinin hangi söylemsel ve yorumsal süreçler içinde üretildiğini ve tarihsel olarak nasıl anlamlandırıldığını incelemeyi amaçlamaktadır. Böylece mesele, metnin kendisinden ziyade tarihsel yorum pratikleri ve dilsel inşa mekanizmaları üzerinden eleştirel biçimde değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: İslam Geleneği, Kadın Ontolojisi, Şer Kavramı, Dilbilimi, Söylem Analizi.

Discourse Analysis of the Concept of “Evil” Attributed to Women in the Islamic Tradition

Neslişah Başbuğ

Dokuz Eylul University, İzmir, Türkiye

Abstract

When historical and classical Islamic literature is examined, it is observed that the ontological position (status of being) of women has, in certain contexts, been associated with discourses of evil (sharr) and temptation (fitna). This suggests that there may be historical foundations for the perception of the female figure, through texts and their interpretations, as a source of social and moral deficiency or threat. This study aims to investigate, from a linguistic perspective—specifically through discourse analysis—how the ontological status of women in the Islamic tradition became associated with the discourse of evil over the course of history. The central research question is as follows: Does the semantic structure of the Qur’an ontologically associate women with evil, or is this association a product of ideological re-signification processes within later interpretive traditions? In this context, the study first analyzes the semantic fields of several key concepts used in connection with women in the Qur’an—particularly fitna (trial/temptation), kayd (scheme/plot), ‘awra (private part/vulnerability), and zawj (spouse). By comparing their contextual usage in the Qur’an with their modes of interpretation in classical tafsir literature, the research examines processes of semantic expansion, semantic shift, and gendering practices that these concepts underwent historically. For example, while the concept of fitna in the Qur’an generally denotes trial or testing, it became historically identified with women and transformed within social discourse into a category of moral threat. Similarly, the rhetorical use of kayd within narrative contexts, when detached from its textual setting and generalized to female nature, illustrates the process by which a narrative expression is converted into an ontological generalization. The study argues that the Qur’an’s gender-neutral narrative framework was reinterpreted differently through later male-centered cultural readings. Within this framework, it is asserted that positioning women as a “source of evil” is not a direct textual necessity but rather the outcome of particular interpretive practices. Ultimately, this paper seeks to demonstrate that the association of female ontology with the discourse of evil in the Islamic tradition is connected less to the original semantics of the text than to linguistic and discursive construction mechanisms that emerged in historical interpretive processes. The study does not confine the discussion to reductionist approaches that either hold the text directly responsible or defend it unconditionally. Instead, it aims to examine the discursive and interpretive processes through which the relationship between women and evil was produced and historically meaning-making was shaped. In doing so, the issue is evaluated critically through the lens of historical interpretive practices and linguistic construction mechanisms rather than attributing causality solely to the text itself.

Keywords: Islamic Tradition, Women’s Ontology, Concept of Evil, Linguistics, Discourse Analysis.

Konya'daki Cumhuriyet Dönemi Çini Mihrapları

Yüksek Lisans Öğrencisi Şeyma Nur Küçükkaragöz

Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye

Özet

Bu çalışmada Konya'daki Cumhuriyet dönemine ait çinili mihraplar konu olarak alınmıştır. Bu kapsamda Topraklık Hacı Hasan cami, Karacığan cami, Karayolları cami ve Kasım Halife camilerindeki çinili mihraplar tespit edilebilmiştir. Konya hem Selçuklu hem Osmanlı döneminde mimari açıdan önemli bir yere sahip olmuştur. Cumhuriyet döneminde de Konya'nın mimari anlamda oldukça zengin örnekler sunduğu bilinmektedir. Bunlar arasında yer alan Cumhuriyet dönemine ait çinili mihraplar bu çalışmada malzeme, teknik ve süsleme özellikleri ile incelenmiştir.

Çalışma, Cumhuriyet dönemi mihraplarının geleneksel çini repertuarını nasıl devralıp dönüştürdüğünü ve üslup, teknik ile malzeme açısından modern üretim süreçlerini nasıl yansıttığını göstermeyi hedeflemektedir.

Çalışmada öncelikle Konya'daki Cumhuriyet döneminde yapılan çinili mihraba sahip olan eserler tespit edilmiş, ardından bu eserler yerinde incelenmiştir. Eserlerin ayrıntılı fotoğrafları çekilmiştir. Eserler ile ilgili koruma kurulundan belgeler incelenmiştir. Eserler tarihsel olarak sıralanmış, mihrap elemanlarına ve renk, süsleme özelliklerine göre incelenmiştir.

Tespit edilen yapıların dönem özellikleri ve malzemeleri incelenmiş, buna bağlı olarak elde edilen örneklerde inşa tarihi ve mihrabın yapım tarihi ile ilgili bilgi ve bulgulara ulaşılmıştır.

Cumhuriyet dönemi Konya mihrapları, geleneksel çini repertuarının modern üretim teknikleriyle yeniden yorumlandığını göstermektedir. Sade ve geometrik örnekler ile yoğun bitkisel ve Kütahya çinisi örnekleri arasındaki farklar, dönemin estetik anlayışı, ekonomik koşulları ve ideolojik tercihlerini yansıtmaktadır. Çalışma, Cumhuriyet dönemi mihraplarının sanat tarihindeki yerini ve gelenek-modern üretim ilişkisini ortaya koyarak literatüre katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mihrap, Çini, Çini Mihraplar, Cumhuriyet dönemi mimarisi.

Tile Mihrabs of The Republican Period In Konya

Master's Student Şeyma Nur Küçükkaragöz

Selçuk University, Konya, Türkiye

Abstract

In this study, the tiled mihrabs dating to the Republican period in Konya have been examined as the main subject. Within this scope, the tiled mihrabs in Topraklık Hacı Hasan Mosque, Karacığın Mosque, Karayolları Mosque and Kasım Halife Mosque were identified. Konya held a important position in terms of architecture during both the Seljuk and the Ottoman periods. It is also known that Konya presents remarkably rich architectural examples in the Republican period. Among these, the tiled mihrabs of the Republican perod have been analyzed in this study in terms of their material, tecnique and decorative features.

The study aims to demonstrate how the mihrabs of the Republican period inherited and transformed the traditional tile repertoire, and how they reflect modern production processes in terms of style, tecnique and material.

In the study first the Works in Konya from the Repblican period that have tiled mihrabs were identified. Then, these Works were examined on site. Detailed photographs of the Works were taken. Documents regarding the Works were reviewed from the conservation board. The Works were chronologically arranged historically and were analyzed according to their mihrab elements, as weel as their color and decorative features.

The period characteristics and materials of the identified structures were examined and accordingly, information and findings regarding the construction dates of the buildings and the dates of the mihrabs were obtained from the analyzed examples.

Republican period tile mihrabs in Konya demonstrate how traditional tile repertoires were reinterpreted using modern production techniques. The contrast between minimalist geometric examples and richly ornamented Kütahya tile mihrabs reflects the aesthetic sensibilities, economic conditions and ideological choices of the period. The study contributes to the understanding of Republican period mihrabs place in art history and the interplay between tradition and modern production.

Keywords: Mihrab, Tile, Tiled mihrabs, Republican period architecture.

Kahire Üniversitesi İlk Davet Edilen Batılı Felsefeciler ve Oryantalistler Üzerine Bir Araştırma

Prof. Dr. Birgül Bozkurt

Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye

Özet

Genel bilim ve İslam düşünce tarihi içerisinde önemli bir yere sahip olan Mısır, aynı zamanda İslam dünyasının en eski üniversitelerinin de kurulduğu bir bölgedir. Mısır'da 20. yüzyılın başlarından itibaren pek çok yeni üniversite ve okul faaliyete geçirilmiştir. Bunlar içerisinde en etkili olanlarından biri Mısır'ın modern anlamdaki ilk üniversitesi olan Kahire Üniversitesi'dir. Bu üniversite ilk olarak Mısır Üniversitesi adıyla 1908 yılında halktan toplanan büyük yardımlarla kurulmuştur. Daha sonra üniversitenin adı dönemin Mısır Kralı I. Ahmed Fuad zamanında "I. Fuad Üniversitesi"; onun oğlu I. Faruk zamanında da "I. Faruk Üniversitesi" olarak değiştirilmiştir. 1952 devriminden sonra ise Kahire Üniversitesi adını almıştır. Bu üniversitenin kuruluşunda yer alan birkaç fakülteden biri de Edebiyat Fakültesi ve bu fakülteye bağlı olarak kurulan ilk bölümlerden birisi olan Felsefe Bölümü'dür. Bu bölümde başlangıçta Batılı felsefecilerin yanı sıra İslam düşüncesi ve felsefesiyle ilgili dersleri vermek için oryantalistler davet edilmiştir. Bunların başında her ikisi de Sorbonne'da felsefe hocası olan Emile Brehier (ö. 1952) ve Andre Lalande (ö. 1964) gelmektedir. Bununla birlikte ilim tarihçisi ve Alman felsefesi uzmanı Alexander Koyre (ö. 1964) ve 1939'da görevlendirilen Alfred Burloud'u (ö. 1954) da belirtmek gerekir. 1910 yılında Kahire Üniversitesinde bulunan oryantalistlerden David Santillana, burada İslam Felsefesi Tarihi derslerini vermiştir. 1908 yılında Ezher'de İslam ilahiyatı konusunda dersler alan Fransız müsteşrik Louis Massignon (ö. 1962), Kral Fuad'ın daveti üzerine 1912-1913 öğretim yılında İslam felsefesi tarihi ve felsefe ıstıhahlarıyla ilgili dersler vermiştir. Massignon daha sonra 1933 yılında kurulan Mısır Arap Dil Kurumunda üye olarak da bulunmuştur. Aynı şekilde Paul Eliezer Kraus (ö.1944) 1936 yılında Edebiyat Fakültesinde Sami dilleri (Süryanice, İbranice ve Arapça dil bilimi) hocalığına tayin edilmiştir. Kraus, Mısır'da bulunduğu süre içerisinde üniversitedeki görevinin yanı sıra Kahire kütüphanelerinde ilimler tarihiyle ilgili araştırmalar yaparak bazı yazmaların neşriyle meşgul olmuştur. Kahire Üniversitesinde görev yapan Batılı felsefeci ve oryantalistlerin ilmi faaliyetleri ve çağdaş Mısır düşüncesinin önde gelen düşünürlerinden olan (Muhammed Mustafa Hilmi, Abdulhadi Ebu Ride, Abdurrahman Bedevî vb.) öğrencilerine etkileri, araştırılmaya ve değerlendirilmeye değer bir konudur. Söz gelimi Bedevî, Felsefe bölümünde okuduğu yıllarda dönemin eğitimci kadrosunda bulunan yabancı hocaların kendisi için büyük bir fırsat olduğunu, onlar sayesinde sağlam ve titiz bir eğitim aldığını ve bu hocaların kendisine özellikle bilimsel araştırma yöntemleri konusunda büyük bir çalışma ve öğrenme olanağı sağladığını belirtmektedir. Dolayısıyla bu çalışmamızda Kahire Üniversitesinde belli bir dönem bulunup dersler veren Batılı felsefecileri ve oryantalistleri, Mısır'da kaldıkları süre içerisindeki faaliyetleri, ders verdikleri ve etkiledikleri Mısırlı düşünürleri de göz önünde bulundurarak yaptıkları katkılar doğrultusunda tanıtmayı amaçlamaktayız.

Anahtar Kelimeler: Mısır, Kahire Üniversitesi, Filozof, Oryantalist, İslam Düşüncesi

A Study on the First Western Philosophers and Orientalists Invited to Cairo University

Prof. Dr. Birgöl Bozkurt

Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye

Abstract

Egypt, which occupies a significant place in the general history of science and in the history of Islamic thought, is also a region where some of the oldest universities in the Islamic world were established. From the beginning of the twentieth century onward, numerous new universities and schools were founded in Egypt. Among the most influential of these was Cairo University, the first modern university in Egypt. Initially established in 1908 under the name “Egyptian University” through substantial public donations, the institution was later renamed “Fuad I University” during the reign of King Fuad I, and subsequently “Farouk I University” under his son, King Farouk I. Following the 1952 Revolution, it assumed its present name, Cairo University. One of the faculties established at the founding of the university was the Faculty of Arts, and among its earliest departments was the Department of Philosophy. In its formative years, Orientalist scholars were invited to teach courses not only on Western philosophy but also on Islamic thought and philosophy. Prominent among them were Émile Bréhier (d. 1952) and André Lalande (d. 1964), both professors of philosophy at the Sorbonne. It is also necessary to mention the historian of science and specialist in German philosophy Alexandre Koyré (d. 1964), as well as Alfred Burloud (d. 1954), who was appointed in 1939. In 1910, the Orientalist David Santillana delivered lectures on the History of Islamic Philosophy at Cairo University. Louis Massignon (d. 1962), a French Orientalist who had studied Islamic theology at al-Azhar in 1908, taught courses on the history of Islamic philosophy and philosophical terminology during the 1912–1913 academic year at the invitation of King Fuad. Massignon later became a member of the Egyptian Academy of the Arabic Language, founded in 1933. Similarly, Paul Kraus (d. 1944) was appointed in 1936 to teach Semitic languages (Syriac, Hebrew, and Arabic linguistics) at the Faculty of Arts. During his time in Egypt, Kraus conducted extensive research in Cairo’s libraries on the history of science and was engaged in the critical editing of several manuscripts alongside his university duties. The scholarly activities of Western philosophers and Orientalists who served at Cairo University, as well as their influence on leading figures of modern Egyptian thought -such as Muhammad Mustafa Hilmi, ‘Abd al-Hadi Abu Rida, and ‘Abd al-Rahman Badawi- constitute a subject worthy of careful examination and evaluation. For instance, Badawi notes that the presence of foreign professors within the Department of Philosophy during his years of study represented a significant opportunity for him; through their instruction, he received a rigorous and meticulous education and gained substantial experience particularly in scientific research methods. Accordingly, the present study aims to introduce and evaluate the contributions of Western philosophers and Orientalists who taught at Cairo University during a certain period, taking into account both their scholarly activities while in Egypt and their intellectual influence on the Egyptian thinkers whom they taught and inspired.

Keywords: Egypt, Cairo University, Philosopher, Orientalist, Islamic Thought.

Kadın Öznelliğinde Yabancılaşma: Varoluşal Bir Krizin Analizi

Doç. Dr. Emel Kardeşahin

Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Özet

Kadın öznelliğinde yabancılaşma, bir kadının kendi iç sesini, isteklerini ve özgün varoluş deneyimini bir kenara bırakarak toplumun ona dayattığı “ideal kadınlık” kalıpları üzerinden yaşamaya başlamasıdır. Bu durum, kadının kendi gerçekliğinden koparak, dışarıdan belirlenen bir senaryonun pasif bir oyuncusu haline gelmesine neden olur. Felsefi bir bakışla insan, kendi kimliğini ve özünü kararlarıyla inşa eden bir varlıktır. Ancak kadınların var olma biçimleri, genellikle toplumsal kabuller tarafından belirlenir ve bu kabuller “doğuştan ve asla değişmeyecekmiş gibi” dar rollere hapsedilerek oluşturulmuştur. “Kadın doğası gereği şöyledir” şeklindeki bu kalıplaşmış beklentiler, kadının kendi gerçek potansiyelini keşfetmesini ve özgür bir birey olmasını engeller.

Bu süreçte kadın, kendi iç dünyasını keşfetmek yerine, toplumun yani ötekini ona biçtiği nesneleşmiş kimliği kabullenmek zorunda kalır. Buradaki yabancılaşma sadece dışsal bir baskı değil; kadının kendi yeteneklerine, hayallerine ve gelişim potansiyeline yönelik yaşadığı derin bir içsel kopuştur. Kendi hayatını kendi seçimleriyle şekillendirmek yerine, toplumun “olması gereken” dediği kurallara göre kendini her gün yeniden kurgulamak, kadını kendi öz benliğine yabancı bir hale getirir. Özgürce seçim yapma arzusu ile toplumsal zorunluluklar arasındaki bu bitmek bilmeyen çatışma, kadının kimlik inşasını sürekli bir kriz uğrağına dönüştürür ve onu yaşamda dirençsiz hale getirir.

Kadın, bu süreçte bir özne olmaktan çıkarılarak sadece kültürel bir imgeye, ailevi bir role veya biyolojik bir tanıma indirgenir. Bu çalışmanın temel amacı, kadın öznelliğindeki yabancılaşmanın sadece sosyal bir çevre sorunu değil, insanın kendi varlığına sahip çıkamamasıyla ilgili ciddi bir varoluşsal kriz olduğunu ortaya koymaktır. Bu kriz, kadın deneyiminin bu eski moda kalıplardan ve cinsiyetçi ön yargılardan arındırılmasını zorunlu kılar. Gerçek bir özgürleşme ya birey olabilme, kadının toplumun çizdiği sınırları aşarak kendi varoluşsal çabasını bizzat sahiplenmesiyle mümkündür. Sonuç olarak yabancılaşmayı aşmak, kadının başkalarının beklentileriyle değil, kendi özgür tercihleriyle kendini yeniden inşa etmesi demektir ve bu da felsefi anlamda cinsiyet söyleminden ziyade kendini bilmenin önemidir.

Anahtar Kelimeler: Kadın Öznelliği, Yabancılaşma, Varoluşçuluk, Ontolojik Kriz.

Alienation in Female Subjectivity: Analysis of an Existential Crisis

Assoc. Prof. Dr. Emel Karavaşin

Dokuz Eylül University, Izmir, Turkey

Abstract

Alienation in female subjectivity occurs when a woman sets aside her own inner voice, desires, and authentic existential experience to live through the patterns of "ideal womanhood" imposed upon her by society. This situation causes the woman to detach from her own reality and become a passive actor in a script determined from the outside. From a philosophical perspective, a human being is an entity that constructs their own identity and essence through their own decisions. However, the modes of existence for women are generally determined by social conventions, and these conventions are constructed by confining them to roles as if they were "innate and immutable." These stereotyped expectations, framed as "woman is such by nature," prevent the woman from discovering her true potential and becoming a free individual.

In this process, rather than exploring her inner world, the woman is forced to accept the objectified identity assigned to her by society—the "other." The alienation here is not merely an external pressure; it is a profound internal rupture concerning the woman's own talents, dreams, and potential for development. Instead of shaping her life through her own choices, reconstructing herself every day according to the rules of what society dictates she "should be" renders the woman alien to her own selfhood. This relentless conflict between the desire to choose freely and social obligations transforms the construction of identity into a perpetual zone of crisis and leaves her defenseless in life.

Throughout this process, the woman is stripped of her status as a subject and reduced to a mere cultural image, a familial role, or a biological definition. The fundamental aim of this study is to demonstrate that alienation in female subjectivity is not just a problem of social environment, but a serious existential crisis related to the individual's inability to reclaim their own being. This crisis necessitates the purification of the female experience from these antiquated molds and sexist prejudices. True liberation or the ability to become an individual is only possible when a woman transcends the boundaries drawn by society and personally takes ownership of her own existential effort. Consequently, overcoming alienation means the woman reconstructs herself not through the expectations of others, but through her own preferences; in a philosophical sense, this signifies the importance of self-knowledge over gender discourse.

Keywords: Female Subjectivity, Alienation, Existentialism, Ontological Crisis.

Kur'an Kıssalarında Duygu Durumunun Üslûp Yoluyla Aktarımı

Doç. Dr. Celalettin Divlekci

Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye

Özet

Bu bildirinin konusu, Kur'an kıssalarında şahısların duygu durumlarının dilsel tercihler aracılığıyla nasıl aktarıldığıdır. Duygu durumu, bireyin belirli bir olay karşısında yaşadığı sevinç, korku, öfke, umut, güven, çaresizlik veya hiddet gibi psikolojik hâllerin bütünüdür ifade eder. Kur'an kıssalarında bu içsel hâller çoğu zaman doğrudan betimlenmez; aksine kelime seçimi, söz dizimi, vurgu ve yer yer standart dil kullanımından bilinçli sapmalar yoluyla sezdirilir. Çalışmanın amacı, kıssa anlatımında üslûba yönelik tercihlerin duygu aktarımındaki rolünü ortaya koymak ve psikolojik tasvirin dil üzerinden nasıl inşa edildiğini göstermektir.

Araştırmada yöntem olarak üslûp analiz yöntemi benimsenmiştir. Örneklem olarak Tâhâ sûresinde yer alan Hz. Musa ile sihirbazların karşılaşması ve Firavun'un tehditleri incelenmiştir. Sihirbazların Musa'ya hitaben söyledikleri, "قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِنَّمَا أَن تُلْفِي وَإِنَّمَا أَن تَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَلْقَىٰ" (Tâhâ 20/65) ifadesi, "Ey Musa! Önce sen mi atacaksın yoksa ilk atan biz mi olalım?" şeklinde meallendirilmektedir. Bu cümlede Arapçanın mümkün olan daha sade ve standart bir yapısı yerine tercih edilen söz dizimi, konuşanların psikolojisini yansıtmaktadır. İfade, tereddüt veya korku değil; özgüven, meydan okuyucu rahatlık ve başarıdan emin olma hâlini sezdiren bir ton taşımaktadır. Kur'an, böylece duygu durumunu doğrudan açıklamak yerine yapısal tercih aracılığıyla okura hissettirmektedir.

Buna karşılık Firavun'un sihirbazlara yönelttiği tehditte, "فَلَأَقْظَعَنَ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خَلْفٍ وَلَأُصَلِّبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ" (Tâhâ 20/71) ifadesi yer alır: "Ellerinizi ve ayaklarınızı çapraz keseceğim; sizi hurma kütüklerine asacağım." Burada "asmak" fiilinin yaygın kullanımında beklenen edat yerine "فِي" harf-i cerrinin tercih edilmesi, tehdidin şiddetini artıran bir anlam katmanı oluşturur. Bu kullanım, sıradan bir asma eylemini aşarak hiddet, intikam arzusu ve kontrol kaybını yansıtan yoğun bir psikolojik atmosfer meydana getirir.

Bulgular, Kur'an kıssalarında duygu aktarımının üç dilsel stratejiyle gerçekleştiğini göstermektedir: söz dizimsel sapmalarla psikolojinin sezdirilmesi, harf ve fil tercihlerinin duygusal yoğunluk üretmesi ve ses-ritim unsurlarının psikolojik etkiyi desteklemesi. Böylece duygu, doğrudan açıklanmadan hissettirilir.

Sonuç olarak Kur'an kıssalarında duygu aktarımı, içerik ile biçimin bütünleştiği bilinçli bir anlatı stratejisidir. Dilin normlarından sapmalar ve anlamı derinleştiren yapılar, karakterlerin ruh hâlini sezdiren güçlü bir psikolojik tasvir alanı oluşturur. Bu durum, Kur'an üslûbunun hem belâgat gücünü hem de insan psikolojisini kavrayışındaki inceliği açık biçimde ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: 1 Kur'an üslûbu, 2 Kur'an'da duygu aktarımı, 3 Kur'an'da üslûp-psikoloji ilişkisi, 4 üslûp analizi

The Transmission Of Emotional States Through Style in Qur'anic Narratives

Doç. Dr. Celalettin Divlekci

Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye

Abstract

This paper examines how the emotional states of characters in Qur'anic narratives are conveyed through linguistic choices. Emotional state refers to the range of psychological conditions—such as joy, fear, anger, hope, confidence, helplessness, or rage—that an individual experiences in response to a particular event. In Qur'anic narratives, these inner states are rarely described directly; rather, they are suggested through lexical selection, syntactic arrangement, emphasis, and at times deliberate deviations from standard linguistic usage. The aim of this study is to demonstrate the role of stylistic choices in conveying emotion within narrative discourse and to show how psychological portrayal is constructed through language.

Methodologically, the study adopts a stylistic analysis approach. As a case study, it examines the encounter between Moses and the magicians, along with Pharaoh's subsequent threats, as narrated in Sūrat Tāhā. The magicians' address to Moses—“قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّمَا أَنْ تُلْقِيَ وَإِنَّمَا أَنْ نَكُونَ أَوْلَ مَنْ أَلْقَى” (Tāhā 20:65)—is commonly translated as: “They said, ‘O Moses, will you throw first, or shall we be the first to throw?’” The syntactic structure preferred here, instead of a simpler and more neutral formulation available in Arabic, reflects the psychological disposition of the speakers. The expression conveys not hesitation or fear, but rather confidence, composure in challenge, and certainty of success. Thus, instead of explicitly stating the emotional state, the Qur'an enables the reader to sense it through structural choice.

By contrast, in Pharaoh's threat directed at the magicians—“فَلَأَقْظَعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِّنْ خِلَافٍ وَلَا أَصْلَبُكُمْ فِي ” (Tāhā 20:71)—the force of the expression intensifies: “I will surely cut off your hands and feet on opposite sides, and I will crucify you upon the trunks of palm trees.” The use of the preposition *fi* (“in”) instead of the more expected prepositional construction in the verb “to crucify” adds a further semantic layer that heightens the severity of the threat. This usage transcends a neutral description of execution and generates a dense psychological atmosphere marked by rage, vengeance, and a loss of control.

The findings indicate that emotional transmission in Qur'anic narratives operates through three primary linguistic strategies: (1) the suggestion of psychological states through syntactic deviation, (2) the production of emotional intensity through specific choices of particles and verbs, and (3) the reinforcement of psychological impact through sound and rhythmic elements. In this way, emotion is not directly declared but rather made perceptible.

In conclusion, the conveyance of emotion in Qur'anic narratives represents a deliberate narrative strategy in which form and content are integrally united. Deviations from linguistic norms and structures that deepen meaning create a powerful field of psychological representation that allows the inner states of characters to be sensed rather than explicitly described. This demonstrates both the rhetorical force of Qur'anic style and its subtle insight into human psychology.

Keywords: Qur'anic style, emotional expression in the Qur'an, style–psychology relationship in the Qur'an, stylistic analysis.

Matematiksel Sezginin Doğası: Felsefi ve Nörobilolojik Yaklaşımların Matematik Eğitimi Bağlamında Metasentezi

Yüksek Lisans Öğrencisi Elif Ebru Işık

Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye

Dr. Öğretim Üyesi Nilgün Kaya

Atatürk Üniversitesi, Erzurum, Türkiye

Özet

Araştırmanın Konusu ve Amacı, bu çalışma, matematik felsefesi, matematik eğitimi ve bilişsel sinirbilim üçgeninde konumu sürekli tartışılan matematiksel sezgi olgusunu ele almaktadır. Araştırmanın amacı, söz konusu disiplinler arasındaki kavramsal kopuklukları gidermek adına, 2023–2026 yılları arasındaki güncel alanyazını nitel bir metasentez yaklaşımıyla bütünleştirerek bütüncül bir kuramsal çerçeve sunmaktır. Yöntemi çalışma, disiplinler arası alanyazını üst düzeyde sentezlemeyi hedefleyen nitel bir metasentez olarak tasarlanmıştır. Sistematik tarama sürecinde Web of Science ve Scopus gibi veri tabanları kullanılmış; dahil etme ölçütleri doğrultusunda belirlenen çalışmalar tematik analiz yöntemiyle incelenmiştir. Veriler; felsefi temeller, sezgi–akıl yürütme ilişkisi, nörobilişsel altyapı ve eğitimsel rol olmak üzere dört ana tema altında yapılandırılmıştır. Bulguları, analizler sonucunda üç ana eksen belirlenmiştir: (a) Sezginin epistemik statüsündeki ikilik, (b) Analitik akıl yürütme ile sezgi arasındaki tamamlayıcı diyalektik ve (c) Sezgisel süreçlerin nörobilolojik altyapısındaki çok bileşenli mimari. Bulgular, sezginin tekil bir yeti olmadığını; bellek, yürütücü işlevler ve otomatik işleme ile ilişkili karmaşık bir yapı sergilediğini göstermektedir. Ayrıca, görselleştirme ve bedenlenmiş öğrenme gibi pedagojik tasarımların sezgisel sayı algısını güçlendirdiği tespit edilmiştir. Sonucu, çalışma, matematiksel sezginin doğuştan gelen sabit bir yeti değil, deneyim ve uygun öğretim tasarımlarıyla geliştirilebilir stratejik bir kaynak olduğunu ortaya koymaktadır. Sezgi ile akıl yürütmenin birbirini dışlayan değil, döngüsel olarak tamamlayan süreçler olduğu sonucuna varılmıştır. Bu metasentez, eğitimciler için kanıta dayalı bir yol haritası sunarken, disiplinler arası ortak bir terminolojik zemin oluşturulması gerekliliğini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: matematik eğitimi, matematik felsefesi, matematiksel sezgi, metasentez, nörobilim.

Exploring the Nature of Mathematical Intuition: A Meta-Synthesis of Philosophical and Neurobiological Perspectives in Mathematics Education

Master's student Elif Ebru Işık
Atatürk University, Erzurum, Turkey

Asst. Prof. Dr. Nilgün Kaya
Atatürk University, Erzurum, Turkey

Abstract

Subject and Purpose, this study addresses mathematical intuition, a multifaceted phenomenon debated at the intersection of philosophy, education, and cognitive neuroscience. The aim is to integrate literature from 2023–2026 using a qualitative meta-synthesis to bridge conceptual gaps and offer a holistic theoretical framework. **Method,** the research is designed as a qualitative meta-synthesis. Systematic reviews were conducted via databases like Web of Science and Scopus. Data were analyzed using thematic analysis across four primary themes: philosophical foundations, intuition-reasoning relationship, neurobiological basis, and educational role. **Findings,** three main axes were identified: (a) duality in epistemic status, (b) complementary dialectic between reasoning and intuition, and (c) multicomponent neurobiological architecture. Findings indicate that intuition is not a single faculty but a complex structure involving memory and executive functions. Pedagogical designs such as embodied learning enhance intuitive understanding. **Conclusion,** the study concludes that intuition is a developable strategic resource rather than a fixed innate faculty. Intuition and reasoning function as complementary, cyclical processes. This synthesis provides an evidence-based roadmap for educators and emphasizes the need for an interdisciplinary terminological ground.

Keywords: mathematics education, philosophy of mathematics, mathematical intuition, meta-synthesis, neuroscience.

Mekân–İş–Serbest Zaman Üçgeninde Dijital Göçebeler

Dr. Öğr. Üyesi Özge Yavaş

Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye

Dr. Oğuz Yılmaz

Bağımsız Araştırmacı, Türkiye

Özet

Bu çalışma, dijital göçebelerin mekân, iş ve serbest zaman arasındaki etkileşimlerini incelemeyi amaçlamaktadır. Dijital göçebelik, bireylere mekânsal bağımsızlık sağlarken iş ve serbest zamanın iç içe geçtiği yeni bir yaşam biçimi sunmaktadır. Bu yaşam tarzı, bir yandan bireylere özgürlük, esneklik ve kültürel deneyimler kazandırırken, diğer yandan sosyo-ekonomik güvencesizlik, yalnızlık ve mekânsal aidyetsizlik gibi sınırlılıkları da beraberinde getirmektedir. Çalışma nitel araştırma yaklaşımı çerçevesinde tasarlanmış olup, yarı yapılandırılmış derinlemesine görüşmeler ve dijital günlükler veri toplama teknikleri olarak kullanılmıştır. Çalışma grubunu, 2023–2024 yılları arasında Türkiye’de (İstanbul, Antalya, İzmir) ve Avrupa’da (Portekiz, İspanya) en az altı ay süreyle dijital göçebe olarak yaşamış 20 katılımcı oluşturmaktadır. Katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiş; veri analizi için betimsel analiz ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre dijital göçebeler, işlerini yürütürken mekân seçiminde üç temel kritere önem vermektedir: altyapı (internet erişimi, çalışma alanı), yaşam maliyeti ve kültürel/rekreatif olanaklar. İş ve serbest zaman arasındaki sınırlar çoğunlukla esnek ve geçirgen olmakla birlikte, bireyler bu geçişleri yönetmek için “zamansal planlama”, “ortak çalışma alanlarını kullanma” ve “seyahat–iş entegrasyonu” gibi stratejiler geliştirmektedir. Serbest zaman etkinliklerinde kültürel keşif, doğa sporları ve sosyal etkileşim ön plana çıkarken; iş yoğunluğu dönemlerinde yalnızlaşma eğilimi dikkat çekmektedir. Sonuç olarak, dijital göçebelerin mekân–iş–serbest zaman deneyimleri, turizm endüstrisi açısından yeni fırsatlar ve dinamikler yaratmaktadır. Özellikle “workation”, “co-living” ve uzun süreli konaklama pratikleri, destinasyon yönetimi için yenilikçi bir perspektif sunmaktadır. Bu çalışma, dijital göçebeliği yalnızca bir çalışma biçimi değil; mekân, iş ve serbest zamanın kesişiminde ortaya çıkan yeni bir turizm ve yaşam pratiği olarak ele almakta ve literatüre özgün katkı sağlamayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital göçebelik, mekân, iş, serbest zaman, turizm

Digital Nomads in the Space–Work–Leisure Triangle

Asst. Prof. Dr. Özge Yavaş
Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye

Dr. Oğuz Yılmaz
Independent Researcher, Türkiye

Abstract

This study aims to explore the interactions between space, work, and leisure in the context of digital nomadism. Digital nomadism provides individuals with spatial independence while offering a new lifestyle in which work and leisure are highly intertwined. While this lifestyle grants freedom, flexibility, and rich cultural experiences, it also entails certain challenges such as socio-economic insecurity, loneliness, and a lack of spatial belonging. The research was designed within a qualitative framework, employing semi-structured in-depth interviews and digital diaries as data collection techniques. The study group consists of 20 participants who lived as digital nomads for at least six months during 2023–2024 in Turkey (Istanbul, Antalya, Izmir) and Europe (Portugal, Spain). Purposeful sampling was applied, and the collected data were analyzed through descriptive and content analysis. Findings indicate that digital nomads consider three main criteria when choosing a location to work: infrastructure (internet access, working spaces), cost of living, and cultural/recreational opportunities. The boundaries between work and leisure are mostly flexible and permeable, yet individuals develop strategies such as “temporal planning,” “use of co-working spaces,” and “integration of travel and work” to manage these transitions. Leisure activities are largely shaped by cultural exploration, outdoor sports, and social interaction, while periods of heavy workload often lead to tendencies of isolation. In conclusion, the space–work–leisure experiences of digital nomads generate new opportunities and dynamics for the tourism industry. Practices such as “workation,” “co-living,” and long-term stays offer innovative perspectives for destination management. This study contributes to the literature by framing digital nomadism not only as a work practice but also as a novel tourism and lifestyle phenomenon emerging at the intersection of space, work, and leisure.

Keywords: Digital nomadism, space, work, leisure, tourism

Memluklar Dönemi Mısır'da Taklit-İttibâ İhtilafı Ekmeleddin el-Bâbertî-İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî Örneği

Prof. Dr. Ahmet İnanır

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

İttibâ İslâm hukuk düşüncesinde bir görüş veya uygulamanın deliline dayanarak tabi olunmasını ifade eden bir kavramdır. Terim olarak ittibâ, bir âlimin veya mezhebin görüşünü, dayandığı şer'î delilleri göz önünde bulundurarak tabi olmak anlamına gelir. Bu yönüyle ittibâ, delilden bütünüyle bağımsız olan taklitten ayrılır. Nitekim klasik fıkıh literatüründe ittibâ, özellikle müctehid olmayan fakat ilmî birikimi belirli bir seviyeye ulaşmış kimseler için bilinçli ve delile dayalı bir bağlılığı ifade ederken; taklit çoğu zaman delilin mahiyetini araştırmadan bir mezhebin görüşünü benimsemek şeklinde tanımlanmıştır. Bu bağlamda birçok usûl âlimi ittibâyı, özellikle mezhep içinde tercih yapabilme yetkinliğine sahip fakihlerin, güçlü delillere dayanan görüşleri benimsemesini bir yandan mezhebe bağlılığı korurken diğer yandan delil merkezli düşünmeyi teşvik eden bir yaklaşım olarak değerlendirmiştir.

Bu çalışma, Memlûkler döneminde Ekmeleddin el-Bâbertî ile İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî arasında ortaya çıkan ittibâ ve taklit tartışmasını incelemektedir.

Babertî en-"Nüketü'z-zarîfe fî tercîhi mezhebi Ebî Hanife" adlı risalesinde, mezhep içi otoritenin korunmasını önceleyen bir yaklaşım benimsemiştir. Bâbertî'ye göre mezhep imamlarının ve mezhepte otorite kabul edilen fakihlerin görüşleri, fikhî sistemin bütünlüğünü sağlayan temel referanslardır. Bu nedenle mezhep mensuplarının, özellikle de müctehid seviyesine ulaşmamış kimselerin, mezhep içindeki yerleşik görüşlere bağlı kalmaları gerekir. İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî ise "İttibâ" adlı risalesinde mezhep imamlarından ziyade delil araştırması ve tercih faaliyetini öne çıkarmaktadır. Bu çerçevede İzz el-Hanefî ile Bâbertî arasındaki ihtilaf, esasen mezhep bağlılığının sınırları ile delile dayalı tercih imkânı meselesi etrafında şekillenmektedir. İzz el-Hanefî geniş bir ittibâ anlayışı ortaya koyarken, Bâbertî mezhep içi otoritenin korunmasını önceleyen taklidi savunan bir yaklaşım sergilemiştir. Bununla birlikte her iki âlim de mezhep geleneğinin ilmî sürekliliğini koruma amacı taşımakta; farklılaştıkları nokta, bu sürekliliğin hangi yöntemle sağlanacağı meselesindedir. Bu araştırmada klasik kaynak taraması yapılarak karşılaştırmalı analiz yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslam Hukuku, mezhep, taklit, ittibâ, Ekmeleddin el-Bâbertî-İbn Ebi'l-İzz el-Hanefî

The Dispute Between Taqlid and Ittibā' in Mamluk Egypt The Case of Akmal al-Dīn al-Bābartī and Ibn Abī al-'Izz al-Ḥanafī

Prof. Dr. Ahmet İnanır
Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

The concept of ittibā' (reasoned following) occupies an important place in Islamic legal thought and refers to adhering to a legal opinion or practice based on its evidentiary foundation. Technically, ittibā' means following the opinion of a scholar or legal school while taking into consideration the Sharī'a-based evidences upon which that opinion relies. In this respect, ittibā' differs from taqlid (imitation), which may sometimes involve adopting a legal opinion independently of examining its underlying evidence. Classical juristic literature often describes ittibā' as a conscious and evidence-based adherence, particularly for individuals who have not attained the rank of ijthād but possess a certain level of scholarly competence. Taqlid, on the other hand, is commonly defined as adopting the opinion of a legal school without investigating its evidentiary basis.

Within this framework, many scholars of legal theory considered ittibā' a methodological approach that balances adherence to a legal school with evidence-based reasoning. It allows jurists capable of making intra-madhab preferences to adopt opinions supported by stronger evidence while maintaining their affiliation with the legal school.

This study examines the debate surrounding taqlid and ittibā' that emerged in the Mamluk period between Akmal al-Din al-Babarti and Ibn Abi al-Izz al-Hanafi.

In his treatise *al-Nukat al-Zarīfa fī Tarjīh Madhhab Abī Ḥanīfa*, al-Bābartī adopts an approach that prioritizes the preservation of madhhab authority within the Hanafī school. According to al-Bābartī, the opinions of the founding imams and recognized jurists of the school constitute the primary references that ensure the coherence and stability of the legal system. Therefore, adherents of the school—especially those who have not attained the rank of mujtahid—should remain committed to the established positions within the madhhab.

By contrast, in his treatise *al-Ittibā'*, Ibn Abī al-'Izz al-Ḥanafī places greater emphasis on examining legal evidence and engaging in juristic preference (tarjīh), prioritizing evidence-based reasoning over strict adherence to madhhab authority.

Thus, the disagreement between the two scholars essentially revolves around the limits of madhhab adherence and the possibility of evidence-based legal preference. While Ibn Abī al-'Izz presents a broader understanding of ittibā', al-Bābartī adopts a more cautious approach aimed at preserving madhhab authority. Nevertheless, both scholars share the common objective of maintaining the scholarly continuity of the juristic tradition; their difference lies primarily in the method through which this continuity should be ensured. This study employs a comparative analytical approach based on classical sources.

Keywords: Islamic Law, Madhhab, Taqlid, Ittiba, Akmal al-Din al-Babarti, Ibn Abi al-Izz al-Hanafi.

Mert Arık'ın Çocuk Anlatılarında Metinsel, Görsel ve İmgesel Üretim Stratejileri

Dr. Öğr. Üyesi Büşra Güven

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Çocuk edebiyatı, çocuklara yönelik kurgusal anlatıların edebî bir biçimde sunulduğu metinler bütünü ifade eder. Bununla birlikte bazı eserler, yalnızca anlatı kurmakla sınırlı kalmayıp çocuk okurları hayal kurma ve üretim süreçlerine yönlendiren özgün anlatı yapıları da oluşturabilmektedir. Bu bağlamda, üretimi teşvik eden kurgusal özellikleriyle Mert Arık'ın çocuk kitapları dikkat çeken örnekler arasında yer almaktadır. Bu çalışmanın amacı Mert Arık'ın çocuk kitaplarında üretime yönlendiren anlatı stratejilerinin nasıl kurgulandığını ve her bir eserde anlatının odak noktasını oluşturan üretim türünü belirlemektir. Araştırmada yazarın *Uzaya Giden Tren*, *Benim Zürafam Uçabilir* ve *Çantamdan Fil Çıktı* adlı eserleri doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırma bulguları, incelenen eserlerde üretim süreçlerinin belirli bir anlatı stratejisi içerisinde yapılandırıldığını göstermektedir. İncelenen eserlerde anlatı, öğretmenin yönlendirmesiyle ortaya çıkan bir problem durumuyla başlamakta; çocukların hayal kurma, deneme ve üretim süreçleriyle ilerlemekte ve okur üretimlerinin paylaşılmasıyla genişleyen bir etkileşim ağına dönüşmektedir. *Uzaya Giden Tren* adlı eserde metinsel üretim stratejisinin öne çıktığı; hikâye yazma sürecinin gözlem yapma, kelime toplama ve yazma alıştırmaları gibi aşamalar üzerinden yapılandırıldığı görülmektedir. *Benim Zürafam Uçabilir* adlı eserde görsel üretim stratejisi ön plana çıkmakta; hayal gücüne dayalı çizim süreçleri aracılığıyla çocukların özgün görsel ürünler ortaya koymaları teşvik edilmektedir. *Çantamdan Fil Çıktı* adlı eserde ise imgesel üretim stratejisinin belirgin olduğu; hayal kurma yoluyla oyun üretme, dramatisasyon ve rol yapma gibi etkinliklerin anlatı içerisinde kurgulandığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Mert Arık'ın söz konusu eserlerinde metinsel, görsel ve imgesel üretimi teşvik eden bütüncül bir anlatı stratejisinin kullanıldığını göstermektedir. Bu stratejinin önemli bir boyutunun da okurun anlatı sürecine aktif biçimde dâhil edilmesi olduğu görülmektedir. İncelenen eserlerde çocukların ürettikleri hikâye, çizim ve oyun örneklerini sosyal medya aracılığıyla paylaşmaları teşvik edilmekte ve bu paylaşımlar belirli etiketler aracılığıyla görünür hâle getirilmektedir. Bu durum anlatının yalnızca metin içinde ilerleyen tek yönlü bir iletişim olmaktan çıkıp okurun geri dönüşleriyle genişleyen katılımcı bir üretim alanına dönüşmesini sağlamaktadır. Bu yönüyle söz konusu eserlerin çocukların yaratıcı düşünme ve üretim süreçlerini destekleyen bir kurgu sunduğu ve Türkçe öğretimi bağlamında yazma, görsel ifade ve oyun temelli öğrenme etkinlikleri açısından değerlendirilebilecek nitelikte olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Çocuk edebiyatı, Mert Arık, anlatı stratejileri, okur katılımı, üretim süreçleri.

Textual, Visual and Imaginative Production Strategies in Mert Arık's Children's Narratives

Asst. Prof. Dr. Büşra Güven

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Turkey

Abstract

Children's literature refers to the body of texts in which fictional narratives intended for children are presented in a literary form. However, some works go beyond merely constructing a narrative and establish distinctive narrative structures that guide child readers toward imagination and production processes. In this respect, Mert Arık's children's books stand out as notable examples with their fictional features that encourage production. The aim of this study is to identify how production-oriented narrative strategies are constructed in Mert Arık's children's books and to determine the type of production that constitutes the focal point of the narrative in each work. In the study, the books *Uzaya Giden Tren*, *Benim Zürafam Uçabilir*, and *Çantamdan Fil Çıktı* were analyzed through document analysis. The findings indicate that production processes in the examined works are structured within a specific narrative strategy. In these works, the narrative begins with a problem situation emerging through the teacher's guidance, progresses through children's imagination, experimentation, and production processes, and eventually transforms into an expanding interaction network through the sharing of reader productions. In *Uzaya Giden Tren*, textual production strategies come to the forefront, and the story-writing process is structured through stages such as observation, collecting words, and writing exercises. In *Benim Zürafam Uçabilir*, visual production strategies are emphasized, encouraging children to produce original visual works through imagination-based drawing processes. In *Çantamdan Fil Çıktı*, imaginative production strategies are prominent, and activities such as producing games through imagination, dramatization, and role-playing are integrated into the narrative. The findings demonstrate that Mert Arık employs a holistic narrative strategy that encourages textual, visual, and imaginative production. An important dimension of this strategy is the active involvement of the reader in the narrative process. In the examined works, children are encouraged to share the stories, drawings, and games they produce via social media, and these productions are made visible through specific hashtags. In this way, the narrative goes beyond one-way communication within the text and turns into a participatory production space that expands through readers' responses. In this respect, the examined works provide a narrative structure that supports children's creative thinking and production processes and can be evaluated within the context of Turkish language teaching in terms of writing, visual expression, and play-based learning activities.

Keywords: Children's literature, Mert Arık, narrative strategies, reader participation, production processes.

**Mısır Darü'l-İftası'nın Talak Fetvalarında “Hukuki Çıkış Yolu” (Hile-i Şeriyeye) ile “Kanuna Karşı Hile”
Ayrımı: 20. Yüzyıl Örneği Üzerinden Bir Tasnif Denemesi**

Esra Dürdane Özekin Kütükcü
Selçuk Üniversitesi, Konya Türkiye

Zahide Nur Kaya
İstanbul Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Bu çalışma, hukuk modernleşmesinin sancılı bir evresini temsil eden 20. yüzyıl Mısır Darü'l-İftası tarafından verilen talak fetvalarını konu edinmektedir. Araştırma, fıkıh doktrininde kavramsal muğlaklık barındıran “hile” ile “hile-i şeriyeye” arasındaki ince sınırın, müftülerin karar alma süreçlerinde nasıl belirginleştiğini ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışmada, fetvaların salt normatif metinler olmanın ötesinde; hukuk kuralları ile toplumsal ihtiyaçlar ve ahlaki zorunluluklar arasında işlevsel bir “denge mekanizması” olduğu hipotezi irdelenmiştir.

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi tekniği kullanılmıştır. Darü'l-İfta arşivinden seçilen ve doğrudan “hile” unsuru barındıran vakalar; niyet, yöntem ve hukuki sonuçları ekseninde tipolojik analize tabi tutulmuştur. Elde edilen veriler, müftülerin kullandığı akıl yürütme biçimlerine göre tasnif edilmiştir.

İnceleme neticesinde, müftülerin yaklaşımları hukuki sonucun meşruiyetine göre iki ana kategoride detaylandırılmıştır: Birinci kategori olan *hile-i şeriyeye* uygulamalarının, aileyi kurtarmak adına üç farklı mekanizmayla işletildiği tespit edilmiştir:

1. Lafzî Hiyel: “Aleyye't-talâk” yemininde olduğu gibi, kişinin kastından ziyade sözün gramatik yapısındaki teknik eksikliklere (izafet şartının yokluğuna) tutunularak yeminin geçersiz sayılması.
2. Usûlî Manevralar: Babanın “ben evlendirirsem” şeklindeki yemin engelini aşmak için, işlemin failini değiştirerek reşit kızın “kendini evlendirmesi” formülünün devreye sokulması.
3. Kanunî Dayanaklar: Hanefî fıkhında bağlayıcı olarak kabul edilen “kullema” (ebedi haramlık) döngüsünün, Mısır 1929 Reform Yasası'nın getirdiği “niyet okuma” yetkisiyle aşılarak işlemin iptal edilmesi.

İkinci kategori olan *hile-i batıla* örneklerinde ise, hukukun koruduğu temel hakları ihlal eden dört tür saptanmıştır:

1. Mali Gasp: Kocaların boşanma (hul') yetkisini bir şantaj aracı olarak kullanarak, kadınları mehir harici şahsi ticari alacaklarından dahi vazgeçmeye zorlaması.
2. Miras Kaçırma: Ölüm döşeğindeki (maraz-ı mevt) kocanın, eşini mirastan mahrum bırakmak kastıyla boşaması (talâk-ı fâr) ve hukukun bu kötü niyeti reddederek kadının hakkını muhafaza etmesi.
3. Sûrî İşlemler: Resmi makamları veya ilk eşi yanıltmak amacıyla, gerçekte irade beyanı olmaksızın sahte talak belgesi düzenlenmesi.

4. Hüllenin İstismarı: Üç talak engelini aşmak için, evliliğin kurucu unsuru olan cinsel birliktelik şartını “zifafsız halvet” veya “kendini hibe etme” gibi yöntemlerle aşmaya çalışarak fıkın mana ve maksatlarının ihlal edilmesi.

Nihayetinde bu araştırma neticesinde, Mısır müftülerinin hukuki işlemleri değerlendirirken şekil şartlarından ziyade “kasıt unsurunu” önceledikleri tespit edilmiştir. Hak gaspına, mirastan kaçırmaya ve hülle yoluyla “cinsel haramları meşrulaştırmaya” yönelik hilelerin “sedd-i zerî’a” ilkesiyle engellendiği; buna mukabil aileyi tehdit eden yemin kapanlarının “fikhî çıkış yolları” ile aşıldığı sonucuna varılmıştır. Bu ayırım, fetva kurumunun modern hukuk sisteminde “hakkaniyet” denetçisi rolü üstlendiğini kanıtlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Mısır Darü’l-İftası, Talak, Hile-i Şeriyeye, Hiyel, Hakkın Kötüye Kullanılması, Mısır Aile Hukuku Reformu.

Legal Exit Route (Hila-i Shariyya) vs. Fraud Against the Law in the Divorce Fatwas of the Egyptian Dar al-Ifta: A Classification Attempt via 20th-Century Examples

Esra Dürdane Özekin Kütükcü
Selçuk University, Konya, Türkiye

Zahide Nur Kaya
Istanbul University, Istanbul, Türkiye

Abstract

This study focuses on the divorce (*talaq*) fatwas issued by the twentieth-century Egyptian Dar al-Ifta, which represents a critical phase of legal modernization. The research aims to reveal how the fine line between "fraud" and "legal exit route" (*hila-i shariyya*), which contains conceptual ambiguity in Islamic jurisprudence (*fiqh*), became distinct in the decision-making processes of muftis. The study examines the hypothesis that fatwas go beyond being merely normative texts and instead function as a "balancing mechanism" between legal rules, social needs, and moral obligations.

The document analysis technique, one of the qualitative research methods, was utilized in the study. Cases selected from the Dar al-Ifta archives that directly contain an element of "fraud" were subjected to a typological analysis along the axes of intent, method, and legal consequences. The obtained data were classified according to the modes of reasoning employed by the muftis.

As a result of the examination, the approaches of the muftis were categorized into two main groups based on the legitimacy of the legal outcome. It was determined that the applications of *hila-i shariyya*, the first category, operated through three different mechanisms to preserve the family:

1. Literal Hiyl: The invalidation of the oath by relying on technical deficiencies in the grammatical structure of the statement (such as the absence of the condition of annexation/ *izafet*), as seen in the "alayya't-talaq" oath, rather than on the person's intent.
2. Procedural Maneuvers: In order to overcome the father's oath barrier, such as "if I marry her off," the formula of the adult daughter "marrying herself off" was employed by changing the perpetrator of the transaction.
3. Legal Grounds: The cancellation of the transaction by overcoming the "kullema" (eternal prohibition) cycle—accepted as binding in Hanafi jurisprudence—through the authority of "reading intent" introduced by the Egyptian 1929 Reform Law.

In the examples of *hila-i batila* (null/void fraud), the second category, four types that violate the fundamental rights protected by law were identified:

1. Financial Extortion: Husbands using the power of divorce (*khul'*) as a tool of blackmail, forcing women to renounce even their personal commercial receivables outside the dowry (*mahr*).
2. Inheritance Evasion: A husband on his deathbed (*maraz al-mawt*) divorcing his wife with the intent of depriving her of inheritance (*talaq al-far*), with the law protecting the woman's right by rejecting this bad faith.
3. Sham Transactions: The issuance of a fake divorce document without a genuine declaration of will, for the purpose of misleading official authorities or the first wife.

4. Abuse of Tahleel (Hulla): Attempts to overcome the three-divorce barrier by bypassing the condition of sexual intercourse—the constitutive element of marriage—through methods such as "seclusion without consummation" (*khalwa*) or "gifting oneself," thereby violating the meanings and purposes of jurisprudence.

Ultimately, this research demonstrates that Egyptian muftis prioritized the element of intent over formal requirements when evaluating legal transactions. Frauds aimed at extortion, evasion of inheritance, and the "legitimization of sexual prohibitions" through *hulla* were blocked by the principle of *sadd al-dhari'a* (blocking the means); conversely, oath traps threatening family integrity were overcome through "juridical exit routes." This distinction shows that the institution of fatwa assumed the role of an "equity auditor" within the modern legal system.

Keywords: Egyptian Dar al-Ifta, Divorce (*Talaq*), *Hila-i Shariyya*, *Hiyel*, Abuse of Rights, Egyptian Family Law Reform.

Nil Havzasından Ege'ye: Antik Mısır Bilgelik Geleneğinin Erken Yunan Felsefesine Etkisi

Doç. Dr. Mahmut Meçin

Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye

Özet

Felsefe tarihi anlatılarında yaygın kabul gören yaklaşım, felsefi düşüncenin Antik Yunan'da bağımsız ve özgün bir biçimde ortaya çıktığını ileri sürer. Bu anlatı çoğu zaman "Yunan mucizesi" şeklinde ifade edilerek felsefenin başlangıcını büyük ölçüde Yunan dünyasına atfeder. Bununla birlikte son dönem araştırmaları, Antik Yunan düşüncesinin ortaya çıkışının daha geniş bir kültürel ve entelektüel etkileşim ağı içinde değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Akdeniz havzasında farklı uygarlıklar arasında gerçekleşen bilgi alışverişi, erken dönem düşünce tarihinin şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. Bu bağlamda Antik Mısır, matematik, geometri ve astronomi alanlarında geliştirdiği bilgi birikiminin yanı sıra dinî ve mistik içerikli bilgelik geleneğiyle bölgenin en önemli entelektüel merkezlerinden biri olarak öne çıkar. Bu alanda yapılan çalışmalar, erken dönem Yunan düşünürlerinden Thales ve Pythagoras'ın Mısır'a seyahat ederek burada matematiksel ve kozmolojik öğretilerle tanıştıklarını göstermektedir. Bu durum, erken dönem Yunan felsefesinin bir mucize olarak ortaya çıkmadığını ve farklı kültürler arasında gerçekleşen bilgi aktarımı çerçevesinde ele alınmasını gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda bildirinin temel problemi, erken dönem Yunan felsefesinin ortaya çıkışının ne ölçüde Antik Mısır'ın bilimsel ve bilgelik geleneğiyle ilişkili olduğu sorusudur. Çalışmanın amacı ise Antik Mısır'da gelişen bilimsel bilgi birikimi ile dinî ve mistik bilgelik anlayışının erken dönem Yunan düşünürleri üzerindeki muhtemel etkilerini ortaya koymaktır. Bu çerçevede özellikle geometri, matematik, astronomi ve sayı metafiziği gibi alanlarda Antik Mısır'da oluşan bilim ve felsefe birikiminin Thales ve Pythagoras gibi düşünürlerin fikir dünyasıyla ilişkisi incelenecektir. Böyle bir inceleme, felsefenin doğuşuna dair yerleşik anlatıyı daha geniş bir tarihsel bağlam içinde yeniden değerlendirmeye imkân sağlayacak ve Antik Akdeniz dünyasında gerçekleşen entelektüel etkileşimlerin felsefe tarihindeki rolüne dikkat çekmeyi hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Antik Mısır, Yunan Felsefesi, Thales, Pythagoras

From the Nile Basin to the Aegean: The Influence of the Ancient Egyptian Wisdom Tradition on Early Greek Philosophy

Doç. Dr. Mahmut Meçin

Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye

Abstract

The widely accepted approach in the history of philosophy narratives asserts that philosophical thought emerged independently and uniquely in Ancient Greece. This narrative is often expressed as the 'Greek miracle,' attributing the beginnings of philosophy largely to the Greek world. However, recent research indicates that the emergence of Ancient Greek thought should be evaluated within a broader network of cultural and intellectual interaction. The exchange of knowledge between different civilisations in the Mediterranean basin played a significant role in shaping the history of early thought. In this context, Ancient Egypt stands out as one of the region's most important intellectual centres, not only for its accumulated knowledge in mathematics, geometry, and astronomy, but also for its tradition of religious and mystical wisdom. Studies in this field indicate that early Greek thinkers such as Thales and Pythagoras travelled to Egypt and encountered mathematical and cosmological teachings there. This situation necessitates that early Greek philosophy not be viewed as a miracle, but rather be considered within the framework of knowledge transfer between different cultures. In this context, the fundamental question of this paper is to what extent the emergence of early Greek philosophy is related to Ancient Egypt's scientific and wisdom tradition. The aim of this study is to reveal the possible effects of the scientific knowledge accumulated in Ancient Egypt and the religious and mystical understanding of wisdom on early Greek thinkers. Within this framework, the relationship between the scientific and philosophical accumulation in Ancient Egypt, particularly in fields such as geometry, mathematics, astronomy, and number metaphysics, and the intellectual world of thinkers such as Thales and Pythagoras will be examined. Such an examination will provide an opportunity to re-evaluate the established narrative of the birth of philosophy within a broader historical context and aims to draw attention to the role of intellectual interactions in the Ancient Mediterranean world in the history of philosophy.

Keywords: Ancient Egypt, Greek Philosophy, Thales, Pythagoras

Okul Türlerine Göre Ortaokul Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spor Dersine Yönelik Tutumları

Mustafa Portakal

Taşkapı Ortaokulu, Burdur, Türkiye

Prof. Dr. Cem Sinan Aslan

Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Mardin, Türkiye

Doç. Dr. Ender Eyuboğlu

Bartın Üniversitesi, Bartın, Türkiye, Mardin

Özet

Bu araştırmanın temel amacı, ortaokul ve imam hatip ortaokulunda öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını karşılaştırmalı olarak incelemektir. Çalışma, betimsel nitelikte olup mevcut durumu ortaya koymayı hedeflemekte ve ilişkisel tarama modeline uygun olarak yapılandırılmıştır. Araştırmanın örneklemini, farklı okul türlerinde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ile birlikte “Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği (BETÖ)” kullanılarak toplanmıştır.

Elde edilen verilerin analizinde SPSS (15.0) istatistik paket programından yararlanılmış; betimsel istatistiklerin yanı sıra gruplar arası karşılaştırmalar için uygun istatistiksel testler uygulanmıştır. Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları genel olarak olumlu düzeydedir. Ancak ortaokul ile imam hatip ortaokulu öğrencileri arasında bu tutumlar açısından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Bu bulgu, öğrencilerin öğrenim gördükleri okul türünün, beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumlarını belirlemede tek başına belirleyici bir faktör olmadığını göstermektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin derse yönelik tutumlarının geliştirilmesinde okul türünden ziyade öğretim yöntemleri, öğretmen yaklaşımı ve dersin içerik ve uygulama zenginliği gibi değişkenlerin daha etkili olabileceği düşünülmektedir. Bu yönüyle çalışma, beden eğitimi dersine yönelik tutumların geliştirilmesine ilişkin eğitim politikaları ve uygulamalar için önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi ve Spor Dersi, Ortaokul Öğrencisi, Tutum

Attitudes of Middle School Students Toward Physical Education and Sports Courses According to School Types

Mustafa Portakal
Taşkapı Middle School, Burdur, Türkiye

Prof. Dr. Cem Sinan Aslan
Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Burdur, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Ender Eyuboğlu
Bartın University, Bartın, Türkiye

Abstract

The main purpose of this study is to compare the attitudes of students studying in regular middle schools and Imam Hatip middle schools toward physical education and sports courses. The study is descriptive in nature and aims to reveal the current situation, employing a relational survey model. The sample of the study consists of students enrolled in different types of schools. Data were collected using a personal information form prepared by the researcher and the "Attitude Scale Toward Physical Education Course (ASTPEC)."

The collected data were analyzed using the SPSS (15.0) statistical software package. In addition to descriptive statistics, appropriate statistical tests were applied to compare groups. The findings indicate that students generally have positive attitudes toward physical education and sports courses. However, no statistically significant difference was found between students attending regular middle schools and those attending Imam Hatip middle schools in terms of their attitudes.

This result suggests that the type of school attended is not a determining factor in shaping students' attitudes toward physical education and sports courses. Therefore, variables such as teaching methods, teacher attitudes, and the richness of course content and activities may play a more influential role in developing positive attitudes. In this respect, the study provides important implications for educational policies and practices aimed at improving students' attitudes toward physical education.

Keywords: Physical Education and Sports Course, Middle School Student, Attitude

Okul Yöneticilerinin Gözünden Örgütsel Sağlık Algısı ve Okul Etkililiğine Yansımaları: Nitel Bir Durum Çalışması

Yüksek Lisans Öğrencisi Betül Sılğan

Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Prof. Dr. Mehmet Emin Usta

Sakarya Üniversitesi, Sakarya, Türkiye

Özet

Literatürde örgütsel sağlık olgusu çoğunlukla nicel modellerle sınırlı kalmış; okul yöneticilerinin bu kavrama yönelik öznel anlamlandırmaları ve okul etkililiğiyle kurdukları ilişkisel bağlar ihmal edilmiştir. Bu çalışma, eğitim yönetimindeki bu boşluğu nitel bir perspektifle doldurarak, kurumsal sağlığın inşasındaki yönetsel dinamikleri derinlemesine analiz etmeyi amaçlamaktadır. Araştırmanın önemi; okul etkililiğini salt akademik başarıdan arındırıp 'örgütsel zindelik' odağına taşımasıdır. Çalışmanın, okul yöneticilerine stratejik bir vizyon sunması ve sağlıklı bir okul iklimi tesisinde yöneticilere nitel bir rehber teşkil etmesi beklenmektedir. Bu araştırma, okul yöneticilerinin gözünden örgütsel sağlık algısı ve okul etkililiğine yansımalarını derinlemesine incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma, durum çalışması deseni çerçevesinde gerçekleştirilmiş ve çalışma grubunu, maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemiyle seçilen 20 okul yöneticisi oluşturmuştur. Veriler, araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanmış ve içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Veriler, tema ve kodlar altında kategorize edilerek tablolandırılmış, her bir kod için frekans ve yüzde dağılımları tablo halinde sunulmuştur. Bulgular doğrultusunda; yöneticiler okullarının örgütsel sağlığını değerlendirirken en güçlü yön olarak "Yönetim Desteği ve Kurumsal Bütünlük" algısını öne çıkarırken, en temel zayıflık olarak ise "Kaynak Yetersizliği" sorununu göstermişlerdir. Örgütsel sağlığı geliştirmek amacıyla en sık "Katılımcı Yönetim ve İletişim Süreçlerini Güçlendirme" stratejisine başvurmuşlardır. Güçlü bir örgütsel sağlık algısının, bir domino etkisi yaratarak önce "Öğretmen Başarısı ve Tutumunu" olumlu yönde etkilediğine, bunun da doğrudan "Öğrenci Başarısı ve Olumlu Okul İklimi" gibi somut çıktılara dönüştüğüne inanmaktadırlar. Örgütsel sağlığı tehdit eden en önemli faktörleri hem dışsal hem de içsel kaynaklarda görmekte; dışsal tehdit olarak en çok "Veli Baskısı" ve "Üst Yönetim Baskısı/Mevzuat" öne çıkarken, içsel tehdit olarak ise "İletişim Sorunları ve Olumsuz Personel Tutumları" olarak belirtilmişlerdir. Araştırma sonucunda konu ile ilgili olarak örgütsel sağlık ve okul etkililiğine yansımaları ile ilgili olarak çeşitli önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yöneticisi, Örgütsel Sağlık, Okul Etkililiği.

An Examination of Organizational Health and School Effectiveness through the Perceptions of School Administrators: A Qualitative Case Study

Master's Student Betül Sılğan
Sakarya University, Sakarya, Türkiye

Prof. Dr. Mehmet Emin Usta
Sakarya University, Sakarya, Türkiye

Abstract:

In the literature, the concept of organisational health has mostly been limited to quantitative models; school administrators' subjective interpretations of this concept and the relational links they establish with school effectiveness have been neglected. This study aims to fill this gap in educational administration with a qualitative perspective, analysing the managerial dynamics in the construction of organisational health in depth. The significance of the research lies in shifting the focus of school effectiveness away from purely academic achievement to 'organisational vitality'. The study is expected to provide school administrators with a strategic vision and serve as a qualitative guide for establishing a healthy school climate. This research aims to examine in depth the perception of organisational health from the perspective of school administrators and its implications for school effectiveness. The research was conducted within the framework of a case study design, and the study group consisted of 20 school administrators selected using maximum diversity sampling. Data were collected using a semi-structured interview form developed by the researcher and analysed using content analysis. The data were categorised under themes and codes and tabulated, with frequency and percentage distributions presented in tables for each code. According to the findings, when evaluating the organisational health of their schools, managers highlighted the perception of "Management Support and Institutional Integrity" as the strongest aspect, while identifying "Resource Insufficiency" as the most fundamental weakness. They most frequently resort to the strategy of "Strengthening Participatory Management and Communication Processes" to improve organisational health. They believe that a strong perception of organisational health creates a domino effect, first positively influencing "Teacher Success and Attitude," which then directly translates into concrete outcomes such as "Student Success and Positive School Climate." They see the most important factors threatening organisational health as both external and internal sources; while "Parent Pressure" and "Senior Management Pressure/Legislation" stand out as the most significant external threats, "Communication Problems and Negative Staff Attitudes" are cited as internal threats. The research concludes with various recommendations regarding organisational health and its implications for school effectiveness.

Keywords: School Administrator, Organizational Health, School Effectiveness.

Osmanlı Ceza Hukukunda İnfazın Aleniyeti

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Özet

Osmanlı ceza adaleti sistemi, suç ile yaptırım arasındaki ilişkiyi düzenlemenin ötesinde; devlet otoritesinin görünürlüğünü, toplumsal düzenin sürekliliğini ve kamusal vicdanın tatminini hedefleyen çok katmanlı bir adalet anlayışını yansıtır. Bu çerçevede infazın aleniyeti ilkesi, cezanın icra biçimini aşan sembolik ve toplumsal anlamlar taşımaktadır. Aleniyet, teknik bir uygulama değil; hukuk felsefesi, toplum psikolojisi ve kurumsal işleyişin kesişiminde bilinçli bir tercih olarak temellendirilmiştir.

İnfazın kamusal alanda gerçekleştirilmesi, “ibret-i âlem” anlayışı doğrultusunda caydırıcılığı sağlarken, kamu vicdanını teskin ederek yargı sürecinin meşruiyetini toplumsal tanıklık üzerinden pekiştirmiştir. Böylece aleniyet, hem devlet otoritesini görünür kılan hem de hukuka uygunluğu ve caydırıcılığı güvence altına alan çift yönlü bir işlev üstlenmiştir.

Bu çerçevenin tarihsel ve kurumsal temellerini ortaya koymak amacıyla, İslâm hukukunun klasik doktrini ile Osmanlı uygulamasının bu mirası örfî düzenlemelerle nasıl bütünleştirdiği karşılaştırmalı ve kronolojik bir analizle ele alınmıştır. Şer’iyye sicilleri, mühimme defterleri ile Tanzimat öncesi ve sonrası ceza kanunnameleri temel kaynaklar olarak incelenmiş; infaz süreçlerinin yalnızca hukuk metinlerindeki teorik çerçevesi değil, kamusal mekânda ve toplumsal hafızada nasıl karşılık bulduğu da değerlendirilmiştir. Böylece teori ile pratik arasındaki ilişki görünür kılınmıştır.

Osmanlı ceza hukukunda infazın şehir meydanları, cami ve kilise önleri, çarşı çevreleri ya da yüksek statülü kişiler için tahsis edilen Seng-i İbret (İbret taşı) gibi mekânlarda gerçekleştirilmesi, bilinçli bir tercihe işaret etmektedir. Bu alanlar, sosyal kontrolün tesisi, kamusal mesajın iletilmesi ve sembolik iktidarın görünür kılınması bakımından işlevsel bir rol üstlenmiştir.

Son olarak infazın aleniyeti ilkesi, modern hukuk düşüncesinde öne çıkan “insan onuru” ve “lekelenmeme hakkı” kavramlarıyla karşılaştırmalı biçimde değerlendirilmiştir. Bu inceleme, kamusal infazın suçlu üzerindeki teşhir etkisi ile toplumun adalet duygusunu tatmin etme ve devlete güveni pekiştirme işlevi arasındaki hassas dengeyi ortaya koymaktadır.

Böylece aleniyetin tarihsel bağlam içindeki çok katmanlı anlamı belirginleşmekte; Osmanlı tecrübesinin, günümüz infaz hukuku tartışmalarına tarihsel derinlik ve eleştirel bir perspektif sunduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Hukuku, Yargılama, Ceza, İnfaz, Aleniyet

Publicity of Execution in Ottoman Criminal Law

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Duzce University, Duzce, Türkiye

Abstract

The Ottoman criminal justice system reflects a multi-layered understanding of justice that goes beyond regulating the relationship between crime and punishment; it aims to ensure the visibility of state authority, the continuity of social order, and the satisfaction of public conscience. Within this framework, the principle of public execution carries symbolic and social meanings that transcend the form of punishment. Publicity is not a technical application; it is grounded in a conscious choice at the intersection of legal philosophy, social psychology, and institutional functioning.

Carrying out punishment in the public sphere ensured deterrence in line with the concept of “ibret-i âlem” (a lesson for the world), while appeasing the public conscience and reinforcing the legitimacy of the judicial process through social witnessing. Thus, publicity has assumed a dual function, both making state authority visible and ensuring legality and deterrence.

To reveal the historical and institutional foundations of this framework, a comparative and chronological analysis examines how classical Islamic legal doctrine and Ottoman practice integrated this legacy with customary regulations. Sharia registers, official registers, and pre- and post-Tanzimat penal codes were examined as primary sources; the execution processes were evaluated not only in terms of their theoretical framework in legal texts but also in terms of how they were reflected in public space and social memory. Thus, the relationship between theory and practice was made visible.

In Ottoman criminal law, the execution of sentences in public squares, in front of mosques and churches, around marketplaces, or at designated sites such as the Seng-i İbret (Warning Stone) reserved for high-ranking individuals, indicates a deliberate choice. These areas played a functional role in establishing social control, conveying public messages, and making symbolic power visible.

Finally, the principle of public execution has been evaluated in comparison with the concepts of “human dignity” and “right to be free from defamation,” which are prominent in modern legal thought. This examination reveals the delicate balance between the effect of public execution on the offender and its function of satisfying the public's sense of justice and strengthening trust in the state.

Thus, the multi-layered meaning of publicity within its historical context becomes clear; it is concluded that the Ottoman experience offers historical depth and a critical perspective to contemporary discussions on execution law.

Keywords: Ottoman Law, Trial, Punishment, Execution, Publicity

Osmanlı Ceza Muhakemesi Hukukunda Arabuluculuk

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Düzce Üniversitesi, Düzce, Türkiye

Özet

Beşerî ilişkilerin tabii bir sonucu olarak ortaya çıkan menfaat çatışmaları ve hukukî uyuşmazlıklar, Osmanlı adli pratiğinde yalnızca cezaî yaptırımlarla giderilmemiştir. Bunun yanında, tarafların serbest iradelerine ve karşılıklı rızalarına dayanan sulh müessesesi de etkin bir çözüm yolu olarak işletilmiştir. “*es-sulhu seyyidü'l-ahkâm*” (sulh, hükümlerin efendisidir) ilkesi çerçevesinde şekillenen bu yaklaşım, onarıcı adalet anlayışı doğrultusunda toplumsal barışın korunmasını ve yeniden tesisini hedeflemiştir.

Bu çalışma, Osmanlı ceza muhakemesi hukukunda bugün “uzlaştırma” veya “arabuluculuk” olarak adlandırılan alternatif uyuşmazlık çözüm yönteminin tarihsel temellerini ve uygulama pratiklerini konu edinmektedir. Osmanlı adalet anlayışında, özellikle şahsa karşı işlenen suçlarda nizam-ı âlemi (kamu düzenini) sağlamak ve taraflar arasındaki düşmanlığı sona erdirmek birincil gaye olarak benimsenmiştir.

Çalışmanın yöntemi, 16. ve 19. yüzyıllar arasını kapsayan Şer’iyye Sicilleri üzerinden kurgulanmış, “kasten öldürme”, “yaralama” ve “hırsızlık” gibi cezai vakalarda gerçekleşen sulh kayıtlarının nitel analizi üzerine yapılandırılmıştır. Bu kapsamda, kamu otoritesinden ziyade “kul haklarının” ön plana çıktığı kisas ve tazir suçlarının muhakeme sürecinde nasıl uzlaşmaya konu edildiği örnek vakalarla incelenmektedir.

Çalışmanın temel amacı, mahkeme içi veya mahalle ölçeğindeki müzakerelerde kilit rol oynayan “muslihûn” (arabulucular) zümresinin, ceza muhakemesi sürecindeki etkinliğini ve yargı yükünü hafifletmedeki rolünü ortaya koymaktır. Elde edilen bulgular, Osmanlı ceza muhakemesindeki bu kadim uzlaşma kültürünün, günümüz modern uzlaştırma ve arabuluculuk uygulamaları için köklü bir tarihsel model teşkil ettiğini doğrulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Ceza Muhakemesi, Sulh, Muslihûn, Uzlaştırma, Uzlaştırıcı

Mediation in Ottoman Criminal Procedure Law

Prof. Dr. Ömer Menekşe

Düzce University, Düzce, Türkiye

Abstract

Conflicts of interest and legal disputes arising as a natural consequence of human relations were not resolved solely through criminal sanctions in Ottoman judicial practice. In addition, the institution of settlement, based on the free will and mutual consent of the parties, was also operated as an effective solution. This approach, shaped within the framework of the principle of “es-sulhu seyyidü'l-ahkâm” (settlement is the master of judgments), aimed to preserve and reestablish social peace in line with the concept of restorative justice.

This study examines the historical foundations and practical applications of the alternative dispute resolution method known today as “mediation” or “conciliation” in Ottoman criminal procedure law. In the Ottoman understanding of justice, ensuring public order (nizam-ı âlemi) and ending hostility between the parties, especially in crimes against the person, was adopted as the primary goal.

The methodology of the study is based on the Sharia Registers covering the period between the 16th and 19th centuries and is structured around a qualitative analysis of the records of settlements in criminal cases such as “intentional killing,” “assault,” and “theft.” In this context, it examines how retributive and punitive crimes, in which “individual rights” took precedence over public authority, were adjudicated.

The primary objective of this study is to reveal the effectiveness of the “muslihûn” (mediators) group, which plays a key role in court-based or neighborhood-level negotiations, in the criminal justice process and their role in reducing the judicial burden. The findings confirm that this ancient culture of reconciliation in Ottoman criminal proceedings constitutes a profound historical model for modern mediation and conciliation practices today.

Keywords: Ottoman, Criminal Proceedings, Reconciliation, Muslihun, Mediation, Mediator

Osmanlı Döneminde Mısır'da Mevlid-i Nebevî Kutlamaları

Prof. Dr. Fatih Erkoçoğlu

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Doktora Öğrencisi Fatma Gamze Apraş

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Mısır'da Fâtımî Devleti'nde Muiz-Lidînillâh (953-975) döneminden itibaren resmî törenlerle icra edilmeye başlanan Mevlid-i Nebevî kutlamaları Memlûkler döneminde de ihtişamlı bir biçimde ihya edildi. 1517'de Osmanlı devletinin Mısır'ı fethetmesi ile ülke idaresi Osmanlı yönetimine geçti. Osmanlı yönetimi boyunca bu kutlamalar devam etti. Bu doğrultuda araştırmanın konusu, Osmanlı döneminde Mısır'da gerçekleştirilen Mevlid-i Nebevî kutlamalarının mahiyeti ve icra ediliş şeklidir.

Bu çalışmanın amacı, Osmanlı döneminde Mısır'da devletin ve halkın mevlidi hangi biçimlerde kutladığını ve kendisinden önceki döneme göre ne gibi değişikliklerin yaşandığını incelemek ve mevlid kutlamalarının söz konusu dönemdeki toplumsal, dinî ve siyasal önemini ortaya koymaktır.

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenerek literatür taraması ve doküman analizi tekniği kullanıldı. Bu kapsamda, konuya ilişkin kaynaklar ve araştırmalar literatür taraması yoluyla tespit edildi. Ardından söz konusu eserlerdeki ilgili bölümler Türkçeye tercüme edilerek analiz edildi. Elde edilen veriler ışığında mevlid kutlamalarının Osmanlı dönemindeki uygulamaları, anlam ve önemi değerlendirildi.

Bu kapsamda Osmanlı döneminde mevlid kutlamalarının devletin himayesinde gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır. Kâhire paşası Rebû'î-Evvel ayında Kal'atü'l-Cebel'de devlet erkânının katılımıyla mevlid merasimleri tertip etti. Memlûklerden kalan görkemli mevlid çadırı bu dönemde kaldırıldı. Halk ise kandil gecesini camilere giderdi ve burada yüksek sesle mevlid okunurdu. Sokaklarda da kandil kutlamaları yapılırdı. Çarşı pazarlar gece açık kalırdı. Mevlid münasebetiyle alaylar düzenlenir, davul ve zurna eşliğinde kandil kutlamaları gerçekleştirilirdi.

Sonuç olarak, söz konusu dönemde bu güne özgü çeşitli ritüellerin icra edildiği söylenebilir. Osmanlı fethinin ilk dönemlerinde mevlid kutlamaları bir süreliğine iptal edildi. Burada mevlid kandilinin dinî olarak ihyası değil kamusal kutlamaların, yapılan törenlerin geçici olarak durdurulması söz konusu olabilir. Nitekim ilerleyen süreçte mevlid merasimleri yeniden icra edilmeye başlandı. Bu dönemde önceki dönemden devralınan gelenekler olmakla birlikte birtakım geleneklerin de bırakıldığı görüldü. Gerek devlet gerekse halk nezdinde bu kutlamalara büyük önem atfedildi ve merasimlerin icrasına özel bir ihtimam gösterildi. Mevlid kutlamalarının dinî, siyasî, eğlence ve sosyal amaçlı işlevlere sahip olduğu tespit edildi.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti. Mısır. Mevlid.

Mawlid Al-Nabi Celebrations in Egypt During the Ottoman Period

Prof. Dr. Fatih Erkoçoğlu

Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

PhD Candidate Fatma Gamze Apraş

Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

The Mawlid al-Nabi celebrations, which began to be performed with official ceremonies during the reign of Mu'izz li-Dīn Allāh (953–975) in the Fāṭimid State in Egypt, were also celebrated in a magnificent manner during the Mamluk period. With the conquest of Egypt by the Ottoman State in 1517, the administration of the country passed into Ottoman rule. These celebrations continued throughout the Ottoman administration. In this context, the subject of the study is the nature and manner of the Mawlid al-Nabī celebrations held in Egypt during the Ottoman period.

The aim of this study is to examine in what forms the state and the public celebrated the Mawlid in Egypt during the Ottoman period and what kinds of changes occurred compared to the preceding period, and to reveal the social, religious, and political significance of the Mawlid celebrations in the period in question.

In this study, the qualitative research method was adopted and the literature review and document analysis technique were used. In this context, the sources and studies related to the subject were identified through a literature review. Subsequently, the relevant sections in these works were translated into Turkish and analyzed. In light of the data obtained, the practices, meaning, and significance of the Mawlid celebrations during the Ottoman period were evaluated.

In this context, it is understood that during the Ottoman period the Mawlid celebrations were carried out under the patronage of the state. The Pasha of Cairo organized Mawlid ceremonies in the month of Rabi al-Awwal at the Qal'at al-Jabal with the participation of the state dignitaries. The magnificent Mawlid tent inherited from the Mamluks was removed in this period. The public, on the other hand, went to the mosques on the night of the Mawlid, and the Mawlid was recited there aloud. Mawlid celebrations were also held in the streets. The bazaars remained open at night. On the occasion of the Mawlid, processions were organized, and Mawlid celebrations were carried out accompanied by drums and zurna.

In conclusion, it can be said that various rituals specific to this day were performed during the period in question. In the early years of the Ottoman conquest, the Mawlid celebrations were suspended for a certain period. Here, it may not have been the religious observance of the Mawlid night that was abandoned, but rather the temporary suspension of public celebrations and the ceremonies that were held. Indeed, in the subsequent period, the Mawlid ceremonies began to be performed again. Although there were traditions inherited from the previous period in this era, it was also observed that certain traditions were abandoned. Both at the level of the state and among the public, great importance was attached to these celebrations, and special care was shown in the performance of the ceremonies. It was determined that the Mawlid celebrations had religious, political, entertainment, and social functions.

Keywords: Ottoman Empire. Egypt. Mawlid.

Osmanlı Hukuk Tarihi Araştırmalarına Kaynak Olarak “Cerîde-i Mehâkim” Mecmuası (1873-1875)

Doç. Dr. Necati Çavdar

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı tarafından günümüzde *Adalet Dergisi* adıyla çıkarılmakta olan *Cerîde-i Mehâkim*'in başlangıcı Sultan Abdülaziz devrine kadar geriye gitmektedir. 1873'te *Cerîde-i Mehâkim* adıyla yayımlanmaya başlayan derginin yayın hayatı daha sonra *Cerîde-i Mehâkim-i Adliye* (1901-1908), *Cerîde-i Adliye* (1909-1929), *Adliye Cerîdesi* (1929-1943) ve *Adliye Dergisi* (1944-1945) adlarıyla devam etmiştir. Dergi, 1946'dan itibaren *Adalet Dergisi* adıyla yayımlanmaya başlamış olup halen yayın hayatına devam emektedir.

Muhtelif isimler altında yaklaşık 150 yıldır yayımlanmakta olan Türk adalet teşkilatının bu yayın organının, Türk hukuk tarihi araştırmaları açısından çok mühim bir başvuru kaynağı olduğu aşikârdır. Derginin özellikle 1928'den önceki, eski harfli yayın dönemine ait muhtevasının bütüncül ve periyodik olarak ortaya konulması hukuk tarihi araştırmaları için bir zarurettir. Bir buçuk asrı bulan yayın hayatının toplu koleksiyonunun en azından konu tabanlı dökümünün yapılması noktasında sınırlı sayıda çalışma mevcut olup bunlar da 1908 sonrası döneme aittir.

Bu bildiride, öncelikle Osmanlı Adalet teşkilatının resmî yayın organı olan *Cerîde-i Mehâkim*'in Osmanlı hukuk tarihi araştırmaları için ifade ettiği önem vurgulanacaktır. Sonra derginin ilk dönemi olan 22 Nisan 1873-15 Kasım 1875 tarihleri arasında yayımlanmış 125 sayı içerisinde yer alan mahkeme ilâmları ve makalelerin konu analizi yapılacaktır. Toplam 1561 sayfadan müteşekkil 125 sayıda yer alan ilâm ve makalelerin analiziyle hem 1873-1875 yılları arasında Osmanlı adlî mekanizmasının kurumsal yapısı ve işleyişine dair tespitlerde bulunulacak hem de Osmanlı hukuk tarihi alanında yapılacak çalışmalar için hazır bir kaynak ortaya konulacaktır.

Anahrat Kelimeler: Cerîde-i Mehâkim, Osmanlı, Adliye, Hukuk, Osmanlı Basını.

“Cerîde-î Mehâkim” Journal as A Source for an Ottoman Legal History Research (1873-1875)

Assoc. Prof. Dr. Necati Çavdar

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

The origins of *Cerîde-i Mehâkim*, which is currently published as *Adalet Dergisi* (Justice Journal) by the Ministry of Justice of the Republic of Turkey, date back to the reign of Sultan Abdülaziz. The journal, which began publication in 1873 under the name *Cerîde-i Mehâkim*, later continued its publication life under the names *Cerîde-i Mehâkim-i Adliye* (1901-1908), *Cerîde-i Adliye* (1909-1929), *Adliye Cerîdesi* (1929-1943), and *Adliye Dergisi* (1944-1945). The magazine, which began publication in 1946 under the name *Adalet Dergisi* (Justice Magazine), continues to be published to this day.

Published under various names for approximately 150 years, this publication of the Turkish judicial system is undoubtedly a very important reference source for research into Turkish legal history. The comprehensive and periodic presentation of the journal's content from the pre-1928, old-script publication period is essential for legal history research. There are only a limited number of studies that aim to create at least a subject-based inventory of publishing history spanning a century and a half, and these studies mostly pertain to the period after 1908.

This paper will primarily emphasize the importance of *Cerîde-i Mehâkim*, the official publication of the Ottoman judicial system, for research into Ottoman legal history. Next, a subject analysis will be conducted of the court rulings and articles included in the 125 issues published during the magazine's first period, from April 22, 1873, to November 15, 1875. This analysis of the judgments and articles contained in 125 issues, totaling 1561 pages, will provide insights into the institutional structure and functioning of the Ottoman judicial mechanism between 1873 and 1875, and will also serve as a readily available resource for future studies in the field of Ottoman legal history.

Keywords: *Cerîde-i Mahâkim*, Ottoman Empire, Courthouse, Law, Ottoman Press.

**Örgütsel Bağlılığın Sürdürülebilir Kalite Algısı Üzerindeki Etkisinde Dijital Dönüşümün Aracı Rolü:
Tekstil Sektöründe Bir Araştırma**

Özge Yıldırım

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye,

Dr. Öğr. Üyesi M. Adil Salepçioğlu

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul, Türkiye,

Özet

Günümüz rekabet koşullarında işletmeler yalnızca ürün ve hizmet kalitesiyle değil, aynı zamanda sürdürülebilirlik odaklı kalite anlayışı ve dijital yetkinlikleriyle de farklılaşmaktadır. Özellikle tekstil sektörü; hızlı üretim döngüsü, küresel tedarik zinciri baskısı, çevresel sürdürülebilirlik gereklilikleri ve teknolojik yeniliklere uyum zorunluluğu nedeniyle bu dönüşümün en yoğun yaşandığı sektörlerden biridir. Bu bağlamda çalışanların örgüte yönelik bağlılık düzeylerinin, sürdürülebilir kalite uygulamalarına ilişkin algıları nasıl etkilediği ve dijital dönüşüm süreçlerinin bu etkiyi nasıl şekillendirdiği araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Araştırmada örgütsel bağlılık; çalışanın örgütün amaç ve değerlerini benimsemesi, örgütte kalma isteği ve örgüt yararına çaba gösterme eğilimi çerçevesinde ele alınmıştır. Sürdürülebilir kalite algısı ise işletmenin çevresel, sosyal ve ekonomik boyutları kapsayan kalite anlayışını sürekli iyileştirme perspektifiyle uygulama derecesine yönelik çalışan değerlendirmeleri olarak tanımlanmıştır. Dijital dönüşüm ise üretim, kalite kontrol, veri yönetimi ve karar alma süreçlerinde dijital teknolojilerin etkin kullanımı olarak kavramsallaştırılmıştır.

Bu çalışmanın amacı, örgütsel bağlılığın sürdürülebilir kalite algısı üzerindeki etkisini incelemek ve bu ilişkide dijital dönüşümün aracı rolünü analiz etmektir. Nicel araştırma yöntemi benimsenmiş olup, tekstil sektöründe faaliyet gösteren işletmelerde çalışanlardan anket yoluyla veri toplanmaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda değişkenler arasındaki ilişkiler yapısal eşitlik modellemesi analizleri ile test edilmektedir. Bulguların, örgütsel bağlılığın sürdürülebilir kalite algısını pozitif yönde etkilediğini; ayrıca dijital dönüşüm düzeyinin bu ilişkide kısmi aracı rol üstlendiğini göstermesi beklenmektedir. Başka bir ifadeyle, örgüte güçlü bağ hisseden çalışanların dijital uygulamalara daha açık olduğu ve bu durumun sürdürülebilir kalite anlayışının güçlenmesine katkı sağladığı değerlendirilmektedir.

Çalışmanın teorik katkısı, örgütsel davranış, kalite yönetimi ve dijital dönüşüm literatürlerini bütüncül bir model çerçevesinde ele almasıdır. Uygulama açısından ise tekstil işletmelerine, sürdürülebilir kalite performansını artırmak için yalnızca teknolojik yatırımların değil, aynı zamanda çalışan bağlılığını güçlendiren insan kaynakları politikalarının da kritik önemde olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçların, sektörde dijitalleşme ve sürdürülebilirlik stratejilerinin entegrasyonuna yönelik yönetsel kararlara ışık tutması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel Bağlılık, Sürdürülebilir Kalite Algısı, Dijital Dönüşüm, Tekstil Sektörü.

The Mediating Role of Digital Transformation in The Effect of Organizational Commitment on Sustainable Quality Perception: A Study in The Textile Industry

Özge Yıldırım

Istanbul Aydın University, Istanbul, Türkiye

Asst. Prof. Dr. M. Adil Salepçioğlu

Istanbul Aydın University, Istanbul, Türkiye

Abstract

In today's competitive environment, organisations differentiate themselves not only through the quality of their products and services, but also through sustainability-oriented quality approaches and digital capabilities. The textile sector, in particular, is one of the industries in which this transformation is experienced most intensively due to rapid production cycles, pressures arising from global supply chains, environmental sustainability requirements, and the necessity to adapt to technological innovations. In this context, the central research problem concerns how employees' levels of organisational commitment influence their perceptions of sustainable quality practices and how digital transformation processes shape this effect. In this study, organisational commitment is conceptualised within the framework of employees' internalisation of organisational goals and values, their intention to remain within the organisation, and their willingness to exert effort for the benefit of the organisation. Perceived sustainable quality is defined as employees' evaluations of the extent to which the organisation implements a quality approach encompassing environmental, social, and economic dimensions within a continuous improvement perspective. Digital transformation is conceptualised as the effective utilisation of digital technologies in production, quality control, data management, and decision-making processes.

The aim of this study is to examine the effect of organisational commitment on the perception of sustainable quality and to analyse the mediating role of digital transformation in this relationship. A quantitative research method has been adopted, and data are being collected through surveys administered to employees working in textile enterprises. The relationships among the variables are tested by means of structural equation modelling. The findings are expected to demonstrate that organisational commitment positively affects the perception of sustainable quality and that the level of digital transformation plays a partial mediating role in this relationship. In other words, employees who feel a strong attachment to their organisation are considered to be more receptive to digital practices, which in turn contributes to the strengthening of a sustainable quality orientation.

The theoretical contribution of this study lies in addressing the organisational behaviour, quality management, and digital transformation literatures within an integrated model. From a practical perspective, the study highlights for textile enterprises that enhancing sustainable quality performance

requires not only technological investments but also human resource policies aimed at strengthening employee commitment. The results are expected to provide managerial implications for the integration of digitalisation and sustainability strategies within the sector.

Keywords: Organisational Commitment, Perceived Sustainable Quality, Digital Transformation, Textile Sector.

**Rekreasyon Mekânlarının Algısal Okunmasında Yapay Zekâ Algoritmaları ile İnsan Odaklı
Tasarımların Karşılaştırmalı Değerlendirilmesi**

Doç. Dr. Bahar Ferah

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Yüksek Lisans Öğrencisi Kübra Susam

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Bu çalışma, nöromimari yaklaşım doğrultusunda kamusal mekânların algısal olarak okunmasını ve yapay zekâ destekli değerlendirme ile tasarım üretimi süreçlerinin öğrenci çalışmaları üzerinden karşılaştırılmasını amaçlamaktadır. Araştırma, İstanbul'da yer alan üç farklı kamusal alan örneğini kapsamaktadır: Beykoz Cam ve Billur Müzesi çevresi, İBB Başakşehir Onurkent Parkı ve Bahçeşehir Gölet çevresi. Seçilen alanlar; farklı kentsel bağlamlara, kullanım senaryolarına ve kullanıcı profillerine sahip olmaları nedeniyle karşılaştırmalı analiz için uygun örnekler sunmaktadır. Çalışmada, nöromimari literatüründen türetilen algısal parametreler temel alınarak saha temelli bir değerlendirme aracı geliştirilmiştir. Bu kapsamda geometri–form, oran–ölçek, ses, renk, yön bulma, aydınlatma, koku, doğayla temas, dokunsal nitelikler ve termal konfor olmak üzere on temel kriter belirlenmiştir. Bu kriterlere dayalı olarak hazırlanan 10 maddelik alan analiz soruları, öğrenciler tarafından alanlarda gerçekleştirilen gözlem, fotoğraf çekimi ve harita okuması yoluyla yanıtlanmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda mevcut durumun güçlü ve zayıf yönleri belirlenmiş; nöro-mimari kriterlere dayalı mekânsal iyileştirme önerileri geliştirilmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında, aynı veri seti (alan bilgileri, öğrenci paftaları ve algısal değerlendirme soruları çıktıları) ChatGPT Pro'ya sunulmuştur. İlk aşamada yapay zekâdan her bir proje için kriter temelli ve tarafsız değerlendirme raporları üretmesi istenmiş; ikinci aşamada ise her alan için plan düzleminde nöromimari odaklı mekânsal öneriler ve bu önerileri açıklayan kısa gerekçeli raporlar oluşturulması talep edilmiştir. Yapay zekâ bu çalışmada tasarımcı ya da karar verici bir özne olarak değil, yardımcı bir değerlendirici ve alternatif öneri üretici olarak konumlandırılmıştır. Bulgular, mevcut durum, öğrenci iyileştirmesi ve yapay zekâ önerisi olmak üzere üç katmanlı bir karşılaştırma matrisi üzerinden görsel ve metinsel olarak analiz edilmiştir. Sonuçlar, nöromimari kriterlerin hem insan (öğrenci) hem de yapay zekâ tarafından okunabilir bir değerlendirme çerçevesi sunduğunu; ancak bağlamsal ve duysal boyutlarda insan yorumunun daha belirleyici olduğunu göstermektedir. Çalışma, yapay zekânın kamusal mekân tasarımında destekleyici bir değerlendirme aracı olarak kullanım potansiyelini tartışmaya açmakta ve mimarlık eğitimi ile tasarım süreçlerine yönelik yeni bir karşılaştırmalı perspektif sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Algısal Okuma, Kamusal Mekân, Nöromimari, Rekreasyon Mekân Tasarımı, Yapay Zekâ Destekli Değerlendirme

A Comparative Assessment of AI Algorithms and Human-Centered Design Approaches in the Perceptual Analysis of Recreational Spaces

Assoc. Prof. Dr. Bahar Ferah

Istanbul Sabahattin Zaim University, Istanbul, Türkiye

Master's Student Kübra Susam

Istanbul Sabahattin Zaim University, Istanbul, Türkiye

Abstract

This study aims to explore the perceptual reading of public spaces through a neuroarchitecture framework and to compare AI-assisted evaluation and design generation processes based on student projects. The research focuses on three public space cases located in Istanbul: the surroundings of the Beykoz Glass and Crystal Museum, IBB Başakşehir Onurkent Park, and the Bahçeşehir Pond area. These sites were selected as suitable case studies for comparative analysis due to their differing urban contexts, usage scenarios, and user profiles. Based on the neuro-architecture literature, a field-oriented perceptual evaluation tool was developed for this study. Within this framework, ten key criteria were defined, including geometry/form, proportion–scale, sound, color, wayfinding, lighting, smell, contact with nature, tactile qualities, and thermal comfort. A set of ten site-analysis questions derived from these criteria was applied by students through on-site observation, photography, and map-based reading. Using the collected data, the strengths and weaknesses of the existing conditions were identified, and spatial improvement proposals grounded in neuroarchitectural principles were developed. In the second phase of the research, the same dataset comprising site information, student project boards, and the outputs of the perceptual analysis questions was provided to ChatGPT Pro. In the first stage, the AI was asked to generate criterion-based and impartial evaluation reports for each project. In the second stage, it was requested to produce neuroarchitecture-oriented spatial proposals at the site-plan level, accompanied by concise explanatory reports. Within the scope of this study, artificial intelligence was not positioned as a designer or decision-making agent, but rather as a supportive evaluator and an alternative proposal generator. The findings were analyzed through a three-layer comparative matrix consisting of existing conditions, student-based improvements, and AI-generated proposals, using both visual and textual data. The results indicate that neuroarchitectural criteria provide a readable and structured evaluation framework for both human (student) and AI-based assessments. However, the findings also reveal that human interpretation remains more influential in context-dependent and sensory dimensions of spatial experience. This study discusses the potential role of artificial intelligence as a supportive evaluation tool in public space design and offers a comparative perspective that contributes to architectural education and design processes.

Keywords: Perceptual Reading, Public Space, Neuroarchitecture, Recreation Space Design, AI-Assisted Assessment

Sıcak ve Nemli İklimde Biyoklimatik Süreklilik: Qeshm'de (İran) Macera Konaklama Yapısı Üzerinden Yerel Mimarlığın Çağdaş Yorumu

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Zülfikar

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Dr. Öğr. Üyesi Mahsa Hakkı

İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Sıcak ve nemli iklimler, mimarlık disiplininde yüksek güneş radyasyonu, artan bağıl nem, sınırlı gece-gündüz sıcaklık farkı ve doğal havalandırma gereksinimi gibi karmaşık çevresel parametreler nedeniyle özel tasarım yaklaşımları gerektirmektedir. Bu tür iklim koşullarında pasif soğutma stratejileri, gölgeleme sistemleri ve hava akışının yönlendirilmesi, yapısal performansın temel belirleyicileri hâline gelmektedir. Güney İran kıyılarında, özellikle Qeshm Adası bağlamında gelişen yerel mimari, kubbe formları, kompakt yerleşim dokusu, açık renkli ve yüksek yansıtıcı yüzeyler ile karşılıklı gölgeleme üretimi gibi morfolojik çözümler aracılığıyla bu çevresel koşullara uyum sağlamıştır. Ancak çağdaş yapı üretiminde yerel-biyoklimatik bilgi ile modern mimari pratikler arasında belirgin bir kopuş gözlemlenmektedir.

Bu çalışma, Qeshm'de yer alan ve ZAV Architects tarafından tasarlanan Macera Konaklama Yapısını, sıcak ve nemli iklimde yerel mimarlık ilkelerinin çağdaş yorumlanması açısından incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada nitel vaka analizi yöntemi benimsenmiş; bölgenin iklimsel verileri, yapının kütle organizasyonu, mekânsal kurgusu, malzeme tercihleri ve pasif tasarım stratejileri bütüncül bir çerçevede değerlendirilmiştir.

Analiz bulguları, yapının modüler kubbemsi birim sistemi aracılığıyla geleneksel morfolojiyi yeniden yorumladığını; kütleler arası boşluklarla mikroklimatik gölgeleme ürettiğini ve doğal çapraz havalandırmayı destekleyen geçirgen mekânsal organizasyon geliştirdiğini ortaya koymaktadır. Açık tonlu yüzey kullanımı ve topoğrafyaya uyumlu yerleşim stratejisi ise ısı kazançlarının azaltılmasına katkı sağlamaktadır.

Sonuç olarak çalışma, sıcak ve nemli iklimlerde sürdürülebilir mimarlığın yalnızca teknolojik performans göstergeleriyle değil, yerel morfolojik bilgi ve bağlamsal tasarım stratejileriyle birlikte ele alınması gerektiğini savunmaktadır. Macera Konaklama Yapısı örneği, yerel mimari miras ile çağdaş üretim teknikleri arasında hibrit bir süreklilik kurarak iklim uyumlu tasarım tartışmalarına kavramsal ve uygulamalı bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sıcak ve Nemli İklim, Yerel Mimari, Biyoklimatik Tasarım, Qeshm, Çağdaş Mimarlıkta Bağlamsallık, Kubbe Formu

Bioclimatic Continuity in a Hot and Humid Climate: A Contemporary Interpretation of Local Architecture through the Adventure Accommodation Structure in Qeshm (Iran)

Asst. Prof. Dr. Hüseyin Zülfikar
Istanbul Sabahattin Zaim University, Istanbul, Türkiye

Asst. Prof. Dr. Mahsa Hakkı
Istanbul Sabahattin Zaim University, Istanbul, Türkiye

Abstract

Hot and humid climates require specific architectural design approaches due to complex environmental factors, including high solar radiation, elevated relative humidity, limited diurnal temperature variation, and the continuous need for natural ventilation. Under such climatic conditions, passive cooling strategies, shading systems, and the controlled direction of airflow become primary determinants of building performance. Along the southern coasts of Iran, particularly on Qeshm Island, vernacular architecture has developed adaptive morphological responses—such as domed forms, compact settlement patterns, light-colored and high-albedo surfaces, and reciprocal shading configurations—to mitigate environmental stress. However, contemporary construction practices often reveal a clear disconnection between accumulated local bioclimatic knowledge and modern architectural production.

This study examines the Majara Accommodation Structure in Qeshm, designed by ZAV Architects, for its contemporary reinterpretation of vernacular architectural principles within a hot, humid climatic context. A qualitative case study methodology was adopted; regional climatic data, mass organization, spatial configuration, material selection, and passive environmental design strategies were evaluated within an integrated analytical framework.

The findings indicate that the project reinterprets traditional morphology through a modular domed unit system; it generates microclimatic shading through interstitial spatial gaps and develops a permeable spatial organization that supports natural cross-ventilation. The use of light-toned surfaces and a topography-responsive settlement strategy further reduces solar heat gain.

In conclusion, the study argues that sustainable architecture in hot and humid climates should be addressed not solely through technological performance indicators but also through the integration of local morphological knowledge and contextual design strategies. The Majara Accommodation Structure establishes a hybrid continuity between vernacular architectural heritage and contemporary construction techniques, offering both conceptual and applied contributions to the discourse on climate-responsive design.

Keywords: Hot and Humid Climate, Local Architecture, Bioclimatic Design, Qeshm, Contextuality in Contemporary Architecture, Dome Form

Sıfırdan Zirveye Başarılı Girişimcilik Hikâyeleri Konya Örneği

Doç. Dr. Serap Kalfaoğlu

Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye

Dr. Mustafa Yılmaz

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya, Türkiye

Özet

Girişimcilik ve ekonomik büyüme ilişkisi özellikle Schumpeter ile birlikte literatürde çokça ele alınmıştır. Fakat bu iki kavram arasındaki ilişki ele alınırken yapılan çalışmalar yoğun olarak teorik değerlendirmeler şeklindedir. Bu çalışmanın amacı girişimcilik hikâyelerini örgütsel etkinlik ve verimlilik stratejileri açısından ele alarak değerlendirmektir. Bu anlamda Konya’da 16 girişimci ile nitel bir yöntem kapsamında yüz yüze görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. Bu girişimcilerin ortak özelliği başlangıç sermayesi neredeyse hiç olmayan fakat şu anda buldukları farklı sektörlerde Konya için başarılı sayılan girişimciler olmalarıdır. Diğer taraftan katılımcıların seçiminde hizmet, imalat, toptan ve perakende ticaret gibi farklı iş kollarının yer almasına özen gösterilmiştir. Katılımcıların eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik durumlarının farklı olması ise çalışmanın bir başka yönüdür. Bu haliyle Konya ilinde gerçekleştirilen bu çalışma, inceleme konusu kişiler ve sektörler itibarıyla girişimciliğe dinamik bir bakış açısı sunmaktadır. Katılımcılara sorulan 17 ortak soru neticesinde elde edilen veriler MAXQDA programı sayesinde içerik ve tematik analiz yöntemleri kullanılarak dijital ortamda analiz edilmiş bu sayede, ekonomik büyüme ve girişimcilik ekosistemi arasındaki ilişki ortaya konmuştur. Sonuç olarak araştırma konusu girişimcilerin girişim serüvenleri başından itibaren detaylı analiz edilmiş, kurdukları organizasyonun başarılı olmasını sağlayan kişisel faktörler ortaya çıkarılmıştır. Konya İli özelinde yapılan bu çalışmada katılımcıların birbirinden farklı kariyer yolları ve iş tecrübeleri olsa da sonuçlar itibarıyla ortak yönleri bulunmaktadır. Özellikle bazı sorulara girişimcilerin verdiği aynı veya benzeri cevaplar dikkat çekicidir. Çalışmadan elde edilen bulgular, özellikle girişimcilik alanında yer alan araştırmacılar, yöneticiler ve stratejistler için önemli çıkarımlar sağlamaktadır. Bu şekilde değerlendirildiğinde katılımcılardan elde edilen bulguların potansiyel başarılı girişimcilerin desteklenmesi noktasında politika yapıcılar için değerli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimci, Ekonomik Büyüme

Success Stories of Entrepreneurship from Scratch to the Top The Konya Example

Assoc. Prof. Dr. Serap Kalfaoğlu

Selçuk University, Konya, Türkiye

Dr. Mustafa Yılmaz

Necmettin Erbakan University, Konya, Türkiye

Abstract

The relationship between entrepreneurship and economic growth has been extensively discussed in the literature, particularly since Schumpeter. However, studies examining the relationship between these two concepts have largely been theoretical evaluations. The aim of this study is to evaluate entrepreneurial stories in terms of organisational effectiveness and productivity strategies. In this context, data was collected through face-to-face interviews with 16 entrepreneurs in Konya using a qualitative method. The common feature of these entrepreneurs is that they started with almost no initial capital but are now considered successful entrepreneurs in Konya in their respective sectors. On the other hand, care was taken to include different business sectors such as services, manufacturing, wholesale and retail trade in the selection of participants. Another aspect of the study is that the participants varied in terms of their educational level and socio-economic status. As such, this study conducted in Konya offers a dynamic perspective on entrepreneurship in terms of the individuals and sectors examined. The data obtained from the 17 common questions asked to the participants were analysed digitally using content and thematic analysis methods with the MAXQDA programme, thereby revealing the relationship between economic growth and the entrepreneurial ecosystem. As a result, the entrepreneurial journeys of the research subjects were analysed in detail from the outset, and the personal factors that enabled the success of the organisations they established were identified. Although the participants in this research conducted specifically in Konya Province had different career paths and work experiences, they shared commonalities in terms of the results. Particularly noteworthy are the identical or similar answers given by entrepreneurs to certain questions. The findings from this study provide important insights, especially for researchers, managers, and strategists in the field of entrepreneurship. When evaluated in this manner, the findings obtained from the participants are considered valuable for policymakers in terms of supporting potential successful entrepreneurs.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneur, Economic Growth

Sosyal Bilimlerde Atf Sorunu

Prof. Dr. Ömer Bozkurt

Mardin Artuklu Üniversitesi, Mardin, Türkiye

Özet

Bilimin birikerek oluştuğu ve evrenselleşerek geliştiği bir gerçektir. Ancak birikimin bir kısır döngü ve tekrardan kurtulması gerektiği de bilimin doğal beklentisidir. Geçmişini önemsemek ile onu bir tabu haline getirmek ise bilimin önemli tartışma konularından biridir. Bir düşüncenin, fikrin veya iddianın zemini ve tartışma noktaları oluşturulurken elbette mevcut durumun ne olduğu ortaya konmalı ve ileri sürülecek fikrin nerede kendisine yer bulduğu veya bulacağı belirlenmelidir. Bu noktada geçmiş önemli bir referans noktası olup bu durumda atf veya referanslar, bir zemin oluşturmak için söz konusu olur. Ancak geleceğe dönük veya ilk defa ileri sürülecek bir fikir ya da mevcut paradigmanın ötesinde ve dışındaki bir iddia için atf nereye yapılacaktır veya atf yapılması gerekli midir? Eğer bunun için mevcut veya geçmişe tekrar başvurulacaksa o zaman yeni bir fikrin ileri sürülmesi nasıl mümkün olacaktır. Bu durum esasında serbest/kurumsal olmayan veya kurumsal bir yayınlara kendisini kısıtlamayan bir yazar için çok büyük bir sorun değildir. Zira o, böyle bir referanslamaya ihtiyaç duymadan düşüncelerini yazabilir; bunları kurumsal bir yayın veya dergide yayımlamadan bir kitap olarak ortaya koyabilir. Ancak kurumsal bir yazar için bu durum büyük güçlükler barındırmaktadır. Zira dergiler ve kurumsal akademik camianın standartları atfa dayanmayan metinlere büyük oranda müsaade etmemekte, neredeyse her durumda bir referanslamaya ihtiyaç duymaktadır. Oysa bunun gerekliliği ve doğruluğu tartışmaya açıktır. Bu noktada bilimlerin kendi içerisindeki farklılıkları tartışmanın önemli bir başlangıç noktasıdır. Örneğin sayısal alanlara dayalı bilimler (matematik, tıp, biyoloji, kimya, fizik vs.) kanıtlama tarzlarındaki çeşitlilik nedeniyle yeni fikirlerin ileri sürülmesinde geçmişe ve mevcuda atf zorunluluğu noktasında daha özgür iken, sosyal bilimler alanında ise alanın süpekülatif boyutu bir dayanak noktası aramayı gerekli kılmakta, bu nedenle de daha kısıtlanmış bir alan olarak göze çarpmaktadır. Diğer yandan atf sorununun sosyal bilimler özelinde yalnızca teknik bir sorun olmadığı, aynı zamanda epistemolojik, metodolojik ve sosyolojik bir problem olduğu da bilinmektedir. Hatta küresel-kapitalist dünyada akademik alanının bir güç alanı olduğu düşünüldüğünde, atf pratiklerinin sembolik sermaye boyutuna yorumlandığı da ileri sürülmüştür. İşte böyle bir tartışma ağı içerisinde bu çalışmada sosyal bilimler alanı üzerinden atf sorunu hem teknik hem de epistemolojik, metodolojik ve sosyolojik boyutuyla ele alınıp tartışılacaktır.

Anahtar Kavramlar: Sosyal Bilimler, Atf, Metodoloji, Küresellik, Kritik

The Problem of Citation in the Social Sciences

Prof. Dr. Ömer Bozkurt

Mardin Artuklu University, Mardin, Türkiye

Abstract

It is a well-established fact that science develops cumulatively and progresses through processes of universalization. Yet it is equally an intrinsic expectation of scientific inquiry that such accumulation should not devolve into a vicious circle of repetition. The distinction between valuing the past and transforming it into a taboo constitutes one of the significant debates within the philosophy of science. When constructing the grounds and points of discussion for a thought, idea, or claim, it is undoubtedly necessary to clarify the existing state of knowledge and to determine where the proposed argument situates itself -or is likely to situate itself- within that framework. In this respect, the past functions as an important reference point, and citation or referencing becomes instrumental in establishing an intellectual foundation. However, in the case of a forward-looking idea, an argument advanced for the first time, or a claim that moves beyond and outside the prevailing paradigm, to what -or to whom- should citation be made? Is citation in such cases even necessary? If one must inevitably return to the existing body of knowledge or to the past for validation, how can genuinely novel ideas be articulated? For independent or non-institutional authors -those not constrained by institutional publication frameworks- this may not pose a significant difficulty. Such authors may articulate their ideas without the need for formal referencing and publish them independently, for instance in book form rather than in academic journals. For institutional authors, however, the situation presents considerable challenges. Academic journals and institutional standards within the scholarly community largely do not permit texts devoid of references; in nearly all cases, they require systematic citation. Yet the necessity and validity of this requirement remain open to debate. At this juncture, examining the internal differences among the sciences provides an important starting point. In quantitatively oriented disciplines (such as mathematics, medicine, biology, chemistry, and physics), the diversity of modes of proof and verification affords greater freedom in advancing new ideas without strict dependence on references to prior scholarship. By contrast, in the social sciences, the speculative dimension of the field often necessitates the identification of a foundational point of support, rendering it comparatively more constrained in this regard. Moreover, it is widely acknowledged that the problem of citation within the social sciences is not merely technical; it also constitutes an epistemological, methodological, and sociological issue. Indeed, when the academic field in the global-capitalist world is conceived as a field of power, citation practices may be interpreted in terms of symbolic capital. Within such a network of debates, the present study seeks to examine and discuss the problem of citation in the social sciences not only in its technical dimension but also in its epistemological, methodological, and sociological aspects.

Keywords: Social Sciences, Citation, Methodology, Globality, Critique.

Sosyal Kaygı Bozukluğunun Bilişsel Davranışçı Terapi ile Sağaltımı: Bir Vaka Örneği

Klinik Psk. Fatma Eda Ağkün

İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

Özet

Sosyal Kaygı Bozukluğu (SKB), bireyin toplumsal etkileşimlerde olumsuz değerlendirilme korkusuyla karakterize, işlevselliği önemli ölçüde bozan ve yaşam boyu yaygınlığı yüksek bir psikopatolojidir (American Psychiatric Association, 2013). Literatürde SKB tedavisinde Bilişsel Davranışçı Terapi (BDT), hem tek başına hem de farmakoterapi ile kombinasyon halinde "altın standart" olarak kabul edilmektedir (Mayo-Wilson ve ark., 2014). Güncel araştırmalar, BDT'nin nöral mekanizmaları düzenleyerek, özellikle güvenlik davranışlarının ve kaçınmaların azaltılmasında farmakolojik tedavilere kıyasla daha kalıcı etkiler sağladığını vurgulamaktadır (Taylor ve ark., 2024). Bu olgu sunumunun amacı, farmakolojik tedaviyi reddeden ve eşlik eden yaygın anksiyete belirtileri gösteren genç yetişkin bir erkek hastada, yalnızca BDT teknikleri kullanılarak sağlanan klinik iyileşme sürecini ve sonuçlarını değerlendirmektir.

Çalışmanın örneklemini, iş yerinde otorite figürleriyle iletişim kuramama, kamusal alanda titreme/kızarma gibi somatik belirtiler ve yoğun rezil olma korkusu şikâyetleriyle başvuran 21 yaşında erkek bir danışan oluşturmaktadır. Danışan ile Clark ve Wells'in (1995) Bilişsel Modeli temel alınarak yapılandırılmış 8 seanslık bir BDT protokolü uygulanmıştır. Müdahale sürecinde; psikoeğitim, otomatik düşüncelerin A-B-C modeliyle analizi, bilişsel yeniden yapılandırma, güvenlik davranışlarının (örn. göz temasından kaçınma) tespiti ve kademeli *in vivo* maruz bırakma (davranış deneyleri) teknikleri kullanılmıştır. Sürecin takibinde Beck Anksiyete Ölçeği ve Otomatik Düşünceler Ölçeği kullanılmıştır.

Terapi süreci sonunda, danışanın kaçınma davranışlarında belirgin bir azalma ve sosyal işlevselliğinde (iş yerinde kendini ifade edebilme, sosyal ortamlara katılım) anlamlı düzeyde artış gözlemlenmiştir. Ön test ve son test ölçek puanları karşılaştırıldığında, anksiyete ve disfonksiyonel biliş puanlarında istatistiksel olarak anlamlı düşüşler saptanmıştır. Danışan, sosyal tehdit algısını "felaketleştirme" yerine "başta çıkılabilir" olarak yeniden çerçevelemeyi başarmıştır (Hofmann ve ark., 2021).

Bu olgu, SKB tanılı ve ilaç kullanımını reddeden bireylerde, yapılandırılmış BDT uygulamalarının kısa sürede semptomatik remisyon sağlamada ve yaşam kalitesini arttırmada tek başına yeterli ve etkili bir seçenek olduğunu desteklemektedir. Sonuçlar, invaziv olmayan psikoterapötik müdahalelerin klinik pratikteki önceliğini vurgulayan güncel kılavuzlarla uyumludur (NICE, 2023).

Anahtar Kelimeler: Sosyal Kaygı Bozukluğu, Bilişsel Davranışçı Terapi, Vaka Formülasyonu, Maruz Bırakma, İlaçsız Tedavi.

A Case of the Treatment of Social Anxiety Disorder with Cognitive Behavioral Therapy

Clinical Psychologist Fatma Eda Ağkün
Istanbul Gelisim University, Istanbul, Turkey

Abstract

Social Anxiety Disorder (SAD) is a psychopathology characterized by a marked fear of negative evaluation in social interactions, significantly impairing functioning and showing a high lifetime prevalence (American Psychiatric Association, 2013). In the literature, Cognitive Behavioral Therapy (CBT) is regarded as the “gold standard” in the treatment of SAD, both as a standalone intervention and in combination with pharmacotherapy (Mayo-Wilson et al., 2014). Recent studies emphasize that CBT regulates neural mechanisms and provides more enduring effects compared to pharmacological treatments, particularly in reducing safety behaviors and avoidance (Taylor et al., 2024). The aim of this case report is to evaluate the clinical improvement process and outcomes achieved solely through CBT techniques in a young adult male patient who refused pharmacological treatment and presented with comorbid generalized anxiety symptoms.

The sample of this study consists of a 21-year-old male client who presented with complaints of inability to communicate with authority figures at work, somatic symptoms such as trembling and blushing in public settings, and an intense fear of embarrassment. An 8-session structured CBT protocol based on Clark and Wells’ (1995) Cognitive Model was implemented. The intervention process included psychoeducation, analysis of automatic thoughts using the A-B-C model, cognitive restructuring, identification of safety behaviors (e.g., avoidance of eye contact), and gradual in vivo exposure (behavioral experiments). The Beck Anxiety Inventory and the Automatic Thoughts Questionnaire were administered to monitor the therapeutic process.

At the end of the therapy process, a marked reduction in avoidance behaviors and a significant increase in social functioning (e.g., self-expression at work, participation in social settings) were observed. A comparison of pre-test and post-test scale scores revealed statistically significant decreases in anxiety and dysfunctional cognition scores. The client successfully reframed social threat perceptions from “catastrophic” to “manageable” (Hofmann et al., 2021).

This case supports the effectiveness of structured CBT interventions as a sufficient and effective standalone option in achieving symptomatic remission and improving quality of life in individuals diagnosed with SAD who refuse pharmacological treatment. The findings are consistent with current clinical guidelines emphasizing the priority of non-invasive psychotherapeutic interventions in clinical practice (NICE, 2023).

Keywords: Social Anxiety Disorder, Cognitive Behavioral Therapy, Case Formulation, Exposure, Non-Pharmacological Treatment

Stres: Fiziksel ve Ruh Sağlığı ile Etkileşimi

Dr. Öğr. Gör. Sevgi Güney

Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Modern yaşamın koşuşturmacası içinde sürekli bir yerlere yetişmeye çalışmanın başlı başına bir stres faktörü olarak işlev gördüğü günümüzde, stres yönetimi kritik bir önem taşımaktadır. Zira stresörlerin duygu düzenleme, bellek ve uyarılara verilen tepkilerin düzeyleri ile ilişkili olan hipotalamus-hipofiz-adrenal eksenini, mutluluk, öfke, özellikle korku gibi duygu durumlarının işleyişinde rol oynayan Amigdala, öğrenme süreçlerini yönetip, hafıza ile ilgili düzenlemeleri yapıp çevre ve oryantasyon algısını oluşturan hipokampus ve düşünme, akıl yürütme, planlama ve karar verme gibi üst düzey bilişsel işlevleri ile ilgili olan prefrontal korteks gibi nörolojik sistemleri etkilediği bugün artık bilinen bir gerçekliktir. En etkili stres yönetim süreci, kişilik özellikleri, duygusal durumlar, beklenti ve hedefler ve zaman yönetimi sorunlarının bireye özgü hale getirilmesiyle oluşur. Birey stresörlerin sıkıştırdığı gündelik yaşamında bu kaynaklarını kullanarak, başa çıkma yollarını belirleyip, işlevsel kılarak kendisi için en uygun stres yönetim stratejisini gündelik yaşamına entegre eder. Bireysel düzeyde mutlu, doyumsuz ve sağlıklı bir yaşamın temelinde stres yönetimi yer alır, başka bir deyişle. Bu sunumda stres ve stres kaynaklarının (stresörler) tanımı, gündelik yaşamdaki yansımalarına değinilirken, stres yönetiminin fiziksel ve ruh sağlığı ile doğrudan ilişkisiyle ilgili bağlantılar kurulmasını sağlayacak bilgiler sunulmaktadır. Son olarak, temel amaç ise stresle sağlıklı başa çıkma yollarının bireysel düzeyde ipuçlarının verilip, günlük yaşamın olağan akışına tüm bu bilgilerin nasıl entegre edileceğine vurgu yapmaktır.

Anahtar Kelimeler: Ruh Sağlığı, Stres, Stresle Başa Çıkma, Stres Yönetimi

Sürdürülebilir Moda Pazarlamasında Arazi Sanatı

Dr. Evrim Kabukcu

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye

Özet

Günümüz pazarlama dünyasının ekonomik büyüme, tüketim ve çevre arasındaki ilişkinin odak noktasında yer alan kavramlardan biri olan *sürdürülebilir pazarlama*, geleneksel pazarlama anlayışının ötesinde bir kavram olarak değerlendirilmektedir. Bu kavram pazarlamayı sadece ekonomik fayda sağlayan bir araç olmaktan çıkarmakta; sosyal sorumluluk ve çevresel dengeyi de kapsayan bütüncül bir çerçeveye taşımaktadır. Bu yaklaşımla; sürdürülebilir pazarlama, sosyal ve çevresel değer oluşturma yolu ile müşteri değerini artırma amacındadır. Son yıllarda moda sektörü özelinde markaların tanıtımlarında sürdürülebilirlik vurgusu yapan çeşitli sanatsal yaklaşımlardan faydalanmakta olduğu izlenmektedir. Sürdürülebilir moda pazarlamasında kullanılan sanatsal araçlardan biri olarak tanımlanabilecek olan *arazi sanatı*, genellikle doğal unsurlarla toprak işleri oluşturmak için arazinin kendisini şekillendirerek, doğrudan doğal manzara içinde sanat yaratmayı ifade etmektedir. Toprak sanatı olarak da adlandırılan arazi sanatı, genellikle fotoğraflar ve haritalardan oluşan sanat eserleri aracılığıyla kaydedilmekte ve sanatçıların bunları galerilerde sergilemelerini sağlamaktadır. Ayrıca arazi sanatçıları doğal manzaradan malzemeleri galeriye taşıyarak, iç mekanda enstalasyonlar oluşturmak için kullanılmaktadırlar. “Doğal dünya ile bağını sürdürme” çabası kapsamında *Burberry Landscapes*, Burberry'nin yaratıcı topluluğuyla iş birliği içinde tasarlanmış, gerçek boyutlarından daha büyük toprak eserlerinden oluşan bir seridir. Doğal malzemeler aracılığıyla küresel manzaraları özgün şekillerde tamamlayan bu eserler, sürdürülebilir uygulamaları takip etme konusundaki sürekli bağlılığı da göstermektedir. Serinin son versiyonu, Burberry'nin geçmişinden hikayeler olarak bugününü şekillendirmektedir. Kanarya Adaları'na ve Güney Afrika'ya yapılan yolculuk öykülerinden yola çıkılarak ortaya çıkan manzaralar, Burberry'nin yaratıcılığın yeni alanlar açtığı inancını somutlaştırmaktadır. Burberry'nin mirasını kutlayan ve insanları dışarı çıkmaya, çevrelerindeki dünyanın olanaklarını yeniden düşünmeye teşvik eden bir eserler bütünü olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışma kapsamında; sürdürülebilir moda pazarlaması kapsamında *Burberry Landscapes* serisinin bir parçası olarak tasarlanan arazi sanatı projesini incelemek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda; öncelikler sürdürülebilir moda pazarlaması ve ardından Burberry'nin gerçekleştirmiş arazi sanatı örnekleri ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Arazi Sanatı, Moda Pazarlaması

Land Art in Sustainable Fashion Marketing

Dr. Evrim Kabukcu
Manisa Celal Bayar University, Manisa, Türkiye

Abstract

Sustainable marketing, a concept at the heart of today's marketing world, focusing on the relationship between economic growth, consumption, and the environment, is considered a concept beyond traditional marketing approaches. This concept moves marketing beyond being merely a tool for economic benefit; it encompasses social responsibility and environmental balance within a holistic framework. With this approach, sustainable marketing aims to increase customer value by creating social and environmental value. In recent years, it has been observed that brands in the fashion sector have been utilizing various artistic approaches that emphasize sustainability in their promotions. Land art, which can be defined as one of the artistic tools used in sustainable fashion marketing, generally refers to creating art directly within the natural landscape by shaping the land itself to create earthworks using natural elements. Also called soil art, land art is usually documented through artworks consisting of photographs and maps, allowing artists to exhibit these in galleries. Furthermore, land artists bring materials from the natural landscape into the gallery, using them to create installations indoors. As part of its effort to "maintain a connection with the natural world," Burberry Landscapes is a series of larger-than-life land art pieces designed in collaboration with Burberry's creative community. These works, which complement global landscapes in unique ways through natural materials, also demonstrate a continued commitment to following sustainable practices. The latest version of the series shapes Burberry's present by drawing on stories from its past. The landscapes, inspired by journeys to the Canary Islands and South Africa, embody Burberry's belief in opening up new avenues of creativity. It is considered a collection of works that celebrate Burberry's heritage and encourage people to get outside and rethink the possibilities of the world around them. This study aims to examine the land art project designed as part of the Burberry Landscapes series within the context of sustainable fashion marketing. In this context, sustainable fashion marketing will be examined first, and then examples of land art implemented by Burberry will be discussed.

Keywords: Sustainability, Land Art, Fashion Marketing

Tanburi Cemil Bey'in Ferahfeza Peşrevinin Makam Yönüyle İncelenmesi

Dr. Öğr. Üyesi Çağlar Toptaş

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Özet

Türk müziği, vokal ve enstrümantal türleri aracılığıyla köklü kültürel ve tarihsel birikimi yansıtan zengin bir müzik geleneğidir. Türk musikisinde önemli bir enstrümantal form olan Peşrev, makamların karakteristik özelliklerini sistematik biçimde ortaya koyması bakımından hem icra hem de eğitim alanında temel bir yere sahiptir. Bu bağlamda, Türk musikisine bestecilik yönüyle önemli ölçüde katkılar sunmuş olan Tanburi Cemil Bey'in bestelemiş olduğu eserler; geleneksel makam anlayışını yansıtırken aynı zamanda icra ve teknik zenginlik açısından da dikkat çekmektedir.

Bu çalışma Tanburi Cemil Bey'in bestelemiş olduğu Ferahfezâ Peşrevi, makamsal seyir özelliklerini sunmayı amaçlamaktadır.

Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi modeline dayanmaktadır. İnceleme sürecinde eserin devlet korosu arşivindeki notası esas alınmış; analiz, haneler bazında gerçekleştirilerek karar, güçlü ve yeden perdelerin kullanımı, dizi yapısı, seyir özellikleri ve geçki unsurları değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda, eserin makamsal gelişimi sistematik bir biçimde ortaya konulmuştur.

Elde edilen bulgulara göre, eser Ferahfeza Makamı'nın karakteristik özelliklerini açık bir şekilde yansıtmaktadır. Birinci hanede makamın temel dizisi ve Rast merkezli yapı belirgin biçimde ortaya konulurken, ikinci hanede üst bölgeye doğru genişleme gözlemlenmiştir. Üçüncü hanede geçki unsurlarının yoğunlaştığı ve farklı çeşni etkilerinin hissedildiği; dördüncü hanede ise inici seyir anlayışıyla karar perdesine yönelim olduğu tespit edilmiştir. Özellikle üst bölgede Hicaz karakterli yapıların belirginleşmesi, eserin makamsal zenginliğini artıran önemli bir unsur olarak öne çıkmaktadır.

Sonuç olarak, Tanburi Cemil Bey'in Ferahfezâ Peşrevi'nin, Ferahfeza Makamı'nın seyir özelliklerini bütüncül bir yaklaşımla yansıttığı ve makam öğretimi açısından örnek teşkil edebilecek nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Çalışmanın, Türk musikisinde eser temelli makamsal analizlere katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Türk Musikisi, Tanburi Cemil Bey, Makam, Ferahfeza, Peşrev

An Analysis of The Makam Structure of Tanburi Cemil Bey's Ferahfeza Peşrev

Asst. Prof. Dr. Çağlar Toptaş

Ankara Yıldırım Beyazıt University, Ankara, Türkiye

Abstract

Turkish music is a rich musical tradition that reflects a deep-rooted cultural and historical heritage through its vocal and instrumental forms. As a significant instrumental genre in Turkish music, the *peşrev* holds a fundamental place in both performance and pedagogy, as it systematically reveals the characteristic features of makams. In this context, the works composed by Tanburi Cemil Bey—who made substantial contributions to Turkish music in terms of composition—not only reflect the traditional understanding of makams but also stand out for their performance and technical richness.

This study aims to present the modal (makamsal) progression characteristics of the *Ferahfezâ Peşrev* composed by Tanburi Cemil Bey.

The research is based on the document analysis model, one of the qualitative research methods. During the analysis process, the score of the work preserved in the state choir archive was taken as the primary source. The examination was carried out on a *hane-by-hane* basis, evaluating elements such as the finalis (karar), dominant (güçlü), leading tones (yeden), scale structure, modal progression (seyir), and modulation (geçki). Accordingly, the modal development of the work has been systematically revealed.

According to the findings, the work clearly reflects the characteristic features of the Ferahfezâ makam. In the first *hane*, the fundamental scale of the makam and its Rast-centered structure are distinctly presented, while in the second *hane*, an expansion toward the upper register is observed. The third *hane* demonstrates an increased presence of modulation elements and various modal colorations, whereas the fourth *hane* exhibits a descending melodic progression directed toward the finalis. In particular, the prominence of Hicaz-like structures in the upper register emerges as a significant factor enhancing the modal richness of the composition.

In conclusion, it is determined that the *Ferahfezâ Peşrev* by Tanburi Cemil Bey reflects the modal progression characteristics of the Ferahfezâ makam in a holistic manner and possesses qualities that can serve as a model in makam education. This study is expected to contribute to composition-based modal analyses in Turkish music.

Keywords: Turkish Classical Music, Tanburi Cemil Bey, Makam, Ferahfeza, Peşrev

Tokat Yöresi Alevî Ocakları

Dr. Öğr. Üyesi Şaban Banaz

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Bu tebliğde Tokat yöresindeki Alevî ocaklarının tarihsel arka planı, kurumsal yapısı ve Alevîlik araştırmalarındaki belirleyici rolü ele alınıp incelenecektir. Tokat ili Anadolu'daki şehirler arasında Alevîlik açısından hem nüfus yoğunluğu hem de ocak yapılanmasının çeşitliliği bakımından stratejik bir konuma sahip ülkemizin ender bir yerleşim yeridir. Tokat ilinde yaşayan Alevî topluluklarının tarihsel süreklilikleri, erkân pratiklerini korumaları, sözlü geleneklerini güçlü biçimde sürdürmeleri, Hubyar ve Keçecibaba gibi iki büyük ana ocağa ev sahipliği yapması ve Türkiye'nin birçok farklı bölgesinde bu ocaklara bağlı çok sayıda taliplerin bulunması gibi önemli unsurlar Tokat yöresini Alevîlik çalışmalarında özel bir inceleme alanı haline getirmektedir. Yörede erken dönemden itibaren yerleşik Alevî topluluklarının dedelik kurumu, talip–dede ilişkisi, cem erkânındaki istikrarı ve mevcut cemevlerinin sayısı konuları Tokat'ı Anadolu Aleviliği için referans niteliğinde bir coğrafya hâline getirmektedir. Ocak sisteminin Tokat özelindeki yapısı bölgedeki ocakların tarihsel kökenleri, ocakzâdelik kurumu, erkânın işleyişi ve cem ayininin uygulanış biçimleri üzerinden değerlendirildiğinde Alevî düşünce sisteminin kurumsal mantığını anlamada son derece önemli bir konu olduğu görülmektedir. Ocak yapısının bilinmesi Alevîlik çalışmalarında tarihsel gelişim çizgisinin aydınlatılması, erkân pratiklerindeki bölgesel farklılıkların tespiti, otorite mekanizmalarının anlaşılması ve sözlü kültürün iz sürülmesi gibi alanlarda önemli katkılar sunmakta; Tokat örneği ise özellikle ocaklar arası etkileşim, talip topluluklarının dağılımı ve erkân sürekliliği açısından araştırmacıya geniş bir karşılaştırmalı inceleme imkânı sağlamaktadır. Bu bağlamda Tokat yöresi Alevî ocakları hem yerel hem de genel Alevîlik araştırmalarında kritik bir referans alan oluşturmakta ve hem ocak sisteminin anlaşılması hem de Alevî düşünce yapısının bütüncül olarak çözümlenmesi için vazgeçilmez bir metodolojik zemin sunmaktadır. Bu amaca yönelik olarak tebliğimizde Alevî geleneğinin vazgeçilmez bir unsuru olan ocak sistemi ele alınıp incelenecek, bu sistemin nasıl bir kurumsal yapıya sahip olduğundan bahsedilecek, Alevî geleneğe ait belli başlı telakkîlerin anlaşılmasındaki rolü ortaya koyulacak ve Tokattaki Alevî geleneğe ait ana ocak olarak zikredilebilecek metbû veya baş ocaklar ile bu ocakların altındaki alt ocaklar hakkında bilgiler verilecektir.

Anahtar Kelimeler: İslam Mezhepleri Tarihi, Alevîlik, Bektaşîlik, Tokat, Ocak Sistemi.

Alevi Hearths of the Tokat Region

Asst. Prof. Dr. Şaban Banaz

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

This paper examines the historical background, institutional structure, and decisive role of Alevi lodges in the Tokat region in Alevism studies. Tokat is a rare settlement in Turkey with a strategic position in terms of both population density and the diversity of its lodge structures, particularly in relation to Anatolian Alevism. The historical continuity of the Alevi communities living in Tokat, their preservation of ritual practices, their strong continuation of oral traditions, the presence of two major main lodges, Hubyar and Keçecibaba, and the large number of followers affiliated with these lodges in many different regions of Turkey, all contribute to making the Tokat region a special area of study in Alevism research. The establishment of the Alevi community in the region from early periods, the institution of the "dede" (spiritual leader), the disciple-dede relationship, the stability in the cem ritual, and the number of existing cemevis (Alevi places of worship) make Tokat a reference geography for Anatolian Alevism. When the structure of the Ocak system specifically in Tokat is evaluated through the historical origins of the Ocaks in the region, the institution of Ocakzâdelik (descendant of the Ocak), the functioning of the rituals, and the ways in which the Cem ceremony is performed, it is seen as an extremely important issue in understanding the institutional logic of the Alevi thought system. Understanding the structure of the Alevi hearths (ocak) makes significant contributions to Alevism studies by illuminating the historical development trajectory, identifying regional differences in ritual practices, comprehending authority mechanisms, and tracing oral culture. The Tokat example provides researchers with a broad comparative study opportunity in terms of inter-hearth interactions, the distribution of follower communities, and the continuity of rituals. In this context, the Alevi hearths of the Tokat region constitute a critical reference area in both local and general Alevism research and offer an indispensable methodological basis for both understanding the hearth system and comprehensively analyzing the Alevi thought structure. To this end, this paper will examine the hearth system, an indispensable element of the Alevi tradition, discuss its institutional structure, reveal its role in understanding the main conceptions of the Alevi tradition, and provide information about the main hearth in Tokat, which can be considered the "metbu" (master/subordinate) hearth, and its subordinate hearths.

Keywords: History of Islamic Sects, Alevism, Bektashism, Tokat, Hearth System.

Türkçe Ders Kitaplarında Nefes, Ses ve Söyleyiş Eğitimi: Nitel Bir Analiz

Dr. Öğr. Üyesi Zehra Gedikli

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Nefes, ses ve söyleyiş eğitimi bireylerin gelişiminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocukluk ve gençlik dönemlerinde üzerinde yeterince durulmayan bu eğitimler, genellikle yetişkinlik döneminde telafi edilmeye çalışılmaktadır. Ancak doğumla birlikte başlayan nefes alıp verme, bebeklik döneminden itibaren devreye giren ses ve söyleyiş özellikleri daha erken yaşlarda ele alınması gereken konulardır. Bu sebeple okul öncesi süreçten başlayıp üniversite yaşamına kadar farklı kademelerde nefes, ses ve söyleyiş özelliklerinin topluma kazandırılması gerekmektedir. Bu bağlamda Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında güncellenen ortaokul Türkçe ders kitapları (5 ve 6. sınıflar) diksiyon içerikli kavramlar açısından incelenmiştir. Bu çalışmadaki amaç MEB Türkçe ders kitaplarında nefes, ses ve söyleyiş özelliklerine nasıl yer verildiğinin belirlenmesidir.

Araştırma nitel araştırma yaklaşımıyla ve doküman incelemesi modeliyle yürütülmüştür. Çalışma kapsamında MEB tarafından yayımlanan ve 2025-2026 eğitim öğretim yılında okutulan 5 ve 6. sınıflara ait ortaokul Türkçe ders kitaplarının tamamı taranmıştır. Elde edilen veriler; nefes, ses ve söyleyiş kavramları esas alınarak incelenmiştir. İlgili alt boyutlar (diyafram nefesi-göğüs nefesi, nefesle duyguları yönetme; işitilebilirlik, hız/akıcılık, sesin şiddeti, ses tonu, vurgu ve tonlama; telaffuz, doğru söyleyiş vb.) yer aldıkları etkinlik, yönerge, değerlendirme, yardımcı unsur, görsel gibi değişkenlere göre betimsel içerik analiziyle çözümlenmiştir.

Elde edilen bulgularda, her iki seviyede doğru nefes alma, nefesle duygu yönetimi ve doğru telaffuz konularına toplam dört kez değinildiği görülmektedir. Bunların yanında kitaplarda en çok sesle ilgili alt boyutlara rastlanmıştır. Sesin işitilebilirliği, metnin türüne ve duygusuna göre vurgu ve tonlama yapılması(bükümlülük), konuşmada hızın/akıcılığa dikkat edilmesi, asalak ses ve söz kullanılmaması sesle ilgili alt boyutlardır. Ayrıca kitaplarda diyafram nefesiyle ilgili yer alan bazı görsellerin amaca tam olarak hizmet etmediği dikkat çekmektedir. Son olarak ilgili temaların ve alt boyutlarının en çok *değerlendirme* (öz ya da akran değerlendirme) ve *etkinlik* başlıkları altında karşımıza çıktığı tespit edilmiştir.

Bulgulardan yola çıkılarak diksiyonla ilgili seçilen görsellerin alan uzmanı desteğiyle güncellenmesi, var olan sınıflar başta olmak üzere gelecek yıllarda okutulacak 7 ve 8. sınıf kitaplarında nefes ve söyleyiş özellikleriyle ilgili içeriklere daha fazla yer verilmesi önerilmektedir. Konuşma sesinin istendik özellikleriyle ilgili bölümler de hâlihazırdaki biçimde işlenmeye devam edebilir. Konuşma sesinin özellikleriyse benzer alt boyutlarda ve değişkenlerde diğer sınıflarda da yer almalıdır.

Anahtar kelimeler: Nefes, ses ve söyleyiş özellikleri; diksiyon eğitimi, Türkçe ders kitapları, Maarif Modeli.

Breathing, Voice, and Pronunciation Training in Turkish Language Textbooks: A Qualitative Analysis

Asst. Prof. Dr. Zehra Gedikli

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

Breathing, voice, and pronunciation training play a significant role in individuals' development. These skills, often neglected during childhood and adolescence, are usually attempted to be compensated for in adulthood. However, breathing, which begins at birth, along with voice and pronunciation features that develop from infancy, should be addressed at earlier ages. Therefore, these competencies should be systematically integrated into education from preschool through higher education.

In this context, this study examines the updated 5th and 6th grade Turkish language textbooks, prepared within the scope of the "Türkiye Century Education Model," in terms of diction-related concepts. The aim of the study is to determine how breathing, voice, and pronunciation features are included in Turkish textbooks published by the Ministry of National Education.

The study was conducted using a qualitative research approach and a document analysis model. All 5th and 6th grade Turkish textbooks published by the Ministry of National Education and used in the 2025–2026 academic year were analyzed. The data obtained were examined based on the concepts of breathing, voice, and pronunciation. Relevant sub-dimensions (such as diaphragmatic vs. chest breathing, managing emotions through breathing; audibility, speed/fluency, vocal intensity, tone, stress and intonation; pronunciation accuracy, correct articulation, etc.) were analyzed through descriptive content analysis according to variables such as activities, instructions, assessments, supporting elements, and visuals.

The findings indicate that correct breathing, emotional regulation through breathing, and accurate pronunciation are addressed only four times across both grade levels. In contrast, voice-related sub-dimensions appear more frequently in the textbooks. These include audibility, appropriate stress and intonation according to text type and emotion, attention to speech rate and fluency, and avoidance of filler sounds and expressions. Additionally, some visuals related to diaphragmatic breathing were found to be insufficient in serving their intended purpose. Finally, it was observed that these themes and sub-dimensions most frequently appear under assessment (self or peer evaluation) and activity sections.

Based on the findings, it is recommended that visuals related to diction be revised with the support of field experts, and that future textbooks—especially for 7th and 8th grades—include more content on breathing and pronunciation features. Existing sections on desirable vocal characteristics may continue in their current form, while similar sub-dimensions should also be incorporated across other grade levels.

Keywords: Breathing, voice and pronunciation features; diction training; Turkish language textbooks; Education Model

Türkiye'deki Kadın Dijital Girişimciler Üzerine Nitel Bir Araştırma

Işıl Saykan

Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Zeynep Hıçkırın

Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir, Türkiye

Özet

Türkiye'de kamu ve özel kurumlar ve sektörlerce desteklenen kadın dijital girişimciliği son yıllarda artış göstermektedir. Türkiye'de yapılan nitel araştırmalara bakıldığında kadınların dijital girişimciliğe yönelmesindeki sebep olarak sıklıkla esnek çalışma saatlerinin vurgulandığı görülmüştür. Yapılan araştırmaların kadınların dijitalleşmeye yönelmesindeki sebeplerin toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkisi üzerinden değerlendirilmedikleri saptanmıştır. Bu sebeple, bu araştırmanın amacı, Türkiye özelinde görüşmelere katılacak kadın dijital girişimcilerin girişimcilik deneyimleri ve bu deneyimlerin toplumsal cinsiyet rolleriyle ilişkilerini anlamaya çalışmaktır.

Bu araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmış, katılımcılara çevrim içi görüşmelerde sorulmuştur. Derinlemesine yapılan görüşmeler için hazırlanan yarı yapılandırılmış sorular katılımcıların dijital girişimcilik süreçlerindeki deneyimlerini anlamaya odaklanmıştır. Bu sorular ön görüşme yöntemiyle 5 katılımcıyla yapılan pilotgörüşmeler sonucunda belirlenmiştir. Araştırma deseni olarak fenomenolojik desen seçilmiştir. Fenomenolojik araştırma deseni Creswell'in de ifade ettiği gibi belirli bir olguyu derinlemesine yaşayan kişilerin deneyimlerinin özünü anlamayı sağlamaktadır. Bu araştırmada da olgular toplumsal cinsiyet rolleri ve dijital girişimcilik olarak belirlenmiştir. Katılımcılar *yeni iş sahibi girişimciler* ve *erken dönem girişimciler* arasından amaçlı rastgele örneklem kullanılarak seçilmiştir. Bunun sebebi dijital girişimcilik sürecinin henüz başındaki kişilerin deneyimlerinin anlaşılabilir olmasıdır. Bu bağlamda 5 farklı sektörden (danışmanlık, gıda, tekstil, hediyelik eşya, takı/aksesuar) 8 kadın dijital girişimciyle görüşmeler yapılmıştır. 8 kadın katılımcıdan sadece 2'si bekar, diğerleri evli ve çocuk sahibidir. 6 kadın üniversite mezunu, 2 kadın da yüksek lisans mezunudur. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden etik onay alınmıştır.

Görüşmelerde katılımcılar ekonomik bağımsızlık istenciyle girişimciliğe adım atmadıklarını (2 bekar kadın hariç) daha ziyade aile ekonomisine destek sağlamak ve evden çalışmanın konforuyla çocuklarına vakit ayırabilmek amacıyla girişimci olduklarını dile getirmişlerdir. Bu durum ilk başta katılımcıların kişisel tercihi gibi ifade edilse de görüşmelerin ilerleyen sorularında verilen cevaplardan anlaşıldığı üzere kadınların üzerinde iyi bir eş ve iyi bir anne olma baskısı hissettikleri ve bu baskının girişimcilik deneyimlerini doğrudan belirlediği sonucuna varılmıştır. Kadınların girişimcilik deneyimlerinde karşılaştıkları tespit edilen bir diğer ortak sorun da işlerinin *ciddiye alınmamasıdır*. Ciddiye alınmama gerekçelerini evli katılımcılar eşlerinin gözünde para kazandıracak işler yapmamaları olarak

belirtmişlerdir. Bekar olanlar ise ailelerinin manevi desteğini ancak takipçi sayıları arttığında, yüksek satış oranları elde ettiklerinde ve sosyal medya üzerinden yapılan iş birlikleri arttığında almaya başladıklarını belirtmişlerdir. Buradan hareketle girişimcilerden toplumsal olarak ailelerine daha fazla vakit ayırmaları istenirken ve eşleri evin sorumluluğunu paylaşmazken kadın girişimcilerin başarılarının maddi kazançla ölçülmesi derin bir çelişki yaratmaktadır. Bu çelişkinin erken dönem ve yeni iş sahibi girişimci kategorisine giren kadınların işlerini büyütebilmelerini geciktirdiği veya engellediği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: dijital girişimcilik, dijitalde kadın girişimci, toplumsal cinsiyet rolleri, nitel araştırma.

Türkiye’de Reel Döviz Kuru Şoklarının Dış Borç Stoku Üzerindeki Asimetrik Etkisi: NARDL Yaklaşımı

Dr. Öğr. Üyesi Nadide Hüsnüoğlu

Giresun Üniversitesi, Giresun, Türkiye

Özet

Döviz cinsinden borca sahip olan ancak gelirleri yerli para cinsinden olan ülkelerde kurlarda meydana gelen asimetrik hareketler ekonomideki istikrarı ve borç sürdürülebilirliğini doğrudan etkilemektedir. Türkiye ekonomisi üzerine yapılan bu çalışmada 2000-2025 yılı çeyreklik verileriyle net dış borcun gayri safi yurtiçi hasılaya (GSYİH) oranı ve reel efektif döviz kuru değişkenleri arasındaki ilişki asimetrik bir açıdan ele alınmıştır. Bu amaçla değişkenler arasındaki uzun ve kısa dönemli ilişki Doğrusal Olmayan Gecikmesi Dağıtılmış Otoregresif Sınır Testi Yaklaşımı (NARDL) ile incelenmiştir.

Ki kare testi sonuçlarına göre değişkenler arasında uzun dönemli ve asimetrik bir ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Yani reel efektif döviz kuru ve net borç stokunun gayri safi yurtiçi hasılaya oranı arasında uzun dönemli bir eşbütünlük ilişkisi vardır ve bu ilişki yüksek derecede asimetriktir. Reel efektif döviz kurundaki negatif şoklar (TL’nin reel değer kaybı) dış borç yükünde önemli bir artışa (18.39) neden olmaktadır. Reel efektif döviz kurundaki pozitif şoklar ise (TL’nin reel değer kazancı) dış borç yükünde oldukça sınırlı bir azalma (-0.71) yapmaktadır.

Bu durum Türkiye’de kur artışlarının borç dinamiklerini önemli ölçüde etkilediğini ancak kur iyileşmelerinin borçluluk üzerindeki iyileştirici etkisinin oldukça sınırlı olduğunu göstermektedir. Kurdaki düşüşlerin (TL değer kaybı) yarattığı tahribat, kurun eski seviyesine gelmesiyle (TL değer kazancı) telafi edilememektedir. Dolayısıyla ekonomi devalüasyonist baskılara karşı son derece kırılgan olup kurdaki reel değer kayıpları borç sürdürülebilirliğini önemli ölçüde bozmaktadır. Dış borç yönetimi “kuru baskılama” şeklinde değil de borç stokunun döviz kuruna olan duyarlılığını yani asimetriyi azaltacak önlemleri almaya yönelik olmalıdır. Dış borç yönetiminde sadece kur istikrarı değil “bilanço kanalı etkisi” baskındır. Yani döviz kuru artışı işletmelerin ve devletin bilançosunu bozarak onları borç ödemedeki sıkıntıya sokmaktadır. Diğer bir deyişle kur artışı yabancı para cinsinden olan borcun yerli para karşılığını artırmaktadır. Bu nedenle borç yönetiminde kur istikrarı kadar döviz bağımlılığını azaltıcı politikalar da izlenmelidir. Yerli para cinsinden borçlanma araçları teşvik edilmeli, ihracatın ithalata bağımlılığı azaltılmalı, özel sektörün döviz açık pozisyonları sınırlandırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye ekonomisi, Reel döviz kuru, Dış borç, NARDL, Asimetri

TYMM Fen Bilimleri Öğretim Programında Alan ve Kavramsal Becerilerin Dağılımının İncelenmesi

İrfan Metin Çoşkunolu

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Doç. Dr. Cezmi Ünal

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Bu araştırmanın amacı, 2024 Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Fen Bilimleri Öğretim Programı'nda yer alan alan ve kavramsal becerilerin sınıf düzeylerine göre dağılımını incelemek ve bu dağılım içerisinde güçlü biçimde temsil edilen ile görece zayıf kalan becerileri belirlemektir.

Araştırmada nitel araştırma yaklaşımlarından doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. İnceleme sürecinde 3–8. sınıf düzeylerinde yer alan öğrenme çıktıları sistematik biçimde analiz edilmiş; toplam 182 öğrenme çıktısı, 13 fen bilimleri alan becerisi ve 13 kavramsal beceriden oluşan eşleştirme çerçevesi üzerinden kodlanmıştır. Elde edilen veriler frekans ve yüzde değerleri kullanılarak çözümlenmiş, becerilerin temsil düzeyleri karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiştir.

Analiz sonucunda toplam 182 eşleştirme belirlenmiş; öğrenme çıktılarının 116'sında (%63,7) alan becerilerinin, 66'sında (%36,3) ise kavramsal becerilerin yer aldığı görülmüştür. En yüksek frekansa sahip alan becerisi 23 kullanım ile bilimsel çıkarım yapma olurken, en düşük frekansın 1 kullanım ile tümdengelsel akıl yürütme becerisine ait olduğu saptanmıştır. Ayrıca operasyonel tanımlama, bilimsel sorgulama, bilimsel veriye dayalı tahmin, kanıt kullanma ve tümdengelsel akıl yürütme becerilerinin toplam frekanslarının %5'in altında kaldığı ve zayıf temsil edildiği belirlenmiştir.

Bulgular birlikte değerlendirildiğinde, öğretim sürecinde bilimsel çıkarım yapma, sınıflandırma, deney yapma ile kavramsal yapılandırma, karşılaştırma ve bilgi toplama becerilerinin öne çıktığı; buna karşılık akıl yürütme, kanıt kullanma, sentezleme ve üst düzey muhakeme gerektiren becerilerin sınırlı düzeyde yer aldığı görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin bilimsel bilgiyi edinme ve düzenleme süreçlerine daha fazla yönlendirildiğini, ancak bilgiyi gerekçelendirme, genelleme ve yeni durumlara aktarma basamaklarının görece zayıf kaldığını düşündürmektedir. Sonuç olarak alan ve kavramsal becerilerin öğretim programında dengeli biçimde dağılmadığı anlaşılmakta; öğrencilerin bilimsel düşünme ve kavramsal öğrenmelerini bütüncül biçimde geliştirebilmek için her iki beceri grubunun tüm sınıf düzeylerinde planlı, dengeli ve üst düzey düşünmeyi destekleyecek biçimde ele alınmasının önemli olduğu değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Alan becerileri, Fen Öğretimi, Kavramsal Beceriler, Öğretim Programı

An Investigation into the Distribution of Subject-Specific and Conceptual Skills in the TYMM Science Education Programme

İrfan Metin Çoşkunolu
Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Assoc. Prof. Dr. Cezmi Ünal
Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

The aim of this research is to examine the distribution of subject-specific and conceptual skills included in the 2024 Turkey Century Education Model Science Education Programme according to grade levels and to identify the skills that are strongly represented and those that are relatively weak within this distribution.

The document review method, one of the qualitative research approaches, was used in the study. During the review process, the learning outcomes for grades 3–8 were systematically analysed; a total of 182 learning outcomes were coded using a matching framework consisting of 13 science field skills and 13 conceptual skills. The data obtained were analysed using frequency and percentage values, and the representation levels of the skills were evaluated comparatively.

The analysis identified a total of 182 matches; subject skills were found in 116 (63.7%) of the learning outcomes, while conceptual skills were found in 66 (36.3%). The subject-specific skill with the highest frequency was scientific inference with 23 uses, while the skill with the lowest frequency was deductive reasoning with only 1 use. Furthermore, it was determined that the total frequencies of operational definition, scientific inquiry, scientific data-based prediction, use of evidence, and deductive reasoning skills remained below 5% and were poorly represented.

When the findings are evaluated together, it is seen that scientific inference, classification, experimentation, conceptual structuring, comparison, and information gathering skills stand out in the teaching process; on the other hand, reasoning, use of evidence, synthesis, and higher-order thinking skills are present at a limited level. This situation suggests that students are directed more towards the processes of acquiring and organising scientific knowledge, but the stages of justifying, generalising and transferring knowledge to new situations remain relatively weak. Consequently, it is understood that subject-specific and conceptual skills are not distributed evenly in the curriculum; it is considered important that both skill groups are addressed in a planned, balanced manner that supports higher-order thinking across all grade levels in order to holistically develop students' scientific thinking and conceptual learning.

Keywords: Subject-specific skills, Science Education, Conceptual Skills, Curriculum

Ulaştırma Altyapısı ve Bölgesel Turizm Etkileşimi: Zonguldak Havalimanının Potansiyel ve Kısıtlarının SWOT Temelli Stratejik Analizi

Dr. Öğretim Üyesi Neşe Köktürk

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Öğr. Gör. Zafer Yücel

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Öğr. Gör. Saniye Yücel

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Özet

Bu çalışma, ulaştırma altyapısı ile bölgesel turizm arasındaki etkileşimi, Zonguldak Havalimanı örneği üzerinden havacılık yönetimi ve bölgesel kalkınma perspektifiyle incelemeyi amaçlamaktadır. Günümüzde havalimanları yalnızca birer ulaşım noktası değil; hava taşımacılığı planlaması, rota geliştirme stratejileri ve yolcu talep yönetimi yoluyla destinasyon erişilebilirliğini, ziyaretçi hareketliliğini ve turizm gelirlerini etkileyen stratejik ulaştırma altyapılarıdır. Bu bağlamda araştırmanın temel amacı, Zonguldak Havalimanı'nın bölgesel turizm gelişimi üzerindeki etkisini hava ulaşım kapasitesi, hat planlaması, talep sürekliliği ve operasyonel sürdürülebilirlik boyutlarıyla değerlendirmek ve SWOT analizi çerçevesinde stratejik öneriler geliştirmektir.

Araştırma nitel araştırma deseninde tasarlanmış olup veriler yarı yapılandırılmış görüşmeler yoluyla toplanmaktadır. Havalimanı yöneticileri, turizm işletmeleri, yerel yönetimler, kalkınma ajansı temsilcileri ve seyahat acenteleri ile gerçekleştirilen görüşmeler tematik analiz yöntemiyle çözümlenmektedir. Kodlama sürecinde SWOT kategorileri analitik çerçeve olarak kullanılmaktadır. Analizde yolcu profili, hat çeşitliliği ve doluluk oranlarının yanı sıra turizm talebi, konaklama hareketliliği ve mevsimsellik etkisi gibi göstergeler birlikte değerlendirilmektedir.

Ön değerlendirmeler, havalimanının coğrafi konumu ve gurbetçi odaklı yolcu potansiyelinin bölgesel turizm talebi açısından önemli fırsatlar sunduğunu; ancak uçuş frekansı ve destinasyon çeşitliliğinin turizm hareketliliğinin sürekliliği üzerinde belirleyici olduğunu göstermektedir. Rota geliştirme stratejilerinin turizm planlamasıyla entegre edilmesi, destinasyon rekabetçiliğinin artırılması açısından kritik görünmektedir. Ayrıca uçuş ağının zenginleştirilmesi, farklı destinasyonlara uçuşların planlanması ile bölgesel ulaşım talebini olumlu yönde etkileyeceği düşünülmektedir.

Bununla birlikte çalışmanın, ulaştırma planlaması ile turizm stratejileri arasındaki eşgüdüm eksikliğinin bölgesel performans üzerindeki etkilerini de görünür kılmaları beklenmektedir. Havalimanının çok paydaşla yönetim yapısı içerisinde değerlendirilmesi, kamu-özel sektör iş birliği modellerinin

güçlendirilmesi ve bütüncül destinasyon yönetimi yaklaşımının benimsenmesi, sürdürülebilir bölgesel turizm gelişimi açısından önemli bir politika alanı oluşturmaktadır.

Sonuç olarak çalışma, bölgesel havalimanlarının yalnızca ulaştırma işlevi değil, aynı zamanda turizm talebini yönlendiren ve bölgesel ekonomik canlılığı destekleyen stratejik düğüm noktaları olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Bölgesel Turizm, Bölgesel Havalimanı, Hava Taşımacılığı Planlaması, Destinasyon Erişilebilirliği, SWOT Analizi

Interaction Between Transportation Infrastructure and Regional Tourism: A SWOT-Based Strategic Analysis of the Potential and Limitations of Zonguldak Airport

Dr. Öğretim Üyesi Neşe Köktürk

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Öğr. Gör. Zafer Yücel

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Öğr. Gör. Saniye Yücel

Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak, Türkiye

Abstract

This study aims to examine the interaction between transportation infrastructure and regional tourism from an aviation management and regional development perspective, using Zonguldak Airport as an example. Today, airports are not merely transportation hubs; they are strategic transportation infrastructures that influence destination accessibility, visitor mobility, and tourism revenues through air transport planning, route development strategies, and passenger demand management. In this context, the main objective of the research is to evaluate the impact of Zonguldak Airport on regional tourism development in terms of air transport capacity, route planning, demand continuity, and operational sustainability, and to develop strategic recommendations within the framework of a SWOT analysis.

The research is designed using a qualitative research design, and data are collected through semi-structured interviews. Interviews conducted with airport managers, tourism businesses, local governments, development agency representatives, and travel agencies are analyzed using thematic analysis methods. SWOT categories are used as the analytical framework in the coding process. In the analysis, indicators such as passenger profile, route diversity and occupancy rates, as well as tourism demand, accommodation mobility, and seasonality effects are evaluated together.

Preliminary assessments indicate that the airport's geographical location and its potential for expatriate passengers offer significant opportunities in terms of regional tourism demand; however, flight frequency and destination diversity are crucial for the sustainability of tourism mobility. Integrating route development strategies with tourism planning appears critical for increasing destination competitiveness. Furthermore, enriching the flight network and planning flights to different destinations is expected to positively impact regional transportation demand.

However, the study is also expected to highlight the impact of the lack of coordination between transportation planning and tourism strategies on regional performance. Evaluating the airport within a multi-stakeholder governance structure, strengthening public-private partnership models, and adopting a holistic destination management approach constitute an important policy area for sustainable regional tourism development.

In conclusion, the study reveals that regional airports are not only transportation hubs but also strategic nodes that drive tourism demand and support regional economic vitality.

Keywords: Regional Tourism, Regional Airport, Air Transportation Planning, Destination Accessibility, SWOT Analysis

Üniversite Öğrencilerinin Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Sorunlar: Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı Öğrencileri Örneği

Prof. Dr. Sami Baskın

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Dr. Öğretim Üyesi Müjgan Bekdaş

Malatya Turgut Özal Üniversitesi, Malatya, Türkiye

Özet

Dijital teknolojilerin yükseköğretim ortamlarına yoğun biçimde entegre edilmesi, öğretmen adaylarının öğrenme deneyimlerini dönüştürmekte; buna karşılık yeni pedagojik, etik ve psiko-sosyal sorun alanlarını da görünür kılmaktadır. Özellikle Türkçe Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim gören öğrencilerin dijital ortamlardaki deneyimleri hem kendi akademik gelişimleri hem de gelecekte yürütecekleri dil öğretimi uygulamaları açısından kritik öneme sahiptir. Bu araştırmanın amacı, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin dijital ortamlarda karşılaştıkları sorunları kendi deneyim ve algıları doğrultusunda derinlemesine incelemek ve bu sorunların öğretmenlik formasyonu üzerindeki yansımalarını ortaya koymaktır.

Çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgubilim) desenine göre tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi Türkçe Öğretmenliği Lisans Programında öğrenim gören ve maksimum çeşitlilik örnekleme ile seçilen 20 öğrenci oluşturmaktadır. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış; her bir katılımcı ile ortalama 40–60 dakika süren derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler ses kaydına alınmış, yazılı metne dönüştürülmüş ve içerik analizi yoluyla çözümlenmiştir. Kodlama sürecinde araştırmacı ve alan uzmanı tarafından yapılan karşılaştırmalarla güvenilirlik sağlanmış; temalar arası tutarlılık kontrol edilmiştir.

Analiz sonucunda bulgular dört ana tema altında toplanmıştır: (1) Bilişsel ve akademik sorunlar (dikkat dağınıklığı, yüzeysel öğrenme, bilgi kirliliği), (2) Psiko-sosyal sorunlar (motivasyon kaybı, yalnızlaşma, dijital yorgunluk), (3) Etik ve güvenlik sorunları (intihal, veri güvenliği kaygısı, çevrim içi taciz), (4) Mesleki yeterlik ve pedagojik hazırlıkla ilişkili sorunlar (dijital içerik üretme güçlüğü, ölçme-değerlendirme belirsizlikleri). Katılımcı ifadeleri, dijital ortamların fırsatlar sunduğunu kabul etmekle birlikte, bilinçli ve pedagojik açıdan yapılandırılmış kullanımın eksikliğinin çeşitli sorunlara yol açtığını göstermektedir.

Sonuç olarak araştırma, Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı öğrencilerinin dijital ortamlara ilişkin deneyimlerinin çok boyutlu ve karmaşık bir yapıya sahip olduğunu ortaya koymaktadır. Öğretmen yetiştirme programlarında dijital pedagojik yeterlik, dijital etik ve eleştirel medya okuryazarlığına yönelik uygulamalı derslerin artırılması önerilmektedir. Bu çalışma, öğretmen adaylarının dijital öğrenme ekosistemindeki deneyimlerini derinlemesine anlamaya yönelik nitel bir katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkçe Öğretmenliği Lisans Programı, Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Sorunlar, dijital yeterlik

Problems Encountered by University Students in Digital Environments: The Case of Turkish Language Teaching Undergraduate Program Students

Prof. Dr. Sami Baskın

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Asst. Prof. Dr. Müjgan Bekdaş

Malatya Turgut Özal University, Malatya, Türkiye

Abstract

The intensive integration of digital technologies into higher education environments has transformed the learning experiences of pre-service teachers, while simultaneously making new pedagogical, ethical, and psychosocial problem areas more visible. In particular, the experiences of students enrolled in the Turkish Language Teaching Undergraduate Program are of critical importance both for their own academic development and for the language teaching practices they will carry out in the future. The aim of this study is to examine in depth the problems encountered by these students in digital environments based on their experiences and perceptions, and to reveal the reflections of these problems on their teacher education.

The study was designed according to the phenomenology approach, one of the qualitative research methods. The study group consists of 20 students studying in the Turkish Language Teaching Undergraduate Program at the Faculty of Education of a state university, selected through maximum variation sampling. A semi-structured interview form was used in the data collection process, and in-depth interviews lasting approximately 40–60 minutes were conducted with each participant. The data obtained were audio-recorded, transcribed, and analyzed through content analysis. Reliability was ensured through comparisons made by the researcher and a field expert during the coding process, and consistency among themes was checked.

As a result of the analysis, the findings were grouped under four main themes: (1) Cognitive and academic problems (distraction, superficial learning, information pollution), (2) Psychosocial problems (loss of motivation, isolation, digital fatigue), (3) Ethical and security problems (plagiarism, data security concerns, online harassment), and (4) Problems related to professional competence and pedagogical preparation (difficulty in producing digital content, uncertainties in assessment and evaluation). Participant statements indicate that although digital environments offer opportunities, the lack of conscious and pedagogically structured use leads to various problems.

In conclusion, the study reveals that the experiences of Turkish Language Teaching students in digital environments have a multidimensional and complex structure. It is recommended to increase practice-oriented courses on digital pedagogical competence, digital ethics, and critical media literacy in teacher education programs. This study provides a qualitative contribution to understanding pre-service teachers' experiences within the digital learning ecosystem.

Keywords: Turkish Language Teaching Undergraduate Program, Problems in Digital Environments, Digital Competence

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisinin Geliştirilmesinde Dijital Kaynakların Rolü

Dr. Hilal Toker

Atatürk Ortaokulu, Tokat, Türkiye

Özet

Okuma becerisi, yabancı dil edinim sürecinin temel unsurlarından biri olarak kabul edilmektedir. Ulusal ve uluslararası araştırmalar incelendiğinde, okuduğunu anlama becerisi gelişmiş bireylerin diğer dil becerilerinde de daha başarılı oldukları, yazma, konuşma ve dinleme alanlarında daha yetkin performans sergiledikleri ve dil öğrenme süreçlerini daha etkili yönettikleri gözlemlenmektedir. Bu durum, Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin okuma yetilerini geliştirmeye yönelik çalışmaların önemini ve önceliğini ortaya koymaktadır. Günümüzün hızla dijitalleşen dünyasında, yabancı dil öğretiminde yenilikçi yöntem ve teknolojilerden yararlanmak bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu yeniliklerin başında, dil öğrenme sürecini destekleyen ve zenginleştiren dijital uygulamalar yer almaktadır. Dijital kaynaklar, öğrenenlerin otantik dil girdisine erişimini kolaylaştırmakta ve artırmakta, etkileşimli ve multimedya içeriklerle okuma deneyimini zenginleştirerek öğrenme sürecini daha çekici ve verimli hale getirmektedir. Ayrıca bireysel öğrenme hızına, düzeyine ve ihtiyaçlarına uygun materyaller sunarak motivasyonu güçlendirmekte ve öğrencilerin kendi öğrenme süreçlerine aktif katılımını teşvik etmektedir. Bu bağlamda dijital kaynakların, yabancı dil olarak Türkçe öğrencilerinin öğrenme süreçlerini daha etkili ve anlamlı kılacağı, öğrenmelerini kalıcı bir hâle getireceği düşünülmektedir. Bu çalışmada, dijital uygulamalar aracılığıyla Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin okuma becerilerinin geliştirilmesi konusu kuramsal ve uygulamalı perspektiflerle ele alınmıştır. Araştırma, kapsamlı ve sistematik alan yazın taramasına dayalı olarak yürütülmüş; yabancı dil öğretiminde dijital teknolojilerin yeri, işlevi, pedagojik katkıları ve uygulama alanları detaylı bir şekilde incelenmiştir. Ayrıca Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilerin okuma becerilerini desteklemeye yönelik dijital kaynak, platform ve uygulama örnekleri somut olarak sunulmuştur. Bu doğrultuda, dijital uygulamaların yabancı dil olarak Türkçe öğretim sürecine sistematik ve planlı bir şekilde dahil edilmesinin, öğrenme verimliliğini ve kalıcılığını artırarak öğrenen merkezli bir yaklaşımın benimsenmesine önemli ve sürdürülebilir katkılar sunacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi, Okuma Becerisi, Dijital Uygulamalar.

The Role of Digital Resources in Developing Reading Skills in Teaching Turkish as a Foreign Language

Dr. Hilal Toker

Atatürk Secondary School, Tokat, Türkiye

Abstract

Reading skill is acknowledged as one of the fundamental components of the foreign language acquisition process. When national and international research is examined, it is observed that individuals with developed reading comprehension skills are also more successful in other language skills, demonstrate more competent performance in writing, speaking and listening areas, and manage their language learning processes more effectively. This situation reveals the importance and priority of studies aimed at developing the reading abilities of learners of Turkish as a foreign language. In today's rapidly digitalizing world, utilizing innovative methods and technologies in foreign language teaching has become a necessity. At the forefront of these innovations are digital applications that support and enrich the language learning process. Digital resources facilitate and increase learners' access to authentic language input, and enrich the reading experience with interactive and multimedia content, making the learning process more engaging and productive. Additionally, by offering materials suitable for individual learning pace, level and needs, they strengthen motivation and encourage learners' active participation in their own learning processes. In this context, it is thought that digital resources will make the learning processes of learners of Turkish as a foreign language more effective and meaningful, and will make their learning permanent. In this study, the development of reading skills of learners of Turkish as a foreign language through digital applications has been addressed from theoretical and practical perspectives. The research was conducted based on a comprehensive and systematic literature review; the place, function, pedagogical contributions and application areas of digital technologies in foreign language teaching were examined in detail. In addition, digital resource, platform and application examples aimed at supporting the reading skills of learners of Turkish as a foreign language were presented concretely. In this direction, it is predicted that the systematic and planned integration of digital applications into the teaching process of Turkish as a foreign language will provide important and sustainable contributions to increasing learning efficiency and retention by adopting a learner-centered approach.

Keywords: Teaching Turkish as a Foreign Language, Reading Skills, Digital Applications.

Yoksul Sanat Kapsamında Gerçekleştirilen Moda Koleksiyonları

Dr. Evrim Kabukcu

Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Manisa, Türkiye

Özet

Moda markaları her sezon yeni koleksiyonları ile kendilerini güncelleyerek özgün yaklaşımları ile üretimlerini sektörlere, izleyici ve tüketicileriyle paylaşmaktadır. Moda endüstrisinin üretim süreçlerinin tahrip edici gücüne karşı sürdürülebilirlik söylemlerinin yankı bulduğu moda endüstrisi, her geçen gün yeni arayışlar içerisine girmektedir. Bu yaklaşımlardan biri; 1960'larda İtalya'da ortaya çıkan ve sanat dünyasının ticarileşmesine karşı bir başkaldırı olarak tanımlanabilecek radikal bir sanat akımı olan Yoksul Sanat (*Arte Povera*) tır. Bu yaklaşım; klasik ve pahalı malzemeler yerine "değersiz" ya da "gündelik ve sıradan" nesnelere üretim gerçekleştirilmesi yolu ile endüstrileşme ve tüketime karşı durmayı hedefleyen bir yapı sergilemektedir. Bu çalışma kapsamında; moda endüstrisinde sürdürülebilirliği irdelemek ve yoksul sanatın moda koleksiyonlarında kullanımını incelemek amaçlanmaktadır. Bu bağlamda; hem ruh hem de yöntem açısından Yoksul Sanat'tan derinden ilham alan bir aşamayı temsil eden Moschino İlkbahar-Yaz 2026 koleksiyonu örnek olarak ele alınacaktır. Bu koleksiyon; markanın en temel karakteristiği olan *kusurluluğu, kendin yap ruhunu ve yaratıcılığı* vurgulamaktadır. Koleksiyon, sürdürülebilirlik ilkesi kapsamında parçalardan ve kumaş artıklarından yapılmış yamalı elbiseler ve etekler, çeşitli örneklerden yapılmış katmanlı formlar ve çuvalı anımsatan dokuya sahip giysi formlarından oluşmaktadır. Bu bağlamda; koleksiyon parçalarının sıradanlığın ötesine geçerek modanın değer ve fayda ile ilişkisine dair eğlenceli bir yansıma sunduğu sonucuna varılabilir.

Anahtar Kelimeler: Moda Koleksiyonları, Sürdürülebilirlik, Yoksul Sanat

Fashion Collections Created Within the Framework of Poor Art

Dr. Evrim Kabukcu

Manisa Celal Bayar University, Manisa, Türkiye

Abstract

Fashion brands update themselves with new collections every season, sharing their productions with the industry, audiences, and consumers through original approaches. The fashion industry, where sustainability discourses resonate against the destructive power of the production processes of the fashion industry, is constantly seeking new approaches. One of these approaches is Poor Art (Arte Povera), a radical art movement that emerged in Italy in the 1960s and can be defined as a rebellion against the commercialization of the art world. This approach exhibits a structure that aims to resist industrialization and consumption by producing with "worthless" or "everyday and ordinary" objects instead of classic and expensive materials. This study aims to examine sustainability in the fashion industry and to investigate the use of poor art in fashion collections. In this context; The Moschino Spring/Summer 2026 collection, representing a phase deeply inspired by "Poor Art" in both spirit and method, will be examined as a case. This collection emphasizes the brand's core characteristics: imperfection, the DIY spirit, and creativity. The collection consists of patchwork dresses and skirts made from scraps and fabric waste, layered forms made from various samples, and garment forms with sack-like textures, all within the framework of sustainability principles. In this context, it can be concluded that the collection pieces go beyond the ordinary, offering a playful reflection on the relationship between fashion and value and utility.

Keywords: Fashion Collections, Sustainability, Poor Art

Yumuşak Güç Bağlamında Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi: Eğitim, Kimlik ve Kültürel Diplomasi Üzerine Bir Değerlendirme

Araştırma Görevlisi Meryem Ün

Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta, Türkiye

Özet

Dil öğretimi, geleneksel olarak pedagojik bir faaliyet olarak ele alınmakla birlikte, günümüz küresel bağlamında kültürel diplomasi ve yumuşak güç politikalarıyla yakından ilişkili bir alan hâline gelmiştir. Joseph Nye tarafından kavramsallaştırılan “yumuşak güç” yaklaşımı, bir ülkenin kültürü, değerleri ve eğitim sistemleri aracılığıyla uluslararası alanda etki üretebileceğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda yabancı dil öğretimi, yalnızca iletişimsel yeterlik kazandıran bir süreç değil; aynı zamanda kültürel temsil, kimlik inşası ve algı yönetimi boyutları bulunan stratejik bir eğitim alanı olarak değerlendirilebilir.

Bu çalışma, yabancı dil olarak Arapça öğretimini eğitim bilimleri merkezli bir perspektifle ele almakta; ancak süreci kültürel diplomasi ve yumuşak güç kuramı çerçevesinde yeniden yorumlamayı amaçlamaktadır. Araştırmada öncelikle dil–güç ilişkisine dair kuramsal literatür incelenmekte; ardından Türkiye’de Arapça öğretiminin tarihsel ve güncel konumu pedagojik hedefler, müfredat yapıları ve kültürel içerik üzerinden analiz edilmektedir.

Çalışma, Arapça öğretiminin yalnızca dilsel beceri kazandırma süreci olmadığını; aynı zamanda öğrencilerin Arap dünyasına yönelik algılarını, kültürel yakınlık düzeylerini ve kimlik konumlanmalarını etkileyen bir eğitim alanı olduğunu savunmaktadır. Bu çerçevede ders materyalleri, metin seçimi ve kültürel temsillerin, eğitim diplomasisinin örtük bileşenleri olarak işlev görebileceği ileri sürülmektedir.

Sonuç olarak bu bildiri, Arapça öğretimini pedagojik sınırlar içinde değerlendirirken aynı zamanda onu bölgesel etkileşim, kültürel temas ve sürdürülebilir uluslararası ilişkiler bağlamında yeniden konumlandırmayı önermektedir. Böylece eğitim bilimleri ile uluslararası ilişkiler literatürü arasında disiplinler arası bir köprü kurmayı hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Yumuşak Güç, Kültürel Diplomasi, Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretimi, Eğitim Diplomasisi, Dil ve Kimlik

Teaching Arabic as a Foreign Language in the Context of Soft Power: An Evaluation of Education, Identity, and Cultural Diplomacy

Research Assistant Meryem Ün

Süleyman Demirel University, Isparta, Türkiye

Abstract

Although language teaching has traditionally been approached as a pedagogical activity, in today's global context it is increasingly intertwined with cultural diplomacy and soft power strategies. The concept of "soft power," introduced by Joseph Nye, emphasizes that countries can generate international influence through culture, values, and educational systems rather than coercion. Within this framework, foreign language education can be understood not merely as a process of developing communicative competence, but also as a field that shapes cultural representation, identity formation, and perception.

This study examines the teaching of Arabic as a foreign language from an education-centered perspective while reinterpreting it through the lens of cultural diplomacy and soft power theory. First, the theoretical literature on language–power relations and soft power is reviewed. Then, the position of Arabic language education in Turkey is analyzed with reference to pedagogical objectives, curriculum structures, and cultural content embedded in teaching materials.

The study argues that teaching Arabic does not only equip learners with linguistic skills; it also influences their perceptions of the Arab world, their levels of cultural proximity, and their identity positioning. In this sense, curriculum design, text selection, and cultural representations may function as implicit components of educational diplomacy.

In conclusion, the paper proposes that Arabic language education should be reconsidered not only within pedagogical boundaries but also within the broader context of regional interaction, cultural engagement, and sustainable international relations. By doing so, it aims to build an interdisciplinary bridge between education studies and international relations.

Keywords: Soft Power, Cultural Diplomacy, Teaching Arabic as a Foreign Language, Educational Diplomacy, Language and Identity

الثقافة الهندية بعيون عربية

أ.د. ابتسام محمد محمد الشقرفي

أستاذ الأدب الإنجليزي ووكيل الكلية للدراسات العليا والبحث العلمي، كلية التربية – جامعة دمنهور، مصر

أ.د. جهان أنور ديب

أستاذ ورئيس قسم اللغة الإنجليزية وآدابها، كلية اللغات والترجمة – جامعة 6 أكتوبر، مصر

الملخص

إن ثقافات الشرق الأقصى ودياناته وحكمته وروعته لا تزال بمنأى عن الأدب العربي بصفة عامة، والمصري بصفة خاصة. إذ أن مثل هذه الكتابات تتطلب وعياً ودراية تامة بتلك الروابط التي تبني جسوراً بين الثقافة العربية الإسلامية وثقافات وديانات القارة الآسيوية. وهذه الروابط والقنوات إما أن تكون أدبية أو لغوية أو كلاهما معا. فاللغة والأدب هما قطبي أي ثقافة. ومن أهم الكتاب البارزين الذين حملوا على أعناقهم تلك الأمانة العلمية في نقل الثقافة الهندية لغويا وأدبيا هو الكاتب الروائي والقصصي والمسرحي واللغوي القدير دكتور حازم أحمد جلهوم، مدرس اللغويات والترجمة بكلية الآداب- جامعة المنوفية. وقد ظهر اهتمامه بالأدب الهندي منذ ربع قرن، وتحديدًا عام 2001 عندما كتب مسرحية "أيا بودا لا تحزن" باللغة الإنجليزية أولاً ثم أعاد كتابتها باللغة العربية ثانية في عام 2015

وفي الفترة ما بين كتابة المسرحيتين وتحديدًا في 2007 صدر للمؤلف كتاب "كلمات لها تاريخ" والذي قدم له شيخ المترجمين العرب الدكتور محمد محمد عناني. وقدم هذا الكتاب عرضاً موقفاً لتاريخ آلاف الكلمات الأجنبية التي دخلت اللغة العربية وتم استخدامها في اللغة اليومية ولغة الكتابة ولغة الإعلام ولغة العلم نتيجة اختلاط العرب بالشعوب الأخرى وظهور الدخيل والمعرب. وهما الآن يصدر كتابه الثاني بعنوان "كلمات أجنبية في الفصحى والعامة" 2024 والذي يربو على سبعمائة صفحة مكث في تجميعها وكتابتها ربع قرن من الزمان كما يذكر في مقدمته للكتاب: "ظللت أجمع وأدون مادة هذا الكتاب - منذ عام 2000- من الصحف المختلفة ولافتات المحال وأحاديث الناس بالشارع والأعمال الإذاعية الكثيرة والأفلام والبرامج التلفزيونية ومواقع التواصل ومراجع الكتاب... فهدف كتابي هذا معرفة أصول الكلمة لوضع مقابل عربي مناسب لها". ولعل أهم ما يميز هذا الكتاب هو حرص الكاتب على اقتفاء أثر الكلمات وتتبع أصولها وخاصة تلك التي نتجت عن التلاقح الثقافي بين الشعوب: "ثم كانت هناك مخالطة لغوية بين هذه الألسن، تأخذ طريقها من حيث يريد أهلها أو لا يريدون، وترون أثرها فيما دخل معجم العربية القديم، من ألفاظ دخيلة أو معربة... من اللغات الفارسية والسريانية والعبرية والرومية والحبشية والقبطية... (عبد الرحمن، ص 31) وإن نعد هذه الالفاظ الفارسية التي تجري على ألسنة المصريين لا نحصيها." (المصري، ب، ص 32)

وبالطبع لم يكن جلهوم أول من أثل للعلاقات اللغوية بين العربية والهندية، فقد سبقه آخرون أمثلة محمد يوسف وغيره. إلا أن جلهوم هو الذي جمع ناصيتي اللغة والأدب معا في تفرد ملحوظ أشاد به كبار الكتاب الذين قَدَموا له أمثال شيخ المترجمين العرب الدكتور محمد محمد عناني والناقد والأديب والمترجم الفذ دكتور ماهر شفيق فريد.

يختص هذا البحث بدراسة وتحليل الأعمال الأدبية التي كتبها الدكتور حازم جلهوم عن الهند وكيف ساهمت تلك الأعمال في إثراء الثقافة العربية عن الشرق الأقصى لغة وأدبا. فبجانب مسرحيته الأولى "أيا بودا لا تحزن"، قدم الكاتب ثمان مجموعات قصصية تدور معظمها في أماكن متفرقة من الهند. ففي عام 2017 انتقل الكاتب إلى زرادشت في مجموعته القصصية "أبراج الصمت الزرادشتية"، حيث قدم الكاتب ثلاث قصص عن الهند وهي: القصة الأولى والتي تحمل اسم المجموعة القصصية: "أبراج الصمت الزرادشتية" حيث طريقة الدفن الزرادشتية التي لا تزال تمارس في الهند وإيران. ثم ينتقل في القصة الثانية إلى طائفة "البهرة" واشتغالهم بالتجارة ومنها إلى مراسم دفن الأرامل الهنود مع أزواجهم في القصة الثالثة "ساتي". وفي المجموعة القصصية الثانية: "الصابئة" والتي نختار منها أيضا ثلاث قصص في هذه الدراسة وهي: القصة الأولى "السلطانة رضية" يأخذنا الكاتب إلى عبق التاريخ القديم في القرن الثاني عشر وتحديدًا عام 1236 حينما تم تنصيب السلطانة رضية، حاكمة على دهلِي، عاصمة الهند الحالية، لتكون بذلك أول امرأة في التاريخ الإسلامي تتولى الحكم وتلقب بالسلطانة. وحكايات أخرى مثيرة عن شجرة الدر والسلطان شمس الدين سلطان دهلِي. ومن عمق التاريخ في دهلِي إلى أوج الحضارة والحدثة في مدينة بهار عام 2011 وأحدث شركات الإلكترونيات في قصة "ياني". وامتدادا للحدثة والمعاصرة تقع أحداث القصة الثالثة "أنا منبوذ نجس" في 2010 في مدينة وأقليم حيدر أباد والتغطية

كتاب ملخصات المؤتمر الدولي السابع للدراسات الإنسانية والاجتماعية والتنمية المستدامة

الإعلامية لذلك الفيضان المدمر آنذاك. وفي المجموعة القصصية الثالثة " الماموني " والتي تضم قصة " دثن الشيخ " حيث يعود بنا الكاتب إلى عام 1839 ، داخل إقليم بنجاب حيث تجارة التوابل وتارة أخرى داخل منطقة كراتشي الهندية حيث الأغلبية المسلمة والأقلية ذات الديانة السيخية و الهندوسية. وفي المجموعة القصصية الرابعة "بولاق التكرور" نجد قصة بعنوان "عندى حرير هندی" وقصص طريفة حول عصابات الخنق بالهند أو ما يعرف باسم "الخناقون". وختاما في المجموعة القصصية الخامسة " على ضفاف الجانج" تأتي القصة الأولى والتي تحمل اسم المجموعة القصصية : " على ضفاف الجانج" والتي تعرض مجموعة من العادات الهندية البالية ومنها اغراق المولود الذي يرفض الرضاعة الطبيعية في نهر الجانج وغيرها من القصص الأخرى. وفي كل قصة من تلك الأقاصيص يستخلص الكاتب حكمة أو درس أو يوجه نقدا على حدث ما لافتا انتباه القارئ إلى ذلك الحدث في أسلوب روائي شيق.

ومن ناحية الشكل، يقدم البحث نقدا أدبيا عن ملامح فن القصة القصيرة كما ظهرت في الأعمال الأدبية محل الدراسة. وكذلك أسلوب الكاتب الذي يمتاز بالجمع بين اللغة العربية الفصحى وبين العامية المصرية كما يظهر جليا من عناوين القصص: "الصابئة" في مقابل " دثن الشيخ" على سبيل المثال، لا الحصر . بالإضافة إلى تواشج الأسلوب بين التناس بأنواعه (القرآني، التاريخي، الأدبي) من ناحية وبين المزج بين الواقع والخيال من ناحية أخرى.

الكلمات المفتاحية: أبراج الصمت الزرادشتية -الصابئة - الماموني - الهند- بولاق التكرور -حازم جلهوم- على ضفاف الجانج.

سيمياء السيادة: تحولات النشيد الوطني السوري بين شرعية التاريخ وهندسة الهوية الجديدة

د. أسعد اللايق

جامعة توقات غازي عثمان باشا. تركيا

الملخص

مفهوم "النشيد الوطني" ضمن السياق السوري، وذلك في الحقبة التاريخية الممتدة من عام 1936، الذي شهد بواكير تشكل الدولة الوطنية الحديثة، وصولاً إلى عام 2026، الذي يمثل مرحلة محورية في محاولات إعادة تعريف الهوية الوطنية. تنطلق الإشكالية البحثية من تتبع الصراع الرمزي المعقد بين النصوص التاريخية المؤسسة التي أرست دعائم النشيد الوطني الأول، وبين النصوص الثورية الصاعدة التي برزت في فترات التحول السياسي والاجتماعي، وصولاً إلى المحاولات المؤسسية الراهنة التي تجلت في تشكيل لجان وزارية (2025-2026) بهدف هندسة نشيد وطني جديد.

تتبنى الدراسة منهجاً نقدياً تكاملياً يجمع بين "تحليل الخطاب" (Discourse Analysis) و"النقد الثقافي" (Cultural Criticism)، مستفيدة من أدوات السيميائيات لتحليل الدلالات الكامنة في الأناشيد المتصارعة. يتم تفكيك الحقول الدلالية والمفردات الرمزية التي تشكل هذه النصوص، مع التركيز على الكيفية التي تعكس بها هذه الأناشيد التحولات الأيديولوجية والسياسية والاجتماعية. كما تستند الدراسة إلى إطار نظري يستلهم أعمال مفكرين مثل إريك هوبسباوم (Eric Hobsbawm) في مفهوم "تقاليد مخترعة" (Invented Traditions) لفهم آليات بناء الرموز الوطنية وتأثيرها على الوعي الجمعي.

تخلص الدراسة إلى أن إحلال ما يمكن تسميته بـ "نشيد اللجان"، الذي يُصاغ عبر آليات بيروقراطية وفوقية، محل "نشيد الأحداث"، الذي ينبثق عضواً من رحم التجارب التاريخية والمخاضات الثورية، يواجه مأزقاً مزدوجاً يتمثل في "الركاكة الأدبية" وفقدان العمق الفني، إلى جانب غياب "الحاضنة الوجدانية" التي تمنح النشيد قوته الرمزية وقدرته على توحيد المشاعر الوطنية. هذا الوضع يؤدي بالضرورة إلى تآكل الإجماع الرمزي حول الهوية الوطنية، ويزيد من حدة الانقسامات في مراحل التحول السياسي الجذري، مما يعيق بناء سردية وطنية جامعة ومستقرة.

تكمن أهمية هذه الدراسة في مساهمتها في فهم آليات تشكل الهوية الوطنية وتفككها في سياقات ما بعد الصراع، وتقديم تحليل نقدي لسياسات الرمز في الدول التي تمر بتحويلات عميقة. كما تفتح آفاقاً بحثية جديدة حول دور الفن والأدب في تشكيل الوعي السياسي والاجتماعي، وتأثير التدخلات الرسمية في إنتاج الرموز الوطنية.

الكلمات المفتاحية: النشيد الوطني، سوريا، سيمياء، إريك هوبسباوم، تحليل الخطاب، النقد الثقافي، الهوية الوطنية، الرموز الوطنية، التحول السياسي.

The Semiotics of Sovereignty: Transformations of the Syrian National Anthem Between Historical Legitimacy and New Identity Engineering

Dr. Öğr. Üyesi Esat Layek

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Abstract

This study deeply investigates the structural and semiotic transformations in the concept of the "national anthem" within the Syrian context, spanning the historical period from 1936, which witnessed the nascent formation of the modern national state, up to 2026, representing a pivotal stage in attempts to redefine national identity. The research problem stems from tracing the complex symbolic conflict between the foundational historical texts that established the first national anthem and the emerging revolutionary texts that appeared during periods of political and social transformation. This extends to current institutional attempts, manifested in the formation of ministerial committees (2025-2026), aimed at engineering a new national anthem.

The study adopts an integrated critical methodology combining "Discourse Analysis" and "Cultural Criticism," leveraging semiotic tools to analyze the latent connotations within the conflicting anthems. The semantic fields and symbolic vocabulary constituting these texts are deconstructed, with a focus on how these anthems reflect ideological, political, and social transformations. The study also draws upon a theoretical framework inspired by thinkers such as Eric Hobsbawm and his concept of "Invented Traditions" to understand the mechanisms of constructing national symbols and their impact on collective consciousness.

The study concludes that the replacement of what can be termed the "committee's anthem," formulated through bureaucratic and top-down mechanisms, with the "events' anthem," which organically emerges from historical experiences and revolutionary upheavals, faces a dual predicament. This predicament involves "literary mediocrity" and a loss of artistic depth, alongside the absence of an "emotional incubator" that grants the anthem its symbolic power and ability to unify national sentiments. This situation inevitably leads to the erosion of symbolic consensus around national identity and exacerbates divisions during periods of radical political transition, thereby hindering the construction of a cohesive and stable national narrative.

This study's significance lies in its contribution to understanding the mechanisms of national identity formation and disintegration in post-conflict contexts, offering a critical analysis of the politics of symbolism in states undergoing profound transformations. It also opens new research avenues regarding the role of art and literature in shaping political and collective consciousness, and the impact of official interventions on the production of national symbols.

Keywords: National Anthem, Syria, Semiotics, Eric Hobsbawm, Discourse Analysis, Cultural Criticism, National Identity, National Symbols, Political Transition.

برامج التنمية المهنية لمشرفي الإدارة المدرسية في بعض الولايات الأمريكية وإمكانية الإفادة منها بسلطنة عُمان

د. أحمد بن سعيد بن عبدالله المرزوقي

مشرف إدارة مدرسية- وزارة التعليم، سلطنة عُمان

خولة بنت سعيد بن حميد الحوسنية (الباحثة)

مشرفة إدارة مدرسية- وزارة لتعليم، سلطنة عُمان

د. ظافر بن محمد بن حبيب المعمرى

مشرف إدارة مدرسية- وزارة التعليم، سلطنة عُمان

أ.م.د. حسام الدين السيد محمد ابراهيم

أستاذ مشارك باحث - المركز القومي للبحوث التربوية والتنمية، مصر

الملخص

هدفت الدراسة الحالية إلى تعرف برامج التنمية المهنية لمشرفي الإدارة المدرسية في بعض الولايات الأمريكية وإمكانية الإفادة منها بسلطنة عُمان. واتبعت المنهج الوصفي، كما استخدمت تحليل الوثائق في جمع البيانات والمعلومات. وتناولت الدراسة مبحثين؛ الأول: برامج التنمية المهنية لمشرفي الإدارة المدرسية في إحدى عشرة ولاية أمريكية؛ وهي: بنسلفانيا، وديلاور، وتكساس، وشمال كارولينا، كاليفورنيا، وواشنطن، وميتشجان، منيسوتا، جورجيا، كينتاكي، وأيووا. وتبين وجود خمس مسارات للتنمية المهنية لمشرفي الإدارة المدرسية؛ الأول، البرامج المتمركزة على المناطق التعليمية. والثاني، البرامج المتمركزة على الأكاديميات التعليمية. والثالث، البرامج المتمركزة على الوكالات التعليمية والتدريبية. والرابع، البرامج المتمركزة على الجامعات. والخامس، البرامج المتمركزة على الروابط المهنية. واشتمل المبحث الثاني على واقع برامج التنمية المهنية لمشرفي مديري المدارس في سلطنة عُمان على مستوى وزارة التربية والتعليم ومستوى المديرية العامة للتربية والتعليم. وخلصت الدراسة إلى مجموعة من التوصيات؛ أهمها: مشاركة المؤسسات التعليمية والتدريبية والبحثية في برامج التنمية المهنية لمشرفي الإدارة المدرسية. وتضمن محتوى هذه البرامج موضوعات وقضايا مهمة؛ وذلك مثل: القيادة التعليمية والتنفيذية، والدعم والتغذية الراجعة، وتقييم الأداء الوظيفي، وأدوات جمع البيانات والمعلومات، ودعم ذوي الاحتياجات الخاصة من الطلبة، وخطط النمو المهني، ومشروعات وبرامج التحسين والتطوير والتغيير المدرسي. وتنوع أساليب التنمية المهنية في هذه البرامج؛ وذلك مثل: ورش العمل، والدورات التدريبية، ودراسات الحالة، والعصف الذهني، والمجموعات البؤرية، وملفات الإنجاز، والبحوث الفردية أو الجماعية، وحل المشكلات، والتكليفات والمهام الفردية والجماعية، والزيارات الميدانية، والتوجيه والإرشاد، ومجموعات التعلم المهنية.

الكلمات المفتاحية: برامج التنمية المهنية - مشرفو الإدارة المدرسية - سلطنة عُمان - الولايات المتحدة الأمريكية.

Professional Development Programs for School Administration Supervisors in Some U.S. States and the Possibility of Benefiting from Them in the Sultanate of Oman

Dr. Ahmed bin Said bin Abdullah Al-Marzuqi
School Administration Supervisor – Ministry of Education, Sultanate of Oman

Khawla bint Said bin Hamid Al-Hosni (Researcher)
School Administration Supervisor – Ministry of Education, Sultanate of Oman

Dr. Dhafer bin Mohammed bin Habib Al-Maamari
School Administration Supervisor – Ministry of Education, Sultanate of Oman

Assoc. Prof. Hossam El-Din El-Sayed Mohamed Ibrahim
Associate Research Professor – National Center for Educational Research and Development, Egypt

Abstract

The present study aimed to identify professional development programs for school administration supervisors in some U.S. states and explore the possibility of benefiting from them in the Sultanate of Oman. The study adopted a descriptive approach and utilized document analysis to collect data and information.

The study consisted of two main sections. The first examined professional development programs for school administration supervisors in eleven U.S. states: Pennsylvania, Delaware, Texas, North Carolina, California, Washington, Michigan, Minnesota, Georgia, Kentucky, and Iowa. The findings revealed five main pathways for professional development:

- (1) district-centered programs,
- (2) academy-based programs,
- (3) programs centered on educational and training agencies,
- (4) university-based programs, and
- (5) programs centered on professional associations.

The second section addressed the current status of professional development programs for school administration supervisors in the Sultanate of Oman at both the Ministry of Education level and the General Directorates of Education.

The study concluded with several recommendations, most notably the involvement of educational, training, and research institutions in professional development programs for school administration supervisors. It also emphasized the inclusion of key topics such as instructional and executive leadership, support and feedback, performance evaluation, data collection tools, support for students with special needs, professional growth plans, and school improvement and reform programs. Furthermore, it highlighted the importance of diversifying professional development methods,

including workshops, training courses, case studies, brainstorming, focus groups, portfolios, individual and group research, problem-solving, individual and group tasks, field visits, mentoring and guidance, and professional learning communities.

Keywords: Professional Development Programs – School Administration Supervisors – Sultanate of Oman – United States of America

تطوير أدوار الأسر العمانية في بناء وتنمية المواطنة الرقمية لدى أبنائها في ضوء نموذج المجلس الأوروبي

د. تركي بن خالد بن سعيد النافعي

وزارة التعليم، سلطنة عمان

د. سلام بن سالم بن سلام التوي

وزارة التعليم، سلطنة عمان

د. منى بنت علي بن خلفان الرحبية

مديرة مدرسة بوزارة التعليم، سلطنة عمان

أ.م.د. حسام الدين السيد محمد ابراهيم

أستاذ مساعد باحث - المركز القومي للبحوث التربوية والتنمية، مصر

الملخص:

هدفت الدراسة الحالية إلى تطوير أدوار الأسر العمانية في بناء وتنمية المواطنة الرقمية لدى أبنائها في ضوء نموذج المجلس الأوروبي، واتبعت الدراسة المنهج الوصفي، كما استخدمت تحليل الوثائق في جمع البيانات والمعلومات. وتناولت الدراسة مبحثين رئيسيين؛ الأول: ملامح نموذج المجلس الأوروبي لدور الأسرة في بناء وتنمية المواطنة الرقمية لدى أبنائها، وتضمن ثلاثة محاور؛ الأول التواجد على الإنترنت، ويركز على تنمية قدرة الأطفال على فهم محتوى الوسائط الرقمية وتفسيره بشكل نقدي، واستخدام التكنولوجيا الرقمية للتعبير عن أفكارهم الخاصة. والثاني: الرفاه عبر الإنترنت، ويركز على توفير فرص للأطفال ليتعلموا عن أمور؛ مثل: المساواة والعدالة والانفتاح على التنوع، وليحاولوا فهم مشاعر ووجهات نظر الآخرين. والثالث: الحقوق على الإنترنت، ويركز على تعلم كيفية حماية معلومات وبيانات الأشخاص الذين يتم التفاعل معهم، وفهم تأثير التصرفات والسلوك عبر الإنترنت على الآخرين. أما المبحث الثاني فيتناول جهود اسر العمانية في بناء وتنمية المواطنة الرقمية لدى أبنائها، وأهم التحديات التي تواجهها. وخلصت الدراسة إلى مجموعة من التوصيات؛ أهمها: اهتمام الأسر العمانية بتحقيق الاندماج بين جميع أفرادها، وتدعيم أواصر التعاون بينهم، والمكاشفة والمصارحة لأي مشكلات رقمية يتعرض لها الأبناء، والعمل على تقديم المساعدة والدعم لهم لمواجهةها، والاتصال بالجهات المختصة إذا لزم الأمر.

الكلمات المفتاحية: الأدوار – الأسر العمانية – المواطنة الرقمية- نموذج المجلس الأوروبي .

Developing the Roles of Omani Families in Building and Enhancing Digital Citizenship among Their Children in Light of the Council of Europe Model

Dr. Turki bin Khalid bin Said Al-Nafai
Ministry of Education, Sultanate of Oman

Dr. Salam bin Salem bin Salam Al-Toubi
Ministry of Education, Sultanate of Oman

Dr. Mona bint Ali bin Khalfan Al-Rahbi
School Principal, Ministry of Education, Sultanate of Oman

Assoc. Prof. Hossam El-Din El-Sayed Mohamed Ibrahim
Assistant Research Professor – National Center for Educational Research and Development, Egypt

Abstract

The present study aimed to develop the roles of Omani families in building and enhancing digital citizenship among their children in light of the Council of Europe model. The study adopted a descriptive approach and employed document analysis to collect data and information.

The study addressed two main sections. The first examined the features of the Council of Europe model regarding the role of families in fostering digital citizenship among their children. This section included three main dimensions. The first, *online presence*, focuses on developing children's ability to critically understand and interpret digital media content and to use digital technologies to express their own ideas. The second, *online well-being*, emphasizes providing opportunities for children to learn about values such as equality, justice, and openness to diversity, as well as understanding others' feelings and perspectives. The third, *online rights*, focuses on learning how to protect personal data and information when interacting online and understanding the impact of online behavior on others.

The second section explored the efforts of Omani families in building and enhancing digital citizenship among their children, as well as the main challenges they face.

The study concluded with several recommendations, most notably the importance of fostering cohesion among family members, strengthening cooperation, encouraging openness and honest communication regarding digital issues faced by children, providing necessary support and assistance to address these issues, and contacting relevant authorities when necessary.

Keywords: Roles – Omani Families – Digital Citizenship – Council of Europe Model

التشكيل البصري في الشعر العربي القديم (النشأة و البنية)

الدكتورة ابتسام دهينة

قسم الآداب واللغة العربية، جامعة محمد خيضر بسكرة، الجزائر

بثينة ناجي (الباحثة)

قسم الآداب واللغة العربية، جامعة محمد خيضر بسكرة، الجزائر

ملخص:

الأدب؛ هو ذلك المتنفس الذي يلجأ إليه الأديب لنقل اهتماماته من آمال وآلام، وينطبق هذا بالدرجة الأولى على القصائد الشعرية التي تعتبر بوابة لعالم الشاعر الداخلي، وذلك باعتبار أنّ الشعر خير وسيلة لتصوير الأحاسيس وصياغة التجارب الشعورية؛ لما فيه أثر كبير على نفس المتلقي، ولا ينحصر سبب وجود هذا التأثير على مضمونه ومعانيه فقط وإنما للشكل نصيبه في ذلك. فالمظهر أسبق في إعطاء الانطباع حول المضمون، والعين هي أول نقطة اتصال بين النص والمتلقي، وهي تستظرف القالب لتهيأ للعقل وتحمله لتذوق النص فيما بعد.

وإذا راجعنا القصيدة العربية من الناحية الشكلية فإننا نجد أغلب الشعراء قد اعتمدوا في نظم قصائدهم على النظام التقليدي (نظام الشطرين)، لكن وجوده لم يلغ محاولات الشعراء من نسج أشعارهم في أشكال إبداعية مخالفة له فحاكوا إدخال الفنون الأخرى كالرسم والتصوير في قصائدهم فقدّموها كمنجز بصري يساهم وبشكل كبير في تشكيل دلالة النص.

ونجد إقبال الشعراء على هذه الظاهرة -التشكيل البصري- بقوة في العصر الحديث والمعاصر، لكن وجودها ليس وليد الحداثة، فنجد مثلا بعضا من شعراء العصر القديم اهتموا في بناء قصائدهم بالشكل الخارجي فأصبحت لها قراءة بصرية إلى جانب المضمون. وهذا ما تعالجه هذه الورقة البحثية، فماذا نقصد بالتشكيل البصري، وفيه تجلى، وما هي بنياته؟

الكلمات المفتاحية: التشكيل، البصري، البنيات، الشعر

Visual Formation in Classical Arabic Poetry (Origins and Structure)

Dr. Ibtissam Dehina

Department of Arts and Arabic Language, Mohamed Khider University of Biskra, Algeria

Buthaina Naji (Researcher)

Department of Arts and Arabic Language, Mohamed Khider University of Biskra, Algeria

Abstract

Literature is a medium through which writers express their concerns, hopes, and pains. This applies especially to poetry, which serves as a gateway to the poet's inner world. Poetry is considered one of the most effective means of portraying emotions and shaping experiential expression, given its profound impact on the reader. This impact is not limited to content and meaning alone; form also plays a significant role. The visual appearance often precedes content in shaping the reader's first impression, as the eye constitutes the initial point of contact between the text and the reader. It appreciates the structure, preparing the mind to later engage with and appreciate the text.

When examining classical Arabic poetry from a formal perspective, we find that most poets relied on the traditional structure (the two-hemistich system). However, its dominance did not prevent poets from experimenting with creative forms that diverged from this system. They incorporated elements from other arts such as drawing and visual imagery into their poetry, presenting it as a visual construct that significantly contributes to the formation of textual meaning.

Although the phenomenon of visual formation gained prominence in modern and contemporary poetry, it is not exclusive to modernity. Some classical poets also paid attention to the external structure of their poems, giving them a visual dimension alongside their semantic content.

This paper addresses the concept of visual formation in poetry, exploring its meaning, manifestations, and structural patterns.

Keywords: Formation, Visual, Structures, Poetry

دراسة بعض برامج التنمية الريفية المستدامة التي تهدف إلى تحسين الأمن الغذائي في منطقة سبع شيوخ (ولاية تلمسان- الجزائر)

زكري نادية

قسم الثروة الغابية، كلية علوم الطبيعة و الحياة و علوم الأرض و الكون، جامعة أبو بكر بلقايد تلمسان، الجزائر.
مخبر البحث : التسيير المحافظ للماء، التربة والغابات والتنمية المستدامة للمناطق الجبلية بمنطقة تلمسان

صيد احمد سفيان

قسم التخطيط، كلية علوم الأرض، جامعة باجي مختار، عنابة، الجزائر.

الملخص

انتهجت الدولة الجزائرية مؤخرا إستراتيجية جديدة للتنمية الريفية من أهم أهدافها ضمان تنمية زراعية مستدامة و تحقيق الأمن الغذائي للسكان و بالتالي تقليل الواردات. كما تسمح بتحسين الظروف المعيشية لسكان الريف، للحد من الهجرة إلى المدن و اجتذاب التخلي عن الأراضي الزراعية. تم تنفيذ هذه الإستراتيجية الجديدة منذ عام 2009 من خلال المشاريع الجوارية للتنمية الريفية المندمجة.

استفادت ولاية تلمسان، الواقعة في أقصى شمال غرب الجزائر، من مشروع نموذجي للتنمية الريفية في منطقة جبال التراب و سبعة شيوخ بعدما صنف، خبراء من الصندوق الدولي للتنمية الزراعية، هذه المنطقة كأفقر منطقة بالولاية. يهدف هاذ العمل إلى دراسة البرامج المنفذة في إطار هذا المشروع في عدة مواقع ضمن هذه المنطقة. وقد اعتمدت المنهجية المتبعة على جمع البيانات من إدارة الغابات بشأن طبيعة كل برنامج ونطاقه وموقعه وعدد المستفيدين منه، تلتها زيارات ميدانية لمعاينة الوضعية الحالية لبعض الانجازات و تصويرها.

أظهرت النتائج المتحصل عليها تحسناً كبيراً في الظروف المعيشية للسكان المحليين. وقد حققت الانجازات الجماعية والفردية المنفذة نسبة نجاح مرضية بلغت أحيانا 100%. من أهمها فك عزلة السكان و الأراضي و زيادة الإنتاجية الزراعية و كذا رفع الدخل الشهري و السنوي للعائلات.

الكلمات المفتاحية : برامج التنمية الريفية المستدامة، الأمن الغذائي ، منطقة سبع شيوخ ، ولاية تلمسان، الجزائر.

A Study of Selected Sustainable Rural Development Programs Aimed at Improving Food Security in the Sebaa Chioukh Region (Tlemcen Province, Algeria)

Nadia Zekri

Department of Forest Resources, Faculty of Nature and Life Sciences and Earth and Universe Sciences, University of Abou Bekr Belkaid, Tlemcen, Algeria
Research Laboratory: Conservation Management of Water, Soil, Forests, and Sustainable Development of Mountain Areas in the Tlemcen Region

Ahmed Sofiane Sid

Department of Planning, Faculty of Earth Sciences, University of Badji Mokhtar, Annaba, Algeria

Abstract:

The Algerian state has recently adopted a new rural development strategy, one of whose main objectives is to ensure sustainable agricultural development and achieve food security for the population, thereby reducing imports. It also aims to improve the living conditions of rural inhabitants, limit migration to cities, and prevent the abandonment of agricultural land. This new strategy has been implemented since 2009 through Integrated Proximity Rural Development Projects.

The Tlemcen Province, located in the far northwest of Algeria, has benefited from a pilot rural development project in the Trara Mountains and Sebaa Chioukh region, which was classified by experts from the International Fund for Agricultural Development as the poorest area in the province. This study aims to examine the programs implemented within this project across several sites in the region. The methodology adopted relied on data collection from the Forestry Administration regarding the nature, scope, location, and number of beneficiaries of each program, followed by field visits to assess and document the current status of selected achievements.

The results indicate a significant improvement in the living conditions of the local population. Both collective and individual interventions achieved satisfactory success rates, in some cases reaching 100%. The most notable outcomes include reducing the isolation of populations and lands, increasing agricultural productivity, and enhancing the monthly and annual income of households.

Keywords: Sustainable rural development programs, food security, Sebaa Chioukh region, Tlemcen Province, Algeria.

المواطنة الرقمية لدى مستخدمي الفيسبوك في الجزائر "دراسة ميدانية"

كروش نوال

جامعة وهران 1 الجزائر

ملخص:

تناولت هذه الدراسة واقع الممارسات الرقمية لمستخدمي الفيسبوك في الجزائر، ساعيةً للإجابة عن سؤال مركزي: ما واقع ممارسات المواطنة الرقمية لدى مستخدمي منصة الفيسبوك في البيئة الجزائرية، وما العوامل المؤثرة في هذه الممارسات؟"

اعتمدت على منهج وصفي تحليلي، شمل تطبيق استبيان إلكتروني على عينة من 500 مستخدم.

كشفت النتائج عن مفارقة لافتة: فعلى الرغم من أن 65% من المشاركين أظهروا فهماً نظرياً لمبادئ المواطنة الرقمية، فإن 35% فقط هم من يطبقون هذه المبادئ في سلوكهم الفعلي على المنصة. وبرزت ثلاثة تحديات رئيسية: ضعف مهارات التحقق من المعلومات (70%)، محدودية الوعي بالحقوق الرقمية (60%)، وثغرات في حماية الخصوصية (56%).

أظهر التحليل أن المستوى التعليمي هو العامل الحاسم في تحديد جودة الممارسات الرقمية (ارتباط 0.68)، حيث تفوق حاملو الشهادات العليا. كما أشارت النتائج إلى ضعف الوعي التشريعي (5/2.5) وفجوة مهارية في إدارة الخوارزميات، حيث أدرك 75% تأثيرها لكن 40% فقط يعرفون التحكم فيها.

تستخلص الدراسة أن هذه الفجوة بين المعرفة والتطبيق، مقترنة بضعف الإطار التشريعي والمهارات التقنية، تشكل عائقاً جوهرياً أمام ترسيخ مواطنة رقمية فاعلة. وتوصي باعتماد استراتيجية متكاملة تعزز التربية الإعلامية الرقمية في التعليم، وتطور برامج توعية مستهدفة، وتحديث التشريعات الحامية للبيانات، وتفعيل حواراً بناءً مع منصات التواصل لتصميم أكثر شفافية وملاءمة للسياق الجزائري.

الكلمات المفتاحية: المواطنة الرقمية، الفيسبوك، الجزائر، الممارسات الرقمية، الخوارزميات، حماية الخصوصية

Digital Citizenship Among Facebook Users in Algeria: A Field Study

Nawal Kerrouche

University of Oran 1, Algeria

Abstract

This study examined the reality of digital practices among Facebook users in Algeria, aiming to answer a central question: **What is the reality of digital citizenship practices among users of the Facebook platform in the Algerian context, and what are the factors influencing these practices?"**

It employed a descriptive-analytical methodology, involving the application of an electronic questionnaire to a sample of 500 users.

The results revealed a striking paradox : Although 65% of participants demonstrated theoretical understanding of digital citizenship principles, only 35% actually apply these principles in their practical behavior on the platform. Three main challenges emerged : weak information verification skills (70%), limited awareness of digital rights (60%), and gaps in privacy protection (56%).

The analysis showed that educational level is the decisive factor in determining the quality of digital practices (correlation 0.68), with holders of higher degrees outperforming others. The results also indicated weak legislative awareness (2.5/5) and a skills gap in algorithm management, where 75% perceived their influence but only 40% know how to control them.

The study concludes that this gap between knowledge and application, coupled with a weak legislative framework and technical skills deficits, constitutes a fundamental obstacle to establishing effective digital citizenship. It recommends adopting an integrated strategy that enhances digital media literacy in education, develops targeted awareness programs, updates data protection legislation, and activates constructive dialogue with communication platforms for more transparent and contextually appropriate design for the Algerian context.

Keywords : Digital Citizenship, Facebook, Algeria, Digital Practices, Algorithms, Privacy Protection

تطبيع انحراف الشباب في المجتمع المعاصر: دراسة ميدانية بمقاربة متعددة التخصصات لفهم دور أزمة المعنى والانتماء في تحول المعايير الاجتماعية

نصيرة براهمة (أستاذ محاضر قسم أ)

جامعة محمد الصديق بن يحيى - جيجل، الجزائر

الملخص

يهدف هذا البحث إلى دراسة ظاهرة تطبيع انحراف الشباب في المجتمع المعاصر باعتباره مظهرا لتحول المعايير الاجتماعية في مجتمعات متغيرة أُعيد فيها بناء المعاني والمفاهيم وطرح استفهاما حول الانتماء في سياقٍ صَبَبَ معالم المرجعيات الضابطة التقليدية دون أن يتمكن من بناء مرجعيات ضابطة معاصرة بنفس القدرة التحكّمية على إطلاق نعوت واضحة ووضّغ حدود فاصلة بين ما هو انحراف وما هو امتثال وانضباط أي بين ما هو مرفوض وما هو مقبول ومبرر اجتماعيا

لا يمكن فهم الآلية التي تَطَبَّع بها الانحراف في المجتمع المعاصر إلا من خلال مقارنة متعددة التخصصات قادرة على تقديم منطوق تحليلي جديد تشترك في إنتاجه العلوم التقنية (علوم النقل والهندسة الحضارية، علوم البرمجيات و الخوارزميات، الذكاء الصناعي، التصميم و الهندسة) التي لا تنتج أدوات فقط وإنما تعيد تشكيل علاقة الانسان بالزمن و المكان و المعيار الاجتماعي، والعلوم الاجتماعية و الإنسانية وحتى العصبية خاصة علم اجتماع الانحراف والجريمة، علم النفس الاجتماعي، علوم التربية، علم اللسانيات، علم الاعلام والاتصال، علم السياسة، علم الاقتصاد، علم الاجتماع الثقافي وفلسفة الأخلاق، لما توفره -المقاربة- من قدرة ميدانية على فهم دوافع انحراف الشباب ورسم حدوده داخل الفضاء الاجتماعي، وتتبع مسار ضبط المعنى الذي يعطيه الشباب للانحراف لينتج في الأخير انحرافا مطبعا يتحكم الانتماء الذي يعترف الشباب بمشروعيته في صياغة معناه النهائي و بالتالي فهم التحول العميق الذي طرأ في العلاقة بين الانسان (خاصة الشباب) و المجتمع .

تعتمد الدراسة على المنهج الوصفي التحليلي وتستخدم استمارة مقابلة مع عينة من الشباب (طلبة جامعين) بهدف رصد معاني الإحراف و ودوافعه و حدوده في اطار تعريفهم لفضاء انتمائهم الاجتماعي والثقافي والفلسفي والأخلاقي و النفسي الذي يبرز تحول النسق القيمي و المعياري والتقني في المجتمع وبالتالي يتم اعطاء تعريف جديد للانحراف يتجاوز مسألة المقبول والمرفوض ويطرح مسألة الاستجابة الاجتماعية لأزمة المعنى و الانتماء عند الشباب في المجتمع المعاصر.

الكلمات المفتاحية: تطبيع انحراف الشباب-المجتمع المعاصر-أزمة المعنى و الانتماء-المعايير الاجتماعية-مقاربة متعددة التخصصات

The Normalization of Youth Deviance in Contemporary Society: A Field Study with a Multidisciplinary Approach to Understanding the Role of the Crisis of Meaning and Belonging in the Transformation of Social Norms

Nassira Brahma (Associate Professor, Class A)

University of Mohamed Seddik Ben Yahia – Jijel, Algeria

Abstract:

This study aims to examine the phenomenon of the normalization of youth deviance in contemporary society as a manifestation of the transformation of social norms within changing societies, where meanings and concepts have been reconstructed. It raises questions about belonging in a context where traditional regulatory references have become blurred, without the emergence of equally effective contemporary frameworks capable of clearly defining and distinguishing between deviance and conformity, or between what is socially rejected and what is accepted and justified.

Understanding the mechanisms through which deviance has become normalized in contemporary society requires a multidisciplinary approach capable of providing a new analytical framework. This approach integrates technical sciences (such as transport sciences, urban engineering, software sciences, algorithms, artificial intelligence, design, and engineering), which not only produce tools but also reshape the human relationship with time, space, and social norms, alongside social, human, and even neurosciences. These include the sociology of deviance and crime, social psychology, educational sciences, linguistics, media and communication studies, political science, economics, cultural sociology, and moral philosophy. Such an approach offers the capacity to analyze the motivations behind youth deviance, define its boundaries within the social space, and trace the process through which meaning is constructed. Ultimately, it reveals how deviance becomes normalized, shaped by forms of belonging that youth perceive as legitimate, thereby reflecting a profound transformation in the relationship between individuals—particularly youth—and society.

The study adopts a descriptive-analytical method and utilizes interview-based questionnaires with a sample of university students. It aims to identify the meanings, motivations, and boundaries of deviance as defined within their social, cultural, philosophical, ethical, and psychological frameworks of belonging. The findings highlight a transformation in the value, normative, and technological systems of society, leading to a redefinition of deviance that goes beyond the traditional dichotomy of acceptable versus unacceptable, and instead addresses society's response to the crisis of meaning and belonging among youth in contemporary contexts.

Keywords: Normalization of youth deviance, contemporary society, crisis of meaning and belonging, social norms, multidisciplinary approach.

الاثار الاجتماعية للذكاء الاصطناعي و التحول التكنولوجي

د.ة. بلقاسمي عيدة (استاذ محاضر قسمب)

المدرسة العليا لعلوم التسيير بعنابة، الجزائر

الملخص

في العصر الحديث، أصبحت التكنولوجيا عنصراً أساسياً في تشكيل نمط حياتنا، حيث تخطت دورها التقليدي كأداة للراحة والسرعة لتصبح جزءاً لا يتجزأ من تفاعلاتنا اليومية، فقد نجحت التكنولوجيا في تقليص المسافات الجغرافية بين الأفراد مما أتاح فرصاً هائلة للتواصل السريع والمباشر عبر منصات لا تعرف الحدود. ومع ذلك فإن هذا التقدم لم يخلُ من تحديات أعمق أثرت على طبيعة العلاقات الإنسانية، فمن ناحية عززت التكنولوجيا الترابط الاجتماعي وجعلت من السهل الحفاظ على العلاقات حتى في ظل المسافات الطويلة، ومن ناحية أخرى أثارت تساؤلات حول مدى تأثيرها على جودة هذا التواصل وعلى المشاعر الحقيقية التي يحملها الإنسان

في هذا البحث، سنتناول كيف أضافت التكنولوجيا قيمة مضافة للعلاقات الإنسانية، و بعض التحولات الاجتماعية وما العقبات التي أفرزتها في سبيل تحقيق تواصل حقيقي ومعنوي بين البشر.

سنتبنى المنهج الوصفي لتشخيص الظاهرة وتحليل أبعادها، والمنهج التحليلي لفهم الظاهرة وتسهيل ربط عناصر الموضوع.

تقدم التكنولوجيا العديد من الفوائد لتحسين حياتنا اليومية، فإنها تحمل تحديات كبيرة على العلاقات الإنسانية، والنتائج: بينما الآخرين.

كلمات مفتاحية: التكنولوجيا، الذكاء الاصطناعي، التحولات الاجتماعية....

The Social Impacts of Artificial Intelligence and Technological Transformation

Dr. Aida Belkacemi (Associate Professor, Class B)
Higher School of Management Sciences, Annaba, Algeria

Abstract:

In the modern era, technology has become a fundamental element in shaping our way of life, surpassing its traditional role as a tool for convenience and efficiency to become an integral part of our daily interactions. It has significantly reduced geographical distances between individuals, creating vast opportunities for rapid and direct communication through borderless platforms. However, this progress has also brought deeper challenges that affect the nature of human relationships. On one hand, technology has strengthened social connectivity and made it easier to maintain relationships despite long distances; on the other hand, it has raised questions about the quality of this communication and the authenticity of human emotions.

This study explores how technology has added value to human relationships, the social transformations it has generated, and the obstacles it has created in achieving meaningful and genuine human communication.

The research adopts a descriptive approach to diagnose the phenomenon and analyze its dimensions, as well as an analytical approach to better understand it and establish connections between its various elements.

While technology offers numerous benefits for improving daily life, it also poses significant challenges to human relationships and social interactions.

Keywords: Technology, artificial intelligence, social transformations.

اللغة والعنف إشكالية في التواصل اللغوي في المجتمع-التواصل اللاعنفي كبديل-

إفروفة صافية

أستاذ التعليم العالي.

مولود معمري تيزي وزو الجزائر

الملخص:

يحظى موضوع العنف وإدارة الصراع (La gestion des conflits) بين الافراد باهتمام العلماء والباحثين، نظرا لما يترتب عنه من آثار سلبية طويلة المدى على الحياة النفسية والاجتماعية وما له من خصوصية؛ تلك الآثار ينتج عنها اهمال، لامبالاة وتشتت وتوتر واختلال في العلاقات الإنسانية. هذا الوضع يعيق خلق جو محفز على الإنتاج والابداع. ان الصراع بين الأفراد مظهر من مظاهر التفاعل الاجتماعي، وهو حالة طبيعية إذا استخدمت فيه أساليب صحيحة في التعامل معه، لكن الكثير منهم يسيئون التعامل مع الصراع، ويذلل يحدث العنف. فالصراع غالبا ما يصاحبه تواصل سيئ؛ فالطريقة التي يتواصل بها الفرد قبل او اثناء الصراع تحمل معاني العنف والتنمر سواء بالألفاظ او بالإشارات؛ او ما اصطلح على تسميته بالتواصل العنيف La communication violente؛ الذي ينعكس سلبا على العلاقات بين الناس سواء في الوسط الاسري او المدرسي او المهني. ففي حالات التواصل العنيف، يغيب فيه الحوار واحترام الآخر وحتى عدم تقبله، يغلب فيه لغة التهديد التشهير، الانتقاد، تبادل التهم، الصراخ والاعتداءات اللفظية وغير لفظية.....لقد اهتم علماء النفس بموضوع التواصل الذي يسمح للأفراد بتنمية مستوى العلاقات، وبناء تواصل أكثر تعبيراً عن مشاعر واحتياجات كل طرف، يتسم بتقبل الآخر والاعتراف به واحترامه؛ هذا هو صميم اهتمامات نظرية مارشال روزنبرغ (Marshall Rosenberg) في التواصل اللاعنفي. ان تبني المقاربة العلاجية (المنهج العلاجي) تمثل فرصة للتفكير في الحلول الإجرائية لظاهرة العنف وكيفية إدارة الصراع؛ عن طريق تقديم آلية تستهدف التواصل بطريقة صحية، وهي التواصل اللاعنفي وفق ما جاءت به مارشال روزنبرغ (Rosenberg). وهو موضوع المداخلة الحالية، حيث يتم التعريف بهذه النظرية التي تناولت التواصل اللاعنفي؛ فباستخدامها وتدريب الأفراد عليها، تكون بمثابة استراتيجية وقائية للحد من ظاهرة العنف والارتقاء بمستوى التواصل بين الأفراد.

الكلمات المفتاحية: التواصل اللاعنفي؛ نظرية روزنبرغ؛ إشكالية التواصل؛ التواصل اللغوي.

La langue et la violence une problématique dans la communication linguistique au sein de la société - La communication non-violente comme alternative

Évroufa Safia

Professeure de l'enseignement supérieur

Université Mouloud Mammeri, Tizi Ouzou, Algérie

Résumé :

Le conflit entre les individus est un aspect d'une interaction sociale, et il s'agit d'une situation normale si les méthodes appropriées sont utilisées pour y faire face. Cependant, beaucoup de gens gèrent mal les conflits, ce qui conduit à la violence. Le conflit s'accompagne souvent d'une mauvaise communication ; la manière dont l'individu communique avant ou pendant le conflit véhicule des messages de violence et d'intimidation, que ce soit par des mots ou des gestes ; c'est ce qu'on appelle la communication violente, qui a un impact négatif sur les relations entre les personnes, que ce soit dans le milieu familial, scolaire ou professionnel. Dans les cas de communication violente, le dialogue et le respect de l'autre font défaut, voire sont inexistantes, et le langage de la menace, de la diffamation, de la critique, des accusations mutuelles, des cris et des agressions verbales et non verbales prédomine... Les psychologues se sont intéressés au thème de la communication qui permet aux individus de développer leurs relations et d'établir une communication plus expressive des sentiments et des besoins de chaque partie, caractérisée par l'acceptation, la reconnaissance et le respect de l'autre. C'est là le cœur des préoccupations de la théorie de Marshall Rosenberg sur la communication non violente (CNV), qui est le sujet de la présente communication, où cette théorie abordant la communication non violente est présentée. Son utilisation et la formation des individus à celle-ci constituent une stratégie préventive pour réduire le phénomène de la violence et améliorer le niveau de communication entre les individus.

Mots clés : Communication non violente ; Théorie de Rosenberg ; Problématique de la communication ; Communication linguistique.

الجسد الأنثوي بوصفه حقلاً دلاليًا في الرواية العربية، قراءة نقدية تحليلية للتوظيف الجمالي والثقافي للجسد في السرد العربي الحديث

د. ليلى حمراي

أستاذة محاضرة أ.

جامعة حسيبة بن بوعلي، الشلف، الجزائر

الملخص:

تسعى هذه المداخلة إلى دراسة تمثلات الجسد الأنثوي في الرواية العربية، من خلال مقارنة نقدية ترصد التحولات التي عرفها حضور المرأة في الخطاب الأدبي، من كونها موضوعًا جماليًا في الشعر العربي القديم إلى فضاء دلالي مركزي في السرد الروائي الحديث. وتنطلق الدراسة من إشكالية رئيسة تتمحور حول طبيعة توظيف الجسد الأنثوي في الرواية العربية: هل يُستثمر بوصفه أداة فنية للتعبير عن قضايا إنسانية وثقافية عميقة، أم يُختزل في بعده الجسدي بغرض الإثارة واستثارة المتلقي؟

كما تحاول المداخلة مساءلة العلاقة بين هذه التمثلات والواقع الاجتماعي والثقافي، والتميز بين ما هو انعكاس موضوعي للواقع، وما هو نتاج تخييلي أو إسقاط ذاتي للمكبوتات الفردية والجماعية. وتعتمد الدراسة المنهج الوصفي التحليلي، من خلال خطة بحثية تشمل مقارنة مفاهيمية لمصطلح «أدب الجسد»، وتحليل البعد الأنثروبولوجي للجسد الأنثوي، وتتبع حضوره في الموروث الأدبي العربي، وصولًا إلى دراسة نماذج من الرواية العربية الحديثة.

وتهدف هذه المداخلة إلى الإسهام في إعادة تقويم صورة المرأة في النص السردية، وإبراز البعد الجمالي والفني في معالجة الجسد الأنثوي بعيدًا عن التوظيف الاستهلاكي أو الإثاري.

الكلمات المفتاحية: المرأة، الجسد الأنثوي، أدب الجسد، الرواية العربية، التمثلات السردية

The Female Body as a Field of Meaning in the Arabic Novel, A Critical Analytical Reading of the Aesthetic and Cultural Deployment of the Body in Modern Arabic Narrative

Dr. Leyla Hamrani

University of Hassiba Ben Bouali, Chlef, Algeria

Abstract:

This paper examines representations of the female body in the Arabic novel through a critical approach that traces the transformations in women's presence within literary discourse—from a primarily aesthetic theme in classical Arabic poetry to a central semantic space in modern narrative writing. The study is grounded in a core research question concerning the nature of the employment of the female body in the Arabic novel: is it utilized as an artistic medium for expressing profound human and cultural issues, or is it reduced to its corporeal dimension for the sake of provocation and the stimulation of the reader?

The paper further interrogates the relationship between these representations and the social and cultural reality, seeking to distinguish between objective reflections of reality and fictional constructions or subjective projections of individual and collective repressed desires. Methodologically, the study adopts a descriptive-analytical approach, following a research framework that includes a conceptual examination of the term "Body Literature," an analysis of the anthropological dimension of the female body, an exploration of its presence in the Arabic literary heritage, and an analytical reading of selected models from the modern Arabic novel.

The paper aims to contribute to a reassessment of women's representation in narrative texts and to highlight the aesthetic and artistic dimensions of portraying the female body beyond consumptive or purely sensational uses.

Keywords: Women, Female Body, Body Literature, Arabic Novel, Narrative Representations

بين العولمة الرقمية والخصوصية الثقافية: تحولات منظومة القيم لدى الشباب الجزائري

مخولف فاطمة الزهراء (طالبة دكتوراه)

جامعة أبو بكر بلقايد تلمسان – الجزائر

الملخص:

تشهد المجتمعات المعاصرة تحولات عميقة بفعل الثورة الرقمية وما أفرزته من فضاءات تواصلية عابرة للحدود، والتي من شأنها أن أعادت تشكيل أنماط التفاعل الاجتماعي، خاصة لدى فئة الشباب بوصفها الأكثر اندماجا في الفضاءات الرقمية ليس فقط بوصفها مستهلكا للمحتوى، بل أيضا كمنتج للرموز والقيم وأنماط التعبير الجديدة. ووفقا لهذا المعنى، لم يعد الفضاء الرقمي مجرد وسيط تقني، بل تحول إلى حقل اجتماعي مواز يعيد تشكيل العلاقات، والتمثلات، والتصورات القيمة.

غير أنّ هذه الديناميكية الثقافية باتت تطرح اليوم مسألة إعادة تعريف الهوية في سياق العولمة الرقمية. فمع تاصملا عرطيس تاعمتجملا دقفي دق ام وهو، تافاقتلا يقاب بلع ةبيرغلا ةفاقت لاةنميه نم فواخم ةهجاولا بلا تزرّب، ييمقرا بوتحملا بلع ةيملاعلا «. ةيفاقثلا قراوفلا هيف لرتخت يمقر لثامت» بلا يدؤيو يفاقثلا عونثلا ددهيو اهتيصوصخ

وفي السياق الجزائري، تكتسب هذه الإشكالية بعدا أكثر تعقيدا بالنظر إلى رسوخ المرجعيات القيمة المرتبطة بالبنية الأسرية، والدينية، والتاريخية. تأسيسا على ذلك، تسعى هذه الدراسة إلى تحديد طبيعة التفاعل القيمي عند الشباب الجزائري مع المضامين الرقمية المعولمة، وتحليل مدى القدرة على التكيف أو المقاومة أو إعادة التشكيل في مواجهة التدفقات القيمة المعولمة.

وتبعاً لما تقتضيه طبيعة الدراسة سيتم اعتماد المنهج الوصفي التحليلي لرصد وتوصيف واقع التفاعل القيمي، وتحليل طبيعة التحولات التي تمس النسق القيمي في ظل العولمة الرقمية، إلى جانب توظيف المنهج المقارن في سبيل مقارنة الأنماط القيمة بين مجموعات شبانية مختلفة من حيث العمر، مستوى التحضر، المستوى التعليمي. فضلا عن ذلك، وفي سياق الاستعانة بأدوات جمع البيانات، سيتم الاعتماد على أداة الاستبيان، تحقيقا لمسعى الدقة والتحليل المعمق عبر تحصيل بيانات كمية قابلة للتحليل الإحصائي، واستخلاص مؤشرات تفسيرية دقيقة.

وعلى ضوء المسار التحليلي الذي يتتبع مختلف الأبعاد المتعلقة بالموضوع الذي شكل واحدة من الإشكاليات البارزة ضمن مجال التحديث والتحوّلات المجتمعية، تخلص الدراسة إلى أن العولمة الرقمية لا تفضي بالضرورة إلى تآكل الخصوصية الثقافية، بل تُنتج أشكالاً من التفاعل تعيد من خلالها فئة الشباب الجزائري تأطير القيم المعولمة وتأويلها داخل مرجعيتها الثقافية المحلية، بما يؤدي إلى تشكّل منظومة قيمية هجينة تتسم بالمرونة وقابلية إعادة التركيب.

الكلمات المفتاحية: العولمة الرقمية، الخصوصية الثقافية، منظومة القيم، الشباب الجزائري، التحول الاجتماعي.

Between Digital Globalization and Cultural Specificity: Transformations in the Value System of Algerian Youth

Makhlouf Fatima Zahra (PhD Student)
Abou Bekr Belkaid University, Tlemcen – Algeria

Abstract

Contemporary societies are undergoing profound transformations driven by the digital revolution and the emergence of transnational communicative spaces. These developments have reshaped patterns of social interaction, particularly among youth, who are the most integrated into digital environments—not only as consumers of content but also as producers of symbols, values, and new forms of expression. In this sense, the digital space is no longer merely a technical medium; rather, it has become a parallel social field that reshapes relationships, representations, and value perceptions.

However, this cultural dynamism raises the issue of redefining identity in the context of digital globalization. With the dominance of global platforms over digital content, concerns have emerged regarding the hegemony of Western culture over other cultures. This may lead to a loss of cultural specificity, threaten cultural diversity, and result in a form of “digital homogenization” in which cultural differences are diminished.

In the Algerian context, this issue becomes more complex due to the deeply rooted value systems associated with family, religion, and historical references. Accordingly, this study aims to identify the nature of value-based interactions among Algerian youth with globalized digital content and to analyze their capacity for adaptation, resistance, or reconstruction in response to global value flows.

In line with the study’s objectives, a descriptive-analytical approach will be employed to examine and describe the reality of value interaction and to analyze the transformations affecting the value system under digital globalization. Additionally, a comparative method will be used to compare value patterns among different youth groups in terms of age, level of urbanization, and educational background. Furthermore, a questionnaire will be utilized as a data collection tool to ensure accuracy and in-depth analysis through the collection of quantitative data suitable for statistical analysis and the extraction of precise interpretative indicators.

Based on the analytical trajectory that explores the various dimensions of this issue—one of the prominent concerns within the field of modernization and societal transformations—the study concludes that digital globalization does not necessarily lead to the erosion of cultural specificity. Rather, it produces forms of interaction through which Algerian youth reinterpret and reframe globalized values within their local cultural framework, leading to the emergence of a hybrid value system characterized by flexibility and reconstructability.

Keywords: Digital Globalization, Cultural Specificity, Value System, Algerian Youth, Social Transformation

التحيز الخوارزمي ومبدأ المساواة أمام القانون: إشكاليات المسؤولية القانونية وآليات الرقابة القضائية

مريم مالي

باحثة بسلك الدكتوراه

الملخص

أصبحت الخوارزميات تحتل موقعًا محوريًا في صناعة القرارات التي تمس حياة الأفراد بشكل مباشر، إذ تُستخدم اليوم في مجالات حساسة كالترخيص وتقييم الجدارة الائتمانية وتوزيع الخدمات العامة وتحديد أولويات الولوج إلى الحقوق الاجتماعية. غير أن هذه الأنظمة قد تُعيد إنتاج أنماط التمييز المتجذرة في البيانات التي تتغذى عليها، فتُنتج قرارات متحيزة تمس جوهر مبدأ المساواة أمام القانون المكرس دستوريًا. يطرح هذا الواقع إشكالية قانونية عميقة: كيف يمكن للمنظومة القانونية أن تحمي الأفراد من تمييز رقمي غير مرئي تصنعه آلات لا تخضع لأدوات المساءلة التقليدية؟

يسعى هذا البحث إلى بناء إطار قانوني تحليلي لفهم ظاهرة التحيز الخوارزمي ومواجهتها، من خلال تقديم قراءة نقدية للمنظومات التشريعية القائمة واستكشاف مدى قدرتها على حماية مبدأ المساواة أمام القانون في ظل التوسع المتسارع لأنظمة القرار الآلي.

يتبنى البحث مقارنة تحليلية مقارنة تستند إلى دراسة النصوص الدستورية والتشريعية المغربية والعربية، ومقارنتها بالتجارب الأوروبية، ولا سيما قانون الذكاء الاصطناعي الأوروبي. ويتناول البحث ثلاثة محاور: مشروعية القرار الآلي في ضوء ضمانات عدم التمييز؛ إشكاليات الإثبات في بيئة خوارزمية معتمدة؛ وآليات المسؤولية المدنية والإدارية والجنائية الكفيلة بتأطير هذه الممارسات.

يتبين أن المنظومة القانونية المغربية والعربية تفتقر إلى أدوات قانونية مُكيفة مع طبيعة التحيز الخوارزمي، وأن قواعد المسؤولية التقليدية القائمة على الخطأ الشخصي تعجز عن استيعاب الضرر الناجم عن أنظمة ذاتية التشغيل، مما يوجب التفكير في آليات بديلة كالمسؤولية الموضوعية والتدقيق التقني الإلزامي.

يخلص البحث إلى اقتراح منظومة تشريعية متكاملة تشمل: إلزام مشغلي الخوارزميات بالشفافية القابلة للتدقيق، وإحداث هيئات رقابية متخصصة، وتمكين القضاء من أدوات تقنية لمراقبة القرارات الآلية، مع الحفاظ على التوازن بين حماية الحقوق الأساسية للأفراد وتشجيع الابتكار الرقمي المسؤول.

الكلمات المفتاحية: العدالة الخوارزمية؛ التمييز الرقمي؛ الشفافية الخوارزمية؛ الحماية القضائية.

Algorithmic Bias and the Principle of Equality Before the Law: Issues of Legal Responsibility and Mechanisms of Judicial Oversight

Meryem Malki
PhD Researcher

Abstract

Algorithms have come to occupy a central position in decision-making processes that directly affect individuals' lives. They are now widely used in sensitive areas such as recruitment, creditworthiness assessment, allocation of public services, and prioritization of access to social rights. However, these systems may reproduce patterns of discrimination embedded in the data on which they rely, thereby generating biased decisions that undermine the constitutionally enshrined principle of equality before the law. This reality raises a profound legal question: how can legal systems protect individuals from invisible digital discrimination produced by machines that are not subject to traditional accountability mechanisms?

This study seeks to develop an analytical legal framework to understand and address the phenomenon of algorithmic bias. It provides a critical reading of existing legislative systems and examines their capacity to safeguard the principle of equality before the law in the context of the rapid expansion of automated decision-making systems.

The research adopts a comparative analytical approach based on the study of Moroccan and Arab constitutional and legislative texts, compared with European experiences, particularly the European Artificial Intelligence Act. It addresses three main axes: the legality of automated decision-making in light of non-discrimination guarantees; evidentiary challenges in opaque algorithmic environments; and mechanisms of civil, administrative, and criminal liability capable of regulating such practices.

The findings indicate that Moroccan and Arab legal systems lack legal tools adapted to the nature of algorithmic bias, and that traditional liability rules based on personal fault are insufficient to address harm caused by autonomous systems. This necessitates the consideration of alternative mechanisms such as strict liability and mandatory technical auditing.

The study concludes by proposing an integrated legislative framework that includes: obligating algorithm operators to ensure auditable transparency, establishing specialized regulatory bodies, and equipping the judiciary with technical tools to oversee automated decisions, while maintaining a balance between protecting individuals' fundamental rights and encouraging responsible digital innovation.

Keywords: Algorithmic Justice; Digital Discrimination; Algorithmic Transparency; Judicial Protection

العلاقة بين اضطراب السلوك والتفاعل الاجتماعي لدى المراهقين: التنمر المدرسي نموذجا

توفيق ليلي

مختبر البحث في علوم التربية العلوم الإنسانية و اللغات، المدرسة العليا للأساتذة جامعة محمد الخامس ، الرباط، المغرب

معد أحمد

مختبر البحث في علوم التربية العلوم الإنسانية و اللغات، المدرسة العليا للأساتذة جامعة محمد الخامس ، الرباط، المغرب

ملخص البحث

يشكل التنمر المدرسي إحدى الظواهر السلوكية الأكثر إثارة للقلق في الأوساط التعليمية، نظرا لما يحمله من تداعيات نفسية واجتماعية وتربوية خطيرة تطال الضحايا، المتنمرين والمجتمع المدرسي ككل. وعلى الرغم من تعدد مظاهره واختلاف سياقاته، إلا أن التنمر يظل سلوكا متعمدا متكررا يتضمن اعتداء أو إقصاء أو تهديدا موجها من طرف فرد أو مجموعة تجاه آخرين أقل قوة أو نفوذا. وتشير الدراسات النفسية والتربوية والاجتماعية إلى أن هذا السلوك يرتبط بشكل وثيق بضعف الكفايات الاجتماعية، ومشكلات في معالجة المعلومات الاجتماعية، حيث يلجأ المراهقون ذوو القدرة المحدودة على التفاعل الاجتماعي إلى السلوك العدواني كحل وحيد للوصول إلى أهدافهم، وبوصفه آلية غير تكيفية لمواجهة مشكلاتهم الاجتماعية.

تهدف هذه الدراسة إلى قياس مستوى التنمر المدرسي ومستوى التفاعل الاجتماعي لدى المراهقين المتمدرسين، والكشف عن طبيعة العلاقة بين اضطراب السلوك (التنمر المدرسي) والتفاعل الاجتماعي، من حيث الاتجاه والنوع. وقد اعتمدت الدراسة المنهج الوصفي الارتباطي، وطبقت على عينة مكونة من 322 مراهقا ومراهقة، تتراوح أعمارهم بين 12 و16 سنة، ويتابعون دراستهم بإحدى الثانويات الإعدادية بمدينة الدار البيضاء والتي تم اختيارها بشكل عشوائي بالاتفاق مع السلطات التربوية المختصة.

تم جمع المعطيات باستخدام مقياس التنمر المدرسي المكيف على البيئة المغربية، والذي شمل خمسة أبعاد (التنمر اللفظي / الجسدي / الاجتماعي / ضد الممتلكات / الجنسي) إلى جانب مقياس التفاعل الاجتماعي الذي يقيس مهارات التواصل وبناء العلاقات مع الاقران. وقد خضعت البيانات للتحليل الإحصائي اعتمادا على الإحصاءات الوصفية لتحديد مستويات المتغيرات، وتحليل الارتباط للكشف عن العلاقة بينها باستعمال الحزمة الإحصائية SPSS.

أظهرت نتائج الدراسة أن مستوى التنمر المدرسي لدى أفراد العينة كان مرتفعا، في حين جاء مستوى التفاعل الاجتماعي في المستوى المتوسط. كما كشفت النتائج عن وجود علاقة ارتباطية سالبة دالة احصائيا بين التفاعل الاجتماعي والتنمر المدرسي، حيث ارتبط انخفاض مهارات التفاعل الاجتماعي بارتفاع مستوى السلوك التنمري، مما يؤكد أن التنمر المدرسي، بوصفه اضطرابا سلوكيا، يرتبط بشكل وثيق بضعف الكفايات الاجتماعية لدى المراهقين المتمدرسين.

وخلصت الدراسة إلى أن تنمية مهارات التفاعل الاجتماعي تمثل مدخلا وقائيا وعلاجيا أساسيا للحد من التنمر المدرسي واضطرابات السلوك، وتؤكد على أهمية إدماج برامج نفسية تربوية وقائية داخل المؤسسات التعليمية.

الكلمات المفتاحية: اضطراب السلوك – التفاعل الاجتماعي – المراهقين – التنمر المدرسي.

The relationship between behavioral disorders and social interaction among adolescents: School bullying as an example

Laila Taoufik

Laboratory of Research in Educational Sciences, Human Sciences and Languages, Higher Normal School, Mohamed V University, Rabat, Morocco

Ahmed Maad

Laboratory of Research in Educational Sciences, Human Sciences and Languages, Higher Normal School, Mohamed V University, Rabat, Morocco

Abstract

School bullying is one of the most alarming behavioral phenomena in educational setting, given its serious psychological, social, and educational repercussions on victims, bullies, and the school community. Despite its many manifestations and different contexts, bullying remains a deliberate and repeated behavior that involves aggression, exclusion, or threats directed by an individual or group toward others who are less powerful. Psychological, educational, and social studies indicate that this behavior is closely linked to poor social skills and difficulties in processing social information, whereby adolescents with limited social interaction skills resort to aggressive behavior as the only solution to achieve their goals, as a maladaptive coping mechanism with their social difficulties.

This study aims to measure the levels of school bullying and social interaction among adolescents, and to examine the nature, direction and type of the relationship between behavioral disorder (school bullying) and social interaction. The study adopted a descriptive correlational approach and was applied to a sample of 322 adolescents, aged between 12 and 16, enrolled in secondary school in Casablanca, which was randomly selected in agreement with the relevant educational authorities.

Data were collected using a school bullying scale adapted to the Moroccan context, which included five dimensions (verbal/ physical/ social/ property/sexual bullying) alongside a social interaction scale that measures communication skills and peer relationship building. The data were analyzed using descriptive statistics to determine the levels of the study variables, and correlation analysis to reveal the relationship between them using the SPSS statistical package.

The findings revealed a high level of school bullying among the study sample, while the level of social interaction was found to be moderate. The results also revealed a statistically significant negative correlation between social interaction and school bullying, where low social interaction skills were associated with high levels of bullying behavior, confirming that school bullying as a behavioral disorder, is related to poor social skills among adolescents.

The study concluded that developing social interaction skills is a fundamental preventive and therapeutic approach to reducing school bullying and behavioral disorders, and emphasizes the importance of integrating preventive psychological and educational programs into educational institutions.

Keywords: Behavioral disorder – Social interaction – Adolescents – school bullying.

الصحة المجتمعية ودورها الحيوي في تحقيق التنمية المستدامة الجزائر أنموذجا

د. سامية نواصر

جامعة سطيف 2 ، الجزائر

الملخص

تعد صحة المجتمع الدعامة الأساسية للتنمية المستدامة ومؤشر هام لتقدم المجتمعات، فهي لا تقتصر على علاج الأمراض والأوبئة بل تشمل الوقاية والتوعية والرعاية الشاملة.

نعلم جيدا أن الفرد السليم في المجتمع هو المحرك المحوري لعجلة التنمية وزيادة الإنتاجية والمساهمة في تحسين جودة الحياة أين تتكامل صحة المجتمع مع تحسين بيئات العمل وتوفير أفضل متطلبات الحياة (الوقاية من الامراض بتوفير بيئة صحية " أكل صحي، هواء نقي، مياه نظيفة"، الحد من التلوث، التعليم الجيد، القضاء على الفقر، محاربة الجهل، توفير متطلبات الصحة النفسية)

ولكن ما يلاحظ في البلدان التي تصبو إلى النمو والتطور، والجزائر واحدة من هذه الدول تواجه الحالة الصحية المجتمعية عدة تحديات وعقبات حالت دون الوصول إلى مجتمع معافي وآمن وتنمية مستدامة في معظم المجالات، مما وجب على الجزائر وضع خطط وإستراتيجيات متكاملة العناصر وإتخاذ عدة إجراءات وتدابير للتغلب على النكسات سارعت إلى السير على منهاج إستراتيجي كزيادة الإستثمار في النظم الصحية والتعليمية وذلك لمواجهة التهديدات الصحية الآنية والمستقبلية.

لا يمكن الوصول إلى النتائج المرجوة إلا ببناء هيكل صحي متناسق مع متغيرات المجتمع الجزائري ومتناغم مع التطورات العلمية والتكنولوجية العالمية ومواكبة للتطور العلمي الهائل للوصول إلى تغطية صحية شاملة .

سنحاول من خلال هذه الورقة البحثية إبراز أهم السياسات الإستراتيجية التي إتبعها الجزائر للوصول إلى التنمية الصحية المستدامة، بتبيان أهم مؤشرات الحالة الصحية ومدى إرتباطها بالتنمية المستدامة ومحاولة إظهار أهم العقبات التي تعرقل تطوير القطاع الصحي وتراجع جودة الخدمات الصحية وبالتالي عرقلة التنمية الصحية.

الكلمات المفتاحية: الصحة، الصحة المجتمعية، التنمية المستدامة، السياسة الصحية، الجودة التعليمية، جودة الحياة.

Community Health and Its Vital Role in Achieving Sustainable Development: Algeria as a Model

Dr. Samia Nwaser

University of Setif 2, Algeria

Abstract

Community health is considered a fundamental pillar of sustainable development and a key indicator of societal progress. It is not limited to the treatment of diseases and epidemics, but also encompasses prevention, awareness, and comprehensive care. A healthy individual within society serves as a driving force for development, increasing productivity and contributing to the improvement of quality of life. Community health is closely linked with improving working environments and ensuring optimal living conditions, including disease prevention through a healthy environment (such as proper nutrition, clean air, and safe water), reducing pollution, providing quality education, eliminating poverty, combating ignorance, and ensuring mental health requirements.

However, in countries striving for growth and development—Algeria being one of them—community health faces several challenges and obstacles that hinder the achievement of a healthy, safe society and sustainable development across various sectors. This situation necessitates the adoption of comprehensive plans and integrated strategies, along with the implementation of multiple measures to overcome setbacks. Algeria has thus moved toward a strategic approach by increasing investment in health and education systems to address current and future health threats.

Achieving the desired outcomes requires building a coherent health structure aligned with the dynamics of Algerian society and in harmony with global scientific and technological advancements, in order to ensure comprehensive health coverage.

This paper aims to highlight the key strategic policies adopted by Algeria to achieve sustainable health development, by presenting major health indicators and their relationship with sustainable development, as well as identifying the main obstacles that hinder the development of the health sector and the quality of healthcare services, ultimately affecting sustainable health progress.

Keywords: Health, Community Health, Sustainable Development, Health Policy, Educational Quality, Quality of Life

قرى الكراسي في فلسطين: نموذج لصون وإدارة التراث الثقافي والعمراني

سونيا ظاهر عمر مساد

باحثة دكتوراه، المدرسة الوطنية للهندسة المعمارية والتعمير، جامعة قرطاج، تونس

أ.د. نجم بن محمد ظاهر

المدرسة الوطنية للهندسة المعمارية والتعمير، جامعة قرطاج، تونس

د. علي شعبان حسين عبد الحميد

مدير وحدة التخطيط الحضري والإقليمي، جامعة النجاح الوطنية، نابلس، فلسطين

الملخص

يتناول هذا البحث قرى الكراسي في فلسطين بوصفها نموذجاً فريداً للتراث الثقافي والعمراني، ويهدف إلى تحليل قيمتها التاريخية والاجتماعية والمعمارية، واستكشاف إمكاناتها في مجال الصون والإدارة المستدامة للتراث. تنطلق الدراسة من إشكالية رئيسة تتمثل في ضعف سياسات حماية هذا النوع من التراث، وتحديات الحفاظ عليه في ظل التحولات العمرانية والاجتماعية والسياسية المتسارعة.

اعتمد البحث المنهج الوصفي التحليلي، مدعوماً بالدراسة التاريخية والميدانية، لتحليل الخصائص العمرانية والوظيفية لقرى الكراسي، والكشف عن أبعادها الثقافية والرمزية، إضافة إلى تقييم واقع إدارتها التراثية. كما استخدمت الدراسة أدوات متعددة، من بينها تحليل الوثائق التاريخية، والمقابلات، والملاحظة الميدانية، بهدف تقديم رؤية شمولية لطبيعة هذا التراث.

توصلت الدراسة إلى أن قرى الكراسي تمثل منظومة متكاملة من القيم العمرانية والثقافية والاجتماعية، وتعكس أنماطاً مميزة في التنظيم المكاني والعلاقات الاجتماعية والسلطة المحلية التاريخية. وأظهرت النتائج وجود فجوة بين القيمة التراثية لهذه القرى ومستوى الاهتمام المؤسسي والمجتمعي بها، فضلاً عن غياب استراتيجيات واضحة للصون والإدارة المستدامة.

خلص البحث إلى ضرورة تبني مقاربات تكاملية لصون قرى الكراسي، تقوم على إشراك المجتمع المحلي، وتفعيل الأطر القانونية والمؤسسية، وتوظيف التراث في التنمية الثقافية والسياحية المستدامة. كما يقترح البحث نموذجاً إدارياً قابلاً للتطبيق يمكن أن يساهم في حماية التراث العمراني الفلسطيني وتعزيز استدامته، بما يدعم الهوية الثقافية ويعزز الوعي بأهمية التراث بوصفه مورداً حضارياً وتنموياً.

الكلمات المفتاحية: قرى الكراسي، التراث الثقافي، التراث العمراني، صون التراث، الهوية الثقافية.

Kursi Villages in Palestine: A Model for the Preservation and Management of Cultural and Architectural Heritage

Sonia Daher Omar Massad

PhD Researcher, National School of Architecture and Urban Planning, University of Carthage, Tunisia

Prof. Dr. Najm Ben Mohamed Daher

National School of Architecture and Urban Planning, University of Carthage, Tunisia

Dr. Ali Shaaban Hussein Abdelhamid

Director of the Urban and Regional Planning Unit, An-Najah National University, Nablus, Palestine

Abstract

This study examines the Kursi villages in Palestine as a unique model of cultural and architectural heritage. It aims to analyze their historical, social, and architectural value, and to explore their potential in the preservation and sustainable management of heritage. The study is based on a central problem, namely the weakness of policies aimed at protecting this type of heritage, and the challenges of preserving it amid rapid urban, social, and political transformations.

The research adopts a descriptive-analytical approach, supported by historical and field studies, to analyze the urban and functional characteristics of Kursi villages and to reveal their cultural and symbolic dimensions, in addition to evaluating the current state of their heritage management. The study also employs multiple tools, including the analysis of historical documents, interviews, and field observations, in order to provide a comprehensive understanding of the nature of this heritage.

The findings indicate that Kursi villages represent an integrated system of urban, cultural, and social values, reflecting distinctive patterns in spatial organization, social relations, and historical local governance. The results also reveal a gap between the heritage value of these villages and the level of institutional and societal attention they receive, as well as the absence of clear strategies for preservation and sustainable management.

The study concludes with the necessity of adopting integrated approaches to the preservation of Kursi villages, based on community participation, the activation of legal and institutional frameworks, and the utilization of heritage in sustainable cultural and tourism development. It also proposes an applicable management model that could contribute to protecting Palestinian architectural heritage and enhancing its sustainability, thereby supporting cultural identity and raising awareness of the importance of heritage as a civilizational and developmental resource.

Keywords: Kursi Villages, Cultural Heritage, Architectural Heritage, Heritage Preservation, Cultural Identity

دور خوارزميات تعلم الآلة في تعظيم قيمة المنشأة: دراسة تحليلية

أ.م.د. نورهان السيد محمد عبد الغفار

أستاذ المحاسبة المساعد بالمعهد العالي للعلوم الإدارية – مدينة الثقافة والعلوم – السادس من أكتوبر

في ظل الثورة الصناعية الرابعة، لم يعد "تعلم الآلة" (Machine Learning) مجرد أداة تقنية للأتمتة، بل تحول إلى محرك استراتيجي لإعادة تعريف القيمة داخل المنشآت الاقتصادية. ستستعرض الدراسة كيف يساهم دمج خوارزميات تعلم الآلة في الدورات المحاسبية والتشغيلية (الإيرادات، النفقات، الأجر، الإنتاج، والتمويل) في الانتقال من الإدارة التقليدية إلى الإدارة التنبؤية الاستباقية، مما يؤدي مباشرة إلى تعظيم قيمة المنشأة من خلال تحسين التدفقات النقدية وخفض مخاطر، خفض تكلفة رأس المال.

تكمن المشكلة البحثية في القصور البنوي الذي تعاني منه الدورات المحاسبية التقليدية في مواكبة تدفق البيانات الضخمة (Big Data) والتقلبات الحادة في الأسواق. فالنظم المحاسبية التقليدية تركز على تسجيل الأحداث بعد وقوعها وتعتمد على النماذج الإحصائية الخطية التي تفترض ثبات الظروف. هذا القصور يؤدي إلى عدة تحديات تؤثر سلباً على قيمة المنشأة (Firm Value) وفدورها التنافسية. وبناءً على ما سبق، يبرز تساؤل جوهري حول كيفية مساهمة تعلم الآلة في سد هذه الفجوة وتعظيم قيمة المنشأة من خلال تحويل الدورات المحاسبية من مراكز لتسجيل التكاليف إلى محركات لخلق القيمة.

تعتمد الدراسة على إطار تحليلي يقارن بين النظم التقليدية ونماذج تعلم الآلة المتقدمة، مع التركيز على خوارزميات محددة أثبتت كفاءة عالية في البيئات المالية، ومن أبرزها: أشجار الانحدار المعززة (GBRT) والغابات العشوائية (RF)؛ لتحسين دقة التنبؤ بالتدفقات النقدية وقرارات التمويل. وكذلك خوارزميات اكتشاف الشذوذ (Anomaly Detection)؛ لتعزيز الرقابة اللحظية ومنع الاحتيال في دورتي الأجر والنفقات. بالإضافة إلى الشبكات العصبية والتعلم العميق، لأتمتة معالجة البيانات غير المهيكلة (كالقوائم والعقود) وتحسين جودة المعلومات المحاسبية.

الكلمات المفتاحية: تعلم الآلة، قيمة المنشأة، دورة الأجر، دورة الإيرادات، دورة النفقات، دورة التمويل، دورة الإنتاج.

The Role of Machine Learning Algorithms in Maximizing Firm Value: An Analytical Study

Asst. Prof. Dr. Norhan El-Sayed Mohamed Abdel Ghaffar

Assistant Professor of Accounting, Higher Institute of Administrative Sciences – Culture and Science
City – 6th of October City

Abstract

In the era of the Fourth Industrial Revolution, machine learning is no longer merely a technical tool for automation; rather, it has become a strategic driver for redefining value within business enterprises. This study examines how the integration of machine learning algorithms into accounting and operational cycles (revenues, expenses, payroll, production, and financing) facilitates the transition from traditional management to proactive predictive management. This transformation directly contributes to maximizing firm value by improving cash flows, reducing risk determinants, and lowering the cost of capital.

The research problem lies in the structural limitations of traditional accounting cycles in keeping pace with the rapid flow of big data and the sharp fluctuations of modern markets. Conventional accounting systems focus on recording events after they occur and rely on linear statistical models that assume stable conditions. This limitation creates several challenges that negatively affect firm value and competitiveness. Accordingly, a fundamental question arises regarding how machine learning can bridge this gap and maximize firm value by transforming accounting cycles from cost-recording centers into value-creation engines.

The study adopts an analytical framework that compares traditional systems with advanced machine learning models, focusing on specific algorithms that have demonstrated high efficiency in financial environments. Among the most prominent are Gradient Boosted Regression Trees (GBRT) and Random Forests (RF), which enhance the accuracy of cash flow forecasting and financing decisions. Additionally, anomaly detection algorithms are employed to strengthen real-time monitoring and prevent fraud in payroll and expense cycles. Furthermore, neural networks and deep learning techniques are utilized to automate the processing of unstructured data (such as invoices and contracts) and to improve the quality of accounting information.

Keywords: Machine Learning, Firm Value, Payroll Cycle, Revenue Cycle, Expense Cycle, Financing Cycle, Production Cycle

رمزية العدو وتأويل صراع النفس في قصيدة شكوتُ إلى المولى للشاعر جبرن أنجل سه: قراءة سيميائية تأويلية

Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar Maiga

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

الملخص

تهدف هذه الدراسة إلى تحليل قصيدة «شكوتُ إلى المولى» للشاعر السنغالي جبرن أنجل سه من منظور سيميائي تأويلي، للكشف عن الدلالات الرمزية الكامنة في بنية النص، ولا سيما رمز «العدو» الذي يتكرر في القصيدة بوصفه علامة مركزية تحيلُ إلى صراعٍ داخلي بين النفس والروح في التجربة الصوفية. وتنطلق الدراسة من فرضية مفادها أن خطاب الشكوى في هذه القصيدة لا يعبرُ عن معاناة خارجية أو اجتماعية بقدر ما يجسدُ تجربةً روحيةً عميقةً تتمثلُ في مجاهدة النفس ومقاومة الهوى، وهي تجربةٌ تتجلى عبر منظومة من الرموز والإشارات التي تتطلبُ قراءةً تأويليةً للكشف عن أبعادها الدلالية والروحية. تكتسبُ هذه الدراسة أهميتها من عدة اعتبارات؛ أولها إبرازُ جانبٍ من جوانب الشعر الصوفي في الأدب الإسلامي الإفريقي، الذي لم يحظَ بالقدر الكافي من الدراسات النقدية الحديثة، خاصةً من حيث تطبيق المناهج النقدية المعاصرة عليه. وثانها توظيف المنهج السيميائي التأويلي في تحليل نص شعري صوفي، بما يسهم في الكشف عن العلاقات الدلالية بين العلامات اللغوية والرموز الروحية التي تشكلُ البنية العميقة للنص. كما تسعى الدراسة إلى الإسهام في توسيع مجال الدراسات الأدبية المتعلقة بالشعر الصوفي في غرب إفريقيا، وإبراز خصوصيته الموضوعية والجمالية. وتحاولُ هذه الدراسة سدَّ فجوة بحثية تتمثلُ في قلة الدراسات التي تناولت شعر جبرن أنجل سه من منظور نقدي حديث، إذ غالبًا ما اقتصر الاهتمامُ بهذا الشعر على الجوانب التاريخية أو التعريفية، دون التعمق في تحليل بنيته الرمزية ودلالاته الروحية. ومن ثم تأتي هذه الدراسة لتقديم قراءة تحليلية تكشفُ عن الأبعاد السيميائية والتأويلية لرمزية «العدو» في القصيدة، وتبينُ علاقتها بمفهوم النفس في الفكر الصوفي. وتنطلقُ الدراسة من جملةٍ من الإشكاليات البحثية، من أبرزها: كيف تتجلى رمزية «العدو» في البنية الدلالية للقصيدة؟ وما العلاقة بين هذه الرمزية ومفهوم صراع النفس في التجربة الصوفية؟ وكيف تسهم القراءة السيميائية التأويلية في الكشف عن المعاني العميقة الكامنة وراء خطاب الشكوى في النص؟ كما تتساءلُ الدراسة عن الكيفية التي تتحولُ بها الشكوى من مجرد تعبيرٍ عن معاناة ذاتية إلى خطابٍ روحي يعكسُ مسارَ التزكية والتطهير في الفكر الصوفي. وللإجابة عن هذه الإشكاليات، تعتمدُ الدراسة على المنهج السيميائي في تحليل العلامات والرموز الواردة في النص، مع الاستفادة من المنهج التأويلي في تفسير الدلالات العميقة لهذه العلامات في سياق التجربة الصوفية. ويقومُ هذا المنهج على قراءة النص قراءةً تحليليةً تكشفُ عن العلاقات الدلالية بين مفرداته وصوره، وتربطها بالإطار الروحي والمعرفي للتصوف. ومن المتوقع أن تخلصَ الدراسة إلى أن رمز «العدو» في القصيدة لا يشيرُ إلى عدو خارجي، بل يمثلُ النفس الأمارة بالسوء التي تقفُ حائلًا بين الإنسان وبين صفاته الروحية، وأن خطاب الشكوى في النص يشكلُ وسيلةً تعبيريةً عن معاناة روحية ناتجة عن صراع الإنسان مع أهوائه وشهواته. كما يُرجحُ أن تكشفُ الدراسة عن أن البنية الرمزية في القصيدة تقومُ على ثنائية الصراع بين النفس والروح، وتنتهي بالالتجاء إلى الله طلبًا للخلاص والهداية، وهو ما يعكسُ جوهر التجربة الصوفية القائمة على مجاهدة النفس والسعي إلى القرب الإلهي.

الكلمات المفتاحية: الأدب الإفريقي، الشعر، الرمزية الصوفية، السيميائية، التأويل، صراع النفس، الشكوى، جبرن أنجل سه.

The Symbolism of the Enemy and the Interpretation of The Inner Struggle in the Poem “Shakawtu Ilā Al-Mawlā” By Jorno Anjel Sy: A Semiotic-Hermeneutic Reading

Assoc. Prof. Dr. Mohamadou Aboubacar Maiga

Tokat Gaziosmanpaşa University, Tokat, Türkiye

Abstract

This study aims to analyze the poem “*Shakawtu Ilā al-Mawlā*” by the Senegalese poet Jorno Anjel Sy from a semiotic-hermeneutic perspective to reveal the symbolic meanings embedded in its structure, especially the symbol of the “enemy,” which recurs throughout the poem as a central sign representing an inner struggle between the self and the spirit within the Sufi experience. The study suggests that the discourse of complaint in this poem does not primarily express external or social suffering; rather, it embodies a deep spiritual experience through the struggle against the self and against human desires. This experience is conveyed through a system of symbols and signs that require interpretive reading to uncover their semantic and spiritual depths. The significance of this study lies in several aspects. First, it highlights an important aspect of Sufi poetry in African Islamic literature that has not received sufficient attention in modern critical studies, particularly regarding its use of contemporary critical approaches. Second, it employs the semiotic-hermeneutic method to analyze a Sufi poetic text, contributing to the exploration of the semantic connections between linguistic signs and spiritual symbols that form the text's profound structure. The study also aims to broaden the scope of literary studies focused on Sufi poetry in West Africa and to emphasize its thematic and aesthetic distinctiveness. Additionally, it seeks to fill a research gap by examining Jorno Anjel Sy's poetry through a modern critical lens, as scholarly interest has often been limited to historical or introductory analyses that do not engage deeply with its symbolic and spiritual meanings. Accordingly, this study offers an analytical reading that unveils the semiotic and hermeneutic dimensions of the symbolism of the “enemy” in the poem and clarifies its relationship to the concept of the self in Sufi thought. The study raises several questions, most notably: How does the symbolism of the “enemy” present itself in the poem's semantic structure? What is the connection between this symbolism and the struggle of the self in the Sufi experience? And how can a semiotic-hermeneutic approach help uncover the deeper meanings behind the discourse of complaint in the poem? The study also explores how the complaint shifts from merely expressing personal suffering to becoming a spiritual discourse reflecting the path of purification and moral refinement in Sufi thought. To address these questions, the research adopts a semiotic method to analyze the signs and symbols within the text, complemented by a hermeneutic approach to interpret their deeper spiritual meanings within the context of Sufism. This framework relies on an analytical reading that examines the semantic relationships among the vocabulary and imagery and links them to the spiritual and epistemological foundations of Sufism. It is anticipated that the findings will show that the “enemy” symbol in the poem does not refer to an external adversary; rather, it signifies the *nafs al-ammārah* (the commanding self-inclined toward evil), which acts as an obstacle between the human and spiritual purity. Furthermore, the poem's discourse of complaint is seen as expressing spiritual suffering stemming from the human struggle with desires and passions. The results are also expected to reveal that the poem's symbolic structure is based on a duality of conflict between the self and the spirit, ultimately leading to turning to God for guidance and deliverance. This reflects the core of the Sufi experience, rooted in self-discipline and the pursuit of divine closeness.

Keywords: African Literature, Poetry, Sufi Symbolism, Semiotics, Hermeneutics, Struggle of The Self, Complaint, Jorno Anjel Sy.

“Şekevtu İlâ’l-Mevlâ” Şiirinde Düşman Sembolizmi ve Nefisle Mücadele: Semiyotik-Hermenötik Bir Okuma

Doç. Dr. Mohamadou Aboubacar Maiga

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat, Türkiye

Özet

Bu çalışma, Senegalli şair Jorno Anjel Se’nin “Şekevtu İlâ’l-Mevlâ” adlı şiirini göstergebilimsel-yorumbilgisel bir perspektiften incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışma, özellikle şiirde tekrar eden ve metnin merkezî bir göstergesi olarak ortaya çıkan “düşman” sembolünün, tasavvufi deneyim çerçevesinde nefis ile ruh arasındaki içsel mücadeleye işaret eden sembolik anlamlarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Bu çalışma, söz konusu şiirdeki şikâyet söyleminin esasen dışsal ya da toplumsal bir acıyı ifade etmekten ziyade, insanın nefsiyle mücadelesini ve arzularına karşı direnişini temsil eden derin bir ruhsal deneyimi yansıttığı varsayımına dayanmaktadır. Bu deneyim, anlam ve ruhsal boyutlarının ortaya çıkarılabilmesi için yorumbilgisel bir okumayı gerektiren semboller ve işaretler sistemi aracılığıyla ifade edilmektedir. Çalışmanın önemi birkaç noktada ortaya çıkmaktadır. Öncelikle bu çalışma, modern eleştirel yaklaşımların uygulanması açısından yeterince incelenmemiş olan Afrika İslam edebiyatındaki tasavvufi şiirin önemli bir yönünü ortaya koymaktadır. İkinci olarak çalışma, bir tasavvufi şiir metninin analizinde göstergebilimsel-yorumbilgisel yöntemi kullanarak metnin derin yapısını oluşturan dilsel göstergeler ile ruhsal semboller arasındaki anlamsal ilişkileri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Ayrıca çalışma, Batı Afrika’daki tasavvufi şiir üzerine yapılan edebî araştırmaların kapsamını genişletmeyi ve bu şiirin tematik ve estetik özgünlüğünü ortaya koymayı hedeflemektedir. Bunun yanı sıra çalışma, Jorno Anjel Se’nin şiirini modern eleştirel yaklaşımlar çerçevesinde inceleyen çalışmaların azlığına dikkat çekerek bu alandaki bir araştırma boşluğunu doldurmayı amaçlamaktadır. Zira bu şiir üzerine yapılan çalışmalar çoğu zaman tarihî veya tanıtıcı düzeyde kalmış, şiirin sembolik yapısı ve ruhsal anlamları derinlemesine incelenmemiştir. Bu bağlamda çalışma, şiirdeki “düşman” sembolünün göstergebilimsel ve yorumbilgisel boyutlarını ortaya koyan analitik bir okuma sunmakta ve bu sembolün tasavvuf düşüncesindeki nefis kavramıyla ilişkisini açıklamayı amaçlamaktadır. Çalışma şu temel araştırma sorularına cevap aramaktadır: “Düşman” sembolü şiirin anlamsal yapısında nasıl ortaya çıkmaktadır? Bu sembol ile tasavvufî deneyimdeki nefis mücadelesi arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır? Ayrıca göstergebilimsel-yorumbilgisel bir okuma, metindeki şikâyet söyleminin arkasında yatan derin anlamların ortaya çıkarılmasına nasıl katkı sağlayabilir? Çalışma ayrıca şikâyetin, yalnızca bireysel bir acının ifadesi olmaktan çıkıp tasavvuf düşüncesindeki arınma ve tezkiye sürecini yansıtan ruhsal bir söyleme nasıl dönüştüğünü de incelemektedir. Bu sorulara cevap verebilmek amacıyla çalışma, metinde yer alan işaret ve sembollerin analizinde göstergebilimsel yöntemi benimsemekte; bu işaretlerin derin anlamlarını tasavvufî deneyim bağlamında yorumlamak için ise yorumbilgisel yaklaşımdan yararlanmaktadır. Bu yöntem, metnin analitik bir okumaya tabi tutulmasını, kelime ve imgeleri arasındaki anlamsal ilişkilerin ortaya çıkarılmasını ve bunların tasavvufun ruhsal ve epistemolojik çerçevesiyle ilişkilendirilmesini içermektedir. Çalışmanın sonuç olarak şiirdeki “düşman” sembolünün dışsal bir düşmanı değil, insan ile ruhsal arınma arasına engel olarak giren nefis-i emmâreyi temsil ettiğini ortaya koyması beklenmektedir. Ayrıca şiirdeki şikâyet söyleminin, insanın arzu ve tutkularıyla mücadelesinden doğan ruhsal bir acının ifadesi olduğu sonucuna ulaşılması muhtemeldir. Bunun yanında çalışmanın, şiirin sembolik yapısının nefis ile ruh arasındaki çatışma ikiliği üzerine kurulduğunu ve nihayetinde kurtuluş ve hidayet arayışıyla Allah’a yönelişle sonuçlandığını ortaya koyması beklenmektedir. Bu durum, tasavvufî deneyimin özünü oluşturan nefis terbiyesi ve ilahî yakınlık arayışını yansıtmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afrika Edebiyatı, Şiir, Tasavvufî Sembolizm, Göstergebilim, Yorumbilim, Nefis Mücadelesi, Şikâyet, Jorno Anjel Sy.

دور السنة النبوية في تحقيق التنمية المستدامة للفرد والمجتمع: دراسة حديثة تأصيلية

د. أحمد بن سويد العنزي

جامعة الإمام محمد بن سعود الإسلامية، الرياض، المملكة العربية السعودية

ملخص البحث

يتناول هذا البحث دراسة دور السنة النبوية في تحقيق التنمية المستدامة للفرد والمجتمع من خلال دراسة حديثة تأصيلية تُبرز الهدي النبوي كأساس لرؤية تنموية متكاملة، لتجيب على سؤال البحث: كيف أسست السنة النبوية لمنهج شامل يحقق التنمية المستدامة في أبعادها الإنسانية والاجتماعية والبيئية؟

الأهمية التأصيلية: تقديم تأصيل شرعي وحديثي لمفاهيم التنمية المستدامة، وإظهار مرونة السنة في معالجة قضايا العصر.

الأهمية المجتمعية: بيان دور القيم النبوية في بناء مجتمع متماسك يقوم على العدالة والتكافل.

الأهمية البيئية: إبراز التوجيهات النبوية في الحفاظ على الموارد البيئية ومنع التلوث كواجب ديني وأخلاقي.

المواكبة الوطنية والدولية: ربط الهدي النبوي بمبادرات التنمية الكبرى مثل رؤية المملكة 2030 وأهداف الأمم المتحدة 2030.

أهداف البحث

توضيح الركائز التنموية لبناء الفرد من خلال النصوص النبوية.

بيان المنهج النبوي في تحقيق التنمية الاجتماعية عبر قيم المسؤولية والعدالة.

استعراض القواعد النبوية لحماية الموارد الطبيعية ومنع الهدر والتلوث.

منهجية البحث

اعتمد الباحث على:

المنهج الاستقرائي: جمع الأحاديث النبوية الصحيحة المتعلقة بجوانب التنمية (البشرية، الاجتماعية، البيئية).

المنهج التحليلي: دراسة دلالات النصوص واستنباط أبعادها التنموية والمقاصدية.

خطة البحث

المبحث الأول: التنمية الإنسانية في السنة النبوية

المطلب الأول: الحث على تنمية المعرفة والتركيز الأخلاقية للفرد.

المطلب الثاني: الحث على ثقافة الإنتاج وإتقان العمل.

المبحث الثاني: التنمية الاجتماعية في السنة النبوية

المطلب الأول: الحث على العدالة والمسؤولية المجتمعية.

المطلب الثاني: الحث على التكافل الاجتماعي وديمومة النفع العام.

المبحث الثالث: التنمية البيئية في السنة النبوية

المطلب الأول: الحث على عمارة الأرض وحفظ الموارد الطبيعية.

المطلب الثاني: الحث على الإدارة الرشيدة للموارد ومنع التلوث.

الكلمات المفتاحية: السنة النبوية، التنمية المستدامة، التنمية الإنسانية، التنمية الاجتماعية، التنمية البيئية

The Role of the Prophetic Sunnah in Achieving Sustainable Development for Individuals and Society: A Foundational Hadith Study

Dr. Ahmed bin Suwaid Al-Anzi

Imam Mohammad Ibn Saud Islamic University, Riyadh, Saudi Arabia

Abstract

This study explores the role of the Prophetic Sunnah in achieving sustainable development for both individuals and society through a foundational hadith-based approach. It aims to demonstrate how the Sunnah establishes a comprehensive and balanced framework for development encompassing human, social, and environmental dimensions. The research addresses the central question of how Prophetic teachings contribute to shaping a sustainable model of development that remains relevant across different times and contexts.

The study highlights the theoretical importance of grounding sustainable development concepts within Islamic sources, emphasizing the flexibility and applicability of the Sunnah in addressing contemporary challenges. It also underscores the societal significance of Prophetic values in fostering justice, responsibility, and social cohesion, as well as the environmental importance of preserving natural resources and preventing harm as both ethical and religious obligations. Furthermore, the study aligns these principles with modern development initiatives such as Saudi Vision 2030 and the United Nations Sustainable Development Goals.

Methodologically, the research adopts an inductive approach by collecting authentic hadiths related to various aspects of development, alongside an analytical method to interpret their meanings and extract their developmental implications. The findings reveal that the Sunnah promotes a holistic development model based on knowledge, ethical refinement, productivity, social justice, solidarity, and environmental stewardship.

In conclusion, the study demonstrates that the Prophetic Sunnah offers a dynamic and integrated framework for sustainable development, capable of addressing modern societal needs while preserving moral and cultural values.

Keywords: Prophetic Sunnah, Sustainable Development, Human Development, Social Development, Environmental Development

علاقة علم النفس التربوي بالتعليمية

أ.د. حجاج عبد الفتاح

جامعة طاهري محمد بشار، دولة الجزائر

ملخص

ان البحث في علاقة علم النفس التربوي بالتعليمية يعود إلى البحث في عوامل متغيرات الموقف المدرسي، و النواتج المرغوب فيها ، كما يقاس بالمؤشرات العقلية للتلاميذ ،لذا نجد علم النفس التربوي يدرس نظريات التعلم و طرقه و شروطه ، كما يدرس التوجيه التربوي و التعليمي ، و يرسم طرق توزيع التلاميذ على أنواع التعليم المختلفة التي تتناسب و قدراتهم العقلية و النفسية المختلفة .

و انطلاقا من هذا الطرح نحاول استجلاء علاقة علم النفس التربوي بالتعليمية لتحديد الآلية التي تستهدف معرفة المتعلم بما يطرحه المعلم في حجرة الدرس من أجل حل المشكلات التعليمية و الانضباطية المختلفة و تكييف عملية التعلم وفق مبادئ التعليم ولا يكون ذلك إلا عن طريق تزويد المعلم بمعلومات و معطيات عن طبيعة عملية التعلم و عن سيكولوجيا المتعلم و اثرها في عملية التعليم ثم عن سيكولوجيا تدريس المواد المختلفة .

كل هذا هو تصميم منظم مقصده الخبرة التي تساعد المعلم على إحداث التغيير المنشود في الأداء و هو أيضا العملية التي يمد فيها المعلم بالتوجيهات و تحمله مسؤولية انجاز المتعلم لتحقيق الأهداف التعليمية.

الكلمات المفتاحية: علم النفس التربوي، التعليمية. الإجراء، المنهج ، المعلم ، المتعلم، الأهداف، التكييف، الدرس

The Relationship Between Educational Psychology and Didactics

Prof. Dr. Hajjaj Abdel Fattah

Tahri Mohamed University of Bechar, Algeria

Abstract

Examining the relationship between educational psychology and didactics involves analyzing the variables of the school context and the desired learning outcomes, often measured through students' cognitive indicators. Educational psychology focuses on learning theories, methods, and conditions, while also addressing educational and instructional guidance. It contributes to determining appropriate ways of grouping students according to different types of education that align with their cognitive and psychological abilities.

Based on this perspective, this study seeks to clarify the relationship between educational psychology and didactics by identifying the mechanisms that enable understanding how learners engage with the content presented by the teacher in the classroom. This understanding is essential for addressing various instructional and disciplinary challenges and for adapting the learning process in accordance with pedagogical principles. Such adaptation can only be achieved by equipping teachers with relevant knowledge about the nature of the learning process, the psychology of learners and its impact on teaching, as well as the psychology of teaching different subjects.

This integrated approach represents a structured design aimed at providing teachers with the expertise necessary to bring about the desired changes in student performance. It also reflects a process in which teachers are guided and supported while being held responsible for facilitating student achievement of educational objectives.

Keywords: Educational Psychology, Didactics, Method, Curriculum, Teacher, Learner, Objectives, Adaptation, Lesson

الترجمة بوصفها عائقاً في سبيل قيام نظرية نقدية عربية خالصة

كاملين جيلالي

المدرسة العليا للأساتذة – بشار

الملخص

عرف النقد العربي المعاصر انفتاحاً واسعاً على المناهج الغربية، خاصة البنوية والسيمايات والأسلوبية، وكان فعل الترجمة هو الأداة المركزية في نقل هذه المناهج إلى الثقافة العربية. غير أن هذا الحضور الكثيف يثير إشكالات إبستمولوجياً يتمثل في مدى إسهام الترجمة في بناء نظرية نقدية عربية مستقلة، أو في تكريس تبعية مفاهيمية حالت دون تشكّل مشروع نظري ذاتي.

تنطلق هذه المداخلة من فرضية مفادها أن الإشكال لا يرتبط بالترجمة بوصفها ضرورة حضارية، بل بطبيعة تلقيها واستثمارها داخل الخطاب النقدي العربي. فقد تم في كثير من الأحيان نقل المصطلحات بمعزل عن خلفياتها الفلسفية والمعرفية، مما أفضى إلى اضطراب اصطلاحية وتعدد في المقابلات المفهومية، وإلى استعمال جزئي للمناهج دون استيعاب نسقها النظري.

وتعتمد الدراسة مقارنة وصفية تحليلية ذات بعد مقارن، ترصد تحولات بعض المفاهيم المركزية في النقد الحديث داخل السياق العربي، وتفحص علاقة الترجمة بسؤال الهوية النظرية. وتخلص الورقة إلى أن تجاوز هذا المأزق يقتضي تحويل الترجمة من غاية إلى وسيلة لإعادة الإنتاج النظري، والانتقال من موقع التلقي إلى موقع الإسهام في بناء معرفة نقدية فاعلة

الكلمات المفتاحية: الترجمة، المصطلح النقدي، التأصيل، التلقي، النظرية النقدية العربية

Translation as an Obstacle to the Emergence of an Autonomous Arab Critical Theory

Kamelin Djilali

Higher School of Teachers (ENS), Bechar

Abstract

Modern Arab literary criticism has witnessed an extensive engagement with Western critical methodologies, particularly structuralism, semiotics, and stylistics. Translation has functioned as the primary channel through which these theoretical frameworks entered the Arab intellectual sphere. However, this intensive reliance on translation raises an epistemological question: Has translation contributed to the formation of an autonomous Arab critical theory, or has it reinforced conceptual dependency?

This paper argues that the problem does not lie in translation as a civilizational necessity, but rather in the modes of its reception and appropriation within Arab critical discourse. In many cases, critical concepts were transferred without their underlying philosophical and epistemological foundations, leading to terminological instability and fragmented methodological applications.

Adopting a descriptive-analytical and comparative approach, the study examines selected key concepts in modern criticism and traces their transformations within the Arab context. It ultimately contends that overcoming this impasse requires transforming translation from an end in itself into a means of theoretical production, thus shifting from passive reception toward active intellectual contribution.

Keywords: Translation, critical terminology, indigenization, reception, Arab critical theory.

العدالة المكانية والتفاوتات الترابية: نحو إطار نظري لتحليل اللامساواة في الدراسات الجغرافية

د. محمد عالي المختار التقي

كلية الآداب والعلوم الإنسانية، جامعة نواكشوط

الملخص

يعتبر موضوع العدالة المكانية ومسألة التفاوتات الترابية، أحد المداخل النظرية الأساسية لتحليل وفهم اللامساواة الاجتماعية-المكانية في الدراسات الجغرافية، من خلال تشخيص الفجوات التنموية بين الأماكن والأقاليم، الناتجة عن التوزيع الجغرافي غير المتكافئ للخدمات والموارد. إذ تمثل العدالة المكانية أداة تحليلية ومنهجية وتوجيهية في الوقت نفسه، تساهم في فهم ميكانزمات إنتاج اللامساواة عبر المجال، فتسهم بالتالي في بناء إطار نظري ومنهجي لتوجيه السياسات التنموية إلى مزيد من العدالة والإنصاف لتكون أكثر فعالية.

وفي هذا الإطار انطلقنا في هذه المداخلة من إشكالية محورية مفادها أن المجال الجغرافي ليس وعاء محايدا فحسب، وإنما هو أيضا فضاء تداخل لمختلف الطبيعية والعوامل الاقتصادية والاجتماعية والتراكمات التاريخية والسياسات العمومية، التي تساهم في إنتاج واستمرار التفاوتات المكانية.

وفي هذا السياق نرعي من خلال هذه المداخلة إلى استعراض وتحليل مفهوم العدالة المكانية وربطه من منظور جغرافي-تنموي بمفاهيم اللامساواة والتفاوتات المجالي والإنصاف المكاني؛ وإلى تتبع ملامح تطور ذلك المفهوم في الدراسات الجغرافية والتنموية، بالتركيز على أهمية الجغرافيا في فهم وتشخيص الاختلالات المكانية وتوزيع الموارد والخدمات والنفوذ إليها؛ وكذلك إلى اقتراح إطار نظري أكثر شمولاً لفهم وقياس مستويات اللامساواة ومسألة العدالة، يدمج المقاربات الجغرافية مع الاقتصادية والاجتماعية والتنموية. وذلك من خلال ثلاثة محاور رئيسية لهذه المداخلة شملت بعد المقدمة العامة والإطار المنهجي؛ ومفاهيم التفاوتات المكانية وجذورها النظرية (أولاً)؛ وأبرز مقاربات العدالة المكانية في الدراسات الجغرافية المعاصرة (ثانياً)؛ وأخيراً إطار نظري مقترح لتحليل اللامساواة المكانية (ثالثاً)؛

ولقد اعتمدنا لدراسة هذا الموضوع، منهجا تحليليا مستندا إلى مراجعة نقدية للدراسات السابقة، وعلى تفكيك المفاهيم المركزية المرتبطة بالعدالة المكانية، والبحث في إمكانات المؤشرات الإحصائية والأدوات الخرائطية (GIS)، ومقاييس إمكانية الوصول، معامل موران، معامل جيني، ومنحنيات لورينز لتوضيح ما تتيجته من إمكانات إحصائية-تقنية لقياس الاختلالات المكانية وتشخيص التوزيع المجالي للموارد والخدمات وأنماط تركيزها أو تشتتها.

وقد تبين من خلال ذلك أن اللامساواة المكانية ليست اختلالات تقنية في توزيع الموارد والتجهيزات الخدمية فحسب، وإنما هي انعكاس لتراكمات عميقة تاريخية واجتماعية واقتصادية وسياسية وبيئية مختلفة، وتقضي معالجتها تجاوز المقاربات القطاعية المحدودة إلى رؤية أكثر شمولاً تربط العدالة المكانية بالعدالة الاجتماعية وبالتنمية المستدامة.

الكلمات المفتاحية: اللامساواة المكانية، الانصاف المكاني، التفاوتات الترابية، التنمية المستدامة، موريتانيا.

Spatial Justice and Territorial Disparities: Toward a Theoretical Framework for Analyzing Inequality in Geographical Studies

Dr. Mohamed Ali Al-Mokhtar Al-Taqi

Faculty of Arts and Humanities, University of Nouakchott

Abstract

Spatial justice and territorial disparities constitute key theoretical entry points for analyzing and understanding socio-spatial inequalities in geographical studies, particularly through diagnosing development gaps between places and regions resulting from the unequal geographical distribution of services and resources. Spatial justice serves simultaneously as an analytical, methodological, and guiding tool that helps explain the mechanisms through which inequalities are produced across space, thereby contributing to the development of theoretical and methodological frameworks that guide development policies toward greater fairness and effectiveness.

This study is based on a central premise that geographical space is not merely a neutral container but rather a dynamic arena shaped by natural factors, economic and social conditions, historical accumulations, and public policies, all of which contribute to the production and persistence of spatial disparities.

The paper aims to analyze the concept of spatial justice and link it, from a geographical-developmental perspective, to the concepts of inequality, territorial disparity, and spatial equity. It also traces the evolution of this concept within geographical and development studies, highlighting the role of geography in diagnosing spatial imbalances and the distribution and accessibility of resources and services. Furthermore, it proposes a more comprehensive theoretical framework for understanding and measuring levels of inequality and justice by integrating geographical, economic, social, and developmental approaches.

Methodologically, the study adopts an analytical approach based on a critical review of previous studies and a deconstruction of key concepts related to spatial justice. It also explores the use of statistical indicators and cartographic tools (such as GIS, accessibility measures, Moran's I, the Gini coefficient, and Lorenz curves) to assess spatial disparities and patterns of resource distribution.

The findings reveal that spatial inequalities are not merely technical imbalances in the distribution of resources and services but are the result of deep historical, social, economic, political, and environmental accumulations. Addressing these inequalities requires moving beyond limited sectoral approaches toward a comprehensive vision that links spatial justice with social justice and sustainable development.

Keywords: Spatial Inequality, Spatial Equity, Territorial Disparities, Sustainable Development, Mauritania

دور المؤسسات التعليمية في مواجهة الأنومي في ظل التحولات الاجتماعية وتعزيز القيم والانتماء لدى المتعلمين: دراسة حالة

د. هبة محمد فايق طه أقرع
وزارة التربية والتعليم العالي ، فلسطين ، سلفيت

نهاية عبدالله احمد اسليم
وزارة التربية والتعليم العالي ، فلسطين ، سلفيت

عايشة عبدالرحمن محمد شقير
وزارة التربية والتعليم العالي ، فلسطين ، سلفيت

الملخص

هدفت الدراسة إلى استكشاف دور المؤسسات التعليمية في مواجهة ظاهرة الأنومي (اللامعيارية)، والتي تتمثل في انهيار القيم وضعف الضوابط الاجتماعية، مما يؤدي إلى اضطرابات سلوكية وانحرافات في المجتمع. ركزت الدراسة على تحليل العوامل الداخلية (مثل المناهج وأساليب التدريس) والخارجية (مثل السياسات التربوية والمجتمعية) التي تساهم في ظهور الأنومي، وكيفية تعزيز المؤسسات التعليمية للقيم الاجتماعية والانتماء

اعتمدت الدراسة على المنهج الوصفي التحليلي، حيث تم تصميم دراسة حالة لمؤسسة تعليمية في محافظة سلفيت. شملت العينة 46 معلمًا ومعلمة من مدارس مختلطة للصفوف (1-4) وإناث من (5-12)، وتم جمع البيانات عبر استبيانات إلكترونية. تم تحليل البيانات باستخدام البرنامج الإحصائي SPSS، مع حساب المتوسطات الحسابية والانحرافات المعيارية واختبارات الفروق الإحصائية.

أظهرت النتائج أن درجة تقييم المعلمين لدور المدرسة في مواجهة الأنومي كانت مرتفعة بشكل عام (بمتوسط حسابي 4.17)، وجاء مجال "توفير بيئة تعليمية آمنة" في المرتبة الأولى، تلاه "العلاقة بين الطلاب والمعلمين" و"تعزيز القيم الأخلاقية". وأشارت النتائج إلى عدم وجود فروق دالة إحصائية تعزى لمتغيري الجنس أو المؤهل العلمي، باستثناء مجالات محددة، بينما ظهرت فروق لصالح من لديهم خبرة أكثر من 10 سنوات.

وخلصت الدراسة إلى أهمية تفعيل دور المدرسة في تعزيز القيم، والحد من السلوكيات المنحرفة، وتفعيل دور الأسرة، وتوفير الدعم النفسي والاجتماعي للطلبة. وقدمت توصيات منها: التركيز على تعزيز الهوية الوطنية في المناهج، ومراعاة التعددية الثقافية، وتوفير برامج إرشادية وتربوية تتلاءم مع تحديات الأنومي.

الكلمات المفتاحية: الانومي، المؤسسات التعليمية.

The Role of Educational Institutions in Addressing Anomie Amidst Social Transformations and Promoting Values and Belonging Among Learners: A Case Study

Dr. Heba Mohammed Aqraa

Ministry of Education and Higher Education, Palestine, Salfeet

Nehaya Abd Alla Isleem

Ministry of Education and Higher Education, Palestine, Salfeet

Aysha shqair

Ministry of Education and Higher Education, Palestine, Salfeet

Abstract:

The study aimed to explore the role of educational institutions in confronting the phenomenon of anomie (non-normativity), which is characterized by the collapse of values and the weakening of social controls, leading to behavioral disorders and deviations in society. The study focused on analyzing the internal (such as curricula and teaching methods) and external (such as educational and societal policies) factors that contribute to the emergence of anomie, and how educational institutions promote social values and belonging. The study adopted a descriptive analytical approach, designing a case study of an educational institution in Salfit Governorate. The sample included 46 male and female teachers from mixed schools for grades 1-4 and females for grades 5-12. Data were collected via electronic questionnaires. Data were analyzed using the SPSS statistical program, calculating arithmetic means, standard deviations, and statistical difference tests. The results showed that teachers' assessment of the school's role in combating anomie was generally high (mean 4.17). The area of "providing a safe learning environment" ranked first, followed by "the relationship between students and teachers" and "promoting moral values." The results indicated no statistically significant differences attributable to gender or educational qualifications, with the exception of specific areas. However, differences appeared in favor of those with more than 10 years of experience.

The study concluded that it is important to activate the school's role in promoting values, reducing deviant behavior, enhancing the role of the family, and providing psychological and social support to students. It made recommendations, including: focusing on strengthening national identity in curricula, taking into account cultural pluralism, and providing guidance and educational programs that address the challenges of anomie.

Keywords: Anomie, educational institutions.